

English Drugs
&
Diseases of Children
&
Treatment.

જાન્યુ. વ્યાધિ અને તેના ઉપચારો.

જે. એમ. રાવળ, સી. ઇ.

અમદાવાદ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૬૬૬૪

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ૮૫૫૫૫૫૫૫

નિધય ૩૬૬૬૬૬૬૬

ENGLISH DRUGS
&
DISEASES OF CHILDREN & TREATMENT.

બાળવ્યાધિ
અને

તેના ઉપચારો.

ખાસ કરીને.

અતિશય કામને લીધે કુરસદ નથી મળી શક્તી હોય તેવા
દાકતરોને અને સિનિયર મેડીકલ સ્ટુડન્ટને માટે હમેશા
પાસે રાખી શકે તેવું સંક્ષિપ્ત વર્ણનથી ભરપૂર
કરવામાં આવેલું છે.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્તા.

જગજીવનદાસ મહાસુખરામ રાવળ, સી. ડી.

માંડવાની પોળમાં લાલાભાઈની પોળ-અમદાવાદ.

પ્રથમ આવૃત્તિ.

સને ૧૯૧૬

પ્રત પૃષ્ઠ

કિંમત. ૩-૦-૦

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
૩૩૬૪

અમદાવાદ શાહપુર નવી પોળ—શ્રી પ્રજાહિતાથ
મુદ્રાલયમાં પટેલ ડાહ્યાભાઈ દલપતરામે છાપ્યું.

૩૯૨:૪:૬

નોટીસ.

હમારે ત્યાંથી નીચેના પુસ્તકો મળશે.

- મેટિરીયા મેડિકા ગુજરાતી ભાષામાં. કી. રૂ. ૪)
- ચોકેટ પ્રિસ્કાઇઅર બે ભાગ ગુજરાતીમાં. કી. રૂ. ૩)
- ડીઝીઝ ઓફ ચીલ્ડ્રન અને ટ્રીટમેન્ટ ગુજરાતીમાં. કી. રૂ. ૩)
- મેડિકલ ડિક્શનરી અંગ્રેજી તથા ગુજરાતી. કી. રૂ. ૪)

મળવાનું ઠેકાણું.

જગજીવનદાસ મહામુખ્યરામ રાવળ. સી ઈ.
માંડવીની પોળમાં લાલાભાઈની પોળમાં—અમદાવાદ

પ્રસ્તાવના.

આ પુસ્તકની અંદર જે જે દવાઓ નાના બચ્ચાઓને માટે લખવામાં આવી છે. તેજ દવાઓ મોઢોટા માણસને પણ આપવામાં આવે છે, પરંતુ તેની અંદર ફેર માત્ર અટલો જ છે કે, તેની માત્રા ઉમરના પ્રમાણમાં આપવામાં આવી છે, તેની સાથે ફેટલીક દવાઓ બચ્ચાઓ સહન કરી શકશે કે કેમ, અને ફેવા રૂપમાં આપવી જોઈએ વિગેરેનું રૂપરીકરણ કરી બતાવવામાં આવ્યું છે. જેથી કરીને વૈદિકીય ઉપચાર સંતોષકારક નીવડે, એટલું જ નહીં પણ દાક્તરોના કામના દબાણને લીધે નાના બચ્ચાઓની માત્રાઓનો હીસાબ કરતા વખત સાગે છે અથવા ફેટલીક વખત હીસાબમાં ભુલ થવાથી વધુ ઓછી અપાઈ જાય છે, અને તેમ થવાથી ગંભીર પરીણામ આવે છે, તે ન થવા માટેજ આ પુસ્તક બનાવવામાં આવ્યું છે.

જો (૨૦) વરસના માણસની માત્રા એકાંક હોય, ત્યારે નાનાનાં બચ્ચાઓને સરાસરી નીચે મુજબની માત્રાઓ અનુકૂળ થશે.

(૪)

૧ વરસના બચ્ચાને ૧ $\frac{૧}{૨}$ થી ૧ $\frac{૧}{૨}$

૧ થી ૨ „ „ ૧ $\frac{૧}{૨}$ થી ૨

૨ થી ૪ „ „ ૧

૪ થી ૭ „ „ ૧

૭ થી ૧૦ „ „ ૧

૧૦ થી ૧૧ „ „ ૨ થી ૩

એકાંક એટલે મોટા માણસની માત્ર, એક ઓસ અથવા એક દ્રામ હોય તો ૧ વરસના બચ્ચાને તેનો ૧ $\frac{૧}{૨}$ થી ૧ $\frac{૧}{૨}$ મો ભાગ આપવો વિગેરે.

પરંતુ ખાસ કરીને જ્યારે (એન્ટ્રીપાઇરેટીક અથવા નારકોટીક) ગરમી ઓછી કરનાર, અથવા, ઘેન લાવનાર દવાઓ આપવાની જરૂર જણાય ત્યારે ઉપરની માત્રાઓ કરતાં પણ હમેશાં શરવાતમાં ઘણાજ નાના પ્રમાણથી શરૂ કરવી, અને જેમ જેમ બચ્ચાને અનુકૂળ આવે તેમ તેમ માત્રા વધારી ઉપરના ટેબલમાં બતાવ્યા મુજબ ઉમરના પ્રમાણમાં આપવી. અને તેવી દવાઓનું માપ અથવા વજન અંગ્રેજી માપ પ્રમાણે થવું જોઈએ પ્રવાહી હોય તો મેજર અથવા મીનીમ ગ્લાસથી માપવું અને જુદી વિગેરે

નક્કર હોય તો તોલવી લેવી જોઈએ, પણ અડસટ્ટેથી કદી
પણ તેવી દવાઓ આપવી નથી.

દવાઓ આપવાના પ્રકાર.

પાઉંડર—ભુકા. ભુકાના પડીકા વજનમાં મોહોટા
થવા નહીં જોઈએ. સાત ગ્રેન નાના બચ્ચાઓને અને
પંદર ગ્રેન મોહોટા બચ્ચાઓને બસ થશે. દદાપી જોડી
મધના ભુકા જેવી દવાઓ વધારે પ્રમાણમાં (૩૪ થી ૧૬ ગ્રામ)
આપવી પડે તો, પ્યાલામાં થોડા ગ્લીસરાઈનમાં મેળવી
તેમાં પાણી નાંખી દલાવી પાછ દેવી.

નાના બચ્ચાઓને જે ત્રણ મહીના પછી મોઢામાંથી
લાળ નીકળે અને ગળવાની શક્તિ હોતી નથી, માટે કાર્ક
પણ દવા ગોળાના રૂપમાં આપવી નહી, કારણ ગોળા
પેટમાં ગયા પછી કેટલીક વાર ઓગળ્યા શિવાય છાડા
વાટે આખીને આખી નીકળી જાય છે. તેમજ ભુકા પણ
ગળાવતાં ઘણી મુશ્કેલી પડે છે, માટે પાંચ વરસની ઉમ-
રની અંદરના બચ્ચાઓને માટે ગોળાઓના રૂપમાં દવા
આપવી એ સલાહ કારક નથી. પાંચ વરસની ઉંમર પછી

ગોળીના રૂપમાં દવા આપવી, પરંતુ ગોળીઓના ઉપર કોઈ પણ જાતનું પડ તેનો સ્વાદ છુંપાવવાના હેતુથી કરવું નહીં. કારણ તેમ કરવાથી ગોળીઓ પેટમાં જલદી ગળતી (ઓગળતી) નથી, અને ઝાડા વાટે નીકળી જાય છે. અને ઓગળે છે તો ઘણો વખત લાગે છે, માટે ઘણું કરી સ્વાદ વગરની દવાની જુદી મોઢામાં નાંખી ઉપરથી દૂધ અથવા પાણી પાછું દેવું. અને મોઢાટાં બચ્ચાંઓને સુરખ્યા વિગેરેમાં મેળવી આપવું વધારે સુગમ પડશે.

મિઠ્ઠીર*મેળવણી—નાના બચ્ચાંઓ કડવી અથવા ખરાબ સ્વાદવાળી દવાઓ લેવાને આનાકાની કરે છે. માટે તેવી દવાઓની અંદર સરખત અથવા દૂધમાં ખાંડ નાંખી પાવાથી જલદી પી જશે. માટે જો સ્વાદ દવાઓની સાથે સરખત જેવો પદાર્થ મેળવી આપવો.

કેઠગળા—કેઠગળા કરવાની દવા પાંચ વરસની અંદરના બચ્ચાંઓને કદી આપવી નહીં, કારણ તે કેઠગળા કરવામાં, અથવા યુંકવામાં સમજતાં નથી, માટે અસ-વતી દવા ચોપડવી, અથવા આંગળી વતી ચોપડવી, પરંતુ તેવી દવાઓ ઝેરી હોવી નહીં જાઈએ, એ વાત સારી એ બ્યાનમાં રાખવી.

સુંઘાડવાની દવા—સુંઘાડવાની દવા પણ ઘણી ખરી મુશ્કેલીથી સુંઘાડાય છે.

ઈનહેલેશન=ખાફ નાસ—ખાફ આપવાનો વખત દશથી ૧૫ મીનીટ કરતાં વધારે લેવો જોઈએ નહીં. અને તે પણ વચમાં વચમાં થોડી થોડી વાર રહીને આપવો જોઈ જાય છે. અન્યથા કંટાળો આવે નહીં, અને દીવસમાં એક અથવા બે વખત તે પ્રમાણે કરવાથી ખસ થશે; પરંતુ ડીફથેરીયા જેવા દરદમાં, દર કલાકે દીવસના વખતે, અને દર બે કલાકે રાત્રીના વખતે ઉપયોગ કરવો જ જોઈએ.

હાયપોડર્મીક ઇનજેક્શન. પીચકારી વાટે ત્વચામાં દવા દાખલ કરવા વિષે—કેટલાંક દરદમાં અન્યથા પીચકારીથી ચામડીમાં દવા દાખલ કરવામાં આવે છે, પરંતુ તેમ કરવામાં ઘણી સંભાળ રાખવી જોઈએ, કે જોઈ કરી ચામડીમાં સોજો ઉઠવો અથવા દરદ થવું નહીં જોઈએ.

સપોઝીટોરીઝ—સોગટીઓ. આડા વાટે સોગડી કરી દવા દાખલ કરવામાં આવે છે. પરંતુ પાંચ વરસની અંદરના અન્યથા ૧ દ્રામની અને પાંચ વરસની ઉપરની

ઉમરનાને એક દ્રામથી વધારે બજનની હોવી જોઈએ નહીં; અને તે ધણું કરી ગ્લીસરાઇન અથવા કોકોબટર, અથવા જેવી જેવી ચીજોની સાથે મેળવી બનાવવામાં આવે છે.

ઝાડા ખાટે પીચકારી—ઝાડા કરાવવાના હેતુથી આપવામાં આવે છે, તેને માટે ઠંડુ અથવા સેહેજ હુંડાળુ ચાણી એકલું ૩ થી ૬ ઓંસ, અથવા તોલા નીમક, સાથેનું મેળવી આપવું બસ થશે. ગ્લીસરાઇન દાખલ કરવા સારૂ ખાસ જુદી પીચકારી આવે છે, અને ઉમરના પ્રમાણમાં ૩ દ્રામથી ૧ દ્રામ સુધી આપવું જોઈએ. અગર કોઇપણ દવાવાળું પ્રવાહી ઝાડાખાટે દાખલ કરવું પડે તો ૧ થી ૨ ઓંસ બસ થશે, ન્યુટ્રીયન્ટ એનીમેટાક્સોલાઇન વખત સુધી વાપરવી નહીં, તેથી નુકશાન થાય છે.

સહન શક્તિ—નાના છોકરાં ઓમાઇડસ, કલોરલ હાઇડ્રેટ, આર્સેનીક, મરક્યુરી, અને બેલાડોના જેવી દવાઓ ધણી સારી રીતે સહન કરી શકે છે; પરંતુ અકોચ, આલ્કોહોલ, ડીજીટેલીસ, અને ટાર્ટરેટ ઓફ એન્ટીમની હિલટીના પ્રમાણમાં સહન કરી શકતાં નથી. યાને માફક આવતાં નથી અને નુકશાન દારક નીવડે છે, અને તેના સ્ક્રમ પ્રમાણે કોઇ કોઈવાર બચકર ચિન્હો ઉત્પન્ન કરે છે. •

(૯)

દુર્ગંધનાશક—કોઈ પણ જાતના સડેલાં ચાંદા તથા ઘા ઉપર, કાર્બોલીક આસીડ, અને પરકોરોરાઈડ ઓફ મરક્યુરી વાપરતાં ઘણી સંભાળ રાખવી જોઈએ, તેના બદલામાં બેરીક અને સેલીસીલીક આસીડો, અને ડરમેટોલ, તથા આયોડોફોર્મ ધાર્તી વિના વાપરી શકાય છે.

નોટ:—નાના બચ્ચાઓ, અને નબળા બાંધાવાળા બચ્ચાઓને, અતિશય રેચક, ગરમ, વમનકારક, અને આલીક તથા વિષારી દવાઓ ચાલતા સુધી આપવી નહીં; જરૂર પડે તો ઘણી સંભાળથી બળ અને નબળાઇને વિચાર કરી. વિદ્વાન દાકતરની સલાહ લેઇને વાપરવી.

તમામ અંગ્રેજી દવાઓની માત્રા જેમ અને તેમ ઓછા પ્રમાણમાં વાપરવામાંજ નિર્ભયતા રહેલી છે.

અંગ્રેજી ઔષધોના પ્રમાણનું ફોર્મટક.

સુકી દવાનું માપ.

૨૦ ગ્રેન = ૧ સ્કૃપલ.

૪ સ્કૃપલ = ૧ ગ્રામ.

૮ ગ્રામ = ૧ ઓંસ.

૧૬ ઓંસ = ૧ પૌંડ.

(૧૦)

પ્રવાહી દ્રવાનું માપ.

૬૦ મીનીમ = ૧ ગ્રામ.

૮ ગ્રામ = ૧ ઑસ.

૧૦ ઑસ = ૧ પાઇન્ટ.

૮ પાઇન્ટ = ૧ ગેલન,

સુકી દ્રવાનું માપ.

મેટ્રીકલ રીત પ્રમાણેનું માપ તથા વજન અને તેનું અંગ્રેજી માપ.

૧૦૦ = ૧ ગ્રેમ = આશરે ૧૫ ગ્રેન. (ખરેખરે
= ૧૫.૪૩૨ ગ્રેન).

૦.૧૦ = ૧ ડેસી ગ્રેન = આશરે ૧૩ ગ્રેન. (ખરે
= ૧૫.૪૩૨ ગ્રેન.)

૦.૦૧ = ૧ સેન્ટીગ્રેમ = આશરે ૩ ગ્રેન. (ખરે
= ૦.૧૫૪૩૨ ગ્રેન).

૦.૦૩૧ = ૧ મીલી ગ્રેમ = આશરે ૬ ગ્રેન (ખરે
= ૦.૦૧૫૪૩૨ ગ્રેન).

૦.૦૦૦૧ = ૧ ડેસીમીલી ગ્રેમ = આશરે ૬૬૬
ગ્રેન (ખરે = ૦.૦૦૧૫૪૩૨ ગ્રેન).

પ્રવાહી.

૧. C. C. = ૧ ક્યુબીક સેન્ટીમીટર = ૧૬.૯ મીનીમ
 ૩.૫૪ C. C. = ૩.૫૪ ક્યુબીક સેન્ટીમીટર્સ = ૧
 ફ્લુઇડ ગ્રામ.

૨૮ ૩૫ C. C. = ૨૮.૩૫ ક્યુબીક સેન્ટીમીટર્સ =
 ૧ ફ્લુઇડ ઓંસ.

૫૬૭ C. C. = ૫૬૦ ક્યુબીક સેન્ટીમીટર્સ = ૧ પાઈન્ટ.

૪૫૩૬ C. C. = ૪૫૩૬ ક્યુબીક મીટર્સ = ૧ ગેલન.

ઘરગતુ માપ.

૧ ટીપુન કુણ = ૧ ગ્રામ. ૧ ડ્રોપ્સપુનકુણ = ૨ ગ્રામ.

૧ ટેબલસ્પુનકુણ = ૪ ગ્રામ ૧ વાઇનગ્લાસકુણ = ૨ ઓંસ.

બન્યાનો ઓરાક.

નાનાં બાળકને માનું દુધ સર્વોત્તમ છે. તે ન મળે
 તેમ હોય તો ગાય, બકરી, અથવા ગધેડીનું હલકું અને
 પાચક છે, ગાયનું દુધ માના દુધ કરતાં ભારે છે, પરંતુ
 બકરી કે ગધેડીનું દુધ વધારે હલકું અને જલદી પચે તેવું
 હોય છે. અને કોઈ પણ દુધ હોય તે તાજું અને
 તરત દોહોવાયેલું જોઈએ; નાના બાળકને ધવરાવવાની તથા
 દુધ પીવાની રીત નીચેના કાઠામાં બતાવવામાં આવી છે.

કિમર.	ફેલસા કલાકને અંતરે પગરા. વધું.	નિશ્ચય કરવામાં આવેલું છે	દરેક વખતે ફેલસું દુધ.	૨૪ કલાકમાં ફક્ત દુધ સરોસ. દવા તોલા પાણી
૧ પહેલા અડવાડીયામા બળે કલાક	૧૦	૨૬ તોલા	૧૫ થી ૨૫ તોલા	
૨ એક માઝની કિમરે અડી કલાક	૮	૩ થી ૪ તોલા	૨૦ થી ૩૫ "	
૩ બીજા માસમાં અડી "	૮	૫ થી ૭ "	૩૦ થી ૪૫ "	
૪ ત્રણથી ચાર માસ ત્રણ "	૭	૧૦ થી ૧૨ "	૪૦ થી ૫૦ "	
૫ પાંચથી છ માસ ત્રણ "	૬	૧૦ થી ૧૫ "	૪૦ થી ૫૫ "	
૬ એક મહિના ત્રણ "	૬	૨૫ થી ૨૦ "	૪૦ થી ૬૦ "	

જ્યેષ્ઠ વર્ષ પછી બીચડી યોગ્ય દુધમાં ઘોળીને તથા બીજા હાથે ખોરાક
પરોવવો.

ગાયનું દુધ એક વખતમાં અઢીથી પાંચ તોલા, તે-
ટલુંજ ગરમ પાણી અને ચપટી સોડા અથવા સાજીખાર
અને નેટલીજ દુધની સાકર વિસાયતી તૈયાર આવે છે
તેને સુગર ઓફ મીલ્ક કહે છે તે વાપરવી, અથવા તે ન
મળે તો સાકરનું બુર વાપરવું, આગલ જેમ મોઢોટું તેમ
પાણીના ભાગ ઓછો કરતા જવો. અને એક વર્ષની
ઉંમર થાય એટલે ચાખનું ગાયનું દુધ પાવું.

દુધ માફક ન આવે, ઉત્તરી થાય અને તેનાં દહી
જેવા કોદા નીકળે તો તેમાં જેટલું દુધ હોય તેટલું સુ-
વાનું, અથવા તજનું પાણી ભેળવીને પાવું; સુવાનું પાણી
(ડીલ વોટર) બગ્ગરમાં તૈયાર પણ મળે છે, અને તજનું
પાણી પણ મળી શકે છે. અગર ન મળે તો પા તોડો
સુવા અથવા તજની બુકીને પાંચ તોલા ઉકળતા પાણીમાં
પા કલાક રાખી કપડેથી ગાળીને વાપરવું. ઉપર મુજબ
કર્યાંથી પણ માફક ના આવે તો ચુનાનું પાણી (લાઇમ
વોટર) ભેળવી પાવું.

છેક નખળા બાંચાના બાગકને દુધમાંની તર કાઢી
નાંખી તે વાપરવું.

બકરીનું દુધ તાબુ લુગડે ગાળીને પાવું; તેમાં ચ-
પટી સોડા નાંખવો.

ગધેડીનું દુધ પણ તેજ રીતે પાવું.

બકરી અને ગધેડીનું દુધ નબળા બાંધાના બાળકને ધણું સરસ અને હલકું છે, તેમાં જે સુવાનું કે તૂળનું પાણી નાંખવું હોય તો એકજ ચમચી નાંખવી.

તંદુરસ્ત બાંધાના બાળકને દુધની અંદર મેલીન્સ દુધ ચમચી મેળવી ઉકાળીને પાવું.

વિલાયતી દુધના ડાઘા (કન્ડેન્સ્ડ મીલ્ક) બજારમાં મળે છે, તે પણ બાળકને પચી શકે છે, પરંતુ તે ડાઘા તાજા ખોલેલો હોવો જોઈએ, કારણ એ ચાર દીવસમાં તે બગડી જાય છે; તાજા ડાઘામાંથી એક ચમચી લેઈ તેમાં સાત આઠ તોલા ગરમ પાણી મેળવી થોડું થોડું આપવું; અને તે દુધ પાવાની વિલાયતી બાટલી આવે છે તેને સ્પર્શની ટોટી હોય છે તેના વતી પાવું ધણુંજ ઉતમ છે, પરંતુ તે દરેક તખતે સાફ ધોઈને વાપરવી જોઈએ.

અનુલોમન—મળને પકાવી ગાંઠાને તોડીને નીચે ઉતારે છે તેને અનુલોમન કહે છે,

અભિષ્પંદી—પિચ્છપણું તથા ગુરૂપાણને લીધે જે દ્રવ્ય રસવાળી શિરાને રોકી દે છે તેથી દેહમાં બારેપણું આવે છે તેને અભિષ્પંદી કહે છે.

ઉબ્ધુવિર્ય—વાત તથા કફને હરે છે અને પીતને કરે છે.

શિતવિર્ય—વાત તથા કફને કરે છે, અને પિતને હરે છે.

વિદાહી—દંડી જેવા ખાટા ઓડકાર લાવે, તરસ લગાડે, હૃદયમાં દાહ કરે; અને લાંબે કાળે પચે તેને વિદાહી કહે છે.

યોગવાહી—જે પદાર્થ પાક્યા પછી પોતાની સાથે મળેળી વસ્તુઓના ગુણોને અરૂણ કરે તેને યોગવાહી કહે છે.

પ્રમાથી—જે દ્રવ્યો પોતાના બળથી સ્ત્રોતોમાંથી એકત્ર થયેલ દોષોને ઉખેડી કાઢે છે તેને પ્રમાથી કહે છે,

મદકારી—જે દ્રવ્ય બુદ્ધિનો લોપ કરે તેને મદકારી કહે છે.

વાજકરણ—જે દ્રવ્યો ખાવાથી સ્ત્રિની ઈચ્છા કરે છે તેને વાજકરણ કહે છે.

શુકલ—જેથી વિચ્છિન્ન વધે તેને શુકલ કહે છે.

રસાયન—વૃદ્ધાવસ્થા તથા વ્યાધિનો નાશ કરે છે તે રસાયન કહેવાય છે.

વ્યવાયી—કાયામાં વ્યાપ્ત થઈને પછી જે પાકે છે તેને વ્યવાયી કહે છે.

વિકાશી—જે સંધિ બંધનોને શિથિલ કરે છે તેને વિકાશી કહે છે.

લેખન—દેહનાં ધાતુઓ કે મળોને શોષી લેઈને જે ખોતરી કાઢે છે તેને લેખન કહે છે.

હેદન—ચોંટી રહેલા કફાદીક દોષોને બળથી ઉખેડે છે, અને હેદન કહે છે.

ગ્રાહી—દીપન તથા પાચન ઉણુ હોવાથી દ્રવ્યનું શોષણ કરે છે તેને ગ્રાહી કહે છે.

સ્તંભન—જે રક્ષતા, કપાયતા, શીતતા, અને લ-
લુપ્તાકપણને લીધે વાયુને ઉલટો ચલાવે છે તેને સ્તંભન કહે છે.

દેહસંશોધન—મગના સંચયને ઉપર કે નીચે તેના
સ્થાન બહાર લઇ જાય છે તેને કહે છે.

વમન—કફ, પીત કે અત્રના નદી પાકેલા જથ્થાને
ઉંચો ચડાવે છે તેને વમન કહે છે.

ભેદન—અધાયેલ કે નદી અધાયેલ મળાદીક પીંડ
રૂપ હોય તેને તોડીને નીચે ઉતારે તેને ભેદન કહે છે.

રેચન—પાકેલા કે નદી પાકેલા મળને દ્રવરૂપ બના-
વી નીચે ઉતારે છે તેને રેચન કહે છે.

સનસ્ત્રસન—કોઠામાં ચોંટી રહેલા મળાદિકને પકવવા
જોઇએ તે નદી પકવતાં કાચાજ નીચે ઉતારે છે તેને
સનસ્ત્રસન કહે છે.

શમન—જે દોશોનું શોધન કરે, તથા સમાન દો-
ષોને વધારે નહીં અને દોષો વિપમ હોય તો શમ કરે
તેને શમન કહે છે.

પાયન—આમનું પાયન થાય, પણ અગ્નિ પ્રદીપ્ત
ન થાય તેને પાયન કહે છે.

દીપન—જે પદાર્થ કાયાને પકાવે નહીં પણ અગ્ની
પ્રદીપ્ત કરે તેનું નામ દીપન.

ENGLISH DRUGS

AND

DISEASES OF CHILDREN & TREATMENT.

બાળવ્યાધિ અને તેના ઉપચારો.

ACACIÆ MUCILAGO. મ્યુસિલેગો એકેશી. અં.૦

મ્યુસિલેજ એક ગમએકેશ્યા, શુ.૦ બાવળના ગું-
દરનું પ્રવાહી સત્વ.

અનાવટ—

ગુંદરનો ભુકા	૪ ઑંસ
ચોખ્ખું વરાળયંત્રથી કાઢેલું પાણી...			૬ ઑંસ

ઉપયોગ—ખાંસી, મરડો, દાનવા, ધાતુક્ષય વિગેરે
દરદેામાં વપરાય છે. અને યોગવાદ તરીકે ખીજ દવાઓ-
ની સાથે મેળવી અપાય છે.

ગુણ—ઠંડો, માલીક અને પૌષ્ટિક છે.

માત્રા—જેઘ એ તેટલા પ્રમાણમાં.

વિરૂધ અસર કરનારી દવાઓ—એટલે તેની સાથે મેળવવાથી ખરાબ અસર કરનાર દવાઓ. સલ્ફ્યુરીક આસીડ, આલ્કોહલ, બોરેક્સ, પરઓક્સાઇડ, અને પરકલોરાઇડ ઓફ આયર્ન, સળ એસેટેટ ઓફલેડ.

(ફેર્મ્યુલા) ઉપચાર.

(૧) ટીંકચર ઓપાઇ.... ... ૩ મીનીમ
મ્યુસીલેજ એકેસીયા ... ૩ ઓંસ

એક ચાહની ચમચી દર બે કલાકે, બે વરસના બાળકને આપવી. (ફેલીકયુલર એન્ટીરાઇટીસના) દરદ ઉપર; પેટના આંતરડાના દરદમાં. પેટના આંતરડાના શુદ્ધિ ગ્રંથી ઉપર.

ACETANILIDUM. એસેટેનીલીડમ. ઉપનામ-અન્ટીફેબ્રીન.

વર્ણન—ખારીક સફેદ ચળકતી ભૂકી, શહેજ ઉચ્ચવાદી.

એક ભાગ દવા ૨૦૦ ભાગ પાણીમાં ઓગળી શકે છે, અને ચાર ભાગ આલ્કોહલમાં ઓગળે છે.

ગુણ—પેટમાં લેવાથી, તાવને નરમ પાડી દુખ ક-
મી કરે છે.

ઉપયોગ—(ચિરેપ્યુટીકસ) ઓરી, રાતો તાવ,
અને ટપાફોષ્ટ તાવ, રતવા, સંધીવા, અને શીતળાના દર-
દમાં, તથા માથાના દુખાવા અને મગજના સ્નાયુઓના
દરદમાં પીડાશામક તરીકે વપરાય છે. તેમજ ફેફસાનો સોજો,
(ત્રિદોષ) અને (ફેલ્સીકયુલર ટોન્સીલાઇટીસ) ગળાની
અંદરના ચોળાયા ઉપરની સુક્ષ્મ અથી લિપર વારંવાર
વાપરવામાં આવે છે. નાના બચ્ચાઓને આ દવા આપ-
વામાં ઘણી સંભાળ રાખવી જોઈએ, કારણ નાહાની માત્રા
આપવાથી પણ એકદમ પ્રાણહાત થાય છે. કદી આપવી
પડે તો નીચે પ્રમાણે આપે છે.

માત્રા— $\frac{1}{4}$ થી $\frac{1}{2}$ ગ્રેન. ૧ વર્ષના બાળકને અપાય છે.

$\frac{1}{2}$ થી $1\frac{1}{2}$ ગ્રેન. ૨ થી ૪ વરસના બચ્ચાને. *

$1\frac{1}{2}$ થી ૨ ગ્રેન. ૪ થી ૬ „ „

૨ થી ૩ ગ્રેન. ૬ થી ૮ „ „

૨ થી ૪ ગ્રેન. ૮ થી ૧૨ „ „

૩ થી ૫ ગ્રેન. ૧૨ થી ૧૫ વરસના છોકરાને. †

શરૂઆત નાની માત્રાથી કરવી એ વધારે સલાહકારક છે. અને ધીમે ધીમે તેની માત્રા વધારવી. ફોલીક્યુલર ટોન્સીલાઇટીસમાં $\frac{1}{4}$ થી $1\frac{1}{2}$ ગ્રેન. બે અથવા ત્રણ વખત એક દીવસમાં આપવી.

ટોઇફોઇડ તાવમાં $\frac{1}{4}$ થી $\frac{1}{2}$ ગ્રેન. દરેક કલાકે અથવા બે કલાકે આપવી, અને સીતોજનું પ્રમાણ ઘડી ઘડી થરમામીટરથી તપાસતા રહેવું. સ્વાદને સુખા વા માટે ૧ ગ્રેનમાં ૩ ગ્રેન ખાંડ નાંખી આપવું.

ઉપચાર—

એસેટેનીટ્રીડમ (અન્ટીફેબ્રીન) $1\frac{1}{2}$ ગ્રેન.

સાકર, (સફેદ ખાંડ.) ૫ ગ્રેન.

Da tels doses No. 5. પાંચ પડીકા કરવા, અને પહેલે દીવસે તેમાંના ત્રણ પડીકા આપવા અને બાકી રહેલા બે બીજે દીવસે આપવા. ફક્ત ૪ થી ૬ વર્ષના બચ્ચાને. (ફોલીક્યુલર ટોન્સીલાઇટીસ) ચોળીઆના સહમ ગ્રાંથીના દરદ ૫૨.

ACETICUM ACIDUM GLACIALE. અં° ગ્લે-

સીયલ એસેટીક એસીડ.

વર્ણન—સ્વચ્છ સફેદ સ્ફટિક જેવું, ૬૦° ડીગ્રી તાપથી ઓગળી જઇ સફેદ કાચ જેવું પ્રવાહી થઇ ન્તંય છે. (પાણી જેવું) તીવ્ર ખટાશ જેવી વાસ અને અતિ-પચિત્ર સ્વાદ હોય છે.

વપરાશ—ફક્ત ખાદ્યારના ભાગમાં ચોપડવાના કામમાં વપરાય છે.

ઉપયોગ—દાદર ઉપર લગાડવાથી બહુ સારો ફાયદો થાય છે.

માત્રા—૪ ગ્રેન દવા ૧ ઓંસ મત્રમની સાથે મેળવી વપરાય છે.

ખાદ્યોપચાર તરીકે—

એસીડએસેટીક ગ્લેશીયલ ... ૪ ગ્રેન.

વેસીલીન ... ૧ ઓંસ.

મીઠા કરી મત્રમ તૈયાર કરવું, (દાદર માટે.)

ACONITE RADICIS TINCTURA. ટીંકચર એ-

કોનાઈટ રૂટ ગુઠ વચ્છનાગના મુળાયાનો અર્ક, ઉપનામ—
ફેલેમી-ગ્રસ ટીંકચર.

વર્ણન—સ્વાદ કડવો. ખાટો અસર હોઠ તથા જી-
ભપર તમતમાટી લાગે છે. હોજરીમાં મરમીની અસર થઈ
અળતરા બળે છે.

ગુણ—જલદ, શાંતિદાયક, પીડાશામક, લોહીના જ-
માવને વીખેરી નાંખનાર અને કફ છે. વધારે પ્રમાણમાં
તીક્ષણુ ઝેર છે. મૂત્ર, રવેદક, જ્વરદ, રક્તાશયને
મંદકરનાર અને વાતદ છે.

ઉપયોગ—સધળી જતના તીક્ષણુ તાવના રોગમાં,
દમ, કફ, અને તીક્ષણુ ચોળાઆના રોગમાં તથા માથાના
વ્યાધી, ધનુર્વા તીક્ષણુ તથા જુનો સ'ધી વા, ગાંઠીયો વા,
રેતવા તથા હૃદયના અતિશય વધી ગયેલા ધબકારામાં
સારો ફાયદો કરે છે. પરંતુ નાના બચ્ચાને આપવા સાવ
ધણા દાકતરોનો મત નથી, માટે બચ્ચાને આપવી નહીં.
તેમ છતાં આપવાની જરૂર જણાય ત્યારે દાકતરો નીચે
પ્રમાણે આપે છે.

માત્રા—૧ થી ૨ મીનીમ એક વર્ષના બાળકને.

૩	બે	”	”
૬	”	”	”
૧	ત્રણ	”	”

મોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં આપવી.

વિશ્દ્ધ અસર કરનારી દવાઓ. માઇનરલ એસીડસ, આલ્કલીસ, ટેનીકએસીડ અને ટેનેટસ, આયોડાઇન અને આયોડાઇડસ.

વિષનારાક ઉપચાર—એકોનાઇટના ઝેરનું મારણુ-ટીકચરડીજીટેલીસ છે. અને તેના ઉપચારથીફાયદો થાયછે.

ઉપચાર—ટીકચર એકોનાઇટ	...	૧ મીનીમ
લાઇકર આમોનીયા સાઇટ્રેટ...	૩૦	”
નારંગીનું સરખત	૨૦ ”
ડીસ્ટીલ્ડ વોટર	૨ દ્રામ.

મીશ્ર કરી દર ત્રણ કલાકે પાંચ વરસના બાળકને માટે. તીક્ષણ ચોળીઆના દરદ ઉપ. આપવું.

(એક્યુટ ટોન્સી લાઇટીસ)

નં. ૨.—ટીકચર એકોનાઇટ ... ૧ મીનીમ

લાઈકર આમોનીયા એસીટેટીસ	૧૫	,,
એકવાલ્યુરોસી રેસાઇ	૧૦	મીનીમ
એલીક્સીર સીમ્પલ	...	૧૦ ,,
ડીસ્ટીલ્ડ વોટર...	...	૨ ગ્રામ

મીઠા કરી દીવસમાં ત્રણ વખત, ૨ થી ૫ વરસના બાળકને પાવું.

Lobar pneumonia. લોબાર ન્યુમોનીયા.

ÆTHER-ઈથર.

વર્ણન—ચોખ્ખું, રંગ વીનાનું. પ્રવાહી, સળગી ઉઠે તથા હવામાં ઉડી જાય તેવું. સુગંધીક મધુર અને સુગંધીમય હોય છે. સ્વાદ તીવ્ર; ૧ ભાગ ઇથર ૧૮ ભાગ પાણીમાં મળી જાય છે.

ગુણ—બાલોપચાર તરીકે સુંઘાડવાથી, ઘેન આવી બે શુદ્ધી આવે છે. પેટમાં લેવાથી આંચકી તથા તાણ મટાડનાર, છે, ગરમ, કફન, અને વાત દર છે; હાયપોડ-મીકલી;-કાઠી અંક એકસિટેટ (હૃદયને ગરમ) અસર કરે છે.

ઉપયોગ—સ્વાસનું દુર્બલપણ, હૃદય શુળ, હીસ્ટીરીયા, અજીર્ણ, નળબાધ, ઉર્ધ્વસ, ચુંક તથા હેડકીના દરદોમાં ચારંબર મરમ બસર કરવા સારૂ વપરાય છે.

(Weakness of Respiration). ઘણું કરીને પેટમાં લેવા સારૂ સ્પીરીટ ઇથરેનો સારો ઉપયોગ થાય છે

માત્રા—હાથપોડમર્કિટ્ટી:—(પીચકારીથી ચામડીમાં દાખલ કરવાને) ૫ થી ૧૦ મીનીમ ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાને; ૨૦ મીનીમ ૪ વરસના બચ્ચાને; મોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં આપવી.

અંતરો પચારમાં—પેટમાં લેવાની માત્રા. ૩ મીનીમ ૧ વરસના બચ્ચાને અને મોહોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

સ્વાદ સુધારવા સારૂ—૩ થી ૫ મીનીમ ઇથરમાં ૧ ડ્રામ સરખત અથવા એકવાકેરૂઆઇ અથવા કેમ્ફર વોટર. મેળવવું.

ઉપચાર—(૧) ઇથરીસ ૨ ડ્રામ
ટીંકચર વેલેરીયન ૨ „

મીઠ્ર કરી પાંચ ટીંપાં દર અર્ધા કલાકે થોડા સા-
કરના પાણીમાં મેળવી પાવું ૧ વરસના બચ્ચાને.

For collapse. એકદમ બે જાન અવસ્થા થઈ
ગઈ હોય ત્યારે, મૂર્છા આવી હોય ત્યારે.

નં. ૨. સ્પીરીટ ઇથરીસ	...	૩ $\frac{૧}{૨}$ મીનીમ
સ્પીરીટ આમોન્યા એરોમેટીક		૩ $\frac{૧}{૨}$ „
ટીંકચર કાટીસીસ એરેંસી...	૨	„
એકવા કેમ્ફર ...	૧	„
૧ વરસના બચ્ચાને માટે.		

Hospital for sick children

નં. ૩. સ્પીરીટ ઇથરીસ ફે; ...	૧૦	મીનીમ
ટીંકચર નક્સ લોમીકા ...	૫	„
ટીંકચર લવેડયુલા ફે; ...	૧૦	„
એકવા કેરઆઇ... ...	$\frac{૧}{૨}$	ઓંસ

મીઠ્ર કરી ચાર ચાર કલાકે ૮ થી ૧૨ વરસની ઉંમરનાને.
(For Cardiac Stimulant) હૃદય ઉત્તેજક સાર.

ÆTHER ACETICUS. ઇથર એસેટીકસ અં ૦ એ-
સેટેટ ઓફ ઇથીયલ.

વર્ણન—સ્વચ્છ રંગ વીનાનું પ્રવાહી, સહેજ (એપલ)
સફરજન ના જેવો વાસ અને સ્વાદમાં તીવ્ર (Burning
test) એક ભાગ દવા દસ ભાગ પાણીમાં ઓગળી શકે છે.

ગુણ—અંદર પેટમાં લેવાથી કફ, સ્વેદ, હૃદય
ઉત્તેજક, તાણ, આંચકી વિગેરે ઉપર ફાયદો કરે છે.

ઉપયોગ—નીયોનેટોરમ મેલીના (Melaena
Neonatorum) નાના તરત જન્મેલા બાળકના કાળા મેસ
જેવા થતા કાડાના ના દરદ ઉપર વપરાય છે. ઇથર
કરતાં તેનો બેસ કમતી છે.

માત્રા—૧ થી ૩ મીનીમ તરત જન્મેલા બાળકને;
અને ૫ થી ૧૦ મીનીમ મોલોટી ઉમરના છોકરાંને દીવસમાં
વખતોવખત આપવામાં આવે છે.

ઉપચાર—

(૧) ઇથર એસેટીક	...	૨ મીનીમ
ખાંડનું પાણી	...	૧ દ્રામ

મીઠશ્વર કરી દર ચાર કલાકે તુરત જન્મેલા બાળક-
ને નીચેનેટોરમ મેલીનાના દરદ ઉપર આપવું (નાના તરત
જન્મેલા બાળકે ને વારંવાર થતા રક્ત મિશ્રીત કાળા
મેશ જેવા ઝાડાના દરદ ઉપર.

ÆTHERIS NITROSI SPIRITUS. અં૦ સ્પી-

રીટ ઇથર નાઇટ્રસ.

વર્ણન—સહેજ પીળું અને નીશોવાળું તેની અંદર
નાઇટ્રસ કંપાઉન્ડ, એલડીહાઇડ, અને બીજી ચીજો હોયછે.
અનપસંદ (એપલના) સફરજનનાજેવો સુવાસ અને તીવ્ર મધુર
સ્વાદ, પ્રતિક્રયા સહેજ અમ્લ (એસીડ) અને પાણી સાથે
તરત મળી જાય છે.

ગુણ—પેટમાં લેવાથી મૂત્રત્વ, સ્વેદત્વ, કફત્વ અને તા-
પ્ત તથા આંચકીને મટાડનારી અસર કરે છે.

ઉપયોગ—સધળા પ્રકારના તાવ, ઉધરસ, શ્વાસ,
હૃદયનો સોજો, ચુંક, આંકડી, પેટના વા જોખાના અને
જળંદરના દરદોમાં વપરાય છે.

વિરૂદ્ધ અસરવાળી દવાઓ—સલ્ફેટ ઓફ આય-
ર્ન, આયોડાઇડ ઓફ પોટાસીયમ, ટેનીકએસોડસ, ટેનેટસ,
ટીંકચર ગ્વાયેસી, અને (ઇમિલ્શન.) પાયસ.

સ્વાદુસુધારવા સાડું—૩ થી ૫ મીનીમમાં ૧ દ્રામ
સાકરનું પાણી નાખવું. અથવા એકવા કેરૅઇ અથવા
કેમ્ફર પોટરથી પણ તેના સ્વાદમાં સુધારો થાયછે.

માત્રા—૨ થી ૪ મીનીમ ૧ વરસના બચ્ચાને,
મહોટી ઉમરના બચ્ચાને તેની ઉમરના પ્રમાણમાં આપવું.

ઉપચારો—(૧) સ્પીરીટ ઇથરીસ નાઇટ્રોસી ૪ મીનીમ

સોલ્યુશન ઓફ આમોન્યા	}	૩૦ મીનીમ
એસીટસ		
એકવાકેમ્ફ		
		૧ દ્રામ

મીશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત આપવું

(ડાયા ફારેટીક મીકશ્વર) સ્વેદોત્પાદક મિશ્રણ.

(૨) સ્પી. ઇથરીસ નાઇટ્રોસી ... ૩ મીનીમ

ટીંકચર કેમ્ફર ઓ; ... ૨ ..

એકવા કેરઆઈ ... ૧ ગ્રામ

દીવસમાં ત્રણ વખત ૧ વરસના બચ્ચાને (Colic)
પેટમાં ચુંક તથા આંકડીના દર્દ ઉપર.

(૩) સ્પી. ઇથ. નાઇટ્રસ ... ૧ ગ્રામ

એરોમેટીક સ્પી. આમોન્યા ... ૧ ગ્રામ

વાઇનમ સુપીકાકયુના... ... ૨૦ મીનીમ.

સફેદ ખાંડ ... ૧ ગ્રામ

ડીસ્ટીલ્ડ વોકર ... ૧ ઓંસ

મીશ્ર કરી ૬ મહીનાના બચ્ચાને ૧ ચાલની ચમચી
દર ત્રણ કલાકે.

તાવને માટે, પણ પેટમાં (ઇર્ડટેસન) દાદ થતો હોય તો
ઇપીકાક કાઠી નાંખવું [પરસેવો વળી તાવ ઉતારવાની દવા]

ÆTHYL IODIDUM. ઇથીઇલ આયોડીડમ. અં ૦

હાઇડ્રોઇયોડીક ઇથર.

વર્ણન.—રંગવીનાતું અવાહી ઇથીરીયાના જેવી વસવાળું, સળગી ઉઠે નહી તેવું, તેની અંદર ૬ ભાગ આયોડાઈનનો સમાયેલો છે.

ગુણ--ખાંસા સાથેના દમમાં ઉપયોગી છે. તેનો નાસ દીવસમાં એક બે વખત ૪ થી ૫ થી મીનીટ સુધી લેવામાં આવે છે. તેથી ફરી પેટમાં કુધાને બગાડતું નથી. અને પાચન શક્તિને અશક્ત પણ કરતું નથી. ચાર વરસની અંદરના બચ્ચાને આપવામાં આવતું નથી.

માત્રા—૫) મીનીમ ૫ થી ૬ વરસના બચ્ચાને.

૮ થી ૧૦ ,, ૮ વરસના બચ્ચાને.

ઉપચાર--

(૧) ઇથીયલ આયોડાઈડ ૫ મીનીમ જે ગ્લાસ કંપસ્યૂલમાં આવે છે તેને ફાડીને તેનો નાસ લેવો. ૫ વરસના બચ્ચાને ખાંસીના દરદમાં નાસ આપવાથી સારે ફાયદો થાય છે.

ALBES DECOCTUM COMPOSITUM. એલોઝ

ડીક્ટાક્ટમ કમ્પોઝીટમ અં. ૦ એલોઝ સોકોદ્રીના.

વર્ણન.—આની અંદર એકસ્ટ્રાક્ટ ઓફ સોકોદ્રીના, મહર, સફોન, કાર્બોનેટ ઓફ પોટાશીયમ, એકસ્ટ્રાક્ટ ઓફ લીકોરીસ અને કમ્પાઉન્ડ ટીંકચર ઓફ કાર્ડમમની મેળવણી હોય છે.

ગુણ—પેટમાં લેવાથી, પેટના દરદમાં પૌષ્ટિક અસર કરનાર, ઝાડો લાવનાર, કાળજીના દરદમાં (લીવર) ગરમ અસર કરનાર છે.

ઉપયોગ—અંત્રકોષ અને બદલજીભી ઉપર ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

માત્રા—૧ વરસના બચ્ચાને ૧૫ મીનીમ, પેટના દુખવા માટે.

૧ „ „ ૩૦ „ જુલાબમા
મોહોટા બચ્ચાને તેની ઉમરના પ્રમાણમાં.

ઉપચાર—

ડીક્ટાક્ટમ એલોઝ ટા; ... ૧૫ મીનીમ

એકરટ્ટાકટ ગ્લીસરાઈઝાલીકવીડ... ૧૫ મીનીમ.

એકવા એનીસી ... ૧ ગ્રામ.

મીશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત.

અંધકોશ તથા બદલજીમી ઉપર ૧ થી ૨ વ સતા
અચ્ચાને.

ALON. એલોઇન=એલોઝ સોફાટ્રીનામાંથી ઉત્પન્ન કરે-
વામાં આવતી દવા. (એળીઆનું સત્વ)

વાર્ણન—વાસ વીનાનું લીબુના રંગ જેવા પાર-
દર્શક કટકા અને વાદમાં એળીઆ જેવો, ૧૪૦ ભાગ
પાણીમાં ઓગળી શકે છે.

ઉપયોગ—પેટમાં લેવાથી પેટમાં પૌષ્ટિક અસર ક-
રનાર, દરત લાવનાર અને કાળજીના દરદમાં ગરમ અસ-
ર કરનાર છે.

માત્રા—૧ ગ્રેન. ૨ થી ૩ વરસના બચ્ચાને $\frac{1}{2}$ ગ્રેન.
૪ થી ૮ વરસનાને અને ૧ ગ્રેન. મહોટા બચ્ચાને.

વિક્રિસા—અંધકોષના દરદમાં વપરાય છે.

ઉપચાર—

એલોઈન $\frac{1}{2}$ ગ્રેન

ફેલોમલ $\frac{1}{2}$ ગ્રેન.

એક્ટ્રાક્ટ એટ-પલ્વીસ ગ્લીસરાઈઝા.

તેલતા પ્રમાણમાં.

મીશ્ર કરી ગોળી બનાવવી અને રાત્રીના સુતી વખતે ૫ વગ્સના બચ્ચાને ગળાવવી. (અંધકોશ ઉપર.)

ALUMEN. એલ્યુમીન. અં૦ સલ્ફેટ ઓફ એલ્યુમીનીયમ અને પોટાસીયમ. અં૦ ઍલમ. ગુ૦ ફટકડી.

વાર્ણન—પારદર્શક, સાકરના જેવા કટકા હોય છે. ૧ ભાગ ઍલમ, દશ ભાગ પાણીમાં પીગળે છે, અને એક ભાગ ઍલમ, ચારભાગ ગ્લીસરાઈઝનમાં પીગળે છે.

ઉપયોગ—પાલ્લોપચાર તરીકે અને અંદરના ઉપચાર તરીકે ગ્રાહીક, સ્તંભક કફન અને જ્વરન અસર કરવા સારૂ વપરાય છે.

ચિકિત્સા—સંગ્રહણી, (પ્રદર,) અતિસાર, (અતિઆ-
ર્તવ,) મુત્રાશય, (ગર્ભાશય,) દરસ, મળાશય, ફેફસામાંથી
નાક તથા હોઝરીમાંથી નીકળતા રક્તશ્રાવમાં તેમજ અતિ-
શય બલગમસાથની ખાંસી ઉપર અને ચોળીઆના દરદોમાં
તથા છેવટની સ્થિતિમાં ઉંટાટીઆ ઉપર, વપરાય છે.
તાલીયા તાવ ઉપર આપવાથી તરત તાવ રોકાઈ જાય છે.

માત્રા—૬ થી ૮ મલીનાના અગ્ન્યાને ૧ ટ્રેન.

૧ વરસના અગ્ન્યાને ... ૨ ટ્રેન.

મોલોટી ઉમરના અગ્ન્યાને તેની ઉમરના

પ્રમાણમાં આપવી.

આલ્કોપચારમાં લોશન તરીકે ૧ થી ૫ પરસેન્ટ સો-
લ્યુશન. પીચકારી, ઝાડા વાટ, ૧ થી ૨ પરસેન્ટ સોલ્યુશન.

કોગળા સાર. ... ૧ થી ૨

ચાપડવામાં ૧ ગ્રામ ઍલમ અને ૨ ઑંસ ગ્લીસરાઇન
સાથે મેળવવી.

વિરૂદ્ધ અસર કરનારી દવાઓ—આલખ્યુમી-
ન, ફાર્માસીન, કેસીન, અને જીલેટીન.

દવાદ સુધારક—૧ ગ્રેન ઍલમ ૧૦ મીનીમ સર-
ખત અથવા ગ્લીસરીન અથવા ૧ દ્રામ એકવાશીનીકયુલાઈ
મેળવવું.

ઉપચાર.

(૧)	આલમ	$\frac{1}{2}$ દ્રામ.
	વાઇનમ ઇપીકાક	$1\frac{1}{2}$ દ્રામ.
	સીરપટોલુ	$\frac{1}{2}$ ઑંસ.
	એકવાએનીથી	૩ ઑંસ.

જે ચમચી દર ત્રણ અથવા ચાર કલાકે. ૧ વરસના
બચ્ચાને. જુની ખાંસી, અતિશય બલગમ યુક્ત હોય તે ઉપર.

(૨)	આલમ	૨ ગ્રેન.
	લાઇકર એટ્રોપ સલ્ફ	$\frac{1}{2}$ મીનીમ.
	ગ્લીસરાઈન	૧૦ „
	એકવાશીનીકયુલાઈ.	૨ દ્રામ.

મીશ્ર કરી દર સવારના તથા રાતના પાવી.

૧ વરસના બચ્ચાને (for pertussis) કુક-
ડીયા ખાંસી ઉપર પાવી.

લગાડવાની રીત.

આલમ ૧ ગ્રામ, ઝીસરાઇન ૧ ઑંસ અશવતી
ચોળીયાના દરદમાં દીવસમાં બે વખત ચોપડવી.

AMMONIÆ LIQUOR. આમોન્યા લાઇકર (ચોળાપ્રુ)
રટ્ટોંગ.

વર્ણન—સ્વચ્છ નીર્મળ, રંગ પીનાનું, સખત માથુ
ફરી જાય તેવી વાસ વાળું, સ્વાદ ગણે જ તીવ્ર બળતરા
બળે તેવો.

ચિકિત્સા—ફક્ત બાહ્યોપચારમાં સર્પ દંશ ઉપર
અને બીજાં જેરી જીવડાના દંશ ઉપર ચોપડવામાં વપરાય
છે; હાયપોડરમીક ઉપચાર પણ કરવો નહીં.

વિરૂદ્ધ અસર વાળી દવાઓ—તમામ જાતના
એસ.ટી.

AMMONII ACETATIS LIQUOR (લાઇકર. આમોન્યા એસીટેટીસ.)

વર્ણન—વાસર્વનાનું, તથા રંગ વીનાનું નીર્મળ પ્રવાહી.

ઉપયોગ—તરસ છીપાવનાર, સ્વેદન, કફ, મુતલ.

ચિકિત્સા—તમામ જાતના તાવ, ઉધરસ, સજેખમ,
અને સોજના વ્યાધી (ન્યુમોન્યા) ગુરદાના દરદ પર.

માત્રા—૧ વરસના બચ્ચાને ૫ થી ૭ મીનીમ.

૨ વરસના બાળકને ૧૫ મીનીમ.

મોઢોટી ઉમરના બાળકોને તેની વયના પ્રમાણમાં
આપવું.

વિરુદ્ધ અસરવાળી દવાઓ (માઇનરલ એસીડસ,
અનીજ તેજાઓ) અને તેજાનું યુક્ત ક્ષારો.

સ્થાન સુધારવાસાર—૫ મીનીમમાં ૧ ગ્રામ કપુરનું
પાણી, અથવા મેનથા પીપરેટા. બદામનું મિશ્રણ; દુધ
અને જવનું પાણી.

ઉપચાર.

(૧) લાઇકર આમોન્યા એસીટેટીસ ... ૩ ગ્રામ.

ટીંકચર ડીજીટેલીસ...	...	૫ મીનીમ.
સ્પીરીટકલોરો ફોર્મ	...	૫ મીનીમ.
એકવા-ડીસ્ટીલેટ	૩ ઑંસ.

મીશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ૬ થી ૧૦ વરસના
મગ્ગ્યાને (ગુરદાના દરદમાં) Nephritis.

(૨) લાઇકર આમોનીયા એસેટેટ	...	૧ ગ્રામ.
વાઇનમઇપીકાક	...	૧૬ મીનીમ.
પોટાસ નાઇટ્રેટ	...	૮ ગ્રેન.
સીરપ ટોલુ	૨ ગ્રામ.
મીકસચર એમીગડના.	૧ ઑંસ.

૧ ચાહની ચમચી દર ચાર ફનાફે,

(૩) લાઇકર અમોન્યા એસીટેટીસ	...	૫ મીનીમ.
વાઇનમ ઇપીકાક	૩ ,,
સ્પીરીટ ઇથર નાઇટ્રોસી	...	૨ મીનીમ.

એકવા મેન્યા પીપરેટા ... ૧ ગ્રામ.

દર ચાર કલાકે. (ઓઝોનાન્યુમેનીયા વીથ હાડ' કંક અને સ્ટેટી સીકીશન.)

સખત અને થોડા પ્રમાણમાં નીકળતા કફ ઉપર.

AMMONIAE AROMATICUS SPIRITUS.

આમોન્યા એરોમેટીકસ સ્પીરીટસ અં ૦ સ્પીરીટ આ-
મોન્યાએરોમેટીક. ઉપનામ—સાલ્વોલેટાઇલ.

વર્ણન—સ્વચ્છ નિર્મળ રંગ વીનાનું પ્રવાહી. સ્વાદ
તીખો, સુવાસીક.

ઉપયોગ—ખટાશ દુર કરનાર, ગરમ, સ્વેદન, કફન.
અને પોષ્ટિક છે.

ચિકિત્સા—જુના અને તીક્ષ્ણ ફેફસાના સોજનમાં,
ત્રિદોશ, હીસ્ટીરીઆ, વાઈ, બચ્ચાની વરાધ, લકવા, દમ,
હાંફણ, જ્વર, ખાંસી, ક્ષય, મધુ પ્રમેહ અને અજીર્ણના
દરદમાં વપરાય છે.

માત્રા—૭ મહીનાના બાળકને ૧ થી ૨ મીનીમ.
૧ વરસના બાળકને ૪ મીનીમ. મોહોટી
ઉમરના બાળકને તેની વયના પ્રમાણમાં-

વિપરીત દવાઓ—તમામ જાતના આસીડો.

ઉપચાર.

સ્પીરીટ એસેમેટીક આમોન્યા	...	૩૧ મીનીમ.
સ્પીરીટ ઈથરીસ...	...	૩૧ ,
ટીંકચર એરેંશી ટ્રાટીસીસ...	...	૨ ,
એકવા ફેમ્કર	૧ દ્રામ.

૧ વરસની ઉમરના બાળકને.

AMMONII BROMIDUM. આમોની બ્રોમીડમ.

અંડ બ્રોમાઇડ ઓફ આમોનીયા.

વર્ણન—સફેદ કાચના જેવા કટકા અથવા સફેદ
દાણાદાર ભુકો, ઉઘાડો અથવા અજવાસમાં રાખવાથી પીગો

પડી જાય છે, ખારો તીવ્ર સ્વાદ, ૧-૨૬ ભાગ પાણીમાં મગા શકે છે.

ગુણ—ગરમ, રક્ત સૌધક, કફન નીંદ્રા લાવનાર અને ત્ર્યંધી શામક, બાલોપચાર તરીકે પીડા શામક છે.

ચિકિત્સા—મગજ પર શાંતીદાયક, કફન, અને નિદ્રા લાવનાર, અપસ્માર, અને ઉંટાટીઆના દરદમાં વારંવાર વધારે પ્રમાણમાં વપરાય છે. આ દવા વધારે વખત વાપરવાથી હૃદયની ગતીને મંદ કરે છે, અને બ્રોમાઇનના જેવા ચિન્હો પેદા કરે છે. (એલીમેન્ટરી ફેનલમાં) અત્ર નળીમાં દાહ કરે છે. કદી એકલું અથવા બ્રોમાઇડ એક સોડીયમ અને પોટાસીયમની સાથે મેળવીને અપાય છે. ચામડીના દરદોમાં પણ વપરાય છે. (ગડગુમડ, ઠંઠમાળ, નેત્રરોગ, મગજના વ્યાધી, ઉપદંશ, ઉન્માદ]

માત્રા—પેટમાં લેવા સારૂ.

૧ વરસના બાળકને ૨ ગ્રેન.

૨ થી ૪ વરસના બાળક સારૂ ૩ થી ૫ ગ્રેન.

મોહોટા બચ્ચાઓને તેની ઉમરના પ્રમાણમાં આપવી.

માત્રા ધીરે ધીરે વધારવી.

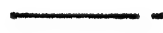
ખાલોપચારમાં ઝાડવાટે પીચકારીમાં ૨૦ થી ૩૦ ગ્રેન.

રવાદ સુધારવા—૧ ગ્રેનમાં ૫ મીનીમ તારંગીનુ સરખત નાંખવાથી તેનો રવાદ સુધરી જાય છે, અથવા ૩ દ્રામ કલોરોફોર્મનું પાણી મેળવવું.

ઉપચાર.

(૧) આમોનીયા ઓમાઇડ	૧ ગ્રેન.
સોડી. પોટાસ ઓમાઇડ	૨ ગ્રેન.
સીરપ ઓરેંશીયાઇ	૩ દ્રામ.
એકવા કલોરોફોર્મ.	૨ દ્રામ.

દીવસમાં ત્રણ વખત ૩ વરસના બચ્ચાને વાઇ તથા કેફર ઉપર.

(૨) આમોન્યા ઓમાઇડ	૩ ગ્રેન.
રૂપી. આમોન્યા એરોમેટીક			૩ મીનીમ.
ટીંકચર આરેંસીઆઇ.	...		૧૦ મીનીમ.
એકવાકલોરોફોર્મ...	...		૨ દ્રામ

૧ થી ૫ વરસના બચ્ચાને સાર કુકડીયા ખાંસી,
અને ઘણો વખત એક સરખી આવતી ખાંસીના દરદમાં
આપવી.

(૩) આમેનીયા ઓમાઇડ.	૫ ગ્રેન.
કલોરલ હાઇડ્રેટ	૧ ગ્રેન.
એકવા કલોરલ ફોર્મ	૧ ગ્રામ.

દર ત્રણ અથવા ચાર કલાકે ત્રણ વરસની ઉમરના
બચ્ચાને (Meningitis) મગજના, જ્ઞાનતંતુઓના
વરમ ઉપર.

(૪) (Troch Amn on Bromid.

ટ્રોક આમેન્યા ઓમાઇડ

૨ બખે ગ્રેન. કુટ, પેસ્ટની સાથે, (ફળમાંથી જતો
રસ નીકળે છે તેની લાલીની સાથે) ત્રણ રેવડીયો બપોર
સુધીમાં આપવી. (કુકડીયા ખાંસી ઉપર.)

AMMONII CARBONAS. આમોની કાર્બોનાસ.

અં.૦ કાર્બોનેટ ઓફ આમોનીયા. ઉપનામ સ્મેલીંગ સોલ્ટ. સુંઘવાનું મીઠું.

વર્ણન—અર્ધ પારદર્શક રંગવિનાનું સફેદ કાયના જેવાં દડા. આમોનીયાની સખત તીવ્ર વાસવાળું, અને એસીડના સ્વાદ જેવું; (reaction alkaline) પ્રતિક્રિયા ક્ષારવાળી ૧ ભાગ દવા પાંચ ભાગ પાણીમાં ઓગળી શકે છે.

ઉપયોગ—બાહ્યોપચાર તરીકે નાસ લેવામાં અને આંતરોપચારમાં ફેફસાને ઉત્તેજક કરે છે; અને સ્વેદક છે.

ચિકિત્સા—ખાંસીના દરદમાં કફને ગાળીને કાઢે છે.

Useful as a Stimulant expectorant in the treatment of Bronchitis and Broncho pneumonia, when the bronchial secretion have become loose; in Lobar pneumonia after crepitation has set in.

Hard, dry cough contra-indicates the use of Ammonia Carbonate.

માત્રા—પેટમાં લેવાની

૧ વરસના છોકરાને ૩ ગ્રેન.

૧ થી ૨ ગ્રેન ૨ થી ૩ વરસના બચ્ચાને.

૫ ગ્રેન. ૫ થી ૭ વરસના બચ્ચાને.

મોઢોટા બચ્ચાઓને તેમની ઉમરના પ્રમાણમાં.

બાહ્યોપચારમાં ૩ પરસેન્ટ સોલ્યુશન for spraying the larynx. (કંઠનળી ઉપર છાંટવું.)

વિપરીત દવાઓ—આસીડસ, અને આસીડસના ક્ષારો, લાઇમ વોટર. (ચુનાનું પાણી] સીરપ સીલા.

સ્વાદ સુધાકર—૧ ગ્રેન દવાની સાથે ૫ મીનીમ નારંગીનું સરખત; અથવા ટોલુ મેળવવું.

ઉપચાર

(૧) આમોનીયા કાર્બોનાસ. ૨ ગ્રેન.

વાઇનમ ઈપીકાક ૫ મીનીમ.
એકવા કેમ્કર... ... ૧ દ્રામ.

દીવસમાં ત્રણ વખત ૨ વરસના બચ્ચાને (ગ્રાન્ડાં-
ન્યુમોનીયા.) સ્વાસ નળીના સોળના દરદ ઉપર.

(૨) આમોનીયા કાર્બોનાસ ૨ ગ્રેન.
પોટાસ બાયકાર્બોનેટ ૫ ગ્રેન.
એકસ્ટ્રાક્ટ ગ્લીસરાઈઝા લીકવીડ ... ૧૦ મીનીમ
ડીસ્ટીલ્ડ વોટર ૧ દ્રામ.
દીવસમાં ત્રણ વખત અશક્ત બચ્ચાંઓની ખાંસીપર.

(૩) આમોન્યા કાર્બોનેટ ૫ ગ્રેન.
એકસ્ટ્રાક્ટ સીકાના લીકવીડ.. ૫ મીનીમ.
ટીંકચર ડીજીટેલીસ ... ૫ મીનીમ.
નારંગીનું સરખત ... ૨૦ મીનીમ.
ડીસ્ટીલ્ડ વોટર... ... ૩ દ્રામ.
દીવસમાં ત્રણ વખત ૫ થી ૭ વરસના બચ્ચાને

રાતા તાવ ઉપર.

(Scarlet fever) રાતડીઆ તાવ ઉપર.

[૪] સોલ્યુશન આમોન્યા કાર્બોનાસ ૩ પરસેન્ટ.

to be used as a spray. Acute Laryngitis. તીક્ષ્ણ કંઠનળીના વરમમાં.

AMMONII CHLORIDUM. આમોની ક્લોરીડમ.

અં ૦ ક્લોરાઇડ ઓફ આમોન્યા. ઉપનામ—સાલ આમોન્યાકમ.

વર્ણન—સફેદ અથવા રંગવીનાના વાસ રહીત રેસાવાળા ટેપા. અથવા, ચકચકીત ભુટ્ટી. ૧ ભાગ દવા ૭ ભાગ પાણીમાં નાંખવાથી ઓગળે છે.

ઉપયોગ—કફ, ગ્રાહીક, પીત્તશામક, સ્વેદન, મુત્રન, પીડાશામક, ગરમ અને રક્ત શોધક.

ચિકિત્સા—જુની ઉધરસ, ફેફસાના સોજા, ઉંટા-

દીધો અને સુકી ખાંસીના દરદમાં ઘણી સારી અસર કરે છે.

When the Bronchial Secretion becomes scanty, and expectoration is difficult.

Contra-indicated in phthisis with much cough.

માત્રા—ખાવાની માત્રા.

૧ થેન તરત જન્મેલા બાળકને.

૧ „ ૬ થી ૧૨ મહીનાના બચ્ચાને.

૩ „ ૪ વરસના બચ્ચાને.

૫ „ ૭ „ „

મોટા છોકરાને તેની ઉમરના પ્રમાણમાં.

આબોપચાર તરીકે ૩ પરસન્ટ સોલ્યુશન. (૧ ઇન્ચ

Spraying the Throat. ગળામાં હાંટકાવ તરીકે.

વિપરીત ઔષધી—આલ્કલીજ, દારવાળી માટી, અને તેના કાબોનિટસ, સીશુ, સીલ્વરના ક્ષારો.

સ્વાદ સુધાકર—૧ ટ્રેન દવામાં ૬ મીનીમ એ-
ક્સ્ટ્રાક્ટલીકોરાઇટ લીક્વીડ મેળવવું.

ઉપચારો.

- (૧) આમોન્યા કલોરાઇડ ... ૨ ટ્રેન.
 એક્સ્ટ્રાક્ટ લીકોરાઇટ લીક્વીડ } ૩ ઑંસ.
 Ect. Liquirit Liquid }
 ડીસ્ટીલ્ડ વોટર ... ૧ ..

એક ચાલની ચમચી દર બે કલાકે.

Icterus neonatorin.

તરત જન્મેલા બાળકને કમળા ઉપર.

- (૨) આમોન્યાકલોરાઇડ... ... ૧ ટ્રેન
 એક્સ્ટ્રાક્ટ કેનાથીસ ઇન્ડીકા... ૧ ટ્રેન.
 Elaeosch Foenic ... ૩ ટ્રેન.

દર ત્રણ કલાકે આપવી.

Laryngitis with very troublesome cough. સ્વાસ નળીના સોજા સાથે, અતિશય દુઃખદાયક ઑંસી ઉપર.

(૩) આમોન્યા ક્લોરાઇડ	...	૨ ગ્રામ.
ઇનફ્યુઝમ સેના.	૪ ગ્રામ.
ઇનફ્યુઝમ જેન્શીયન ટ્રી; ...		૪ ઑંસ.

મીઝ કરી એક ચાદની નાની ચમચી (૧ ગ્રામ)
જમ્યા પેહેલા પાવી.

જાળા કરમીયા, અને અતિશય સ્લેશ્મ નીકળતું હોયત્યારે.

thread worms, if there is much
catarrh.

[૪] સોલ્યુશન [પીવાની નદી.]

સોલ્યુશન આમોન્યા ક્લોરાઇડ ૩ થી ૧ પરસેન્ટ
જેઘ્ઘતા પ્રમાણમાં તૈયાર કરી સ્વાસ લેવામાં ઉપયોગ
કરવે. Inhalation or spray in acute Lar-
yngitis.

AMMONII CITRATIS LIQR. આમોની સાઇટ્રે-
ટીસ લીકર. અં ૦ સાઇટ્રેટ ઓફ લાઇકર આમોનીયા

વર્ણન—રંગ વીનાનું અને વાસ વીનાનું પ્રવાહી,
સ્વાદે ખાઈ હોય છે.

ઉપયોગ—અંતરોપચારમાં—કફના દરદમાં, સ્વેદન,
મૂત્રન, તરસ છીપાવનાર છે.

ચિકિત્સા—તિક્ષણ ચોળીઆના દરદમાં, ખાંસી,
ઓરી, રતવાના દરદોમાં વપરાય છે.

માત્રા—૬ મીનીમ ૧ વરસના અગ્ર્યાને.

૨૦ થી ૩૦ મીનીમ પાંચ વરસના અગ્ર્યાને.

મોહોટી ઉમરનાને તેની ઉમરના પ્રમાણમાં.

વિપરીત દવાઓ—માર્મનરત એસીડસ, અને
એસીડ વાળા ક્ષારો.

સ્વાદ સુધાકર—૫ મીનીમ દવામાં પાંચમીનીમ
સીરપટોલુ ઉમેરવાથી તેના સ્વાદ સુધરી જાય છે.

ઉપચારો.

(૧) આમોનીયા કાર્બ	૧૩ ઇન્.
એસીડસાઇટ્રીક....	૧૩ ,,

ડીસ્ટીલ્ડ વોટર... ... ૧ ગ્રામ.

કક્ષત અને સ્વેદન તરીકે.

(૨) લાઇકર આમોન્યા સાઇટ્રેટ. ... ૩ ગ્રામ.

સીરપ લીમોનીસ ... ૩ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દાવસમાં ત્રણ ચાર વખત ગરમ પાણીમાં પાવું. (Diaphoretic in Scarlatinal Nephritis.) રાત્રી તાવમાં થયેલ ગુરદાના દરદમાં સ્વેદન તરીકે.

લાઇકર આમોન્યા સાઇટ્રેટ સ્વચ્છ ખાટલીમાં ભાંવું બેઘએ, અને તે ખાટલીમાં પ્રથમ સીસાની કોઈ દવા ભરેલી હોવી નહીં બેઘએ.

AMMONII VALERIANAS. આમોની વેલેરિયનાસ.

નાસ. અં ૦ વેલેરીયેનેટ ઓફ આમોનીયા.

વર્ણન—સફેદ કાયના ડટકા જેવા, અને ઘણા તાવ વાસ વેલેરીયેનેટ આસીડને આપે છે. પાણીમાં તરત ઓગળી જાય છે. તેમજ આલકોહલ તથા ઈથરમાં પણ ઓગળી જાય છે.

ઉપયોગ—અંતરોપચારમાં (અન્ટીસ્પેઝમેડીકસ) તાણુ તથા આંચકી મટાડનાર છે.

ચિકિત્સા—નાના બચ્ચાને દાંત આવતી વખતે તાણુ તથા દાંતખીલી ખેસી જાય તેના ઉપર ઉપચાર કરવામાં આવે છે.

વિપરીત દવાઓ—ચુનાનું પાણી, જમીનમાંથી નીકળતાં એસીડો, ક્ષારો, અને આસીડ મીશ્રીત ક્ષારો.

માત્રા—૧½ થી ૨ ગ્રેન. ત્રણ માસની ઉંમરના બાળકને.

સ્વાદ સુધારવા—૩ ગ્રેન દવામાં ૧૦ મીનીમ ગ્લીસરાઈન અને એક ઓંસ શીનીક્યુલાઈનું પાણી મેળવવાથી તેનો ખરાબ વાસ તથા સ્વાદ દંડાઈ જાય છે.

ઉપચાર.

(૧) આમોન્યા વેલીરીયેનેટ	...	૨ ગ્રેન
ગ્લીસરાઈન	...	૫ મીનીમ.
એકવાશીનીક્યુલાઈ.	...	૧ દ્રામ.

માત્ર કરી દીવસમાં બે ગણુ વખત.

૪ થી ૫ માસના બચ્ચાને. તાંબુ તથા આંચકાપર.

AMYL NITRIS. એમીલ નાઇટ્રીસ.

અં૦ નાઇટ્રેટ ઓફ એમીલ.

વર્ણન—પીળાસ પડતું ઇથર મીશ્રીત પ્રવાહી, તરેલુ તાર પરંતુ મન પસંદ વાસવાળું હોય છે. આલ્કોહલ, ઇથર અને કલોરોફોર્મમાં નાંખવાથી મળી જાય છે.

ઉપયોગ—બાહ્યોપચારમાં તથા અંતરોપચારમાં, તેને ઉપયોગ થાય છે, હેડકી, હૃદયશુળ, અપચાર, કોલેરાની મૂર્છા, નખળાદની મૂર્છા, દમ, હાંફણ, માથાના સખત દુખાવા, ધનુરવા વિગેરે, ઉપર વાગવાર વપરાય છે.

ચિકિત્સા—તાળ, આંચકા, ફરફર, દમ, હાંફણ, હૃદયશુળ વિગેરે દરદો ઉપર ઉપયોગ કરવામાં આવે છે, તથા સુંઘવાથી ગરમ અને પૌષ્ટિક અસર કરે છે.

માત્રા—અંતરોપચારમાં. $\frac{1}{4}$ થી $\frac{1}{2}$ મીનીમ ૬ થી

૧૨ મહીનાના બાળકને, મોઢોટા બચ્ચાને તેની ઉમરના પ્રમાણમાં. નાસ લેવા સારૂ. ૩ મીનીમ ૬ થી ૧૨ મહીનાના બાળકને; ૨ મીનીમ. પાંચ વરસના બચ્ચાને સુગંધાકવામાં આવે છે.

ANTHEMIDIS INFUSUM. એન્થેમીડીસઇનફ્યુઝમ. **CHAMOMILE FLOWERS INFUSUM.**

એન્થેમીડીસ ઇન્ફ્યુઝમ.

Dried expanded Flower-heads of the common or Roman Chamomile, (*Anthemis nobilis.*)

વર્ણન—તરેવાર સુગંધવાળું, સ્વાદ અને વાસ કડવા દીપ્ત ને પૌષ્ટિક છે.

ઉપયોગ—અંતરેપચારમાં હોઝરેના દરદમાં વાત-હર, અને કૃમીન અસર કરનાર છે.

વિકૃતિસા—પેટની અંદરના દુખાવા. સુંક ઉપર

(colic) શીશ્મ રૂતુમાં થતા ઝાડાના દરદર્માં; અને પેટમાંનાં
ઝીણા કચ્મના દરદોપર વારંવાર ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

માત્રા—૧ થી ૨ દ્રામ ૧ વરસના બચ્ચાને.

મોહોટાને તેની ઉમરના પ્રમાણમાં.

સ્વાદુ સુધારક—૧ ગ્રેન દવામાં ૨૦ મીનીમ નારંગીનાં સરખત નાંખવાથી તેને ખરાબ વાસ અથવા સ્વાદુ સુધરી જાય છે.

ઉપચાર.

જ્વ.સરાખન એસીડ કાબોલીક...	...	૧ મીનીમ.
સોરખ ઓરેંશી...	૪૦ „
ઇનક્યુબ એન્થ્રેમાટીસ	૨ દ્રામ.

(for Summer Diarrhoea.) રૂતુમાં થતા
ઝાડાના દરદપર.

માત્ર દરે દીવસમાં ત્રણ વખત એક વરસની ઉમરના
બચ્ચાને.

ANTIMONIUM TARTARATUM. અં.૦.

ઓફ એન્ટીમની.

વર્ણન—રંગવીનાતું, વાસવીનાતું, પારદર્શક, ચોરસ પણ કાટખુણા વીનાના ચળકતા કડકા, સહેજ ધાતુના જેવા સ્યાદવાળી, ૧૫ ભાગ પાણીમાં ઓગળે છે.

ઉપયોગ—અંતરોપચારમાં—સ્વેદન, કફ અને વમન કારક છે.

ચિકિત્સા—સધળી જાતના તાવ, સુષ્ક ઉષ્ન, ઉંટાં-ટીયો, દમ, સસણી, કાળજાના વધારા અને સોજાના વ્યાધી, ફેફસાના સોજાના અને ફેફસાના અંતરપડના સોજાના વ્યાધી, સળેખમ, ધનફલ્યુંઝા, અને તીક્ષ્ણ સંધીવાનાં દરદમાં વારંવાર વપરાય છે.

માત્રા—કફ તરીકે ૬૦ ગ્રેન ૧ થી ૨ ગ્રેનનાં ખવ્વાને.

કફ તરીકે ૬૦ થી ૩૦ ગ્રેન ૨ થી ૪ વરસના ખવ્વાને.

વિપરીત દવાઓ—ગેલીઝ, ટેનીક એસીડસ. લેડ સોલ્ટસ, અને એસ્ટ્રીજન્ટ વેન્ટેબલ ઇનફ્યુઝન્સ.

સ્વાદુસુધાકર—૧ ગ્રેન ટારટરેટ ઓન્ટીમોનીમાં ૧૦ માનીમ સીરપટાનુ અથવા ૧ ડ્રામ 'બદામનું' મીશ્રણ મેળવવાથી તેનો વાસ તથા સ્વાદ સુધરી જાય છે.

ઉપચાર.

એન્ટીમોનીયમ ટારટરેટ ... ૧ ગ્રેન.
મીડસઅર અમીગડલા (બદામનું મીશ્રણ.) ૪ ઓંસ.
મીશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વાર ૨ વરસની ઉંમરના બચ્ચાને આપવું.

Scarlatin Nephritis. રાતા તાવમાં મૂત્ર પીડનો સોજો થયો હોય તેને માટે.

નોટ—વમન કારક અસર કરવા સાથે જ મદીનાની અંદરના બાળકને આપવું નહીં. અને તેથી વધારે ઉંમરના ને આપવું હોયતો બચ્ચુ શશકત હોય (મજબુત) તેને જ આપવું, પરંતુ આજ કાલ તેના બદલાનાં ઉંચકી

સારૂ ધૂપીકાકયુના વપરાય છે. મારે ચાલતા સૂધી એન્ટી-
મોનીયમ નાના બન્યાને આપવું નહી, વધારે પ્રમાણમાં
ભયંકર વિષહારી ચિન્હો થાય છે.

APOMORPHINE. HYDROCHLORAS. એપો

મોરફાઇન હાઇડ્રોકલોરાસ.

વર્ણન—સફેદ કાળા રંગના નાના ચળકતા કડકા,
સ્વાદે કડવા, ૭ ભાગ પાણીમાં અને ૪૫ ભાગ આલકો-
લમાં એક ભાગ નાંખવાથી ઓગળે છે, અને પાણી જેવું
સોલ્યુશન થોડા વખતમાં લીલા રંગનું થાય છે, અને
તેમાં ૧ મીનીમ ડીલ્યુટ હાઇડ્રોકલોરીક આસીડ નાંખવાથી
એવો રંગ થનેા અટકે છે. કાળા ગ્રાટલીમાં ભરવું, દવા
ઉજ્જેશમાં રાખવાથી રંગ બગડી જાય છે.

ઉપયોગ—હાયપોડર્મીકલી (ત્વચામાં પીચકારી
વાટે) અને અંતરોપચારમાં વમન તરીકે તથા કફ
તરીકે વપરાય છે.

વિહિત્સા—હોજરીમાંથી, ગર્ભાશયમાંથી, ફેફસામાંથી

ચતા રક્તશ્રાવ, રતુશ્રાવના દરદોમાં, મસાના દરદોમાં ચતા રક્તશ્રાવમાં, પેશાબ, પથરી તથા મુત્રાશયના વ્યાધીમાં આ દવા વપરાય છે, તેમજ, ખાંસી, હુપીન્ગ કફ (કુક-ડીયા ખાંસી) માં મુવારોગ, તીક્ષ્ણ સંધીવા. ધતુર્વા ઉન્માદ, અને સતીપાતના રોગમાં વાપરવાથી ફાયદો છે.

નાના છોકરાને ૧ વરસની અંદરના બચ્ચાને ત્વચાની મારફતે પીચકારીનો ઉપયોગ કરવા નલી કારણ તેનાથી એકદમ મુછાં આવી મરણ થાય છે.

માત્રા—અંતરોપચારમાં. કફ તરીકે.

૬૦ ગ્રેન એક વખતની માત્રામાં અને ૩ ગ્રેન એક દીવસની માત્રાઓમાં ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાને.

૫૦ ગ્રેન એક વખતની માત્રામાં અને ૩ એક આખા દીવસની માત્રામાં ત્રણ વરસની ઉંમરના બચ્ચાને.

૪૦ ગ્રેન એક વખતની માત્રામાં અને ૩ ગ્રેન આખા દીવસની માત્રામાં ૪ થી ૬ વરસના બચ્ચાને.

૩૦ ગ્રેન એક વખતની માત્રા અને ૩ ગ્રેન એક આખા

દીવસની માત્રામાં ૮ થી ૧૦ વરસના બચ્ચાને.

૬૩ શ્રેણ એક વખતની માત્રા અને ૧ શ્રેણ એક આખા

દીવસની માત્રામાં દસ વરસ ઉપરાંતની ઉંમરનાને.

અંતરોપચારમાં. વમન (ઉલટી સાર) કરાવવા

સાર કદમ્બ તરીકેની જે માત્રા ઉપર આપી છે તેના કરતાં દોહોડી અથવા બમણી માત્રા આપવી.

હાયપોઝમીકલી. ત્વચામાં પીચકારીથી દાખલ કરવાની માત્રા.

૮૦ શ્રેણ થી ૮૦ શ્રેણ. ૧ થી ૨ વરસની ઉંમરના બચ્ચાને

૮૦ શ્રેણથી ૩૦ શ્રેણ. ૨ થી ૫ વરસના બચ્ચાને.

૩૦ શ્રેણથી ૬૨ શ્રેણ. ૬ થી ૧૦ „ „

૬૨ શ્રેણથી ૧૦ શ્રેણ. ૧૦ થી ૧૫ „ „

વિવેચિત દવાઓ—આલ્કાલીસ, ટેનીક એસીડ અને ટેનેલસ.

સ્વાદસ્વધાકર—— $\frac{1}{2}$ ગ્રેન હાયડ્રોકલોરેટ ઓફ
એપોમોર્ફાઇનમાં ૧૦ મીનીમ સીરપ ટ્રુની વર્જનીયાનો,
લેમોનીસ, અથવા આલ્મથીઈ.

ઉપચાર.

એપોમોર્ફાઇની હાયડ્રોકલોરેટ....	...	$\frac{1}{2}$ ગ્રેન.
એસીડહાયડ્રોકલોરીક....	...	૨ મીનીમ.
સીરપ લીમોનીસ...	...	૩૦ "
ડીસ્ટીલ્ડ વોટર	૨ ઑંસ.

મીઞ કરી ૧ ટીસ્પુન કુલ દર બે કલાકે.

બે વરસની ઉમરના બચ્ચાને. (Bronchitis) કંઠ
નળીના સોજા ઉપર.

APOMORPHINÆ INJECTIO HYPODERMICA.

એપોમોર્ફાઇની ઇનજેક્શીયા હાયપોડર્મીકા. આ'ં ૦ હાય
પોડર્મીક ઇનજેક્શન ઓફ એપોમોર્ફાઇનનું પ્રવાહી.

વર્ણન—એક ગ્રેન હાયડ્રોકલોરેટ એપોમોર્ફાઇન ૫૦
લાગ કપુરના પાણીમાં સમાવેલ છે.

ચિકિત્સા—તીક્ષ્ણ કંઠ નળીના સોજના દરદમાં
 ચારંવાર વપરાય છે. એક વરસની અંદરના બાળકને
 આ દવાનો ઉપયોગ કરવો નહીં.

પીચકારીની માત્રા.

માત્રા—૧ મીનીમ ૧ થી ૪ વરસના બચ્ચાને.

૨ „ ૧ થી ૬ „ „

૩ „ ૭ થી ૧૦ „ „

૪ થી ૫ મીનીમ ૧૦ થી ૧૨ „ „

૬ મીનીમ મોહોટી ઉમરના છોકરાને.

ARGENTI NITRAS. અર્જન્ટી નાઇટ્રાસઃ અં ૦
 નાઇટ્રેક ઓફ સીલ્વર. ગુ. ચાંદીનો તેજાળ.

વર્ણન—રંગબીનાના સફેદ કાચના કટકા જેવા,
 અથવા સફેદ ગોળ સળીઓ બનાવેલી હોય છે. પાણીની
 અંદઃ અને રેક્ટીફાઇડ સ્પીરીટમાં ઓગળી શકે છે. પાણી
 ટીબ્લીડ વોટર અથવા વરસાદનું બોધએ. સ્વાદ ધાતુના

જેવો અને સ્તંભક હોય છે. અને અજવાળામાં રહેવાથી કાળ પડી જાય છે.

ઉપયોગ—આહોપચારમાં. સડેલા ચાંદા ઉપર લગાડવાથી તે ભાગને ખાળી નાંખે છે. અંતરોપચારમાં ગ્રાહીક, અને મળજનતંતુને ખળ આપનાર છે.

ચિકિત્સા—જુના વ્યતિસાર તથા આમાતિસાર, અજીર્ણ, હોજરીના દરદો, આંતરડાનાક્ષત, ફેરીયા, અપ-સ્માર, ઉરસ્તંભ, ઉંટાટીઓ. દમ, મગજની નખખાઈના વ્યાધી, ઉપદંશથી થયેલા મોઢાંનાં તથા તાળવાનાં ચાંદા; થુલીઓ, વિગેરે દરદોમાં વપરાય છે. તેમજ આહોપચાર, તરીકે, મસા, ગંધાતા ચાંદા, દડકાયા કુતરાના વિપવાળા જખમ, તથા સાપના ઝેરી ડંખપર, અને રતવાના ઉપર લગાડવામાં આવે છે, તેમજ આંખના દરદમાં તેના પાણીના ટીંપા નાખવાથી દરદ મટી જાય છે. પણ લાંબો વખત વાપરવાથી કાળા ડાગ પડી જાય છે.

નોટ—આ દવા ઘણા લાંબો વખત વાપરવાથી કાળા ડાગ પડી જાય છે તથા પેટમાં વાપરવાથી ચમાડીતંત્ર

રંગ કાળો પડી જાય છે. માટે આ દવા લાંબા વખત સુધી વાપરવી નહીં.

અને વાપરવાની જરૂર પડે તો અઠવાડિયા સુધી વાપરી બંધ કરવી, અને ફરી કેટલોક વખત વીત્યા બાદ વાપરવી. ઝાડા વાટે પીચકારીમાં આ દવા વાપરવાની હોય તો પ્રથમ ઉંદાળા પાણીની પીચકારીથી ગુદાનું પ્રક્ષાલન કરી પછી તરતજ વાપરવી.

માત્રા—અંતરોપચારમાં.

૩૦ ગ્રેન દર બે કલાકે ૬ માસના બાળકને
 ૧૫ ગ્રેન દર બે કલાકે ૧ વર્ષના બાળકને
 ૬ ગ્રેન દર બે કલાકના અંતરે બે વર્ષના
 બાળકને.

તેવીજ રીતે ઉમરના પ્રમાણમાં માત્રા આપી શકાય છે
 લોકલી (સ્થાનિક ઉપચાર)

ગુદાવાટે પીચકારીમાં ૬ ગ્રેન ૬ માસના બાળકને
 „ ૧ „ ૧ વરસના „
 „ ૨ „ ૨ થી ૩ વરસના બાળકને

વિરૂદ્ધ દવાઓ—ક્ષાર, કલોરાઇડ્સ, તમામ જાતના તેજાઓ (નાઇટ્રીક અને એસેટીક એસીડ સીવાયના) આયોડાઇડ એન્ડ પોટાસીયમ આર્સેનીક, લાઇડોકલોરેટ એન્ડ ક્રોમેન અને ગ્રાફી વનસ્પતિનો ઉકાળો.

સ્વાદ સુધારક—૧ ઁન નાઇટ્રેટ એન્ડ શીલ્ફરમાં ૧૦ મીનીમ ગુંદરના પાણીમાં અથવા ગ્લીસરાઇનમાં મેળવી આપવાથી સ્વાદમાં સુધારો થાય છે.

ઉપચાર

(૧)	અર્જન્ટીનાઇડ્સ	૧ ઁન.
	ગુંદરનું પ્રવાહી	૨ ડ્રામ
	ડીસ્ટીલ્ડ વાટર	૪ ઓંસ.

મીથ્ર કરી બે ચાંની નાની ચમચીઓ દર બે અથવા ત્રણ કલાકે, છ મહીનાના બાળકને પેટના આંતર-ગના સોજા ઉપર. (follicular enteritis.)

(૨) લોશન.

અર્જેન્ટીનાઇટ્રસ	૧ ટ્રેન્
ડીસ્ટીલ્ડ વોટર	૧ ઑન્સ

for coryza in congenital syphilis.

વારસામાં હિતરેલ ઉપદ્રવને લીધે નાકમાંથી નીકળતા
સ્ત્રોત્તમ ઉપર.

(૩) અર્જેન્ટી નાઇટ્રસ	૪ ટ્રેન્
ડીસ્ટીલ્ડ વોટર	૧ ઑન્સ.

આંખના દરદમાં થોડાં ટીપા પાડવાથી આંખના
દરદ મટે છે. અને પીવા નીકળતા અંધ પડે છે.

(ophthalmo blennorrhoea.)

(૪) આર્જેન્ટી નાઇટ્રસ	...	૧૬ ટ્રેન્.
સ્પી. ઇથર, નાઇટ્રોસી	...	૧ ઑન્સ.

મીશ્ર કરી અશયી વિપાદીકા ઉપર લગાડવું.

(for chilblains.)

ARGENTI ET POTASSI NITRAS. અર્જન્ટી

એટ પોટાસીનાઇટ્રસ.

નાઇટ્રેટ ઓફ સીલ્વર અને પોટાસ, ઉપનામ—મીટીગેટેડ કાર્બીક.

વર્ણન—સફેદ અથવા ભૂરા રંગની યનાવેલી લાંબી
ઝોળ સળીઓ પાણીમાં જલદીથી ઓગળી શકે છે.

ગુણ—દારક, ડામ પાડનાર; ગરમ, આહીક અને
પ્રાણીક છે.

ઉપયોગ—આંખના દરદામાં વપાય છે.

ARGENTI OXIDUM. અર્જન્ટી ઓક્સીડમ. અં.

ઓક્સાઇડ ઓફ સીલ્વર.

વર્ણન—ઓક્સીવ ઓક્સિડ અથવા કાળો લુકો; પાણીમાં
ઓગળતું નથી. સ્વેજ આમોન્યામાં ઓગળે છે અને નાઇ-
ટ્રીક આસીડમાં ઘરોઘર ઓગળી જાય છે.

ઉપયોગ—સ્થાનીક ઉપચારમાં આહીક અક્ષર તરીકે;

તથા અંતરોપચારમાં શક્તિવર્ધક તરીકે વપરાય છે.

ચિકિત્સા—અપસ્મારના દરદમાં વાપરવાની લસા-
મણુ કરે છે. (વાઈ, ફેફર, તાણુ.)

માત્રા— $\frac{1}{4}$ ગ્રેન ૧ વરસના બચ્ચાને.

$\frac{1}{2}$ „ ૨ „ „

$\frac{1}{2}$ „ ૫ „ „

મોહોટી ઉમરનાં ને વયના પ્રમાણમાં આપવી.

વિરૂદ્ધ દવાઓ—ઓર્ગેનીક પદાર્થો. કીચાસોટ
અથવા કલોરાઈડની સાથે મેળવી ગાળા બનાવવાથી અ-
વાજ થાય છે.

ઉપચાર

૧ અર્જન્ટી આકસાઇડ. ... $\frac{1}{2}$ ગ્રેન.

કાઓપીનનું મસમ નોંધતા પ્રમાણમાં મિશ્ર કરી એક
ગોળા કરવી.

અપસ્મારમાં ૭ વરસના છોકરાને આપવી.

ARSENICOSUM ACIDUM. આર્સેની ફાઝમ એ-
સીડમ. અં૦ આર્સેનીયસ એસીડ.=ઉપનામ. બ્રાઇટ
આર્સેનીક. ગુ૦ સફેદ સોમલ, શંખીઓ.

વર્ણન—સફેદ વજનદાર ભુક્કા, તેનો સ્વાદ હોતો
નથી, પરંતુ સ્હેજ ગળપણ પાછગથી માલમ પડે છે. ૧૦૦
ભાગ ઠંડા પાણીમાં ઓગળી શકે છે.

ગુણ—પૌષ્ટિક, લોહી સુધારનાર, તાવ રોકનાર
અને દારક છે.

ઉપયોગ—સફેદ સોમલની ખનાવટો, તરીઓ, એ-
કાંતરીઓ, ચોથીઓ, ટાઢીયો, અને મલેરીઆ તાવના
દરદો, માથાના દુખાવાના વ્યાધી, કફના દરદો, જુનિ
ઉધરસ, ક્ષય, ફેરીઆ, અપસ્માર, આદાશીરો, ઉંટાડીઓ,
દમ, દાંડણ, કાઢ, જુના ચામડીના દરદો, સંધીવા, ગાં-
ઠીઓ વા, ચાંદી, વીરફોટક, ચુંક, ગર્ભસ્થાનની ગાઠિના
દરદમાં, ખરોળના વધવાના દરદમાં, સર્પદંશ, જુનો સ-
ગેખમ, અને નખજાઈના દરદમાં વપરાય છે.

વિશેષ વર્ણન—આ દવા જગ્યા પછી આપવી, સોમલ

આપતાં આંખ લાલ થાય, પાંપણની કોરો સુકી આવે, હેજરીમાં દુઃખ થાય, જીભપર સફેદ છારી વળે અગર મોળ, ઉબકા અને ઉલટીઓ થાય તો તરતજ સોમલ આપવો બંધ કરવો. અને આપવાની જરૂર હોય તો ઘણા સુદમ પ્રમાણમાં આપવો.

દાકતર મ્યુર મધુપ્રમેહમાં વાપરવાની મજ્જુત લલા-મણુ કરે છે. સોળવાળા ચામડીના દરદમાં સોમલ વાપરવો નહી. જ્યારે ચામડીપર સોમલ લીધાથી સોળની અસર થાય ત્યારે તે બંધ કરવો, અને રેચક દવા આપી પેટ સાફ કરવું. મોહોટા માણસની માત્રા $\frac{1}{2}$ ગ્રેનથી $\frac{1}{4}$ ગ્રેન છે.

માત્રા— $\frac{1}{2}$ ગ્રેન, એક અથવા બે વખત ૮ થી ૧૦ વર્સની ઉંમરના છોકરાને આપવી. અને ધીમે ધીમે વધારી $\frac{1}{2}$ ગ્રેન સુધી આપી શકાય છે. પરંતુ નાની ઉંમરના બચ્ચાંઓને આ દવા આપવી નહી.

વિરૂદ્ધ દવાઓ—હાઇડ્રેટ ઓફ આયરન, મેગ્નેસીઆની મેજવણીવાળી દવા. ટેનીકઆસીડ, એસેટેટ ઓફ સેડ, અને વનસ્પતિના ઉકાળા.

સ્વાદ મુખાકર—૧૬૦ ગ્રેનમાં ૧ ગ્રેન ગ્લીસરાઇન-
જાતી ભુકી મેળવવાથી તેનો ખરાબ સ્વાદ માલમ પડ-
તો નથી.

ઉપચારો.

- (૧) એસીડ આર્સેનીકાઇમ ... $\frac{1}{4}$ ગ્રેન.
પલ્લીસ ગ્લીસરાઇડા ... ૩૦ ગ્રેન.

ગુંદરનું પ્રવાહી નેદતા પ્રમાણમાં નાંખી ૨૦ ગો-
ળીઓ કરવી.

૧ થી ૨ ગોળીઓ જમ્યા પછી ૮ થી ૧૦ વર-
સના છોકરાને.

- (૨) લેવીકાંવાટર (ટ્રીલ્યુરેટડ) નરમ ૧ થી ૪ ગ્રામ
દુધની સાથે મેળવી આપવું.

પછી લેવીકા સ્ટ્રોન્ગ ૧ થી ૪ ગ્રામ દુધમાં મે-
ળવી જમ્યા પછી પાવું.

આ દવા ઝેરી છે માટે હુંશીયાર દાકતરની સ-
લાહથી વાપરવી.

ATROPINÆ SULPHAS. (એટ્રોપીન સલ્ફાસ)

અં૦ સલ્ફેટ ઓફ એટ્રોપીન.

વર્ણન—સફેદ (ક્રીસ્ટલાઇન) ભુઝી અથવા કટકા હોય છે; એક ભાગ પાણીમાં ઓગળી શકે છે, અને ૩ ભાગ આલકોહલમાં ઓગળે છે; સ્વાદે કડવું હોય છે.

ગુણ—પીડા શામક, ઉષ્ણ, ચુંક અને દુધ શોષક છે. આંખની કાકીને પહોળી કરનાર, ધેન લાવનાર, સ્નાયુને શીથીલ કરે છે અને ચુંક તથા આંકડીને મટાડે છે.

ઉપયોગ—તીક્ષ્ણ ઉધરસ, કારીઆ, ધનુર્વા, ચસકા, દમ, હાંફણ, માથાનું મૂળ, આંખનું મૂળ, મૂત્રગાંઠ, મળાવરોધ, મૂત્રશ્રાવ, ઊંટાંટીઓ, પ્રમેહ, પ્રદર, ધાતુશ્રાવ અપરમાર, સંધીવા, હડકવા, સન્નીપાતના ઉન્નમાદ, અનિયમીત ઋતુશ્રાવ. પીડીતાર્ત્વ, વિગેરે દરદોમાં તથા રાતના થતા પરસેવામાં જૂદી જૂદી રીતે બાષ્પોપચાર તરીકે તથા પીચકારી વાટે આમડીમાં દાખલ કરવાનાં વપરાય છે. આ દવા નાના બાળકોને આપવામાં આવતી નથી અને આપે છે તો હુંશીયાર અને અનુભવી દાકત-

રોજ આપી શકે છે. અને તેને માટે નીચે મુજબ માત્રા આપે છે.

માત્રા--અંતરોપચાર તરીકે-- ૧ વરસના બાળકને ૧૦૦ ગ્રેન અને મોહોટા બાળકને તેની ઉમરના પ્રમાણમાં અપાય છે.

બાહ્યોપચાર તરીકે-- ૧ થી ૧ પરસેન્ટ સોલ્યુશન અથવા ૧ પરસેન્ટ એઇન્ટમેન્ટ, આંખના દરદ માટે.
(For Conjunctival application.)

હાયમોડર્મીકલી (નવચામાં પીચકારી વાટે.)

૨૧૦૦ થી ૩૨૦૦ ગ્રેન તન્ત જન્મેલાં બાળકને.

૪૦૦ ગ્રેન ૧ વરસના બાળકને.

૨૫૦ ગ્રેન ૨ વરસના બાળકને.

૧૬૦ ગ્રેન ૩ થી ૫ વરસનાં બાળકને.

૧૦૦ ગ્રેન ૫ થી ૮ વરસના „

૬૦ ગ્રેન ૮ થી ૧૨ „ „

૮૦ ગ્રેન મોરોગી ઉમરના છોકરાઓને.

વિરૂદ્ધ દવાઓ—આલ્કોહીક (ક્ષાર) ટેનીકએ-
સીડ, ટેનેટસ, આયોડાઇન, અને આયોડાઇડસ.

દવાદ સુધારવા—૧૦ ગ્રેન સલ્ફેટ ઓફ એટ્રો-
પીનમાં પાંચમીનમ નારંગીનું અથવા ક્રીજીબેરીસનું સર-
ખત નાંખવું.

ઉપચાર.

(૧) એટ્રોપીન સલ્ફ	...	૧ ગ્રેન.
અકવાડીસ્ટીડ	...	૧ ઓંસ.

મીથ કરી આંખના ખુણામાં નાકની પાસે ટીપા
પાડવા. આંખના દરદમાં. (A few drops to be
dropped into the conjunctival sac.)

(૨) એટ્રોપીન સલ્ફ	...	૧૦ ગ્રેન.
---------------------	-----	-----------

નોટ:—અરીણ, અને તેની બનાવટોના, હાયડ્રોચ્લાનીક
આસીડના, ઇસરીન, શીઝાસ્ટીગમીન, એકોનાઇટ, મસ્કેરીન,
ઓમલ, પીલોકાપાઇન, નાઇટ્રોગ્લીસરાઇનના ઝેરાના કેસોમાં
વિષ નાશક તરીકે બેલાડોના અને અટ્રોપીન વપરાય છે.

લાઇકરરટ્રીકનીઆ,	...	૧ મીનીમ.
નારંગીનીછાલનું સરખત...		૧૫ મીનીમ.
ડીસ્ટીલ્ડ વાટર	...	૧ ડ્રામ.

એક વરસના બાળકને દીવસમાં બે વખત આપવું.

ATROPINÆ SULPHATIS LIQUOR. (એટ્રોપીના સલ્ફેટીસ લાઇકર) અં-લાઇકરઓફ અટ્રોપીન સલ્ફ.

વાર્ગન—૧ એક પરમેન્ટ સોલ્યુશન ઓફ સલ્ફેટ ઓફ અટ્રોપીન ગ્રાંડ કુલ્વા, પ્રતિક્રીયા મધ્યમ.

ઉપયોગ—નવયામાં પીચકારી વાટે અને અંતરોપચાર તરીકે વાપરવામાં આવે છે.

ચિકિત્સા—આંચડા, ધનુર્વા, નાના બાળકોની દાંત ખીલીના દરદમાં રાત્રીના થતા પરસેવા ઉપર, વિગેરેમાં બહુ ઉપયોગી છે.

માત્રા—અંતરોપચાર તરીકે—૧ મીનીમ, ૧ વરસના બચ્ચાને, મોટાટી વયનાને તેની ઉમરના પ્રમાણુમં.

હાથમીઠી—તવચામાં પીચકારી વાટે.

૩ થી ૧૨ મીનીમ નવીન જન્મેલા બાળકને.

૧ " એક વરસના " "

૨ " ૨ થી ૪ વરસના બાળકને

૩ " ૫ થી ૮ " "

૧૬ " ૮ થી ૧૨ " "

૨ મીનીમ. ૧૨ થી ઉપરની ઉમરનાને.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—જે સલ્ફેટ ઓફ એટ્રોપીનમાં આપેલી છે તેજ.

સ્વાદ સુધારવા—૧ મીનીમમાં ૫ મીનીમ નારંગીનું અથવા જીંજીરેરીસનું સરખત ઉમેરવું.

ઉપચાર.

(૧)	લાઇકર એટ્રોપીન સલ્ફ.,...	૧ મીનીમ.
	લાઇકરસ્ટ્રીકનીઆ. ...	૧ " "
	નારંગીનું સરખત ...	૧૫ મીનીમ.
	ડીસ્ટીલ્ડ વોટર...	૧ દ્રામ.

મીઠ્ર કરી દીવસમાં બે વખત એક વરસના બચ્ચાને
આંચકાના દરદમાં આપવું.

(૨) સાઇકર સ્ટ્રોકનીઆ સલ્ફ ... ૧ મીનીમ.
ડીસ્ટીલ્ડ વોટર ... ૧ ગ્રામ.

મીઠ્ર કરી બે મીનીમ પીચકારી વાટે જોડતી વખત
જરૂર જણાય તેટલી વખત ચામડીમાં દાખલ કરવી.
નવીન જન્મેલા બાળકને, (ટેટેનસ, અને ટ્રીસમસ નીચેને
ટોરમ) ધનુર્વા તથા દાંત ખીલીના દરદમાં.

BELLADONNÆ EXTRACTUM. બેલાડોની એ-
કસ્ટ્રેક્ટમ. અ—અંટ્રોપા બેલાડોના ગુ. બેલાડોનાનું સત્વ.

વર્ણન—સત્વ—બેલાડોનાના તાંબા પાંદડા અને
અને ડાળીમાંથી રસ કાઢી કરવામાં આવે છે. સ્વાદમાં
કડવું હોય છે.

ઉપયોગ બાહ્યોપચારમાં—પીડાશામક તથા આંચ-
કાને નરમ પાડે છે.

અંતરોપચારમાં—અતિશય પેશાબના દરદમાં, ઉરુતંબના દરદમાં, આંચકીના દરદમાં, કંપક રજુના દરદ વિગેરેમાં વપરાય છે.

ચિકિત્સા—પાઠાના, ભગંદરના, ક્ષયના, મધુમ્રમેદના, આંસી વિગેરે દરદોમાં વપરાય છે તેમજ જુના અર્ધક્રાપમાં પેટની ચુંક વિગેરે દરદોમાં પણ સારો ફાયદો કરે છે.

માત્રા— ૬ થી ૧૦ ગ્રેન. ૩ થી ૪ મલીનાના બાળકને.

૬ થી ૧૦ ગ્રેન ૪ થી ૬ મલીનાના બાળકને.

૬ ગ્રેન. ૧ વરસના બચ્ચાને.

૧ „ ૨ થી ૩ વરસના બચ્ચાને

૬ „ ૫ વરસના „

માત્રાઓ નધીમેધીમે વધારવી. વધારેમાં વધારે માત્રા નીચે મુજબ આપવામાં આવે છે.

૬ ગ્રેન ૬ માસના બાળકને; ૬ ગ્રેન. ૧ વરસનાને
૬ ગ્રેન ૨ વરસનાને. ૬ ગ્રેન ચાર વરસના બાળકને;

૧ થી ૧૬ ગ્રેન પાંચથી છ વરસના બાળકને, પાંચવરસથી વધુ ઉમરનાની માત્રા ધીમે ધીમે કમી કરવી પડે છે, કારણ પાંચ વરસની ઉમર પછી સદન શક્તિ ઓછી થતી જાય છે.

વિરૂદ્ધ દવા—ટેનીક આસીડ અને ટેનેટમ.

સ્વાદુ મુદારવા—૧ ગ્રેનમાં ૨ મીનીમ સ્પીરીટ કલોરો ફોર્મ અથવા પાંચ મીનીમ નારંગીનું સરખત મેળવવું.

ઉપચાર.

(૧) એકસ્ટ્રાક્ટ બેલાડોના ... ૧ ગ્રેન.
સ્પીરીટ કલોરો ફોર્મ ... ૨ મીનીમ.
ડી-ટીડ વાટર... ... ૧ ડ્રામ.

દીવસમાં ત્રણ વખત ૧ વરસના બચ્ચાને આપવામાં આવે છે.

(૨) એકસ્ટ્રાક્ટ બેલાડોના ... ૨ ગ્રેન

ફેરી કાર્બોનાસ સેકરેટેડ ... ૧૫ ગ્રેન.

સેકરેટેડ લેક્ટીસ ... ૩ દ્રામ.

M. F. P. divide in part equal No. 10.

મીશ્ર કરી દસ પડીકા કરવાં અને એક પડીકું રાત્રે સુતી વખતે આપવું ચાર વરસની ઉમરના બચ્ચાને.

(૩) એકસ્ટ્રાક્ટ બેલાડો ના. ૩ થી ૩ ગ્રેન.

Butyr. cacao બ્યુટાયર કેકાઓ ૩ દ્રામ.

સોગહી બનાવવી; ૧ થી ૩ વરસના બચ્ચાને

Tenesmus, fissura ani. ગુદાના દરદમાં અતિશય કરોંગવું પડતું હોય ત્યારે.

BELLADOANÆ TINCTURA. બેલાડોનાના તાગ્ન

પાંદડાને આલકાલમાં નાંખી બનાવે છે.

સ્વાદ કડવો હોય છે.

ઉપયોગ—અંતરોપચારમાં—મગજના વ્યાધીમાં રક્તાશયના વ્યાધીમાં, ફેફસાના વ્યાધીમાં વપરાય છે.

ચિકિત્સા—કુકડીઆ ખાંસી. કંઠ નળીના દરદો, દમ, ઝાડાના દરદો, (ડીસેન્ટરી, પેશાબનું વારંવાર થવું, મળાવરોધ, પેટની ચુંક, લેડ કાલિક, વિગેરે દરદોમાં વાપરવાથી ફાયદો થાય છે, અને એટ્રોપીનના જેવી અસર કાઢાને પોહોળા કરવાની છે.

માત્રા—૨) મીનીમ ૧ વરસના બાળકને

૫ „ ૨ „ „ „ શરૂવાતમાં.

પાંછળથી માત્રા થોડી થોડી વધારવી.

રાત્રીના પેશાબ થઈ જતો હોય તેમાં માત્રા વધારે આપવામાં આવે છે.

૫ થી ૧૦ મીનીમ જે વરસના બાળકને. (in enuresis nocturna) રાત્રીના પેશાબ થઈ જતો હોય ત્યારે. દર બાર કલાકે ૫ પાંચ મીનીમ જ્યાં સુધી બેલાડોનાના ફીઝીઓલોજીકલના પ્રથમ ચિન્હની અસર દેખાય ત્યાં સુધી ચાલુ રાખવી; અને ધીમે ધીમે ઘટાડી ઓછી કરવી.

વીરૂધ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—ટેનિકઆસીડ,

અને ટેનંટસ છે.

સ્વાદ સુધારક—બે મીનીમ ટીકચર બેલાડોનામાં
૨ મીનીમ નારંગીનું સરખત નાંખવું.

ઉપચાર.

(૧)	ટીકચર બેલાડોના	...	૨૩ મીનીમ.
	પોટાશ બ્રોમાઇડ	...	૭ ગ્રેન
	નારંગીનું સરખત	...	૧૦ મીનીમ.
	ડીસ્ટીલ્ડ વોટર	...	૧ ડ્રામ.

કુકડીઆ ખાંસીમાં ૧ વરસના બાળકને દીવસમાં
ત્રણ વખત આપવી.

(૨)	ટીકચર બેલાડોના	...	૧૦ મીનીમ.
	એકરદ્રાકટકેનાખીસમ્પન્ડીકા...		૩ થી ૬ ગ્રેન
	નારંગીની છાલનો અરક	...	૧૦ મીનીમ.
	ડીસ્ટીલ્ડ વોટર	...	૨ ડ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ૩ થી ૭ વરસના બાળકને આપવું. વારે ઘડીએ નંરથી આવતી ખાંસીમાં.

કુકડીઆ ખાંસી તાણતી સ્થિતિમાં થાય ત્યારે યાને ખાંસીની સાથે તાણ આવતી હોય ત્યારે.

(૩)	ટીંકચર ખેલાડોનાં	...	૫ મીનીમ.
	સોડીઆમાઈડ	...	૫ ગ્રેન.
	આમોનીઆ આંમાઈડ	...	૫ ગ્રેન.
	નારંગીનું સર્જત	...	૨૦ મીનીમ.
	ડીસ્ટીલ્ડવાટર	...	૨ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં બેથી ત્રણ વખત આપવી. વાઈ અથવા ફેફરા (Epilepsy.) ઉપર.

BENZOICUM ACIDUM. બેન્ઝોઈકમ આસીડમ.

અં ૦ બેન્ઝોઈક આસીડ.

વર્ણન—સુગંધીત, સફેદ, દલકા, ચળકતો તાંતણા જેવો હોય છે.

૧ ભાગ ૪૦૦ ભાગ થંડા પાણીમાં ઓગળી શકે છે.

૧ „ ૧૫ ભાગ ઉકળતા પાણીમાં ઓગળી શકે છે.
અને આલકોલ, ઇથર, ક્લોરોફોર્મ અને તેલમાં તરત એક
રસ થઈ જાય છે.

ઉપયોગ—બાહ્યોપચારમાં. એન્ટીસેપ્ટીક (દુર્ગંધના-
શક) અને જર્મીસાદક; (જર્મ્સનો નાશ કરનાર).

અંતરોપચારમાં. જ્વરશામક, કફ દૂર અસર કર-
નાર છે.

ચિકિત્સા—યુલીઓ, ડીપથેરીઆ, કુટડીઆ ખાંસી,
બ્રાંકાઈટીસ, (કંઠ નળીનો સોજો) ટ્રાંકાન્યુમેનિઆ ઉપર
વાપરવાથી સારો ફાયદો થાય છે.

માત્રા—અંતરોપચારમાં—

$\frac{1}{2}$ થી $\frac{3}{4}$ ગ્રેન એક વખતની માત્રા. ૧ થી ૩ વર-
સના બાળકને.

$\frac{1}{2}$ ગ્રેન „ „ „ ૪ થી ૫ વર-
સના બાળકને.

$\frac{2}{3}$ ગ્રેન „ „ „ ૬ થી ૮ વર-
સના બાળકને.

૩ થી ૧ ગ્રેન ,, ,, ,, આઠ વરસ ઉ-
પરાંતની ઉમરનાને.

આહોપચારમાં—

૧ પરસંટ સોલ્યુશન. ઘ્રશ (યુલીઆને લગાડવા સારું)
૧૦ થી ૧૫ પરસંટ સોલ્યુશન ઝલીસરાઈનમાં; ડીફેન્-
રીઆને લગાડવા સારું.

in powder, for nasal insufflation—Per-
tussis.

લુકી કુકડીઆ ખાંસીમાં સુંઘવાથી આરામ થાય
છે, અને તેની ખનાવટ નીચે આપવામાં આવી છે.

સ્વાદુ સુધારક—૧ ગ્રેનમાં ૧૦ મીનીમ સીરપ ટોડુ
નાંખવું.

ઉપચાર.

(૧) આસીડ બેંઝોઇક	૧ ગ્રામ.
બીરમથ સાલીસીલાસ	૧ ગ્રામ.
કલીનાઇન સલ્ફેટ	૧૫ ગ્રેન.

મિશ્ર કરી તેમાંથી દીવસમાં બે વખત નાકમાં સું-
ઘવી. કુકડીઆ ખાંસીમાં. (Pertussis.)

૨) આસીડ બેંઝોઈક	૭ ગ્રેન.
લાર્ધકર આમોનીઆ ઍનીસ	}	...	૩૦ મીનીમ.
Liqr. Anam. anis			
સીરપ ટોલુ	૧૨૦ મીનીમ.
ઇનફ્યુઝમ સીનેગા	૨ ઑંસ.

મીશ્ર કરી એક ચાહની ચમચી દર બધે કલાકે,
૪ થી ૬ વરસના બાલકોને. (For capillary
bronchitis.) ઝીણી કંઠનળીઓના સોજા ઉપર.

(૩) આસીડ બેંઝોઈક	૨ ગ્રેન.
સ્પીરીટ ઇથરીસ	૨ ડ્રામ.
ટીંકચર ઓરેંશી	૨ ડ્રામ.

મીશ્ર કરી ૫ થી ૧૦ ટીંપા નાના બાળકોને
ફાલેરા થયો હોય સારે આપવી. (For Cholera
infantum.)

BENZOINI TINCTURA COMPOSITA. બેન્ઝોઈની ટીન્કચુર કંપોઝીટા.

બેન્ઝોઈની ટીન્કચુર કંપોઝીટા.

STYRAX BENZOIN. સ્ટાયરેક્સ બેન્ઝોઈન.

વર્ણન—રેઝીનિફાઇડ સ્પીરીટમાં બેન્ઝોઈન રેઝીનનું સોલ્યુશન બનાવવામાં આવે છે. રંગમાં ગ્રીનીશ પ્રાઉન હોય છે. સ્વાદ ખીટર. (કડવો) હોય છે.

ઉપયોગ—લોકલી દર્દીનાશક, છંટકાવ કરવામાં.

અંતરોપચારમાં—કફ અસર કરનાર છે, કફનાશક.

ચિકિત્સા—કંઠ નળીના દરદોમાં વપરાય છે.

માત્રા—અંતરોપચારમાં.

૫ થી ૧૦ મીનીમ ૧ વરસના બાળકને.

૨૦ મીનીમ એક કરતાં વધારે ઉંમરનાને.

લોકલી. ૧ દ્રામ, એક પાઉંટ ઉકળતા પાણીમાં મેળવવું. નાસ લેવાના ઉપયોગમાં આવે છે.

સ્વાદ સુધાકર—૫ મીનીમની સાથે પાંચ મીનીમ

એકસ્ટ્રાક્ટ લીઠરીશીયા લીકવીડમ મેળવવું. (લીકવીડ
એકસ્ટ્રાક્ટ ઓફ લીકારીસ.)

ઉપચારો.

(૧)	ટીંકચર બેંઝોઈન ટ્રા:	...	૧૦ મીનીમ.
	સીરપ સીલા	૧ દ્રામ.
	લીકવીડ એકસ્ટ્રાક્ટ ગ્લીસરાઇઝા		૧ દ્રામ.
	ડીસ્ટીલ્ડ વોટર	૨ દ્રામ.

(For Laryngeal spasm.) કંઠસ્થાનના દરદમાં.

(૨)	ટીંકચર બેંઝોઈન ટ્રા: ૧ દ્રામ.
	એકવા ફરવીડી	} ૧ પાઇન્ટ.
	Aqua Fervidae		

મીથ્ર કરી નાસ લેવાના કામમાં વાપરવું. કંઠ
નળીના સોજા ઉપર. For Laryngitis.

BENZOL. બેન્ઝોલ.

વર્ણન—સ્વચ્છ, રંગ વીનાનું પ્રવાહી, પાણીમાં નાંખવાથી ઓગળી શકતું અથવા પાણી સાથે ભળી જતું નથી. પણ આલ્કોહ અને ઇથરની સાથે ભળી શકે છે.

ગુણ—લોકથી (સ્થાનીક) કૃમીલ અને એન્ટીપેરેસા-ઇટીક છે. (જંતુનાશક છે.)

ચિકિત્સા—પેટની અંદર ઝીણા કરમતો નાશ કરવામાં વાપરવાની ભત્રામણ કરે છે.

માત્રા—૧૦ થી ૧૫ મીનીમ. એમલશન અવલેહ બે થી પાંચ વરસના હોકરાંને આપવું.

ઉપચારો.

બેન્ઝોલ પ્યુરીસ	૨૦ મીનીમ.
વાઇટેલ ઓવાઇ	}	...	૧
Vitell ovi			
ડીસ્ટીલ્ડ વોટર	૪ ઓંસ.

મીશ્ર કરી એમલશન (પાયસ) બનાવવું, S. For two enemata. બે પીચકારી માટે.

BISMUTHI ET AMMONII CITRATIS

LIQUOR. બીસ્મથી એટ આમોની સાઇટ્રેટીસ લા-

ઇકર. અં ૦ સાઇટ્રેટ ઓફ બીસ્મથ અને આમોનીઆ.

વર્ણન—સ્વચ્છ રંગ વીનાનું પ્રવાહી મીશ્રણ, સ્હેજ ધાતુના જેવા સ્વાદવાળું, પાણી સાથે ભળી શકે છે.

ગુણ—અંતરોપચારમાં. જઠરાને શાંતીદાયક અસર કરે છે.

ચિકિત્સા—પેટના આંતરડાના અથવા જઠરાના નવા તથા જુના દરદથી થતી દિલટીમાં વપરાય છે.

માત્રા—૫ મીનીમ ૧ વરસના બાળકને. મોહોટી ઉમરનાને તેની ઉમરના પ્રમાણમાં આપવી.

સ્વાદ સુધાકર—૫ મીનીમમાં ૧ ગ્રામ તજનું પાણી મેળવવાથી તેનો ખરાબ સ્વાદ અથવા વાસ માલમ પડતાં નથી.

ઉપચાર.

લાઇકર બીસ્મથી એટ }
આમોનીઆ સાઇટ્રેટીસ } ... ૫ મીનીમ.

ટીંકચર નક્સરોમીકા...	...	૩ મીનીમ.
ગ્લીસરાઇન	૧૦ મીનીમ.
તજનું પાણી	૧ ગ્રામ.

મીશ્ર કરી દર ચાર કલાકે ઉત્તરીના દરદમાં, એક વરસની ઉંમરના બાળકને આપવું.

BISMUTHI SUBNITRAS. બીસ્મથી સબ નાઇટ્રાસ.

વર્ણન—સફેદ, વજનદાર ચકચકીત બુકો, પાણીમાં ઓગળતું નથી.

ગુણ—બાહ્યોપચારમાં તેનો ગુણ શોષક, દરદ ઓછું કરનાર અને ગ્રાહીક છે.

અંતરોપચારમાં—જઠરના દરદને નરમ પાડનાર તથા ગ્રાહીક છે.

ચિકિત્સા—પેટમાંની ખટાશને તોડે છે. હોઝરી અને આંતરડાની અંદરની ચામડીપર શાંતિજાયક અને આ-

હીક અસર કરે છે. અન્નાશયના ક્ષતમાં, વધી ગયેલા અ-
શ્ણમાં, ઉલ્લેખમાં, ખાધા પછી પેદુમાં દરદ થતું હોય
તેમાં, ઝાડા, મરડા, અમ્લપીત અને ગળાના દરદમાં વારં-
વાર વપરાય છે. ક્ષયરોગના ઝાડામાં, અપરમારમાં પણ
વપરાય છે, તેમજ માથામાં નાંખવાની સુગંધીદાર યના-
વટમાં (કાસમેટીક) યનાવવામાં પણ વપરાય છે.

માત્રા—અંતરોપચારમાં. ૨ થી ૫ ગ્રેન પાઉડર
અથવા મીશ્રણના રૂપમાં ૧ વરસના બાળકને અપાય છે,
તેજ પ્રમાણે ઉમરના પ્રમાણમાં માત્રા ઓછી વધતી આપવી.

બાહ્યોપચાર—૧૨ થી ૩૦ પરસન્ટ, ગુમડા
ઉપર ભભરાવવાના તથા મત્તમ યનાવવામાં વપરાય છે.

સ્થાનિક ઉપચારમાં—૫ ભાગ બીસ્મથ સંયત્તાઈટ્રાસ
અને ૪ ભાગ બોરીક એસીડ નાકમાં ફુંકવામાં વપરાય છે.

વિરૂદ્ધ દવાઓ—ક્ષારો, અને તેના કાર્બોનમથ ક્ષારો.

ઉપચારો.

(૧)	બીસ્મથસનાઈટ્રાસ	૫ ગ્રેન.
	સોડા બાયકાર્બોનેટ	૫ ગ્રેન.

મ્યુસીલેજ ટ્રેગેકેન્થ ૧૫ મીનીમ.
એકવા કલોરોફોર્મ.... ... ૧ ગ્રામ.

દીવસમાં ત્રણ વખત, એક વરસના બાળકને, તીક્ષ્ણ,
અજીર્ણ ઉપર ઉલટી બંધ થયા પછી દર વખત સારી
ખેડે હવાયીને પાવી.

(for Acute indigestion after vomiting
has abated.)

(૨) ખીસ્મથ સપનાઈટ્રસ ... ૧૭૫ ગ્રેન.
એસીડ ખોરીક... ... ૨ ગ્રામ.

મીશ્ર કરી તેમાંથી કુકડીઆ ખાંસીમાં દીવસમાં બે વખત
સુંઘાડવી, અથવા નસકોરાની અંદર ઝૂંકી.

(૩) ખીસ્મથ સપનાઈટ્રસ ... ૨ $\frac{૧}{૨}$ ગ્રામ.
ઝીંક ઓક્સાઇડ ૧ $\frac{૧}{૨}$ ગ્રામ.
ગ્લીસરાઈન ૨ ગ્રામ.

આસીડ કાર્બોલીક	૧૫ મીનીમ.
સાદુ મલમ	૧ ઓંસ.

બાહ્યોપચાર તરીકે તીક્ષ્ણ અરજવાના દરદ ઉપર
ઓપવાથી સારો ફાયદો થાય છે.

(૪) ખીરમથ સખનાઇટ્સ.	...	૫ ઓંસ.
એમીલી...	...	૩ „

મીથ્ર કરી અરજવા જેવા દરદો ઉપર બહારાવવા
સાર.

BORACIS GLYCERINUM. અંબ ગ્લીસેરાઇન ઓફ
બોરેકસ.

વાર્ણન—સોલ્યુશન. ૧ ભાગ બોરેકસ, ૪ ભાગ
ગ્લીસેરાઇન, અને ૨ ભાગ પાણી.

ગુણ—બાહ્યોપચારમાં (લોકલ ડીટરજન્ટ દુર્ગંધ-
નાશક છે.

અંતરોપચારમાં—પેટની અંદરનો ખોરાક ફદફદી જતો હોય તેને બંધ કરનાર છે.

ચિકિત્સા—મોઢાની અંદરના યુક્તિઆના સોજા ઉપર જીભની ચામડી ઉપરથી ભીંગડા (છોલા) નીકળતા હોય તેના ઉપર, અને નાના બચ્ચાઓને તાવમાં થતા ઝાડાના દરદમાં વપરાય છે.

માત્રા—અંતરોપચારમાં—૫ થી ૮ મીનીમ. ૬ અઠવાડીઆંથી ૩ મહીનાના બાળકને; ૧૦ થી ૧૫ મીનીમ. ૭ મહીનાના બાળકને.

આદ્યોપચારમાં. undiluted. (નરમ કર્યા વોનાનું એકડું.

વિરૂદ્ધવા—આદુલાઇન કાર્બોનેટસ. (કાર્બોન-મય ક્ષારો)

ઉપચાર.

(૧) ગ્રીસરાઇન બોરેસીસ ... ૫ મીનીમ.
એકવામેંથા પીપરેટા ... ૧ દ્રામ.

મિશ્ર કરી ૩ ત્રણ મહીનાના બાળકને દરચાર કલાકે આપવી. નાના બચ્ચાના ઝાડાના દરદમાં.

(૨)	ગ્લીસરાઇન બોરેસીસ	...	૧	ગ્રામ.
	ટીંકચર મરદ	...	૩	ગ્રામ.
	ગુલાબ જળ	...	૧	ઑંસ

મીશ્ર કરી મોઢું ધોવમાં વાપરવું.

(for mouth wash.) Dentition.

BORAX. બોરેક્સ અં ૦ બાય બોરેટ ઓફ સોડીયમ.

વર્ણન—પારદર્શક કાચના જેવા પેદેલવાળો કટકા હોય છે. પ્રતિક્રિયા. અને સ્વાદ ક્ષારમય છે. ૧ ભાગ દવા ૫ ભાગ પાણીમાં ઓગળે છે અને ૨ ભાગ ૧ ભાગ ઉકળતા પાણીમાં ઓગળી જાય છે. અને ૨ બે ઓંસ બોરેક્સ બે ઓંસ ગ્લીસરાઇનમાં ઓગળે છે પણ તૈયાર થયેથી ૩૬ ઓંસ માપથી થાય છે. ગ્લીસરાઇન ૧ ભાગ અને બોરેક્સ ૧ ભાગ મેળવી ૧૦

ઝોંસ પાણીમાં મેળવી દેવાથી ઝોગળી શકે છે. આશ્લોકા' સમાં ખીત્રકુલ ઝોગળતું નથી. ઝીસરાધનમાં બોરેકસ મેળવવાથી ડી કંપોઝ થાય છે. (રંગ બદલાઇ જાય છે)

ઉપયોગ—બાહ્યોપચારમાં જંતુનાશક, અને દુરગંધ નાશક છે.

ચિકિત્સા—ગર્ભાથી મોટું આવેલ હોય, મોઢાની અંદરના ચાંદા, તથા સોજા ઉપર, કંઠનળીના તથા ગળાના સોજા ઉપર લગાડવામાં આવે છે, તથા કોગળા કરવામાં આવે છે.

૧ પરસંટ સોલ્યુશન કંઠનળીના સોજાના દરદમાં સ્વાસ લેવા તરીકે વપરાય છે.

૧ થી ૨ પરસંટ સોલ્યુશન, મોઢાની અંદરના બાગને ઘોવા તરીકે અથવા કોગળા તરીકે વપરાય છે. (યુ. લીઆના દરદમાં).

પાંચ પરસંટ સોલ્યુશન મોઢાની અંદર તથા ગળામાં ચોપડવાના કામમાં વપરાય છે.

વિરૂદ્ધ દવા—આસીડમ, પોટાસ, આમાનિઆ,

સલ્ફેટસ, હાઇડ્રોકલોરેટસ, અને ફોસ્ફેટસ ઓફ અર્થસ.
(માટીમાંથી પેદા થતાફોસ્ફેટો.)

BORIC ACID. બોરીક આસીડ.

વર્ણન—સફેદ વાસ વીનાનું ક્રીશ્મી સફેદ ભુકા.
૧ ભાગ બોરીક એસીડ ૨૫ ભાગ ઠંડા પાણીમાં તથા ૩
ભાગ ઉકળતા પાણીમાં ઓગળી શકે છે. ૧ ભાગ દવા
ત્રણ ભાગ ગ્લીસરાઇનમાં, અને ૧ ભાગ આસીડ ૨૮ ભાગ
આલ્કોહ (90° p. c.) માં ઓગળી શકે છે. પણ
ઇંચરમાં ઓગળતું નથી.

ઉપયોગ—રોપણ, પીડાશામક, દુર્ગંધનાશક, કોહો-
વાણ અટકાવનાર, અને મૂત્રજ છે.

ચિકિત્સા—ચાંદા, ગડગુમડાં, ખરજવા અને ચામ-
ડીના દરદોમાં (મલમના રૂપમાં) તેનો ઉપયોગ કરવાથી
આરામ થાય છે. આંખના દરદમાં તેના પાણીના ટીપાં પા-
ડવામાં આવે છે. કાન પાકનો હોય તે પર નીકળતું હોય

ત્યારે એકત્રું અથવા આયોડોફોર્મ મિશ્રીત કાનમાં કુંક-
વાથી કાનની બેહરાશ મટી જાય છે અને પર નીકળતું
બંધ થાય છે. ચામડીના દાહના દરદમાં બોરીક આસીડ
વેસલીનમાં મિશ્ર કરી લીંટ નામના કપડા ઉપર લગાડી
દાહ ઉપર મુકવાથી ચામડી ઝટ રૂઝાવા લાગે છે.

માત્રા—અંતરોપચારમાં. ૪ થી ૧૦ ગ્રેન એક ઑંસ
મેન્સ્ટ્રમ (દવાને ઓગાળી શકે તેવા પ્રવાહી પદાર્થ.) મે-
ળી અપાય છે.

બાહ્યોપચારમાં—૨ થી ૪ પરસેન્ટ સોલ્યુશન દો-
ગળા કરવા તરીકે અથવા શ્વાસમાં તથા નાસ લેવા તરીકે
વપરાય છે.

૧૦ થી ૨૦ પરસેન્ટ મલમ તરીકે ઉપયોગમાં લેવાય છે.

ઉપચારો.

પીવાની દવા,

(૧) એસીડ બોરીક ... ૨ થી ૩ ગ્રેન.

એકવામેન્થા પીપરેટા ... ૩ ઑંસ.

મીથ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત પાનું.

For cystitis with alkaline Urine.

મૂત્રાશયના સોજા સાથે ક્ષારમય પેસાળ થતો હોય તેના પર.

મોઢું ધોવાની દવા.

(૨) એસીડ બોરીક	...	૧૦ ગ્રેન.
રપીરીટ થાઇમોલ (૧-૧૦)...		૧૦ મીનીમ.
ગ્લીસરાઇન	...	૩ દ્રામ.
ડીસ્ટીલ્ડ વોટર	...	૧ ઑંસ.

મીથ્ર કરી મોઢાની અંદર કોગળા કરવાના ઉપયોગમાં લેવાય છે. ૧ વરસના બચ્ચાં માટે મોઢાની અંદરના સોજા તથા થુલીઆના જેવા દરદોમાં વાપરવી.

બહાર લગાડવાની દવા.

(૩) એસીડ બોરીક	...	૧૦ થી ૧૮ ગ્રેન
------------------	-----	----------------

ડીસ્ટીલ્ડ વાટર ... ૧ ઓંસ.
લોશન, બાલ્મોપચારમાં વાપરવું.

મલમ.

(૪) એસીડ બોરીક	...	૮૦ ગ્રેન.
સેરા આલ્બા (સફેદમીણ)	...	૪૦ ગ્રેન.
ઓલીવ ઓઇલ	...	૪ ગ્રામ.
એડેક્સ પીપરેટા	} ...	૧ ઓંસ.
(તૈયાર કરેલી ચરબી)		

લલરાવવાની કોરી દવા.

(૫) એસીડ બોરીક	} ...	ત્રણ સરખા વજન-
પલ્વીસ એમીલી		માં લેઇ મીશ્ર કરી
ઝીંક ઓક્સાઇડ		પાઉડર તૈયાર કરવું.

For Hyperhidrosis અતિશય પરસેવો થતો
હોય ત્યારે લગાડવી.

મલમ.

(૬)	એસીડ બોરીક	...	૨૪ થી ૬૦ ગ્રેન.
	ચોખ્ખું વેસલીન	...	૧ ઓંસ.

BROMOFORMIUM. ઓમોફોર્મીઅમ. અં૦

ઓમોફોર્મ.

વર્ણન—સ્વચ્છ, આછા રંગનું પ્રવાહી; સ્વાદ મનને ગમે તેવો; વાસ સુગંધીત હોય છે. પાણી કરતાં વજનમાં ભારે હોય છે, તેથી પાણીમાં ઘણી મૂશ્કેલીથી એકરસ થાય છે; માટે આલકોહલમાં નાંખી મેળવવું.

ઉપયોગ—અંતરોપચારમાં અતિશય શાંતિદાયક છે.

ચિકિત્સા—આ દવા ઉંટાટીઆના દરદમાં ઘણી વપરાય છે, કાડીઆ કરતાં પણ આની અસર ઘણી જલદી અને સારી થાય છે; અને ત્રાસદાયક પીડાઓ એકદમ દબાઈ જાય છે.

માત્રા—૧ થી ૩ મીનીમ, ૭ માસના બચ્ચાંથી ૫ વરસ સુધીના બચ્ચાંને.

૩ થી ૪ મીનીમ, ૨ થી ૪ વરસના બચ્ચાંને
દીવસમાં ૩ થી ચાર વખત.

૪ થી ૬ મીનીમ, ૫ થી ૮ વરસના બચ્ચાંને ૩
થી ૪ વખત એક દીવસમાં.

૭ મીનીમ, આઠ વરસની ઉંમર કરતાં વધારે ઉમ-
રના બચ્ચાંને.

દર ત્રીજે દીવસે ૧ મીનીમ માત્રા વધારવી.

ઉપચાર.

(૧) ઓમેકાર્મ	...	૩ મીનીમ.
પાણી	...	૧ દ્રામ.

મિશ્ર કરી ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાંને દીવસમાં ત્રી-
ણી ચાર તખત પાવી,

પણુ યાદ રાખવું કે દવાનો ભાગ પાત્રી વખતે
ચમચામાં નીચે ઠરી જાય નહી. (ઉંટાંટીઆ સારું.)

નોટ:—કાળા રંગની બાટલીમાં દવા તૈયાર કરીભરવી.

રાતા રંગનો ઓમોફોર્મ બીજકુલ કાયદો કરતો નથી. એકી વખતે ૩૦ મીનીમ કરતાં વધારે વાપરવી સલાહ ભરેલું નથી; કારણ ઓમોફોર્મ જલદીથી ઉડી જાય છે.

BROMUM. ઓમમ અં ૦ ઓમાર્ધન.

વર્ણન—ધેરા ભૂરાલાલ રંગનું પ્રવાહી, ઘણું જલદીથી હવામાં ઉડી જાય તેવું હોય છે; એક ભાગ દવા ૩૦ ભાગ પાણી સાથે મળી શકે છે, તેનો સ્વાદ તથા વાસ મનને અલગમો ઉપજાવે તેવો હોય છે.

ઉપયોગ—દુર્ગંધ નાશક હોવાથી છંદકાવ તરીકે વપરાય છે.

ચિકિત્સા—ડીફ્થેરીઆ જેવા દરદમાં બાલોપચાર તરીકે ચોપડવાના કામમાં વપરાય છે.

ઉપચાર.

(૧)	બ્રોમાઇન	...	૧૩ મીનીમ.
	પોટાસ બ્રોમાઇડ	...	૧૩ ગ્રેન.
	ગ્લીસેરાઇન	...	૨૬ દ્રામ.

મિશ્ર કરી ઘસ વળી ગળામાં યથેસા ડીફેરીઆના
વરમમાં દીવસમાં બે ત્રણ વખત ચોપડવું; ગળામાં ઉત-
રવા ન દેવું.

નોટ—આ દવા તૈયાર કરી કાળા રંગની બાટલી-
માં ભરવી.

BUTYLCHLORAL HYDRAS. બ્યુટાઇલ ક્લોરલ

હાઇડ્રાસ.

અં.૦ કોટન-ક્લોરલ હાઇડ્રેટ.

વર્ણન—સફેદ મોતીના જેવા ચળકતા બારીક છોડા
જેવી હોય છે. તીવ્રવાસ, અને ક્લોરલ હાઇડ્રેટને મળતો
હોય છે. ૧ ભાગ ૫૦ ભાગ પાણીમાં નાખવાથી મળે

શકે છે, પણ સ્પીરીટ રેકર્ડીફાઈડમાં અથવા ગ્લીસરાઈનમાં જલદી અને ખરોખર મળી જાય છે;

ઉપયોગ—અંતરોપચારમાં, ઉંઘ લાવનાર તથા દર-દને નરમ પાડનાર પીડા શામક છે.

મસ્તકની પાંચમી મજ્જા તંતુ ઉપર આઘાત પીડા શામક અસર કરે છે.

ચિકિત્સા—ઉંટાંટીઆના દરદ ઉપર અને નજીબાના દરદમાં વાપરવા લલામણુ કરે છે.

માત્રા— $\frac{1}{2}$ ગ્રેન. ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાંને.

૧ ગ્રેન. ૨ થી ૫ „ „

૨ ગ્રેન. ૫ થી ૧૦ „ „

૩ ગ્રેન. ૧૦ વરસ ઉપરાંતના બચ્ચાંને.

સ્વાદ સુધાકર—૧ ગ્રેન દવામાં ૮ મીનીમ ટીંક-ચર કાઉંમમ, અને ગ્લીસરાઈન મેળવવાથી સ્વાદ સુધરે છે.

ઉપચાર.

(૧) બ્યુટાઇલ કલોરલ હાઇડ્રેટ	...	૧ ગ્રેન.
ટીંકચર કાર્ડમમ	...	૮ મીનીમ.
ગ્લીસરાઇન	...	૮ મીનીમ.
ડીસ્ટીલ્ડ વોટર	...	૧ ડ્રામ.

મીશ્ર કરી ૨ થી ૫ વરસના બચ્ચાને ઉંટાંડીયાના દરદમાં પાવું.

CADINUM OLEUM. કેડિનમ ઓલિયમ. બ્યુટીપરના લાકડામાંથી કાઢવામાં આવતું તેલ. N. O. Coniferae.

વર્ણન—ઘેરા ભૂરા લાલરંગનું ચીકણું, તેલ જેવું પ્રવાહિ, અને કઠુ સ્વાદમય હોય છે. તેલમય ચરબીમાં પીગળી શકે તેવું, તેમજ નરમ પેરેશીમાં, કલોરોફોર્મમાં અને થોડું ઘણું આલ્કોહમાં પીગળી શકે છે.

ઉપયોગ—ફક્ત આલ્કોપચારમાંજ તેનો મહત્ત્વના રૂપમાં ઉપયોગ થાય છે,

વ્યક્તિશા—જુના ખરજવા ઉપર, કરોળીયા તથા લુપ્ત ઉપર મોહોટા માણસને લગાડવામાં આવે છે, બન્યાને આ દવાનો ઉપયોગ લગાડવામાં થતો નથી, માટે કરવો નહીં.

માત્રા—૨ થી ૧૦ પરસેન્ટ મલમ બનાવવું.

ઉપચારો.

(૧)	ઝોઇલકેડીની	...	૧૦ માનીમ.
	પેરેશીન મોલીસ	}	૧ ઓંસ.
	નરમ પેરેશીન		
		...	

મેળવી મલમ તૈયાર કરવું.

(૨)	ઝોઇલકેડીની	...	૧૩ દ્રામ.
	ફ્લોર, સસફ્યુરીસ	...	૧૩ દ્રામ.
	સેપ. વિરાઇડીસ	...	૧૩ ઓંસ.
	સાદુ મલમ	...	૧૩ ઓંસ.

મિશ્ર કરી મલમ તૈયાર કરવું.

CAFFEINÆ CITRAS. કેફિન સાઈટ્રસ. અં. સાઈટ્રેટ
ઓફ કેફિન.

કેમીલાના પાંદડાની ચાદમાંથી બને છે. N. O. ફાર્મી-
અરેબિયા, અને સિંકાનેશિ.

વર્ણન—વાસ રહીત સફેદ ભુકી; સહેજ કટુઅમ્લ
સ્વાદવાળી; એક ભાગ દવા ૨ ભાગ ક્લોરો ફાર્મામાં અને
એક ભાગ ચોખ્ખા સ્પીરીટમાં અને દશભાગ પાણી સાથે
પીગળી શકે છે.

ઉપયોગ—અંતરોપચારમાં બરડાના રજ્જીઓ તથા
મગજના રનાયુઓ પર ગરમ અસર કરનાર છે, તેમજ
હૃદય પૌષ્ટિક અને મૂત્રલ અસર કરનાર છે.

ચિકિત્સા—કાર્ડિએક વીકનેસ (હૃદયની નબળાઈમાં.)
પેરીકાર્ડાઈટિસ (રક્તાશયના સોજનના દરમાં) ટાઇફોઇડીવર
(૨૧ દિવસનો) તાવ અને મીઝીમ (આદાશીશી) ના દરદોમાં
ધણીજ અસર કારક છે; પેશાબની વધારો કરે છે, અને હૃદયની
ક્રિયાને નિયમિત કરે છે; અને ડીજીટેલીસ કરતાં જલદી અસર
કરે છે. (વધારે માહિતી સાર મેટિરીયા મેડિકા

જુઓ.) વધારે પ્રમાણમાં લેવાથી મૃત્યુ નિપજે છે.

માત્રા— $\frac{1}{2}$ ગ્રેનથી $\frac{1}{2}$ ગ્રેન એક માત્રામાં ૧ થી ૪
વરસના બચ્ચાને

$\frac{1}{4}$ ગ્રેનથી $\frac{2}{3}$ ગ્રેન એક માત્રામાં ૪ થી ૮
વરસના બચ્ચાને

$\frac{2}{3}$ ગ્રેનથી ૧ ગ્રેન એક માત્રામાં ૮ થી ૧૨
વરસના બચ્ચાને

૧ ગ્રેનથી $1\frac{1}{2}$ ગ્રેન એક માત્રામાં મોઢોટ
યાને ૧૨ વરસ ઉપરાંતની ઉંમરના બચ્ચાને.

રસાદ મુધાકર—એક ગ્રેન ઠેકાન સાર્પટ્રસમ
૨૦ મીનીમ સીરપ લીમોનીસ મેળવવાથી રવાદીષ્ટ થાય છે

ઉપચાર.

ફફ્ફીનસાઇટ્રસ	૪ ગ્રેન.
સીરપલીમોનીસ	૨ દ્રામ.
ડીસ્ટીલ્ડવોટર	૨ ઓંસ

મિશ્ર કરી એક ચાની ચમચી ૩ વરસના બચ્ચાને

દર બન્ને કલાકે પાત્રી.

(પેરીકાર્ડાઇટિસ) રક્તાશયના સોજના દર ઉપર.

વિષનાશક ઉપચાર તરીકે—કેશીનસાઇટ્રસ, અફી-
લુ અને મોરફીયાના ઝેર ઉપર આપવાથી ઝેરી અસર
બંધ થાય છે, કારણ કેશીન સાઇટ્રસ અફીલુ અને મોર-
ફીયાની વિરૂદ્ધ અસર કરનાર છે.

CAJUPUTI OLEUM. ઓઇલકેજુપુટી. ગુ. કયાજી
પુટીનું તેલ.

વર્ણન—આછા લીલા આસમાની રંગનું હોય છે,
ઘણો તેજ અને વિચિત્ર વાસ અને સ્વાદવાળું હોય છે;
પાણીની અંદર નાખવાથી સહેજ મળી શકે છે, પરંતુ
આલેકોલ અને તેલોની સાથે એકદમ મળી જઇ એક
રસ થાય છે.

ઉપયોગ—માથોપચારમાં ગરમ અસર કરનાર છે;
તેમજ ગાંઠીયા વા તથા રહી ગયેલા સાંધા ઉપરથી માક-

વાથી દુખાવો બંધ થઇ સારી અસર કરે છે.

ચિકિત્સા—(ચિકિત્સેષ-સ) અતિશય ઠંડીથી હાથ
ખગના ચામડી ફાટે તેવા દરપર લગાડવાની ખાસ બનામણ
કરવામાં આવે છે. વધારે માહીતી સારૂ અમારી મેડિરીયા
મેડિકા બુકો.

ઉપચાર.

કેબુપુટીનું તેલ	...	૨ ગ્રામ.
લાઈકર ઓમેનીયા ફોસ્ફોર.	...	૨ ગ્રામ.
લીનીમેન્ટ સેપોનીસ.	...	૩ ઓંસ.

મિશ્ર કરી નરમ ફલાલીનના કડકાવતી ચોપડવું.

CALAMINA PRÆPARATA. અ. પ્રિપેડકેલેમાઇન.

વર્ણન—દેશી કાબોનેટ ઓફ ઝીંક; શીકા ભૂરા
લાલરંગનો ભુકા હોય છે અને ડિલ્યુટેડ સલ્ફ્યુરીક આસી-
ડની સાથે જલદી પીગળી જઈ એક રસ થઇ જાય છે.

ઉપયોગ—ખાણોપચારમાં તેના ગુણ (એક્સોર્બન્ટ અને અસ્ટ્રોન્ટ) શોષક અને ગ્રાહીક છે.

ચિકિત્સા—તેનું સોલ્યુશન બનાવી ખરબચડા તથા ખીચ વિગેરે દરદો પર લગાડવામાં આવે છે.

માત્રા—સોલ્યુશનમાં ૧ ભાગ દવા અને પાણી ૧૨ થી ૧૬ ભાગ લેવું.

વિઝ્ઞ અસર કરનાર દવાઓ—આ દવાની સાથે નીચેની દવાઓ મેળવવાથી વિઝ્ઞ અસર કરે છે માટે મેળવવી નહી.

તમામ જાતના ક્ષારો, અને તેના (કમ્પોનિટસ) કારબોનમય ક્ષારો; લાઇકર ફેલ્સીસ,, એસેટેટ ઓફ લેડ, નાઇટ્રેટ ઓફ સિલ્વર, અને કોઇ પણ ગ્રાહીક વનસ્પતિની ચાહ અને દુધ.

ઉપચાર.

લેશન.

ફેલેમાઇન પ્રિપેર્ડ	૪૦ ગ્રેન.
ઝીંક ઓક્સાઇડ	૨૦ ગ્રેન.

ગ્રીસરાઈન	૨૦ મીનીમ,
ગુલાબજળ.	૧ ઓંસ.

લોશન.

ફેલેમાઇન ટ્રિપેડ	૨૦ ગ્રેન.
ઝીંક ઓક્સાઇડ	૩૦ ગ્રેન.
ગ્રીસ રાઇન	૨૪ મીનીમ.
લાઇકર કેલ્સીસ. (ચુનાનું નીતરું પાણી.)	૨૪ મીનીમ.
પાણી	૧ ઓંસ.

ખરજવા તથા ખીલ ઉપર.

CALCIS LIQUOR. લાઇકર કેલ્સીસ, અં ૦ લાઇમ
વોટર. ગુ ૦ ચુનાનું પાણી.

વર્ણન—સ્વચ્છ નીતરેલું ચુનાનું પાણી. પ્રતિક્રિયા
આંતક્ષારમય હોય છે,

ઉપયોગ તથા ચિકિત્સા—ખાલોપચાર તરીકે ચામ-
ડીના દરદોમાં જેવાં કે ખરજવું વિગેરે ઉપર તેનો ઉપ-
યોગ થાય છે.

અંતરોપચાર, બચ્ચાંઓને દુધની સાથે આપવાથી ઉલટીના દરદમાં ફાયદો કરે છે. અજીર્ણના દરદમાં પેટમાંની ખટાશ દુર કરવાના કામમાં વપરાય છે. તેમજ અતિસારમાં થતી ચુંકમાં આ દવા વાપરવાથી વાતહર અને અગ્નિ વર્ધક અસર કરે છે; બળેલા ભાગપર લગાડવામાં અને ડિફથેરિઆ જેવા ખરાબ દરદમાં તેના કાગળા કરાવવામાં આવે છે.

માત્રા—લાઠમ વોટર ૧ ડ્રામથી ૧ ઓસ સુધી દીવસમાં ઘણી વખતે, ઉમરના પ્રમાણ મુજબ આપવામાં આવે છે.

બાહ્યોપચારમાં, ૫— પરસેન્ટ સોલ્યુશન, ટ્રીનીમેન્ટ, અથવા મલમનો ઉપયોગ થાય છે.

વિદ્યુત્ત અસરદારક દવાઓ—ખનિજ પદાર્થો અને વનસ્પતિ આમ્લ, ક્ષારમય અને ધાતુમય ક્ષારો, અને એન્ટીમેનિયમ ટાર્ટ્રેટ. વધારે માહિતી સાર અમારી મેડિસીન મેડિકાલ બેન્કી.

ઉપચારો નં ૧.

લાઠકર કેલ્સીસ અને ડીસ્ટીલ્ડ વોટર—બંને સરખા

પ્રમાણમાં લેઈ મિશ્ર કરી ડીફ્થેરીયાના દરદમાં કાગળા કરાવવા.

નં. ૨.

લાઇકર કેસસીસ (ચુનાનું પાણી) ... ૧ ભાગ.

અળસીનું તેલ ૧ ભાગ.

મીશ્ર કરી, બળેલા ભાગપર લગાડવું. for Burns and scalds)

નં. ૩.

લાઇકર કેસસીસ ૩ ઓંસ.

બદામનું તેલ... ... ૩ ઓંસ.

લેનોલીની ૧ ઓંસ.

મીશ્ર કરી મલમ તૈયાર કરવું લીંગડાં ઉખાડી પછી લગાડવું.

CALCII CARBONAS PRÆCIPITATA.

કેલ્સીકાર્બોનાસપ્રિસિપીટેટા, અ. ૦ પ્રિસિપીટેટસ કાર્બોનેટ
ઓફ કાલ્શમ.

વર્ણન—સ્વાદ તથા વાસ રહીત સફેદ જુદા; પાણીમાં
ઓગળી શકતો નથી. પરંતુ પાણીની અંદર કાર્બોનીક
એસીડ હોય તો જલદી પીગળી જાય છે.

ઉપયોગ—અંતરોપચારમાં. પેટમાંની ખટાશ દુર
કરવા સારૂ વપરાય છે.

ચિકિત્સા—ખરબચાના તવાઈ જવાના રોગમાં
અતિશય વધી ગયેલી પેટમાંની ખટાશ ઉપર ઉપયોગ
કરવામાં આવે છે.

માત્રા—૧૩ થી ૭ ગ્રેન દીવસમાં ઘણી વખત
આપવામાં આવે છે.

વિરૂદ્ધ અસર કરક દવાઓ—એસીડો, આમ્લમય
દારો; કાસ્ટીકના દારો.

ઉપચાર.

કેલ્સીકાર્બોનાસ પ્રિસિપીટેટા... ... ૨ ગ્રામ.

ફેરી કાર્બોન સેકેરેટ....	૧ દ્રામ.
Eleo Sacch. foeniculi }	૧ દ્રામ.
સુવાના તેલમાં ઘુટેલી સાકર			
Sacch lactis }	૨ દ્રામ.
(Sugar of milk)			
દુધમાંથી બનાવેલી સાકર			

મિશ્ર ફેરી ભુકી તૈયાર કરી તેના ૫૦ પડીકા બનાવવા અને એકેક પડીકુ દીવસમાં ત્રણ ચાર વખત બાળકના તણાઇ જવાના દરદમાં આપવું. (Rickets.)

વિષનાશક—એસિડસ (તેજબના) ઝેરની અસર ઉપર પ્રિસિપીટેડ કાર્બોનિટ ઓફ લાઈમ આપવાથી વિષનાશક અસર ઘણી સારી કરે છે.

CALCII CARBONAS PRÆPARATA. કેલ્સી

કાર્બોનાસ પ્રીપેરેટા. અં ૦ પ્રિપેડ ઓફ, (કીટાપ્રિપેટા.)
ગું ૦ શુદ્ધ કરેલો ચાક.

વર્ણન—શુદ્ધ કરેલો ચાક રંગે સફેદ હોય છે.

ચાકની બનાવટો, મિશ્વર ક્રિટા, પલ્લીસ ક્રિટા એરોમેટિક, અને પલ્લીસ હાઇડ્રારજરી કમક્રિટા, એ સર્વેના એકજ ગુણ છે.

ચિકિત્સા—જુના ઝાડાના દરદમાં અને અમ્લપીત તથા અજીર્ણના દરદમાં વારંવાર વપરાય છે.

વિરૂદ્ધ અસર કારક દવાઓ—ખટાશ યુક્ત તેજભો. ખટાશમય ક્ષારો, અને ફોસ્ફીકના ક્ષારો.

માત્રા—મિશ્વરક્રિટા ૧ દ્રામ એક વરસના બચ્ચાને; પલ્લીસક્રિટા એરોમેટિક ૫ ગ્રેન એક વરસના બચ્ચાને; મોહોટી ઉમરના બચ્ચાને ઉમરના પ્રમાણમાં આપવું.

ઉપચાર.

(૧)	પલ્લીસક્રિટા એરોમેટિક	...	૫ ગ્રેન.
	મેગનેસીઆ કાર્બોનેટ	...	૧ ગ્રેન.
	ટીંકચર રીહાઈ	...	૫ મીનીમ.
	એકવા મેન્થા પીપરેટા	...	૧ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ૧ વરસના બચ્ચાને.

- (૨) ટિંકચર ફેટેચૂ (કાથાનો અર્ક)... ૫ મીનીમ.
 સ્પીરીક આમેનિઆ ઓરોમેટિક... ૩ મીનીમ.
 સ્પીરીટ કલોરોફોર્મ ... ૨ મીનીમ.
 મિશ્રરક્ષિટા ... ૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવશમાં ત્રણ વખત એક વરસના બચ્ચાને.

- (૩) મેગનેસીયા કાર્બોનેટ ... ૧ $\frac{૧}{૨}$ ગ્રેન.
 બીસ્મથનાઇટ્રેટ ... ૧ $\frac{૧}{૨}$ ગ્રેન.
 પલ્વીસક્રિટા ઓરોમેટિક ... ૧ $\frac{૧}{૨}$ ગ્રેન.

એક વરસના બચ્ચાને એક વખતની માત્રા.

CALCII CHLORIDUM. કેલ્સી કલોરીડમ. અંગ.
 કલોરોઈડ ઓફ લાઇમ.

વર્ણન—સુકો સફેદ રંગનો ગાળીને એકરસ કરેલો ગડો. પણ પોતાની મેળે હવા લાગવાથી પાણી યથા જાય છે. એક ભાગ હવા બે ભાગ પાણીમાં પીગળી શકે છે; આ પાણી સ્વાદે કટુ હિત્ર અને ક્ષારમય સ્વાદવાળું હોય છે.

ગુણુ—અંતરોપચારમાં, ઉલ્ટીશામક, કંઠમાં, ક્ષય, રાડકાના સડાના વ્યાધીમાં વપરાય છે.

ચિકિત્સા—અજીર્ણ, જુના કાડાના દરદમાં, ઉલ્ટી-માં વિગેરે દરદોપર વાપરવાથી સારી અસર થાય છે.

માત્રા—૩ ગ્રેનથી ૧ ગ્રેન. એક વરસના બચ્ચાને, અને તેથી મોટાટી ઉંમરનાને તેની ઉંમરના પ્રમાણમાં.

સ્વાદુ સુધારવા—૧ ગ્રેન કલોરાઇડ ઓફ લાઇમ-માં પાંચ મીનીમ પ્રવાહી ગ્લીસરાઇઝાનું સત્વ (જેડીમધનું પ્રવાહી સત્વ) અને ગ્લીસરાઇન મેળવવાથી સ્વાદીષ્ટ થાય છે.

ઉપચાર.

કેલ્સી કલોરાઇડ	...	૩ ગ્રેન,
એક્ટ્રાક્ટ ગ્લીસરાઇઝા લિક્વિડ		૧૦ મીનીમ.
ગ્લીસરાઇન	૧૦ મીનીમ.
ડીસ્ટીલ્ડ વોટર	...	૧ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત જેથી ત્રણ વરસના બચ્ચાને ક્ષય ઉપર આપવામાં આવે છે.

CALCI LACTAS. કેલ્સીલેક્ટેટસ અં. લેક્ટેટ ઓફ લાઇમ.

વર્ણન—ચળકતો સફેદ પારદર્શક ભુકા હોય છે; પાણીમાં એકદમ પીગળતો નથી; સ્વાદમાં ખટાશમય હોય છે.

ચિકિત્સા—મધુપ્રમેહનાં દરદમાં વપરાય છે. પરંતુ ભુખ લગાડવામાં લાંછપ્રોકેનોરીક એસીડ કરતાં ઉત્તરતું છે.

માત્રા—૫ થી ૧૫ ગ્રેન દીવસમાં ત્રણ વખત એ વરસના બચ્ચાને, મોઢોટી ઉમ્મરના બચ્ચાને તેની વયના પ્રમાણમાં આપવું.

સ્વાદિષ્ટ કરવા સાડ—૫ ગ્રેન લેક્ટેટ ઓફ લાઇમ સાથે ૩૦ મીનીમ નારંગીના પુલનો સખરત મેળવવાથી સ્વાદિષ્ટ થાય છે.

ઉપચાર.

કેલ્સીલેક્ટેટીસ	૫ ગ્રેન
સીરપ ઓરેન્શી ફલોરીસ	૩૦ મીનીમ.
ડીસ્ટીલ્ડ વોટર	૧ ડ્રામ.

મિશ્ર કરી બે વરસના બચ્ચાને દીવસમાં ત્રણ વખત
આપવું. મૂત્રાતિસાર, મધુ પ્રમેદ પર. (ડાયાબીટીસ મેલિટસ.)

CALCII LACTO PHOSPHAS. કેલ્સી લેક્ટોફોસ્ફ
ફોસ્. અં.૦ લેક્ટોફોસ્ફેટ ઓફ લાઇમ.

વર્ણન—ફોસ્ફેટ ઓફ લાઇમ લેક્ટીક આસીડના
પ્રયોગથી બનાવવામાં આવે છે; સફેદ બુકા હોય છે, અને
ગમે તેટલા પાણીમાં નાંખવાથી પીગળે છે; અને સ્વાદ રહિત
હોય છે.

ગુણ--પૌષ્ટિક અને રક્ત શોષક છે.

ચિકિત્સા--ફોન્ડરી પર પૌષ્ટિક અસર કરનાર તથા
મધુ પ્રમેદ અથવા બહુમુત્રતાના દરદ પર સારી અસર કરે છે.

માત્રા--૩ ગ્રેન. ત્રણ વરસના બચ્ચાને, મોહોટી
ઉંમરના બચ્ચાને તેની વયના પ્રમાણમાં વધારે ઓછું
આપવું; અને સીરપ ઓફ લેક્ટોફોસ્ફેટ ઓફ લાઇમ
અને આયરન; અને સીરપ ઓફ લેક્ટો ફોસ્ફેટ ઓફ

લાઘમની માત્રા ૧૦ મીનીમ ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાને દીવસમાં ત્રણ વખત જમ્યા પછી આપવામાં આવે છે: મોહોટી ઉમરના બચ્ચાને તેની વયના પ્રમાણમાં વધારે આપવું,

ઉપચાર.

(નં. (૧) કેલ્સીલેક્ટો ફેસફેટ...	...	૨ ગ્રેન.
ફાડલીવર ઓઇલ,	...	૩૦ મીનીમ.
લાઇકર કેલ્સીસ...	...	૩૦ મીનીમ.
ટીંકયર કેલ્સા...	...	૬ મીનીમ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાને આપવી.

પૌષ્ટીક—(for rachitis) હાડકાની નબળાઇના દરદમાં.

(નં. ૨) સિરપ કેલ્સી-એટ-ફેરી લેક્ટો ફેસફેટિસ. ૨૦ મીનીમ દીવસમાં ત્રણ વખત જમ્યા પછી; ત્રણથી પાંચ વરસના બચ્ચાને. પૌષ્ટીક, બહુ મૂત્રતાના દરદપર. (Tonic-Diabetes.)

CALCII PHOSPHAS. કેસરી ફોસ્ફાસ અંડ ફોસ્ફેટ ઓફ લાઇમ.

વર્ણન—સફેદ રંગનો કઠોર પણ જાતના આકાર
ધીનાનો બૂકો; પાણીમાં ખીલકુલ પીગળતો નથી. પરંતુ
પાણી નાંખી નર કરેલા નાઇટ્રીક એસીડમાં (ડીલ્યુટેડ ના-
ઇટ્રીક એસીડમાં પીગળી જાય છે.

ગુણ—ખટાશ દૂર કરનાર, રક્ત શોષક, પૌષ્ટિક અને
જઠરને શાંતિદાયક અસર કરનાર છે.

ઉપયોગ—શરીરના હાડકાની નબળાઇ તથા તેના
સડા ઉપર, કંઠમાળ, વાયુમય અજીર્ણ, વિગેરે દરદોપર
વાપરવાથી ઘણી સારી અસર કરે છે.

માત્રા—૩ ગ્રેન. ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાને.

૭ ગ્રેન. ૪ વરસના બચ્ચાને,

૧૫ ગ્રેન મોહોટી ઉંમરના બચ્ચાને દીવસમાં
ઘણી વખત (Several times a day) આપવામાં
આવે છે.

ઉપચાર.

કેલ્સી ફોસફેટ	૩ ગ્રેન.
મ્યુસીલેજ એકેશિયા બેઇતા પ્રમાણમાં.			
સાદુ સરખત	૧૦ મીનીમ.
ડીસ્ટીલ્ડ વોટર.	૧ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાને અજીર્ણ તથા હાડકાની નબળાઇના દરદમાં.

(Dyspepsia and Rhachitis.)

CALCIS LIQUOR SACCHARATUS. કેલ્સીસ

લાઇકર સેકરેટસ. અં. સાકરેટેડ સોલ્યુશન ઓફ લાઇમ ગુ. ચુનાનું સાકરમય પાણી.

વર્ણન--રંગરહીત પાણી, ઘણો વખત રહેવાથી જુરા રંગનું થઇ જાય છે; પ્રતિક્રિયા ક્ષારમય થાય છે. સ્વાદ મીઠું અને સહેજ ગ્રાહીક.

ગુણ--ખટાશ દૂર કરનાર; ઉલટી શામક, અને અ-ખી વર્ધક છે.

ચિકિત્સા—ડીફ્થેરીઆના દરપર ચોપડવાથી સારો ફાયદો થાય છે, અને હાડકાની નળખાઇમાં અતિશય વધી ગએલા અસિડમાં પીવાથી પૌષ્ટીક અસર કરે છે.

માત્રા—પેટમાં પીવા માટે પ થી ૬૦ મીનીમ સુધી ઉમરના પ્રમાણમાં સાકરના પાણી સાથે આપે છે.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—ખનીય અને વનસ્પતિના આસીડો, (આમ્લ) ક્ષાર અને ધાતુ મિશ્રીત ક્ષારો, અને ટારટરેટ ઓફ એન્ટીમની.

ઉપચાર.

નં. ૧—લાઇકર કેલ્સીસ સેકરેટા ...	૧૦ મીનીમ.
સાદુ સરખત ...	૧૦ મીનીમ.
એકવાડિસ્ટીલ્ડ ...	૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત. હાડકાની નળખાઇના દરદમાં આપમાં આવેછે. (Rachitis.)

નં. ૨—લાઇકર કેલ્સીસ સેકરેટા. ૨ ઑંસ. અથવા ૧ ગ્રામ.

ઠાની અંદર ડીફથેરીઆના દરદ પર તથા તાળવામાં દરદ હોય તો તેના પર દર ત્રણ કલાકે લગાડવામાં આવે છે.

વિપનાશક—કાર્બોલીક અને ઓકસેલીક આસીડના વિપ ઉપર વિપનાશક તરીકે લાર્ઘકર કેલ્સીસ સેકરેટા અતિ ઉત્તમ ઉપચાર છે.

CALOMEL. કેલોમેલ. અં ૦ સખકલોનાઈડ ઓફ મર્ક્યુરી.
ઉપનામ. કેલોમેલ.

વર્ણન—ઝાંખા સફેદ રંગનો ભુકો હોય છે, સ્વાદ રહીત, પાણી, ઇથર, ટ્રાંવા આલકોહલમાં પણ પીગળતો નથી.

ગુણ—રક્ત શોષક, રેચક, અને પીત શામક છે.

ઉપયોગ—દુર્ગંધ નાશક તરીકે. ગંધાતા શહેલાં ચાંદા ઉપર બાહ્યોપચારમાં મત્રમના રૂપમાં અથવા લોશન તરીકે અથવા એકલું ભલરાવવામાં આવે છે.

અંતરોપચારમાં—કાળબના વધારાના દન્દમાં જળ-દર, કમળો, વિરેક્ટક અને ઉપદંશના વ્યાધીમાં, હોજરીના

સોજ, આંતરડાના સોજ, ટાઈફોઇડતાવ, અજીર્ણ, પેટનું
જલંદર, સામાન્ય અથવા માંસનું જલંદર, મગજમાં
થએલા લોહીના જમાવમાં, તાણુ, આંચકી, મગજના
અંતર પડના સોજમાં, વારસામાં ઉતરેલ ઉપદંશ અને
પેટના ત્રીણા કરમ ઉપર આપવાથી ઘણા સારા ફાયદો
થાય છે.

માત્રા-અંતરોપચારમાં—

વિસ્ફોટકતાશક તરીકે, ૧ ટ્રેન વારંવાર આપવામાં
આવે છે.

રેચકતરીકે—હલકો જીજાળ થાય તેને માટે.

૧ થી ૩ ટ્રેન છ મહીનાના અગ્યાને.

૧ થી ૩ „ એક વરસના „

૩ થી ૬ „ ૨ થી ૩ વરસના „

૬ થી ૧ „ ૪ થી ૮ „ „

૧ થી ૧૬ „ ૮ થી ૧૦ „ „

એક વખત અથવા જરૂર જાણાય તેમ વખતો
વખત આપવામાં આવે છે.

બાહ્યોપચારમાં કેલોમેલનો લુકો ગળાની અંદરના ડીફ્થેરીઆના દરદ ઉપર લુગળીવાટે કુંકવામાં આવે છે; અથવા ૧ ભાગ કેલોમલ ૬ થી ૧૨ ભાગ એમિલમ મિશ્ર કરી દરપર ભભરાવવાના કામમાં આવે છે.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—પોટાસના સોલ્યુશનો, સોડીયમ અને લાઈમ, આયોડાઇડ ઓફ પોટાસિયમ, નાઇટ્રો લાઇટ્રો ક્લોરીક અને લાઇટ્રો સ્વાનીક આશીડો.

સ્વાદિષ્ટ કરવા સારૂ—૧ ગ્રેન કેલોમેલમાં ૪ ગ્રેન સેકરનલેટરીસ અથવા આલ્બમ (album) દુધની ખાંડ, અથવા સફેદ ખાંડ.

ઉપચારો.

(૧) કેલોમલ	...	૧૩ ગ્રેન
ફરીલેટરીસ	...	૭ ગ્રેન.
સેકેટા લેટરીસ	...	૧ પ્ર.મ.

મિશ્ર કરી ૧૦ પડીકા સરખે ભાગે કરવા, આ ૧ થી ૨ પડીકા દરરોજ આપવા.

For congenital Syphilis વારસામાં ઉતરેલ ઉપદેશના દરદમાં આપવાં.

(૨) કેલોમલ	...	૩ ટ્રેન.
પ્લીસધ્પીકાક	...	૩ ટ્રેન.
સેક્રેટાલેટ્રીસ	...	૮ ટ્રેન.
૧૨ પડીકા કરવા.		

દર બે કલાકે ૭ માસના બચ્ચાથી એક વરસના બચ્ચાને. (ઓન્કોન્યુમે નિઆ વીથ સીમટમ્સ ઓફ ઇન્ટે-સ્ટીનલ કેટારલ.) કંઠ નળીના સોજ સાથે પેટના આંતરડામાંના સોજના ચિન્હ માલમ પડતાં હોય ત્યારે.

(૩) કેલોમલ	૩ ટ્રેન.
Euonymi યુ મોનિમિ.	૩ ટ્રેન.

Sacch alba	}	...	૧ ગ્રેન
સફેદ ખાંડ.			

રાત્રે સુતી વખતે મીશ્ર કરીને ફકાડનું. ૧ વરસના બચ્ચાને દાંત આવતા દરદ થતુ હોય ત્યારે.

(૪) કેલોમલ	...	૧ લાગ.
ઝીંકઓક્સાઇડ	...	૩ લાગ.
એમીલી (Amili)		૮ લાગ.

મિશ્ર કરવાથી ડસ્ટીન્ગ પાઉડર તૈયાર થશે. તે (ટ્રાન્ડીનોમેટા લેટા,) પદ્મય આંટણો ઉપર લબરાવવું.

CALUMBÆ INFUSUM. કેલંબી ઇન્ફ્યુઝમ આં

ઈન્ફ્યુઝમ ઓફ કેલંબા. ગુઠ કેલંબાનીયા.

વર્ણન—કેલંબાના મુળાડીઆના ઝીણા પાતળા ગોળ કડકા કરેલા હોય છે સ્વાદે કટુ, અને રહેજ ઉષ્ણ ગયેલા જેવો વાસ હોય છે.

ગુણ—ઉત્તમ પૌષ્ટીક તથા અગ્નિ વર્ધક, દીપન,
નથા પાચન છે.

ઉપયોગ—સામાન્ય નળગાદ, અજીર્ણ; જઠરનો
સોજો, ગર્ભાવસ્થાની ઉલટી, અતિસાર, મરંડા યિગેરે દર-
દોમાં આ દવા સારો ફાયદો કરે છે. વધારે માલિની સાથે
મેટિરીયાં મેડોકા જુઓ.

માત્રા—૧ ડ્રામ કેલંબાનો ચા. ૧ વરસના બચ્ચા-
ને; અને મોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં વધારે
ઓછો આપવા,

સ્વાદીષ્ટ કરવા સારૂ—૧ ડ્રામ ચાની અંદર ૩
ડ્રામ નારંગીનો સરખત મેળવવાથી સ્વાદીષ્ટ થાય છે.

ઉપચાર.

(૧)	ટીંકચર ઓપાદ	...	૨ મીનીમ.
	નારંગીનો સરખત	...	૪૦ મીનીમ.
	કેલંબાની ચાલ	...	૩ ડ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ત્રણ વરસના બ-
ચ્ચાને આપવું. વારંવાર ઝાડા થવાના દરદ ઉપર.

(૨) કેલંબાની ચા	...	૩ ઓંસ.
રીઢઆઇનો ચાહ	...	૩ ઓંસ.
નારંગીનો અર્ક	...	૨ ગ્રામ.

તથા ચમચી ચાહની દીવસમાં તથા વખત, તથા વરસના બચ્ચાને. પૌષ્ટિક તરીકે Tonic.

CALUMBLÆ TINCTURA. કેલંબી ટીન્ચુરા. અં ૦

ટીંકચર ઓફ કેલંબા. ગુ ૦ કેલંબાનો અર્ક.

વર્ણન—આલકો'લમાં બનાવવામાં આવે છે, ૧ ભાગ દવા ૮ ભાગ મુક સ્પીરીટ; સ્વાદ કડવો.

ઉપયોગ—કટુ પૌષ્ટિક તરીકે જઠરની વધી ગયેલ નબળાઇમાં કાઠ લીવર તેજની સાથે મેળવીને અપાય છે.

માત્રા—૫ મીનીમ એક વરસની વયના બચ્ચાને.

CAMPORA કેમ્ફોરા, અં ૦ કેમ્ફર, ગુ ૦ કપુર.

વર્ણન—સફેદ પારદર્શક કટકા હોય છે, અને જ-

લહીથી ભુકો થઇ શકે તેવો નરમ, ખુલ્લો રાખવાથી ઉડી જાયછે, સુગંધી ઘણી તેજ અને સ્વાદમાં કંદુ તીખુ હોય છે; ૧ ભાગ કપુર ૧૦૦૦ ભાગ પાણીમાં પીગળી શકે છે પણ કલોરોફોર્મ, ઇથર, આલ્કોહલ, અને તેલમાં જલદી પીગળી જાય છે.

ગુણ—પ્રાયમીક અસર ગરમ અને સ્વેદન છે, દ્વિ-તીય અસર શાંતીદાયક, ઉદ્વેગવનાર, પીડાશામક, કફન પ્રાંતીક વ્યુંક તથા આંકડીને મટાડનાર છે. વધારે પ્રમાણમાં વિષ છે.

ઉપયોગ—દમ, લાંફણ, હૃદય શુળ, ઉંટાંટીઓ હૃદયના વધી ગયેલા ધમકારા, ગર્ભસ્થાનના વ્યાધી, ઋતુ-શ્રાવના વ્યાધી, ત્રીર્ધાપ્રવાહના વ્યાધી, કામજ્વર, ચાંદી, ગર્ભસ્થાનના વરમ, મુત્રાશયના વરમ, કોલેરા, અતિસાર, મસ્તક, હીસ્ટીરિયા, સંધીવા, ગાંડીઓ વા, કોરડીના વ્યાધી, ફેફસાના વ્યાધી, ક્ષય, ઉધરસ, તાવ, ત્રીદોષ વિગેરે દર-દોમાં વાપરવાથી ઘણો સારો ફાયદો થાય છે. (વધારે માહિતી સાર મેટિરીયા મેડીકા જુઓ.)

માત્રા—અંતરોપચારમાં.

- $\frac{1}{4}$ ગ્રેન એક ડોઝમાં છ માસથી એક વરસના બચ્ચાને.
 $\frac{1}{4}$ ગ્રેન ,, ૧ થી ૫ વરસના બચ્ચાને,
 $\frac{1}{2}$ ગ્રેન ,, ૫ થી ૧૦ વરસના બચ્ચાને.
 $\frac{1}{2}$ ગ્રેન ,, મોઢોટી ઉમરના છોકરાને,

દર બંને કલાકે અથવા ૩ થી ૪ વખત દીવસમાં
 દરદના જોરના પ્રમાણમાં અથવા જેમ જેમ જરૂર જણાય
 તેમ ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

બાહ્યોપચારમાં—

૧ ભાગ કપુર ૪ ભાગ ચોલીવ ચોઈસ મેળવી એક
 રસ કરી તેલ તૈયાર કરવું,

૧ ભાગ કપુર ૯ ભાગ રેક્ટીફાઈડ સ્પીરીટ, મેળવી
 લિનિમેન્ટ તૈયાર કરવું.

સ્વાદીષ્ટ કરવા સાદું— $\frac{1}{4}$ ગ્રેન કપુરને ત્રણ ભાગ

તજના મીઠીન ભુકા સાથે મેળવવા. અથવા એક દ્રામ
તજના પાણી સાથે મેળવવા.

કપૂરના—વિપારી ચિન્હો—ઝાડો, પેશાબ, બંધ
થઈ જવાથી માથામાં ચક્કર આવવા શરીર શીથીલ થઈ
જવું, ઉલટીઓ થવી, દષ્ટી મંદ પડી જવી, પેટમાં દુખવું
વિગેરે થાય છે.

ઉપચાર.

(૧) કંમ્બર ટ્રીટી (trite)	...	$\frac{1}{4}$ ઝેન:
ફ્લોર બેન્ઝોઇસ	...	$\frac{1}{4}$ ઝેન.
તજનો ભુકા	...	૩ ઝેન.

એક પડીકું દર બે કલાકે, ૧ થી ૨ વરસના બ-
ચાને બોન્ડાન્થુમોનીયા અને છડીમા પદ્મોત્તમ.

(૨) કંમ્બર ટ્રીટી	...	૭ ઝેન.
મ્યુસીલેન એક્રેશીઅ	...	જરૂર નેટલું

તજનું પાણી ... ૩ ઓંસ.

૧ થી ૨ ટેબલ સ્પુનફુલ દરમિયે કઢાકે.

૫ થી ૧૦ વરસના બચ્ચાને.

CAMPHORÆ AQUA, કેમ્ફરી એકવા. અં૦ કેમ્ફર
વોટર. ગુ૦ કપુરનું પાણી.

વર્ણન--૧ લાગ કપુર ૧૦૦૦ થી ૧૩૦૦ લાગ
પાણીમાં વાતદર તરીકે બીજી દવાઓનાં સંયોગમાં મેળવવા.
અનુપાત તરીકે વપરાય છે.

માત્રા— $\frac{1}{2}$ થી ૪ ગ્રામ દીવસમાં વખતો વખત
આપવું,

CAMPHORÆ TINCTURA COMPOSITA.

કેમ્ફરી ટીંકચુરા. કંપોઝીટા. અં૦ ટીંકચર કેમ્ફર
કંપોઝીટ. (Paregoric elixir.)

વર્ણન—આલકોલમાં બનાવવામાં આવે છે, અને

તેની અંદર ૧૩ ઁન કેમ્ફર, ૨ ઁન અફીયુ, અને એન-કોઇક એસીડ ૨ ઁન. અનુક્રમે એક ઔસ મુદ્ સ્પીરીટમાં નાંખવું, અને ખુશબો સાડ એનીસીના તેલના ટીપા એ. નાંખવા.

ગુણ—કફ્ન અને દુઃખ શામક છે.

ઉપયોગ—ખાંસી તથા ઝાંઝાના દરદમાં ઉપયોગી છે.

માત્રા—૨ થી ૩ મીનીમ. ૧ વરસના બચ્ચાને.

૫ થી ૭ ,, ૨ ,, ,,

૭ થી ૧૦ ,, ૩ ,, ,

મોહોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં વધારે આપવું.

ઉપચારો.

- (૧) ટીકચર કેમ્ફર કે; ... ૫ મીનીમ.
 ગ્લીસરાઇન. ... ૧૦ મીનીમ.
 એકવા ડીસ્ટીલ. ... ૧ દ્રામ.
 એક વખતની દવાનું પ્રમાણ છે.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ૨ વરસની ઉંમરના બચ્ચાને આપવું,

(પત્ત મોનરી ટ્યુબર ક્યુલોરીસ વીથ બેડ ડ્ર.)
હાયના દરદમાં અતિશય ઠંડ હોય ત્યારે.

(૨)	ટીંકચર કેમ્ફરેડા.	...	૩ મીનીમ.
	વાઇનમધ્વીકાદ.	...	૩ મીનીમ.
	પોટાસ કાર્બોનેટ.	...	૧ ટ્રેન્.
	એક્વા એનીસી.	...	૧ ડ્રામ.

એક વખતની દવાનું પ્રમાણ છે.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાને, (ઓન્ડાઇટીસ વીથ મચ્છ ઈરીટેટીન્ગ ડ્ર.

વરાધના દરદમાં ગ્લેસમાં ખાંસી આવતી હોય ત્યારે.

CAMPHORA MONOBROMATA. કેમ્ફરામોનો

બ્રોમેટા. અંત મોનોબ્રોમાઇડ ઓફ કેમ્ફર.

વર્ણન—પ્રતિનિધીત્વ મેળવણી, (1 atom of Hydrogen being replaced by bromine.)
રંગ પીનાનાં પાસા જેવા કટકા. ધ્રુવર, આલકોલ, અને તેલોમાં પીગળી શકે છે, પાણીમાં ખીલકુલ પીગળતો નથી, વાસ કપુર જેવી અને સ્વાદ ટરપેનટાઇન જેવો હોય છે.

ગુણ—શાંતિપ્રદ નિંદ્રા લાવનાર.

ઉપયોગ—વાઈ, ફેફસ, કોરીઆ, અશક્તિના માથાના દુખાવાપર વારંવાર વપરાય છે.

માત્રા— ૫ ગ્રેન. દીવસમાં, જેથી ત્રણ વખત પાંચ વરસની ઉમરના બચ્ચાને. માત્રા—ધીમે ધીમે ૪ ગ્રેન સુધી વધારવી; મોહોટી ઉમરના બચ્ચાને તેની વયના પ્રમાણમાં આપવી.

સ્વાદીબદ્ધ કરવા સાર—૧ ગ્રેન દવામાં ૪ ગ્રેન જેઠીમધના મુળાયાનો ભુંદા મેળવવો.

(૧) કેમ્ફર મોનોબ્રોમેટા	...	૫ ગ્રેન.
જેઠીમધના મુળાયાનો ભુંદા	...	૪ ગ્રેન.

મીશ્ર કરી રાત્રીના તથા સવારના ૫ વરસના અ-
ન્યાને વાઈ, ફેફરા ઉપર આપવું.

CANNABIS INDICÆ EXTRACTUM. કનાબીસ

ઈન્ડીસી એક્સ્ટ્રાક્ટમ. અં. ૦ એક્સ્ટ્રાક્ટ. આઈ
ઇનડિઅન હેં. ૫.

ગુ. ભાંગનો સત્વ, (કળીને ભાંગ, અને પાંદડાને
ગાંજે કહે છે.)

વર્ણન—ભાંગની ઉપર થતાં ફુલ તથા ખીયાને
રેક્ટીફાઈડ સ્પીરીટમાંનાંખી તેનું સત્વ બનાવવામાં આવે છે.

ગુણ—પ્રથમ તેની અસર ગરમ છે, દ્વિતીય અસર
માદક, આહીક, નિંદ્રા લાવનાર, ગૌષ્ટિક, ચુંક તથા ગોગો
મટાડનાર, મૂત્રજ, દીપન અને પીડા શામક છે.

ઉપયોગ—ધનુર્વા, દડકવા, અસકા, ગર્ભાશયનો
રક્તશ્રાવ, તાણુ વિગેરે દરદો પર પીડાશામક અસર કરે
છે. (વધારે માહિતી સારૂ અમારી મેટિરીયા મેડિકા

જુઓ.)(In tetanus neonatorum.) ધનુર્વા ઉપર,
(ના'ના બચ્ચાની દાંતખીલીના દરદમાં.)

માત્રા— $\frac{1}{4}$ થી $\frac{1}{2}$ ગ્રેન દર બમે કલાકે જ્યાં સુધી
તેની બરોબર અસર થાય નહીં ત્યાં સુધી આપવી.
કુકડીઆ ખાંસી ઉપર.

$\frac{1}{4}$ થી $\frac{1}{2}$ ગ્રેન. ૭ મહીનાના બચ્ચાને.

$\frac{1}{2}$ થી $\frac{3}{4}$ ગ્રેન. એક વરસના બચ્ચાને,

$\frac{1}{2}$ થી $\frac{1}{2}$ ગ્રેન. મોહોટી ઉંમરના બચ્ચાને દર ચાર

કલાકે આપવી.

ઉપચાર.

નં. ૧. એકરટ્રેકટ કેનાખીસ ધન્ડીકા. ૭ ગ્રેન.

એકરટ્રાકટ બેલાડોના... ... $\frac{3}{4}$ ગ્રેન.

આલકો'લ... ... ૧ ગ્રામ.

ગ્લીસેરાઇન... ... ૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી તેમાંથી પાંચ ટીંપા દર ચાર ચાર કલાકે
૧ વરસના બચ્ચાને આપવા.

Pertussis. (કુકડીઆ ખાંસી ઉપર.)

નં. ૨. એકસ્ટ્રાક્ટ કેનાબ્રીસ ઇન્ડીકા. ૩ ઘેન.
 ઝલીસરાઇન... ... ૩ મીનીમ.
 એકવા કેરઆઈ ૩ દ્રામ.

દર બે અથવા ત્રણ કલાકે પાવી.

(Tetanus neonatorum.) ના'ના બચ્ચાંની હાંત
 ખીલીના દરદ ઉપર.

CANTHARIDUM TINCTURA. કેન્થારિડમ ટીન્કચૂરા. અં ૦ ટીન્કચર ઓફ કયાંચારીડીસ. ગુ. કયાંચારીડીસનો અર્ક. (એક જાતની ઝેરી માંખમાંથી બને છે.)

વર્ણન—મુક રખીરીટમાં તેનો અર્ક ઠાઠવામાં આવે છે; તેનો વાસ વિચીત્ર સખત અને અપ્રિય હોય છે; રવાદ તીખો હોય છે.

ગુણ—મૂત્રલ, કામોત્તેજક અને દાહક અસર કરનાર

છે, પરંતુ અંતરોપચારમાં પીવાના કામમાં કવચીત જ વપરાય છે કારણ તેની અસર મૂત્રપીંડ, (કીડનીના) ઉપર દાહક અસર કરે છે; ખ્લીસ્ટર લગાડવામાં વારંવાર તેનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

ઉપયોગ—ધણુ કરી માથા ઉપર થયેલી ઉંદરી તથા તાલ પડેલી હોય ત્યાં ફરી વાળ લાવવા સાફ ખીજ દવાઓના સંયોગમાં વપરાય છે. (વધારે માહિતી સાફ મેટ્રીયા મેડિકા બુઓ.)

માત્રા—લોશન તરીકેની ૧ ભાગ દવા, અને ૧૬ ભાગ મેનસ્ટ્રુઅમ. (દ્રાવક પદાર્થ.)

ઉપચાર.

નં. ૧.	ટીંકચર ફેથેરીડીસ ...	૨ ગ્રામ
	ટીંકચર ફેપસીસાઇ. ...	૨ ગ્રામ.
	ટીંકચર નકસવોમિકા...	૪ ગ્રામ.
	ફેસ્ટર ઓઇલ ...	૨ ગ્રામ.
	ફાલન વોટર ...	૪ ઓંસ

મિશ્ર કરી સંભાળથી જે ભાગમાંથી માથા ઉપરથી
હંદરી વીગેરેના લીધે વાળ જતા રહ્યા હોય તે ભાગપર
વાદળીના કટકાથી લગાડવું; દીવસમાં બેથી ત્રણ વખત.

નં.. ૨	ટીંકયર કેન્થેરીડીસ.	...	૩ ઓંસ
	ટીંકયર કેપસીસાઈ.	...	૩ ઓંસ
	કેસ્ટર ઓઇલ	...	૩ ઓંસ
	સ્પીરીટ વાઇન	...	૪ ઓંસ

મીશ્ર કરી વાળ મચેલા ભાગપર લગાડવું.

CAPSICI TINCTURA. કેપસીસાઈ ટીંકચુરા.

અં ૦ ટીંકયર કેપસીકમ. ગુ. મરચાંનો અરક.

વર્ણન—સુકાં લાલ મરચાંને આલકોલમાં નાંખી
બનાવવામાં આવે છે. ફીકા લાલરંગનો, અતિશય તીખો,
અને તીવ્ર વાસવાળો હોય છે.

ગુણ—થુંક પેદા કરનાર; અગ્નિ વર્ધક, પૌષ્ટિક,

વાતહર, મૂતલ અને કામોતેજક છે.

ઉપયોગ—ખાલોપચાર તરીકે, કેન્થારીડીસની સાથે ખીજ દવાઓ મેળવી ટાલ ઉપર લગાડવામાં આવે છે.

અંતરોપચારમાં, અજીર્ણ, પીત્તની ઉલ્ટીમાં, કાલેરા માં, ચુંકના દરદમાં, ફરી ફરી આવતા તાવપર, મરડા અને વાયુના દરદમાં ખીજ દવાઓના સંયોગમાં વાપરવાથી ઘણી સારી અસર કરે છે.

માત્રા—ખાલોપચારમાં. લીનીમેન્ટ બનાવવા સારૂ ૩ થી ૪ ગ્રામ લીનીમેન્ટ સાથે મેળવવું.

ઉપચાર.

- નં. ૧. ટીંકચર કેપસીસાઇ ... ૧ ઑંસ.
લીનીમેન્ટ સેપોનીસ ... ૧ ઑંસ.
ન્ડુમોનીઆ બ્રોન્કા અને બ્રોંકાઇટીસના દરદ પર જે ઠેકાણે દરદ થતું હોય ત્યાં લગાડવું.
- નં. ૨. ટીંકચર કેપસીસાઇ ... ૩ ગ્રામ.
ઓલીવ ઓઇલ... ... ૨ ગ્રામ.
લેનોલીની ૧ ઑંસ.

મિશ્ર કરી પરનીઓ-સના દરદ વાળા ભાગપર કલા-
લીનના કટકાથી ધસતું. (perniones.)

CARBOLICUM ACIDUM. કાર્બોલીકમ આસીડમ.

અં. કાર્બોલીક આસીડ. ફેનાઇલ આલકોહલ.

વર્ણન—રંગ રહીત સફેદ કટકીઓ, અને તેનો
સાલ રંગ થઇ જાય છે. ૧૫ ભાગ પાણીમાં એક ભાગ
દવા પીગળી શકે છે; આલકોહલ, કલોરોફોર્મ, ઇથર, અને
ગ્લીસરાઇનમાં એકદમ પીગળી જાય છે, વિચિત્ર કડક
વાસ અને સ્વાદ વાળું હોય છે.

ગુણ—જંતુ નાશક, દુર્ગંધનાશક, લોહી સુધારનાર,
રોપણ, દાહક, અને ઉઠ્ઠી શામક છે. વધારે પ્રમાણમાં
દાહક ઝેર છે.

ઉપયોગ અંતરો પચારમાં—કાલેરા, વાતપિત્ત,
ઉષ્નસ, ક્ષય, જ્વર, રક્તદોષ, પ્લેગ, અતિસાર,
ખાલો પચારમાં સંમૂલણી. ડીફ્થેરીયા રતવા ખરજીયું,
ગડ, ગુમડા, ગાંઠા : વાગેરેપર લગાડવાના કામમ

આવે છે. નાના ત ત જન્મેલા બાળકને પેટમાં આપવું નહી, પેસાજ હમેશાં વારંવાર તપાસતા રહેવું.

અંતરોપચારમાં. આસીડ કાર્બોલીક ગ્લીસરાઇન આપવામાં આવે છે તેની માત્રા.

માત્રા—મિશ્ર ગ્લીસરાઇન, એસીડ કાર્બોલીક.

૩ મીનીમ ૭ મહીનાના બાળકને.

૧ „ ૧ થી ૧૩ વરસના બાળકને.

૧૩ „ ૨ વરસના બાળકને.

વખતે વખત આપવામાં આવે છે.

મો'ટી ઉમ્મરનાને તેમની વયના પ્રમાણમાં આપવું.

બાહ્યોપચાર—બાહ્યોપચારમાં અને સ્થાનિકોપચારમાં.

૧ પરસેંટે સોલ્યુશન શ્વાસમાં લેવા સારૂઉપયોગમાં આવે છે.

૨ થી ૩ પરસેંટે સોલ્યુશન (For parenchymatous injection in to tonsils;)

૨ થી ૨૬ પરસેન્ટ સોલ્યુશન વેસીલીન અથવા તેલની સાથે મલમ બનાવવામાં વપરાય છે.

ઉપચારો.

- (૧) ગ્લીસરાઈન, આસીડ, કાર્બોલીક ... ૧ મીનીમ.
એકવા, મેન્થા, વીરાઈડીસ ... ૧ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત એક વરસના બાળકને (Gastric fermentation.) જઠરમાં ખાધેલું કદકદી જતું હોય તેનાપર આપવાથી ફાયદો થાય છે.

- (૨) ગ્લીસરાઈન, આસીડ, કાર્બોલીક ... ૧ મીનીમ.
સીરીય ઈપીકાક એસેટ ... ૧૦ મીનીમ.
એકવા મેન્થા વિરાઈડીસ ... ૧ દ્રામ.

મીશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત એક વરસના બાળકને (Pertussis.) કુકરીઆ ખાંસી ઉપર પાવું.

ઓઇન્ટમેન્ટ. (મલમ.)

(૧) એસીડકાર્બોલીક.	...	૪ ઓન.
બીસમથ સબનાઈટ્રસ.	...	૩ દ્રામ.
અંગ્વેન્ટમલાઇડારજરી.	} ...	૧ ઓન.
આમોનીયમ ડીયુટમ.		

મિશ્ર કરી મલમ તૈયાર કરવું. રાત્રીના તથા સવારના લગાડવું. Psoriasis. (વિચરિયાના દરદમાં ચોપડવું.)

(૨) એસીડ કાર્બોલીક	...	૧ ભાગ.
ઓલીવ ઓઇલ	...	૪૦ ભાગ.

મિશ્ર કરી લીનીમેન્ટ તૈયાર કરવું. ઓરી તથા સ્કાલ્ફીટીના (રાતા તાવ) માં ખજવણ થાય છે તેના પર લગાડવાથી આરામ લાગે છે.

વિષનાશક—કાર્બોલીક આસીડના વિષમાં વિષનાશક તરીકે સલ્ફેટ ઓફ સોડીયમ ઘણીજ ઉત્તમ દવા છે.

CASCARÆ SACRÆ EXTRACTUM

LIQUIDUM. કેસકેરી સેગ્રેડી એકસ્ટ્રાક્ટમ લી-
કવીડમ. અં ૦ લીકવીડ એકસ્ટ્રાક્ટ આફ કેસકેરા
સેગ્રેડા.

વર્ણન—પ્રવાહિ સત્વ છે. અને વાસ દાંધ જાણવા
જેવી નથી, સ્વાદમાં કડવી છે. સેગ્રેડાની છાલનો બૂકો
મુદ્ર સ્પીરીટમાં નાંખી જનાવવામાં આવે છે.

ગુણ—રેચક અને પૌષ્ટીક.

ઉપયોગ—જુના બંધકોષના દરદમાં, અજીર્ણમાં,
સજેખમ, કમળાના દરદમાં પણ વપરાય છે, આ દવા
એકલી અથવા નકસવોમીકા અને બેલાડોના સાથે મેળવી
ને પણ અપાય છે.

માત્રા—૧૦ થી ૨૫ મીનીમ રાત્રે સુતી વખતે આ-
પવાથી દસ્ત સાફ આવે છે.

૨ થી ૫ મીનીમ દીવસમાં ત્રણ વખત આપવાથી
હોજરીપર કટુ પૌષ્ટીક અસર કરે છે.

સ્વાદ સુધારવા સાફ—૧૦ મીની દવામાં ૫ મી-

નીમ સુંઠનો સરખત અને જોઠીમધનું પ્રવાહિ સત્ત્વ મેળ-
વવામાં આવે છે.

વધારે માહિતી સારૂ અમારી મેટિરીયા મેડિકા જુઓ.

ઉપચાર.

- (૧) એકમ્દ્રાકટ કેસકેરા લીકવીડ. ... ૧૫ મીનીમ.
એકમ્દ્રાકટ લીકીરાઇટ લીકવીડ. ... ૧૫ મીનીમ.
નારંગીની જાલનું સરખત. ... ૧૫ મીનીમ.
એકવાકલોરોફોર્મ. ... ૧૫ મીનીમ.

મિશ્ર કરી રાત્રીના સુતી વખતે, એક વરસના બ-
ચાને આપવું. દાંખા વખતના બાળકોષ ઉપર.

- (૨) એકમ્દ્રાકટ કેસકેરા લીકવીડ. ... ૧૫ મીનીમ.
ટીંકચર બેલાડોના. ... ૭ મીનીમ.
એલીકસીર સીંચપલ. ... ૭ મીનીમ.
એકવા ડીસ્ટીડ. ... ૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી રાંતના સુતી વખતે આપવું. ૧ વરસની
હિમરના બચ્ચા સાથે બંધકાષ ઉપર.

(૩) એકસ્ટ્રાક્ટ કેસકેરા લીકવીડ. ...	૧૫ મીનીમ.
સુંઠેનો સરખત	૭ મીનીમ.
એકસ્ટ્રાક્ટ લીકારીસ લીકવીડ. ...	૭ મીનીમ.
એકવા ડીસ્ટીલ.	૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી રાંતના સુતી વખતે આપવું. વાતપીત
સાથેના બંધકાષ ઉપર.

CASCARILLÆ TINCTURA. કેસકેરીલી ટીંકચુરા
અં. ટીંકચર આફ કેસકેરીલા.

વર્ણન—આલકોલમાં બનાવવામાં આવે છે. વાસ
મનપસંદ સુગંધીમય, અને સ્વાદમાં કટુ હોય છે.

યુક્ત—કટુ પૌષ્ટિક, હોજરીપર પૌષ્ટિક અસર કર-
નાર અને ગ્રાહીક છે.

ઉપયોગ—એન્ટ્રીક કેટારલ, (આંતરડાના સોજા ઉપર)
અબ્જર્વ અને જઠરની અંદરનું ખાધેલું કદકદી જલું હોય
તેના ઉપર. આપવામાં આવે છે.

માત્રા—૩ થી ૫ મીનીમ એક વરસની ઉમરના બ-
ચ્ચાને; દીવસમાં વારંવાર આપવામાં આવે છે. મોઢોટી
ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં આપવું.

વિરૂદ્ધ દવાઓ—ચુનાનું પાણી, (લાઇમવાટર)
ધાતુમયક્ષાર, ખનીજ આમ્લ.

સ્વાદ સુધારવા [સાડ—૫ મીનીમ દવામાં ૧૫
મીનીમ નારંગીનું સરખત નાંખવાથી સ્વાદી થાય છે.

ઉપચાર.

(૧)	ટીંકચર કેસકેરીલા	...	૫ મીનીમ
	મ્યુસીલેજ એક્ટશીઆ	...	નેર્ષતા પ્રમાણમાં.
	સીરપ ઓરેંશી	...	૧૫ મીનીમ.
	એકવા ડીરટીલ	...	૧ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત એક વરસના ખ-
ચ્યાને. (અણર્ણ ઉપર.)

CATECHU TINCTURA. કેટેચુ ટીંકચુરા. અં૦

ટીંકચર ઓફ કેટેચુ. ગુ૦ કાથાનો અર્ક.

વર્ણન—મુક્ક સ્પીરીટમાં તેની બનાવટ તૈયાર કર-
વામાં આવે છે, તેનો રંગ ભૂરો પીગા હોય છે; સ્વાદમાં
પ્રથમ તુરો અને કડવો હોય છે પણ પાછળથી મીઠાશ
લાગે છે.

ગુણ—શીતળ અને ગ્રાહીક છે.

ઉપયોગ—જુના ઝાડના દરદમાં જ્યારે પર વિઝે-
રે પડતું હોય ત્યારે આપવાથી ઘણી સારી અસર થાય
છે; તેમજ લુખસ, ખરજવું, અવાળુમાંથી લોહી પડતું
હોય અને મોઢું આવ્યું હોય, ત્યારે તેનો ઉપયોગ કર-
વામાં આવે છે.

માત્રા—૫ થી ૧૦ મીનીમ ૧ વરસના ખચ્યાને.

મોહોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

વિરૂદ્ધ દવાઓ—ધાતુમય ક્ષારો, ખીજા ક્ષારો તથા જીલેટીન.

સ્વાદીષ્ટ કરવા સારૂ—૫ મીનીમ ટીંકચર ફેટેચ્યુ
અને ૧ દ્રામ તજનું પાણી મેળવવાથી સ્વાદીષ્ટ થાય છે.

ઉપચાર.

નં. ૧. ટીંકચર ફેટેચ્યુ. ... ૧૦ મીનીમ.
સ્પીરીટ આમોનીઆ એરોમેટીક. ૩ મીનીમ.
વાઇનમ ઇપીકાક. ... ૪ મીનીમ.
એકવા સીનાગોમી. (તજનું પાણી, ૧ દ્રામ.

મિશ્ર કરી ત્રણથી ચાર વખત દીવસમાં એક વરસના
જરૂરનાને. (ઓન્કો ન્યૂમોનીઆ વીથ મય ડાહીરીઆ)
કંઠ નળી સોજાની સાથે અતિશય આડા થતા હોય
તેના પર આપવાથી ફાયદો થાય છે.

નં. ૨.	ટી. કેટેચ્યુ.	૧૦ મીનીમ.
	સ્પીરીટ કલોરો ફોર્મ.	૨ મીનીમ.
	મીસ્ચ્યુરાકીટા.	૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત એક વરસના બ-
ચ્ચાને જુના ઝાડાના દરદમાં આપવાથી સારી અસર થાયજે.

નં. ૩.	ટી. કેટેચ્યુ,	૫ મીનીમ.
	ટી, કાષના,	૫ મીનીમ.
	બ્લુસીલેજ ટ્રેગેકેન્થ, જોઈતા પ્રમાણમાં.			
	સીરપ (સરખત),	૧૦ મીનીમ
	એકવા સીનેમોમીતજનું પાણી.			૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દર ચાર કલાકે જુના ઝાડાના રોગપર
૧ વરસના બચ્ચાનેઆપવું.

CHLORAL HYDRAS. કલોરલ હાઇડ્રેસ. અં. ૦ હાઇ-
ડ્રેટ ઓફ કલોરલ.

વર્ણન—નાના રંગ રહિત સફેદ કટકા. ત્રણ ભાગ

દવા એક ભાગ પાણીમાં નાંખવાથી પીંચળી જાય છે, આલકોલ તથા ઈથરમાં સહેલાઈથી પીગળી જાય છે;

સોલ્યુશન—મધ્યમ તથા સ્હેજ અમ્લ, તરેહવાર તીવ્ર વાસ વાળું; અને સ્વાદમાં કટુ હોય છે.

ગુણ—પીડાશામક, ગરમ, ચુંક તથા આંકડીને મટાડનાર, અને નિંદ્રા લાવનાર છે. વધારે પ્રમાણમાં હૃદયની ગતીને મંદ પાડે છે.

ઉપયોગ—ધનુર્વા, સખત ઉધરસ, સત્તીપાત, ઉન્માદ, ફારીયા, સ્વાસ, આંચકી, હીસ્ટીરીઆ, અપરમાર અને માથાના દુખાવામાં, ઉંઘ લાવવામાં; અજીર્ણમાં થતી ઉલટીઓમાં વારંવાર વપરાય છે.

માત્રા—૧ થી ૧ ગ્રેન, એક વખતની માત્રા
અને ૧ થી ૩ ગ્રેન આખા
દીવસની માત્રા ૬ મહીનાના
ખાળકને.

- ૧૩ ગ્રેન, એક વખત, ૫ ગ્રેન આખા દીવ-
સમાં ૧ વરસના બાળકને.
- ૩ ગ્રેન. એક વખત, ૭ $\frac{૧}{૨}$ ગ્રેન આખા દીવ-
સમાં ૨ વરસના બચ્ચાને.
- ૭ $\frac{૧}{૨}$ ગ્રેન. એક વખતે, ૧૫ ગ્રેન આખા દી-
વસમાં ૩ થી ૪ વરસના બચ્ચાને.
- ૭ $\frac{૧}{૨}$ ગ્રેન. એક વખત, ૨૨ ગ્રેન આખા દી-
વસમાં ૫ થી ૧૦ વરસના
બચ્ચાને.
- ૧૨ ગ્રેન. એક વખત ૪૫ ગ્રેન આખા દીવ-
સમાં ૧૦ થી ૧૫ વરસનાં
બચ્ચાને.
- તરંત જન્મેલા બાળકની, દાંતખીલીના અને
ધનુર્વાના દરદ ઉપર ૧ $\frac{૧}{૨}$ ગ્રેનથી
૫ ગ્રેન એક વખતની માત્રા
અને આખા દીવસમાં ૨૨ થી
૪૫ ગ્રેન સુધી આપવામાં
આવે છે.

વિરૂધ દવાઓ—કવીનાઈન અને તેના ક્ષારો.

સ્વાદીષ્ટ કરવા સાંરૂ—૧ ગ્રેન દવામાં ૫ મીની-
મ નારંગીનું સરખત મેળવવું અથવા પ્રુનીવર્જએની, એક
દ્રામ તજના પાણી સાથે મેળવી આપવું.

ઉપચાર.

(૧) કલોરલ હાઇડ્રેટ.	...	૫ ગ્રેન.
સીરપ ઓરેંશી.	...	૨૫ મીનીમ.
તજનું પાણી.	...	૧ દ્રામ.

મિશ્ર કરી પાંચ વરસની વયના બચ્ચાને પાવું.
ડીસર્નીઆ (સ્વાસાવરોધ.) દખાય નહીં તો ફરીથી
પોણા કલાક પાવું. બ્રોન્કીયલ આસ્થમા (સ્વાસ નળીના
સોળને લીધે થયેલા દમના રોગ ઉપર)

(૨) કલોરલ હાઇડ્રેટ.	...	૨ ગ્રેન.
પોટાસ ઓમાઈડ.	...	૨ ગ્રેન.

એકવા લોરોસીરેસી.	...	૧૦ મીનીમ.
સીરપ ટ્રુનીવરજીએની.	...	૧૦ મીનીમ.
એકવા ડીરટીલ.	...	૧ ગ્રામ.

દીવસમાં ત્રણ વખત અથવા જરૂર પડે તો વધારે વખત પાવું.

(એક વરસની ઉમરના બચ્ચાને દાંત આવતા હોય ત્યારે.)

વિષ નાશક—પીકોટોકસીન; સ્ટ્રીકનીયા. (વધારે માહિતી સાર મેટિરીયા મેડિકા જુઓ),

CHLOROFORM. ક્લોરોફોર્મ.

વર્ણન—રંગ રહીત, સ્વચ્છ પ્રવાહી, ઈથરમય, મન પસંદ વાસ, સ્વાદમાં ગળ્યું, આલ્કોહલ ઈથર, ખાસ તેલો તથા વોલેટાઇલ (ઉડી જનાર) તેલના ડોઝ પણ પ્રમાણમાં નાખવાથી એકજવ થઇ જાય છે; અને પાણીમાં મેળળવું હોય તો ૨૦૦ ભાગ પાણી અને એક ભાગ ક્લોરોફોર્મ

મેળવવાથી મળી જાય છે.

ગુણ—ગરમ, ચુંક તથા આંકડી મટાડનાર, પીડા-શામક, વાતહર, ચામડીને બેહેરી કરનાર, માદક, શાંતી-દાયક અને સુશુન્તિ લાવનાર છે.

ઉપયોગ—વાયુના વ્યાધી, હીરટીરીઆ, ચુંક, આંકડીના દરદમાં, ધનુર્વા, ફેરીઆ, ઉલ્ટી, ફાલેરા, દમ, સ્વાસ, ચસકા, સંધીવા, અપરમારની આંચકી, સુવાવડની તાણુ, કંકના વ્યાધી, ગર્ભાશયના વ્યાધી, વિગેરે દરદોમાં એકલું અથવા બીજી દ્રવ્ય પૌષ્ટીક અને ગરમ દવાઓના સંયોગમાં વપરાય છે.

માત્રા—૧૦ થી ૨૦ મીનીમ રમાલપર છાંટી સુંઘવું. ૧ ભાગ કલોરોફોર્મ ૬ ભાગ ઓલીવ તેલમાં નાખી લીનીમેન્ટ બનાવાય છે; વાના દરદોપર ચાપડવામાં આવે છે.

ઉપચાર.

(૧) કલોરોફોર્મ.

...

૩ ઓ'સ.

ધથરીસ. ... ૧ ઓંસ.
 ઓષ્ઠ ટેરેખી-થી પ્યુરીસ... ૧ દ્રામ.

મિશ્ર કરી ૧ દ્રામથી ૨ દ્રામ રમાણપર નાંખી
 સુંઘવું. Pertussis, ફફડીઆ ખાંસી ઉપર.

(૨) કલોરોફોર્મ ... ૧ ભાગ.
 ઓક્સીવ ઓષ્ઠ ... ૬ ભાગ.

આ લીનીમેન્ટ સંધીવાના દરદપર ચોપડવું.

વિષનારાક—એમીલ નાઇટ્રીટ, અને સ્ટ્રીક નીયા.

CHLOROFORMI AQUA. કલોરોફોર્મ એકવા.

અં ૦ એકવા કલોરોફોર્મ ગુ ૦ કલોરોફોર્મનું પાણી.

વર્ણન—૧ ભાગ કલોરોફોર્મ અને ૨૦૦ ભાગ પા-
 ણી, અનુપાત તરીકે ખાંજ દાઝાઓની સાથે મેળવી અ-
 પાય છે. ગરમ, શાંતીદાયક, તાણુ તથા આંકડોને ગરમ
 પાડે છે,

માત્રા—૩ ગ્રામથી ૪ ગ્રામ સુધી.

CHLOROFORMI SPIRITUS. ક્લોરોફોર્મિ સ્પી-
રીટસ. અં ૦ સ્પીરીટ ક્લોરો ફોર્મ.

વર્ણન—૧ ભાગ ક્લોરોફોર્મ અને ૨૦ ભાગ રેક્ટી-
ફાઇડ સ્પીરીટ નાંખવાથી બન છે; તેના ગુણ એકવા
ક્લોરોફોર્મને મળતા છે.

માત્રા—૨ મીનીમ. ૧ વરસના બાળકને મોઢટાંને
તેની ઉમરના પ્રમાણમાં.

CINÆ FLORES. સિની ફ્લોરીસ. આર્ટીમીસીયા, મેરી-
ટીમાંના સુકા ફુલનું મથાળું. (dried flower
heads).

વર્ણન—સખત વાસ, અણુગમતો કટુ સ્વાદ; આની
અંદરથી સેન્ટોનીન પેદા થાય છે.

ગુણ—કૃમિહન.

ઉપયોગ—એકલી અથવા બીજી દવાઓના સંયો-
જમાં જેવી કે સેના, જલ્પમાં મેળવી અપાય છે. અને
તેનાથી પેટમાંના ઝોળ કરમ તથા ઝીણા કરમ નીકળી
જાય છે.

માત્રા—૭ ગ્રેન. ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાને.

૧૫ ગ્રેન. ૨ થી ૪ વરસના બચ્ચાને.

૨૨ ગ્રેન ૫ થી ૧૦ વરસના બચ્ચા માટે.

૩૦ થી ૬૦ ગ્રેન મોઢોટી ઉમરનાને.

સ્વાદીષ્ટ કરવા સારૂ—૭ ગ્રેન દવામાં $\frac{1}{2}$ ડ્રામ ના-
રંગીનો સરખત મેળવો.

ઉપચાર.

(૧)	પહ્લીસ ફ્લોરી સીની	૧ ડ્રામ.
	પહ્લીસ જલ્પ...	૧૫ ગ્રેન.
	નારંગીનો સરખત	૧ ઑંસ.

$\frac{1}{2}$ બાગ સવારમાં ૪ થી ૫ વરસના બચ્ચાને આપવો.
કરમીઆ ઉપર.

(૨)	પલ્લીસ ફ્લોરીસ, સીની ૧૫ ગ્રેન.
	ઈલીકસીર સેના...	... ૧૩ દ્રામ.
	નારંગીનો સરખત ૧૩ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દરરોજ સવારે એક ચાની નાની ચમચી
આપવી. ૩ થી ૪ વરસના બચ્ચાને, કરમીઆ ઉપર.

CINCHONÆ DECOCTUM. (સિંકોની ટિક્કાકટમ)

અં° ડીક્ટિકશન ઓફ સીંકોના.

વર્ણન—લાલ ભુરા રંગનું પ્રવાહી સીંકોનાની છાલને
ઉકાળવાથી થાય છે. કટુ અને ત્રાહીક છે.

ગુણ—કટુ, પૌષ્ટીક, તાવ રોકનાર, ત્રાહીક, અને
દુર્ગંધ નાશક છે.

ઉપયોગ—તાવ, નબળાઈ, મંદાગ્રી, અજીર્ણ, અને
રક્તવિકારના દરદો પર આપવામાં આવે છે.

માત્રા—૩ થી ૧ દ્રામ, ૭ થી બાર મહીનાના
બાળકને, ૨ દ્રામ, ૨ વરસના બચ્ચાને.
મોહોટાને તેની ઉમરના પ્રમાણમાં.

સ્વાદિષ્ટ કરવા શાર્—૧ દ્રામ ડીકિક્શનમાં ૨૦ મીનીમ નારંગીની ઊલનું સરખત મેળવવું.

ઉપચાર.

(૧) લાઇકર આર્સેનીક	૨ મીનીમ.
સીરપ આરેંસી	૪૦ મીનીમ.
ડીકિક્શન સીંકાના	૨ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત જમ્યા પછી આપવું.
એ વરસના બચ્ચાને. (Pertussis, decline of
catarrhal stage.) કુકડીઆ ખાંસીમાં જ્યારે
શ્લેશ્મ પડે ત્યારે વરમ નરમ પડે ત્યારે.

CINCHONÆ EXTRACTUM LIQUIDUM.

સીંકાની એક્સ્ટ્રાક્ટમ લીકવીડમ. અં ૦ લીકવીડ
એક્સ્ટ્રાક્ટ ઓફ સીંકાના.

વર્ણન—પાણીના જેવું પ્રવાહી સત્વ, સ્વાદ વિગેરે
હિપર મુજબ.

ગુણ—અભિ વર્ધક, સામાન્ય પૌષ્ટીક, અને ગ્રાહીક છે.

ઉપયોગ—મોંઢાની અંદરના ક્ષતમાં અને ચેપી રોગથી આરામ થતો હોય તેવી સ્થિતિમાં આપવાથી પૌષ્ટીક અસર થઈ બહો સારો ફાયદો થાય છે.

માત્રા—૨ મીનીમ ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાને.

૩ મીનીમ ૨ થી ૩ વરસના બચ્ચાને. મો-

હોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

સ્વાદિષ્ટ કરવા સારૂ—૧ મીનીમ એકરદ્રાકટમાં
૫ મીનીમ સીરપ ટોણું નાંખવું.

ઉપચાર.

(૧) એકરદ્રા સીકેના લીકવીડ ... ૨ મીનીમ.
સીરપ ટોણું ૧૦ મીનીમ.
નારંગીના ફુલનું પાણી... ... ૧ દ્રામ.
દોષમાં ત્રણથી ચાર વખત. કોનીક ન્યુમેનીઆ.

(૨) એકરદ્રાકટ સીકેના લીકવીડ ... ૫ મીનીમ.
સાર્ધકર આર્સેનીકલ ૨ મીનીમ.

સીરપ ટોલુ ૩ દ્રામ.

નારંગીના ફુલનું પાણી... .. ૨ દ્રામ.

દીવસમાં ત્રણ વખત જમ્યા પછી. ૪ વરસના બ-
ચ્ચાને. (Pertussis, decline of catarrhal
stage.) કુકડીઆ ખાંસીમાં જ્યારે શ્વેશ્મ પડે
વરમ નરમ પડે ત્યારે.

CINCHONÆ TINCTURA COMPOSITA.

સીંકોની ટીંકચૂરા કમ્પોઝીટા. અં ૦ કંપાઉન્ડ ટીં-
કચર ઓફ સીંકોના.

વર્ણન—આલકોલીક ટીંકચર, મુક્ક રૂપીરીટમાં બના-
વવામાં આવે છે; રંગ લાલ જુરો હોય છે; સ્વાદ કટુ
અને ગ્રાહીક હોય છે.

ગુણ—પોષ્ટીક, કટુ, અને ગ્રાહીક હોય છે.

ઉપયોગ—મેંદાની અંદરના ક્ષત અને ચેપી રોગોગની
સુધરતી લાલતમાં આપવાથી સારી પોષ્ટીક અસર થાય છે.

માત્રા—૫ થી ૧૦ મીનીમ. ૬ મહીનાથી એક વર-
સના બાળકને. મોહોટી ઉમરનાને તેની
વયના પ્રમાણમાં.

રુવાદીષ્ટ કરવા સારું—૫ મીનીમ ટીંકચરમાં ૫
મીનીમ સીરપ મોરી નાંખવું.

ઉપચાર.

- (૧) ટીંકચર સીંકોના ઢોઃ... ... ૧૦ મીનીમ.
સીરપ મોરી... ... ૭ મીનીમ.
એકવા ડીસ્ટીલા ૨ ગ્રામ.

દીવસમાં ત્રણથી ચાર વખત ૨ વરસના બચ્ચાને.

(Stomatitis ulcerosa.) મોંઢાની અંદરના
ક્ષત ઉપર.

-
- (૨) ટીંકચર સીંકોના ઢોઃ... ... ૫ મીનીમ.
ટીંકચર રીહચાઇ ૫ મીનીમ.
ટીંકચર જેનશીયન ઢોઃ ૫ મીનીમ.

દીવસમાં ત્રણ વખત. ૧ વરસના બચ્ચાને. (ટોનિક)
પૌષ્ટિક.

CINNAMOMI AQUA. સીને મોમી એકવા. અં.

સીનેમમનું પાણી ગુ. તજનું પાણી.

વર્ણન—સ્વચ્છ અથવા સહેજ મેઝાશ પડતું, તજના જેવી સુગંધીવાળું અને ગળ્યું હોય છે. ગરમ, ખુશબોદાર સ્વાદવાળું.

ગુણ—સુગંધીત, ગરમ, વાતહર, દીપન, પાચન અને ત્રાહીક છે.

ઉપયોગ—ચુંક, વાયુ, ઉલ્ટી, મોળ, અતિસાર, હીસ્ટીરીઆ વિગેરે દરદો પર વપરાય છે. વધુ માહિતી સાર મેટિરીયા મેડીકા જુઓ.

માત્રા—૧ ગ્રામથી ૧ ઔંસ દીવસમાં ચાર પાંચ વાર.

ઉપચાર.

(૧) તજનું પાણી ૧ ભાગ.

લીકવીડ ડ્રેસીસ ૧ ભાગ.
 મીશ્ર કરી દીવસમાં વખતે વખત એક ચાની ચમચી
 એક વરસના બચ્ચાને તીક્ષ્ણ ઉલ્કટીમાં આપવી.

CINNAMOMI PULVIS COMPOSITUS.

સીનેમોમી પલ્વીસ કંપોઝીટસઅં ૦ કંપાઉન્ડ પાઉન્ડર
 ઓફ સીનેમમ.

વર્ણન—તજની છાલનો ભુકો ૧ ભાગ, એલચીનો
 ભુકો ૧ ભાગ અને સુંઠનો ભુકો ૧ ભાગ એ ત્રણે મીશ્ર
 કરવાથી કંપોન્ડ પાઉન્ડર થાય છે.

ગુણ—સુગંધીદાર, ગરમ, વાતહર, દીપન, પાચન
 અને મોહક છે.

ઉપયોગ—ચુંક, પેટના વાયુ, ઉલ્કટી, મોખ, રક્ત-
 શ્રાવ, અતિસાર, મરડા, હીસ્ટીરીઆ અને વધી ગયેલા
 અબ્જર્ણના દરદમાં વારંવાર અગ્નિવર્ધક ગરમ અસર
 સાર વપરાય છે.

માત્રા— $\frac{1}{2}$ થી ૧ ગ્રેન, ૧ વરસના બચ્ચાને; મો-
હોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

ઉપચાર.

(૧) બરીણ ચોખું... ... $\frac{1}{2}$ ગ્રેન.
પલ્લીસ સીનેમોમી ફા;... ... ૧ ગ્રેન.
મીઠા કરી દીવસમાં સવાર રાત્રી મળી બે વખત
એક વરસના બચ્ચાને થંડીથી થએલા અતિસારની
બીજી સ્થિતિમાં આપવું.

CITRICUM ACIDUM. સાઈટ્રીકમ એસીડમ. અ.
સાઈટ્રીક એસીડ.

વર્ણન—સફેદ કાચા જેવા ચળકતા કડકા અથવા
જુકા હોય છે; પાણીમાં મળવાથી એકરસ થઈ જાય છે,
અને હવા લાગવાથી પણ તેનું પાણી થઈ જાય છે; લીં-
ગુના સ્વાદ જેવો ખાટો હોય છે.

ગુણ—શિતકારક અને આમ્લ છે.

ઉપયોગ—તાવ, ઉલટી, તૃપા, પિત અને હિનવા વિષેરમાં ઉપયોગ થાય છે.

માત્રા—૨ થી ૩ ગ્રેન ૧ વરસના બચ્ચાને.

વિરૂદ્ધ દવાઓ—ટાંરટરેટ ઓફ પોટાસીયમ, કાર્બો-નેટના ક્ષારો, એસેટેટ્સ, અને સલ્ફેટ્સ.

સ્વાદિષ્ટ કરવા સાડ—૨ ગ્રેન સાઇટ્રીક આસીડમાં ૧૦ મીનીમ લીમોનીસ નાંખવું.

વિપનાશક તરીકે—ક્ષારોથી ચડેલા ઝેર ઉપર સાઇટ્રીક આસીડ આપવાથી ઝેર ઉતરી જાય છે.

ઉપચાર.

એસીડ સાઇટ્રીક	૨...	...	૧૨ ગ્રેન.
સીરપ લીમોનીસ	૨ દ્રમ.
એકવા ડ્રીસ્ટીલેટ	૨ ઓંસ.

મીઠા કરી બે ચાલની નાની ચમચી દર બંને કલાકે ૬ મહીનાના બચ્ચાને. (ઓન્કો ન્યુમેનિઆ, વીથ લાઇ રીવર.) સખત તાવની સાથે ફેફસાને સોજો હોય ત્યારે આપવી.

CODEINA. કોડીના.

વર્ણન—અશીષુમાંથી તેનો ક્ષાર કાઢેલો હોય છે તે, અને તે મોટા સફેદ અથવા પૂરંગ રહીત કટકા હોય છે; અને ૬ ભાગ ૧૦૦ ભાગ પાણીમાં પીગળે છે; સ્વાદમાં તેનું સોલ્યુશન સહેજ કડવું હોય છે; નરમ કરેલા તેજબના (આસીડ્સ) પાણીમાં અને આલ્કોહમાં જલદી પીગળે છે.

ગુણ—ક્ષય, ઉધરસ, ઘેન લાવનાર, અને ફેફસાં પર શાંતીદાયક અસર કરનાર છે.

ઉપયોગ—ફેફસાના સોજા ઉપર, ફેફસામાં થતી ગાંઠો, ખાંસી, બહુ મૂત્રતા, મધુ પ્રમેહ તથા મૂત્રપીડના દરદોમાં વારંવાર વપરાય છે; કોડીના અશીષુની માફક મળાવરોધ કરતું નથી.

માત્રા— $\frac{1}{2}$ ગ્રેન એક ડોઝમાં અને $\frac{1}{2}$ ગ્રેન, ઘણી વખત મળી એક આખા દીવસમાં ૬ માસથી ૧૨ માસના બચ્ચાને આ પત્રામાં આવે છે.

$\frac{1}{2}$ ગ્રેન એક વખતની માત્રા અને $\frac{1}{2}$ ગ્રેન આખા

દીવસમાં ૨ વરસના બચ્ચાને.

$\frac{1}{2}$ ઁન એક વખતની માત્રા. $\frac{1}{2}$ ઁન આખા દીવસમાં. ૩ થી ૪ વરસના બચ્ચાને.

$\frac{1}{2}$ ઁન એક વખતની માત્રા. $\frac{3}{4}$ ઁન આખા દીવસમાં આઠ વરસના બચ્ચાને.

$\frac{1}{2}$ ઁન એક વખત અને ૧ ઁન આખા દીવસમાં ૧૦ વરસની વયના બચ્ચાને.

$\frac{1}{2}$ ઁન એક વખત અને ૧ $\frac{1}{2}$ ઁન આખા દીવસમાં, દસ ઉપરની ઉમરનાને.

સ્વાદિષ્ટ કરવા સાડ— $\frac{1}{2}$ ઁન કોડીનામાં ૧૦ માનીમ નારંગીનું સરખત અથવા એલીકસીર રૂબમ, અથવા ૧ દ્રામ તજનું પાણી મેળવવું.

ઉપચાર.

નં. ૧. કોડીના	૨ ઁન.
સોડી સાઇટ્રેટીસ	૩ દ્રામ.
ગ્લીસરાઇન	૧ ઑંસ.
તજનું પાણી	૩ ઑંસ.

મિશ્ર કદી દીવસમાં ત્રણ વખત બપોરે ચાની નાની ચમચી, આઠ વરસના બચ્ચાને, મૂત્રપીડના દરદમાં ચિત્તો-દેગ થાય ત્યારે. Nephritis with much nervous excitement.

નં. ૨. કાડીના ૩ ટ્રેન્.
 નારંગીનું સરખત ૧ ઑંસ.
 ૧ ચાની નાની ચમચી દીવસમાં ત્રણ વખત. ૧૦
 થી ૧૨ વરસની ઉંમરનાને, બહુમૂત્રતામાં.

(૪) કાડીના... ... ૩ ટ્રેન્.
 એલીકસીર રૂબ્રમ ૧૦ મીનીમ
 ડીસ્ટીલ્ડ વોટર ૧ ગ્રામ.
 મિશ્ર કરી દીવસમાં ૨ થી ૩ વખત. ૫ થી ૬
 વરસના બચ્ચાને, ખાંસી, સ્વાસ નળીના સોજા પર.
 (Bronchitis or Broncho Pneumonia.)

COPAIBA. કોપેઆ.

વર્ણન—ઝાંખું આંધું પીળા રંગનું અથવા શીકા જુરા રંગનું પારદર્શક પ્રવાહી; તરેહવાર વાસવાસ વાળું ઉષ્ણ અને કટુ સ્વાદનું હોય છે.

ગુણ—મૂત્રજ, ગરમ કફી છે. વધારે વખત લેવાથી ઝીણી ફેલીઓ થાય છે.

ઉપયોગ—પ્રમેહના દરદમાં, પ્રદર, હરસ, જુના ધાતુશ્રાવમાં, જુની ઉષ્ણરસમા, ફેફસાના જુના દરદોમાં, મૂત્રાશયના જુના દરદોમાં, કમળામાં મૂત્રપીંડના વ્યાધી તથા જઙ્ગંદરમાં આ દવા વાપરવાથી સારી અસર કરે છે; મૂત્રાશયના બગાડથી થયેલા જઙ્ગંદરના દરદમાં તથા મૂત્રપીંડની ગાંઠના દરદમાં આ દવા ખીલકુલ વાપરવી નહીં.

(વધારે માહિતી સાર—મેટિરીયા મેડિકા જુઓ.)

માત્રા—૫ મીનીમ, ૩ વરસના બચ્ચાને, મોહોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં, પાંચ વરસની નીચેની ઉમરના બચ્ચાને આ દવા કદી પણ આપવી નહીં.

રવાદીષ્ટ કરવા શાસ્ત્ર—૫ મીનીમ કોપેઆ ૨ ગ્રામ
અદામના મીશ્રણમાં નાંખવું.

ઉપચાર.

(૧) કોપેઆ ૫ મીનીમ.
અદામનું મીશ્રણ... ... ૨ ગ્રામ
મીશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ડીયુરેટીક (મૂત્રસ)
(ઓન્કોરીદર્શ.)

(૨) કોપેઆ ૫ મીનીમ.
સાઇકર પોટાસ ૫ મીનીમ.
સ્પીરીટ ઇથરીસ ૧૦ મીનીમ.
એકવા કેમ્ફર ૨ ગ્રામ.

મીશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત. જુની ખાંસીના
દરદમાં. (કોનીક ઓન્કાઇટીસ.)

COTON. કોટોઇન.

વર્ણન—કોટો નામની વનસ્પતિની છાસમાંથી નીક-

ળતો ચીકણા ગુંદ જેવો પદાર્થ, રંગમાં શીકા પીળો હોય છે; ક્રીણા વાંકવાળા વળેલા ગુંદ જેવા ચળકતા કટકા હોય છે; ઠંડા પાણીમાં, આલકોલમાં 'જલદી' પીગળે છે, તરેલવાર ખુશબોદાર વાસ અને સ્વાદમાં તીવ્ર હોય છે.

ગુણ—પૌષ્ટિક અને ઝાડાના દરદને મટાડનાર છે.

ઉપયોગ—નાના બચ્ચાના કાલેરાના દરદમાં, તીક્ષ્ણ અને જુના અતિસારમાં, મરડો, ચુંક, અને હોજરીના ક્ષતમાં વાપરવાથી શાંતીદાયક, ગ્રાહીક અને અગ્નિવર્ધક અસર ધણીજ ઉત્તમ રીતે કરે છે.

માત્રા—૬^૧/_૮ ઐત. એક વખતની માત્રા દીવસમાં વખતે વખત ૩ થી ૪ વરસના બચ્ચાને.

૬^૨/_૮ ઐત. એક વખતની માત્રા દીવસમાં વખતે વખત ૫ થી ૬ વરસના બચ્ચાને.

સ્વાદીષ્ટ કરવા સાર—૬^૧/_૮ ઐતમાં ૫ મીનીમ ના-રંગીનું સરખત મેળવવું.

ઉપચાર.

(૧) કોટોઈન ૬^૧/_૮ ઐત.

સ્પીરીટ વાઇનમ રેકટીફાઇ	...	૨૩ મીનીમ.
નારંગીનો સરખત	...	૫ મીનોમ.
મ્યુસીલેન એકશીઝ	...	૧૦ મીનીમ.
એકવા ડીસ્ટીલ્ડ	...	૧ ગ્રામ.

।મત્ર કરી દીવસમાં ત્રણ અથવા ચાર વખત.

Acute-gastro-enteritis. તિક્ષણ જઠરના
સાબના દરદમાં.

CREASOTUM. ક્રિયેસોટમ. અં૦ ક્રિયાસોટ.

વર્ણન—ગુડતારમાંથી પેદા થાય છે. સ્વચ્છ, રંગ
વીનાનું અથવા સફેદ પીળાશ પડતું તેલના જેવું પ્રવાહી
હોય છે. ઘણો તેજ વાસ તથા સ્વાદમાં અતિશય બળતરા
થાય તેવું હોય છે.

ગુણ—ઉલ્લીશામક, દુર્ગંધનાશક, જંતુનાશક, રોપણ
કર્મ, દાહક અને ગ્રાહીક હોય છે.

ઉપયોગ—જુની ખાંસી, ફેફસાના સોજા, ક્ષય, અ-
તિશય વાસ મારતો બલગમ નીકળતો હોય ત્યારે. અજીર્ણ

જુનો પ્રમેદ, લીસ્ટીરીયા, આંતરડાના રક્તશ્રાવમાં, ફેફસાના રક્તશ્રાવમાં, નાના બચ્ચાને જળસ પડતું હોય ત્યારે ક્રિયોસોટના બદલામાં ગ્લીસરાઇન ઓફ કાર્બોલીક આસીડ વાપરવું સારું છે, વધારે માલિતી સારું મેટિરીયા મેડિકા જુઓ.

માત્રા—અંતરોપચારમાં.

૧ મીનીમ, ૭ માસની ઉમરથી ૧૨ માસની ઉમર સુધીના બચ્ચાને.

મોલોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં. જુના ટયૂબક્યુલોસીસ (કંઠમાળ) ના દરદમાં ધીમે ધીમે જેમ માફક આવે તેમ માત્રા વધારવી.

બાહ્યોપચારમાં—૧ થી ૨ મીનીમ ક્રિયોસોટ અને ૧ આંસ ઓઇન્ટમેન્ટમાં મેળવવું દુર્ગંધ નાશક તરીકે. ઉપ-યોગ થાય છે.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર દવા—ઓકસાઇડ ઓફ સીલ્વર, ક્રીયોસોટની સાથે મળવાથી દાહક, આગ લાગે

એવો અસર કરે છે.

જવાદીટ કરવા સારું—આની આથે કાઠપણુ એવી
જવા અથવા પદાર્થ નથી કે એનો વાસ દુર કરી શકે; છતાં
નીચે મુજબ મીશ્રણ કરવું. ૧ મીનીમ ક્રિયોસોટ બદામના
૨ દ્રામ મિશ્રણમાં. આપવું અથવા ૩ મીનીમ ક્રિયોસોટ
૨૦ મીનીમ સીરપટોલુ અને ૬૦ મીનીમ કેમ્ફરવોટર
અથવા તજના પાણીમાં આપવું.

ઉપચાર.

(૧)	ક્રિયોસોટ	૩ મીનીમ.
	સીરપટોલુ	૨૦ મીનીમ.
	એકવા કેમ્ફર	૧ દ્રામ.

દીવસમાં ત્રણ વખત, એક વરસની કુમરના અમ્યાને.

Acute gastro enteritis. તિફ્થુ આંતરડાના
સોળ ઉપર.

(૨)	ક્રિયોસોટ	૧ મીનીમ
	મીસચૂરા ઍમીગડલા	૨ દ્રામ.

ત્રણથી ચાર વખત દીવસમાં.

Chronic Pulmonary tuberculosis.

જીર્ણ ક્ષય રોગમાં ફેફસામાં થતી ગ્રંથી ઉપર.

નં. ૩. ક્રિયોસોટ	૩ મીનીમ.
પોટાસ કાર્બોનેટ	૩ ગ્રેન.
ટીંકચર કેલમ્બા	૬ મીનીમ.
કોડલીવર ઓઈલ	૩ દ્રામ.
વાઇનમ કેરી...	૩ દ્રામ.

દીવસમાં ત્રણ વખત જમ્યા પછી. (ક્રોનિક પલ્મોનરી ટ્યુબર ક્યુલોસીસ.) ફેફસાના જીર્ણ વરમ ઉપર.

CROTONIS OLEUM. ક્રોટોનીસ ઓલ્યમ. અં.ક ક્રો-

ટન ઓઈલ. ગુ. જમાલ ગોટાનું તેલ.

વર્ણન—જમાલ ગોટાના ખીમાંથી કાઢવામાં આવે છે. શીકા પીળા રંગનું ઝાંખુ તેલ હોય છે. પ્રતિક્રીયા આમ્લ; સ્વાદ સુગ ચડે તેવો, અને ગંધાતું હોય છે; આ-લકોલમાં પીગળી શકે છે.

ગુણ—દાહક, અને સખત પાણીના જોગ માડા કરનાર.

ઉપયોગ—સખત બંધકોષ, જળંદર, મગજના વ્યાધી, માથાપર લોહી ચઢી ગયું હોય ને દરદી બેજાન થયો હોય ત્યારે આપવામાં આવે છે; એક ટીંપુ સાકરના પાણીમાં મેળવી જીલના ટેરવા ઉપર મુકવાથી રેચક અસર થાય છે; અને લીંબુનો રસ, તથા સરકો તેના પર આપવાથી રેચક અસર વધારે થાય છે.

માત્રા—૧ મીનીમથી ૧ મીનીમ જ્યાં સુધી રેચક અસર થાય ત્યાં સુધી આપવું.

સ્વાદીય કરવા સારૂ—૧ ટીંપુ કોટન ઓઇલ અને ૩૦ મીનીમ સુંકનો સરખત મેળવવાં.

ઉપચાર.

નં. ૧. ઓલ્યમ કોટોનીસ	૨ મીનીમ.
મ્યુસીલેજ ટ્રેગેકેન્થ	જોષ્ટતા પ્રમાણમાં.
સીરપ ઝીંજીબેરીસ	૧ ગ્રામ.
એકવા ડીસ્ટીલેટ	૨ ઓ.સ.

મિશ્ર કરી ૧ થી બે નાહાની ચા'ની ચમચી દર
પંદર મીનીટે બ્યાં સુધી રેચક અસર થાય ત્યાં સુધી
સખત બંધકાપમાં અને તીક્ષ્ણ (મેનીન બ્રાઇટીસમાં.)
મગજના આવરણના વરમમાં.

CUPRI SULPHAS. કુપ્રીસલ્ફાસ. અં૦ સલ્ફેટ
ઓફ કોપર. ગુ૦ મોરચુથુ.

વર્ણન—ઘેરા લીલા રંગનો, ધાતુમય સ્વાદવાળો,
૧ ભાગ દવા ૩ $\frac{1}{2}$ ભાગ પાણીમાં પીગળી શકે છે.

ગુણ--ગ્રાહીક, પૌષ્ટીક, અને વમનકારક છે.

ઉપયોગ—અપરમાર, ફેરીયા, બુનો અતિસાર,
સંત્રાહણી, અને મરડાના વ્યાધીમાં વારંવાર ગ્રાહીક અને
મમજ પૌષ્ટીક તરીકે વપરાય છે. ફોસફરસના ઝેર ઉપર
આપવામાં આવે છે. બે વરસની અંદરના બચ્ચાને અંત-
રોપચારમાં કદી પણ આપવું નહીં. સ્થાનિક તથા બા-
હ્યોપચારમાં. આખના દરદો, મોઢાની અંદરના ચાંદાના

તથા સોળના, યુલીઆના, અને ડીક્યેરીઆના દરદ ઉપર તેનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

માત્રા—અંતરોપચારમાં. ગ્રાહીક તરીકે. ૧^૨ ઐનથી $\frac{1}{4}$ ઐન. ૨ થી ૩ વરસના બચ્ચાને. $\frac{1}{4}$ ઐનથી $\frac{1}{2}$ ઐન. ૩ થી ૪ વરસના બચ્ચાને. $\frac{1}{2}$ ઐનથી $\frac{3}{4}$ ઐન. મોહાટી ઉમરના બચ્ચાને.

વમન કરાવવા સાડ—૩ઐન એક વખત. ૩ થી ૫ વરસના બચ્ચાને. ૫ ઐન એક વખત ૫ થી ૮ વરસના બચ્ચાને. ૬ ઐન એક વખત ૮ થી ૧૨ વરસના બચ્ચાને. ૭ $\frac{1}{2}$ ઐન. એક વખત મોહાટી ઉમરના બચ્ચાને. બાહ્યોપચારમાં ૧ થી ૧ $\frac{1}{2}$ પરસેન્ટ સોલ્યુશનમાં.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર—ક્ષારો, તેના કાર્બોનેટસ, લાઇમ વોટર, ખનીજ ક્ષારો, (સલફેટ સીવાય) આયોડાઇડસ, અને ગ્રાહીક વનસ્પતિ.

સ્વાદીય કરવા સાફ—૧ ગ્રેનમાં ૨ ગ્રામ સાદુ
સરખત મેળવવું.

ઉપચાર.

નં. ૧.	સલફેટ ઓફ કોપર,	૧ ગ્રેન.
	ડીલ્યુટ આસીડ સલફ્યુરીક...	૧ ગ્રામ.
	સ્પીરીટ કલોરો ફોર્મ	૧ ગ્રામ.
	સાદુ સરખત....	૨ ગ્રામ.
	એકવા કેરબ....	૧૧ ઓંસ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત એક ચાંતી નાની
ચમચી (કોનીક ડાહીરીઆ) ઘણા દીવસના અતિ-
સારમાં આપવી.

નં. ૨	સલ્ફેટ ઓફ કોપર.	૭ ગ્રેન.
	સાદો સરખત.	...	—	૧ ઓંસ
	પાણી.	૨ ઓંસ

જે ચાંતી નાની ચમચી દર પાંચ મીનીટે, ત્યાંસુધી
ઉલટી થાય ત્યાં સુધી.

Membranous Laryngitis. કંઠનળીના પડના
સોજા ઉપર.

નં. ૩ સફેદ ઓફ ડાપર ... ૭ ગ્રેન.
પાણી (ડીસ્ટીલ્ડ) ... ૧ ઓંસ
બાલોપચારમાં.

મિશ્ર કરી અસવતી મોંઢાની અંદરના ક્ષત તથા યુ-
લીઆના દરદ ઉપર ચોપડવું.

Paint the Stomatitis and Aphthoe.

CUSCO. કુસો. અં. કુસો. ગુ. કુસો.:

વર્ણન--રક્ષના પુલ ઉપરના સુકા છાંડવા, જેના
શુકાનો વાસ ઝાડપાલા જેવો, અને ઉચ્ચ કટુ સ્વાદ હોય છે.

ગુણ--કૃમિન.

ઉપયોગ--ચપટા કરમના દરદમાં આપવાથી પેટ-
માંથી ઝાડા વાટે બાહર નીકળે છે: અને એન્ટેમોઆ
નામના કરમીયા પણ નીકળે છે.

આત્રા—૧ થી ૧½ દ્રામ મુખી બચ્ચાની ઉમ્મરના
પ્રમાણમાં અપાય છે. અને તેજ માત્રા
દીવસમાં ત્રણ વખત અડધા કલાકના અં-
તરે આપવી.

રવાહીષ્ટ કરવા માટે—૧ દ્રામ કુસોમાં ૨ દ્રામ
નારંગીનું સરખત અથવા તાજનું સરખત મેળાવવું.

ઉપચાર.

નં. ૧	કુસો.	૨½ દ્રામ.
	નારંગીનો સરખત.	૫ દ્રામ.
	ડીસ્ટીલ્ડ વોટર	૬ ઓંસ.

મિશ્ર કરી ૬ આગ દર અડધા કલાકે ૫ વરસના
બચ્ચાને આપવું. ચપટા કરમ ઉપર.

(૨)	કુસો	૧ દ્રામ.
	એકરદ્રાકટ રીલીસીસ	Ext.
	filicis maris	૧ દ્રામ.

તજનો સરખત... ૪ ગ્રામ
એકવા ડીસ્ટીલ... ૨ ઓંસ
મિશ્ર કરી ૧ ભાગ દર અડધા કલાકે પાવું. ૪ થી
૫ વરસના બચ્ચાને ચપટા કરમ ઉપર આપવું.

DERMATOL. (ડરમેટોલ) Subgallate of bismuth.

વર્ણન—વાસ રહિત પીળા ભૂકા; પીગળી શકે નહી
તેવો; આયોડોફોર્મ કરતાં ઉત્તમ હોવાથી આયોડોફોર્મના
બદલે વપરાય છે.

ગુણ—રોપણ, જંતુનાશક, તથા દુર્ગંધનાશક છે.

ઉપયોગ—ખાલોપચારમાં દુર્ગંધનાશક અને ગ્રાહક
તરીકે વપરાય છે. અને દાદ, ચાંદા, ખરજવા જેવા
દરદોમાં ઘણો ફાયદો કરે છે.

અંતરોપચારમાં—આંતરડાના ક્ષત, હોઝરીના
ચાંદા, અને ક્ષયના અતિસારમાં તેમજ પેટમાંના કરમ
ઉપર અપાય છે.

માત્રા-અંતરે પચામાં. $\frac{3}{4}$ ગ્રેનથી ૧ ગ્રેન દરેક ડોઝ
 ઝમાં ૬ મહીનાથી ૧ વરસની ઉંમરના બાળ-
 કને, મોહોટી ઉંમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં.
 બાલ્યોપચારમાં. લગાડવા સાર ૧૦ પરમેન્ટ.
 આઈન્ટમેન્ટ.

ઉપચાર.

નં. ૧. ડરમેટોલ $\frac{3}{4}$ ગ્રેન.

Sacc lactis, સેક લેક્ટીસ ... ૪ ગ્રેન.

મિશ્ર કરી દર ત્રણ કલાકે આપવું. તિક્ષણ અતિસારના
 દરદમાં ફફડેલા ઝાડા થતા હોય ત્યારે. Acute
 zymotic diarrhoea.

નં. ૨. ડરમેટોલ ૧ ગ્રેન ગ્રામ.

સ્વચ્છ વેલસીન ... ૨ ઓંસ.

મિશ્ર કરી તેનું મલમ તૈયાર કરવું. દાઢ, તથા
 ખરજવા, ઉપર લગાડવું.

DIGITALIS INFUSUM. ડીજિટલીસ ઇન્ફ્યુઝમ.

અર્થ. ઇન્ફ્યુઝમ, ઓઈલ, ફાઇનસ્ટ્રક્ચર ગુ. ડીજિટલીસનો ઉકાળો.

જ્ઞપ્તિ—મનને પશ્ચાન્દ ન પડે એવા કડવો સ્વાદ, અને સહેજ ચાહના જેવો વાસવાળો હોય છે. ૧ ઓંસ ઉકાળામાં પાંદડાનો (એકડીવ પ્રિન્સીપલ) શીઘ્ર અસર કારક તત્વ. ૨.૮ ગ્રેન રહેલો હોય છે.

ગુણ—હૃદય પાંજીક, શાંતિદાયક, મૂત્રલ અને પીડા શામક છે. વધારે પ્રમાણમાં લેવાથી વિપારી ચિન્હો થાય છે, ડીજિટલીસ ભાગ ભાગટ વપરાતું નથી; અને અશક્તિ જેવું માલમ પડે અને નાડી ધીમી માલમ પડે તો તરત બંધ કરવું.

ઉપયોગ—જ્વર, રક્તાશયના વ્યાધી, જળાંદર, મૂત્રાશયના વ્યાધીઓ, ઉષરશ, દમ, લાંઘણ, ક્ષયરોગ, ઉન્માદ, સંધીવા, અપરમાર, ફેફસાના અંતર પડના સોગળ, શ્વેત્રાવના દરદો, મગજના વ્યાધીઓ, ગર્ભાશયના જુદી જુદી જાતના દરદો, અને મસાના દરદોમાં વાપરવામાં

આવે ૭. બેથી પાંચ દીવસ આપ્યા પછી ખાંધ કરવું.
એક સરખું લાગલાગટ આપવાથી જીવનું જીવન થાય
છે. અથવા નાડીના ધબકાર, ધીમા માણસ પડે, તે તરત
ખાંધ કરવું. હૃદય પર અનિશ્ચય ચર્મીનો જમાવ થયો હોય
ત્યારે ડીજીટેલીસ તેવા માણસને કંઈપણ ફાયદો કરતું નથી.

માત્રા—૧ ગ્રામ. એક વખતની માત્રામાં અને
દીવસમાં ચાર વખત મળી ચાર ગ્રામ, ડીજીટેલીસનો ચાક
૧ થી ૨ વરસના બાળકને આપવું.

૧ ગ્રામ. એક વખતની માત્રામાં ૬ ગ્રામ આખા દીવસમાં,
૩ થી ૪ વરસના બચ્ચાને.

૧½ ગ્રામ. એક વખતની માત્રા, અને ૧ ઓંસ આખા
દીવસમાં. ૫ થી ૧૦ વરસના બચ્ચાને.

૨ ગ્રામ. એક વખતની માત્રા. ૧½ ઓંસ આખા દીવ-
સમાં ૧૦ થી ૧૫ વરસના છોકરાને.

સ્વાસ્થ્ય કરવા સારું— ૧ ગ્રામ ડીજીટેલીસના ઉ.
કાળામાં ૧૫ મીનીમ નારંગીનું સરખત નાખવું.

ઉપચાર.

નં ૧. સોડી નાઇટ્રીટ ... ૧ મીન.

સીરપ ઓરેંશી ૪૦ મીનીમ.

ઈનફ્યુઝમ ડીજીટેલીસ... ... ૨ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી ત્રણથી ચાર વખત એક દીવસમાં, ફક્ત ચાર દીવસજ આપવું. ૬ થી ૮ વરસના બચ્ચાને. ન્યુમેનીઆના દરદમાં.

નં. ૨. પોલાસ એસેટેટ ૧ થી ૧ ગ્રેન.

સીરપ ઓરેંશી ૧૫ મીનીમ.

ઈનફ્યુઝમ ડીજીટેલીસ ૧ ગ્રામ.

દીવસમાં ત્રણ વખત, ફક્ત ત્રણ દીવસ સુધીજ આપવું. ૧ વરસના બચ્ચાને. (ડાઇમુરેટીક ઈન નીફ્રાઇટીસ પીથ કાડીએક વીકનેસ) મૂત્રાશયના દરદમાં હૃદયનું મંદપણું હોય ત્યારે મૂત્રલ અસર સાર. વધુ માહિતી સાર મેટીરીયા મેડિકા બુઓ.

DIGITALIS TINCTURA. ડીજીટેલીસ ટીંકચૂરા.

અં ૦ ટીંકચર ડીજીટેલીસ. યુ ૦ ડીજીટેલીસનો અંક.

. વર્ણન—આલ્કોહમાં બનાવવામાં આવે છે, ૧ લાગ

ડીજીટેલીસ. ૮ ભાગ મુદ્દ સ્પીરીટ સ્વાદે કડવું આગમનું
હોય છે.

ગુણ—હૃદય પૌષ્ટીક, શાંતીદાયક, મૂત્રજ અને પીડા-
શામક છે.

ઉપયોગ—ડીજીટેલીસ ઇનફ્યુઝમના જેવો.

માત્રા—૩ મીનીમ. દોઢસમાં ત્રણ વખત, ૬ મહી-
નાથી ૧ વરસના બચ્ચાને.

૧ મીનીમ. દોઢસમાં ત્રણ વખત. ૧ થી
૨ વરસના બચ્ચાને.

૨ મીનીમ. દોઢસમાં ત્રણ વખત, ૨ થી
૩ વરસના બચ્ચાને.

૩ મીનીમ. દોઢસમાં ચાર વખત, ૪ વર-
સના બચ્ચાને.

૪ મીનીમ. દોઢસમાં ચાર વખત, ૫ થી
૬ વરસના બચ્ચાને.

મોહોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

સ્વાદિષ્ટ કરવા માટે — ૧ મીનીમ ટીકચર ડીજી-
ટેલીસ, ૫ મીનીમ નારંગીનું સરખત.

ઉપચાર.

નં ૧. પોટાસ સાઇટ્રેટ.	...	૫ થી ૧૦ ગ્રેન.
ટીકચર ડીજીટેલીસ.	...	૨ થી ૩ મીનીમ.
નારંગીનું સરખત.	...	૧૫ મીનીમ.
ડીસ્ટીલ્ડ વોટર.	...	૧ ડ્રામ.

મીઠા કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ત્રણથી ચાર દીવસ
આપવું. ૪ થી ૭ વરસના બચ્ચાને (સ્કાલેરીના વાગ
અસલેટેશન ઝોન ધી હાર્ટ.) રતનામાં હૃદયનો વધારો થયે
હોય ત્યારે.

ERGOTÆ EXTRACTUM LIQUIDUM. અર્ગોટી

એક્ટ્રાક્ટમ લીક્વીડમ. અર્ગોટી લીક્વીડ એક્ટ્રાક્ટ
ઝોન અર્ગટ. ઘુન અર્ગટનું પ્રવાહી સત્વ.

વર્ણન—જુરા રંગનું પ્રવાહી; વાસ મનને અણગ-

મતો: રસદ-કંટાળો આવે એવો અને ખોરો હોય છે

શુભ્ર—રક્તસ્તંભક, ગરમ, સ્નાયુ સંકોચીત કરનાર, વેળા લાવનાર, રતુ શ્રાવક, ગ્રાહીક, અને પીડા શામક છે.

ઉપશોભ—પ્રદર, અનિયમીત રતુશ્રાવ, કલોરોસીસ, (પાંકુ રોગની બનતો સ્ત્રીઓનો રોગ.) જેને પ્રીત તીકનેસ પળુ કહે છે. અતિશય રતુશ્રાવ, ગર્ભસ્થાનના દરદો, મૂત્રાશયના દરદો, પ્રમેહ, ઉદરસ્તંભ, હરોડ રજ્જીના વ્યાધી, અતિસાર, જીનો મરદો, આંખના વ્યાધી, મળાશય, ગર્ભાશય, મૂત્રાશય, નાક, હાજરી, અને દૂધસામાંથી થતા રક્ત શ્રાવના દરદમાં રક્ત સંભક અને ગ્રાહીક અસર સાર વારંવાર વપરાય છે, ગર્ભાશયને સંકુચીત કરે છે, ક્ષય રોગમાં થતી લોહીની ઉલટીઓ, અતિશય લોહી દુઝતા મસા, રક્ત તિસાર, અને મરડાના લોહીવાળા ઝાડામાં બીજી દવાઓની સાથે અપાય છે.

વધારે પ્રમાણમાં જેડી અસર કરી જીવની હાની કરે છે.

મોત્રા—૧ મીનીમ. એક વખતની માત્રામાં અને

૩ થી ૫ મીનીમ આખા દાવસમાં

૨ થી ૪ વરસના બચ્ચાને.

૨ થી ૩ મીનીમ એક વખતની માત્રા
અને આખા દીવસમાં ૧૦ મીનીમ
૪ થી ૬ વરસના બચ્ચાને.

૫ મીનીમ. એક વખતની માત્રા. આખા
દીવસમાં ૧૫ મીનીમ દર વરસના
છોકરાને.

૧૦ મીનીમ એક વખતની માત્રા. ૩૦ મી-
નીમ આખા દીવસમાં મોઢોટી ઉ-
મરના છોકરાને.

ત્રવાડ સુધારવા સારું— ૧ મીનીમ એકરટ્રાકટ અ-
ગંટમાં ૫ મીનીમ સુંઠનો સરખત નાંખવો.

ઉપચાર.

નં. ૧. એકરટ્રાકટ અગંટ લીકવીડ	...	૧૬ મીનીમ.
સીરપ ઝીંજીર	...	૮૦ મીનીમ.
એકવા ડીરટીલેટી	...	૨ ઑંસ.

મિશ્ર કરી એક નાની ચાલની ચમચી દર બે અ-
થવા ત્રણ કલાકે પાવો. ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાને

(હીમરેશ્વર નીકાઈટીસ.) મૂત્ર પીડના દરદમાં લોરી
પડતું હોય ત્યારે.

FERRATIN. ફેરટીન.

વર્ણન—સાલ જુરા. રંગનું; સ્વાદ અનિ. વાસુ. વિ-
માનું પાઉડર. (બુક્રા) પાણીમાં ગળી ન શકે. નેચો,
એની અંદર ૭ થી સાત પરસેન્ટ લોડ સમાયેલ છે.

ગુણ—પૌષ્ટિક.

ઉપયોગ—નવગાઇ, પાનું અને કમતાકાતમાં પૌ-
ષ્ટિક અસર સાથે વપરાય છે.

માત્રા—૧ ગ્રેન. ૨ વરસના બાળકને.

૩ ગ્રેન ૪ „ „

૫ ગ્રેન મોહાટી ઉમરનાં અવ્યક્ત દીવસમાં

તથા વખત જગ્યા પછી આપવામાં આવે છે.

ઉપચાર.

નં. ૧. ફેરટીન... .. ૧ ગ્રેન

પદવીસ ગ્રીસરાઇઝા ... ૪ મેન.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત જમ્યા પછી પાંદુ-
રોગ બદલજમી સાથે હોય ત્યારે.

FERRI ACETATIS TINCTURA. ફેરીસ એસેટે- ટીસ ટીન્કચુરા.

ટીસ ટીન્કચુરા.

વર્ણન—આકાશમાં તેનો અર્ધ બનાવવામાં આવે
છે, રંગે કાળો ભૂરો, અથવા શકિ ભૂરો હોય છે. ખટાસ
જેવી વાસવાળો હોય છે.

ગુણ—પાંદીક.

ઉપયોગ—પેસાગમાં ત્રણ વખતથી આસ્ત્રપુત્ર
જવાથી થયેલી અશક્તિ પર તેનો ઉપયોગ કરવાથી ત્રણી
સારી એસર થાય છે. રૂધિરની ક્ષીણતામાં અને ગમ્યાના
લાડકાનો વરસમાં ઘણો ફાયદો થાય છે.

માત્રા—૫ મીનીમ. ૨ થી ૪ વરસના બચ્ચાને

૧૦ મીનીમ. ૫ વરસના બચ્ચાને,

૧૫ મીનીમ. મોહોટી ઉમરના બચ્ચાને; દીવ-
સમાં ત્રણ વખત જમ્યા પછી આપવું.

વિદૂહ અસર કરનારી દવા—ટાનીક એસીડ અને
ગેલીક એસીડ અને ગ્રાવીક, અંધકાષ કરે તેવા વનસ્પ-
તિના ઉદાહરણ.

સ્વાદ મુધારવા—સાકરનો ભુજા તથા પતાસા
ઉપર દીપાં નાંખી આપવાથી સ્વાદમાં મુધારો થાય છે.

ઉપચાર.

નં. ૧. ટાંકચર ફેરી એસ્ટેટ ... ૫ મીનીમ.

ખાંડ ઉપર દીપાં નાંખી ખોરાક લીધા પછી, ત્રણ
વરસની ઉમરના બચ્ચાને આપવું.

સ્કાર્લેટ ફીવર પછી થતી અશક્તિપર આપવામાં
આવે છે.

FERRI ALBUMINATI LIQUOR. ફેરી આલ્બમીન

મિનેરી લીકર.

વર્ણન—સ્વચ્છ પ્રવાહી, મન પસંદ માદક અને તજના જેવો સ્વાદવાળો; સહેલાઈથી પચી શકે તેવો હોવાથી નાબુક હોજરીવાળાને સારી રીતે માદક આવે છે.

ગુણ—પૌષ્ટિક.

ઉપયોગ—પાંડુરોગ, બદદળમી, અને એવી રોગથી થયેલી અશક્તિ ઉપર આપવાથી ફાયદો કરે છે.

માત્રા—૧૫ મીનીમથી ૧ ગ્રામ જમ્યા પછી.

ઉપચાર.

નં ૧. લાઇકર ફેરી આલ્ક્યુમીનેટ્રી ૩૦ મીનીમ.

તજનું પાણી... .. ૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ખોરાક લીધા પછી.

FERRI ET AMMONII CITRAS. અં'૦ સાર્ફ

ટ્રેટ ઓફ આયરન અને આમોનીઆ.

વર્ણન—પાંતળા પારદર્શક અળકતા ઝીણા ઠોડા જેવા, ઘેરા લાલ રંગના અને પાણીમાં સહેલાઈથી પીગળા

શકે તેવો હોય છે: પ્રતિક્રિયા આમ્લ, સ્વાદ મીઠા અને કાંઈક માંદીક હોય છે.

ગુણ—પાણીક, સ્હેજ ગ્રાહીક અને રક્તસ્રોતક છે.

ઉપયોગ—ખચ્યાઓને તથા નખળા બાધાવાળા દર-
દીઓને આ દવા સારી રીતે માફક આવે છે, માટે નખ-
ળામ, પાંદુરોગ, ક્ષય, અને લોહીના બગાડના દરદમાં વા-
રંવાર અપાય છે.

માત્રા—૩ ઁનથી ૬ ઁન દીવસમાં ત્રણ વખત
જ મીઠીનાના ખચ્યાને.

૧ ઁન દીવસમાં ત્રણ વખત ૧ વરસના
ખચ્યાને.

મેાંદાટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

વિરૂદ્ધ અસર કરનારી દવાઓ—ખતીવંત અ-
મ્લ અને સ્થાયી ક્ષારો.

સ્વાદીષ્ટ કરવા સારું—૧ ઁન સાઇટ્રેટ ઓફ આ-
યરન અને આમેનીઆમાં આઠ મીનીમ નારંગીનું સરખત
નાખવામાં આવે છે.

ક્રમિક ૨.

નં. ૧.	ફેરી એટ આમેનીઆ સાઇટ્રેટ ...	૧ મીન.
	નારંગીનું સરખત	૮ મીનીમ.
	પાણી	૩ દામ.

મીથ કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ખોરાક લીધા પછી.
 ૧ વરસના બચ્ચા સાર. (Rachitis.) બચ્ચાના તવાઈ
 જવાના રોગ પર.

નં. ૨.	ફેરી એટ આમેનીઆ સાઇટ્રેટ ...	૫ મીન.
	સાઇકર સ્ટ્રીક્ટીઆ ...	૨ મીનીમ.
	સ્પીરીટ કલોરોફોર્મ ...	૫ મીનીમ.
	ગ્લીસરાઈન	૧૫ મીનીમ.
	પાણી	૩ ઓંસ.

દીવસમાં ત્રણ વખત ખોરાક લીધા પછી ૭ થી
 આઠ વરસના બચ્ચાને. હૃદય પૌષ્ટિક સાર. (કાર્ડિયક
 ટોનિક.)

FERRI BROMIDI SYRUPUS. ફેરી બ્રોમીડી સી-
રપ્સ. અં. સીરપ ફેરી બ્રોમાઈડ.

વર્ણન—ઘણું કઠી રંગ પીતાનું હોય છે, ઘણું
વખત રહેવાથી જુરાશ આવી જાય છે, અને તેની અંદર
બ્રોમાઈડનો ભાગ આવવાથી ખેસ્વાદ લાગે છે.

ગુણ—રક્તશોષક અને પૌષ્ટિક છે. (આલ્ટરેટીવ
અને નરવાહન ટ્રોનિક) રક્તશોષક અને જાતનંતુને પૌષ્ટિક
અસર કરનાર છે.

ઉપયોગ—દિલ્લીરીઆના દરદર ખાસ અસરકારક છે.

માત્રા—૫ મીનીમ ૨ વરસના બચ્ચાને.

૧૦ „ ૪ „ „

૧૫ „ ૮ „ „

૬૦ „ મોઢોટી ઉમરના બચ્ચાને ખારા
હોવા પછી આપવી.

સ્વાદીન કરવા માટે—પાંચ મીનીમની અંદર ૧૫
મીનીમ તારંગીનો સરખત મેળવવા.

ઉપચાર.

સીરપ ફેરી ઓમાઇડ	૧૦ મીનીમ.
સીરપ આરેંશી	૩૦ મીનીમ.
પાણી	૧ ગ્રામ.

દીવસમાં ત્રણ વખત ખોરાક લીધા પછી પાંચ વરસના બચ્ચાને હિન્દીરીયા ઉપર આપવામાં આવે છે.

FERRI CARBONAS SACCHARATA. ફેરી

કાર્બોનાસ સેક્રેટા. આં ૦ સેક્રેટેડ કાર્બોનેટ ઓફ આયરન.

વર્ણન—ધાતો કાળો રંગ, ચીકણા લોહા જેવો. જરૂર કરેલા હાઇડ્રોકલોરીક એસાઇમાં ધીમળી થઈ છે; મીઠો, અને સ્લેજ લોહમીશ્રીત સ્વાદવાળો હોય છે.

ગુણ—રક્તશોષક અને પોષક છે.

ઉપયોગ—નબળાઈ, મંદાગ્નિ, પાંદુરોગના દરદમાં ચારંવર વપરાય છે. અને બચ્ચાને માફક આવે છે.

માત્રા—૧ શ્રેન. એક વરસના બચ્ચાને;

૩ શ્રેન. બે " "

૫ શ્રેન. ચાર " "

૭ શ્રેન પાંચ " "

મોઢોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં

ખોરાક લીધા પછી આપવામાં આવે છે.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—આમ્લ, અને
આમ્લમય દારો, તેનીન, ગેલીક આસીડ અને ગ્રાવીલ વન
અપતિના ઉકાળા.

ઉપચાર.

નં. ૧ ફેરી કામ્બોનાસ મેકેરેટા ... ૫ શ્રેન.
એકરૂટાકટ એટ પાંચાસ, લીકારીટીએ. ૪૩૨ જેટલું.

મીથ્ર કરી ૨૦ ગોળીઓ બનાવવી.

૧ ગોળી દીવસમાં ત્રણ વખત ખોરાક લીધા પછી.

૪ વરસના બચ્ચાને પાંદુરોગના દરદમાં આપવી.

FERRI LIQUOR DIALYSATUS. ફેરીલિક્વર

ડાયલીસેટસ આં. સોલ્યુશન ઓફ ડાયલીઝ્ડ આયરન.

વર્ણન—ઘેરા લાલ તથા ફીકા જુરા રંગનો; વાસ રહીત, અને લોહના સ્વાદ રહિત; સાદા પાણીમાં મીઠાઈ શકતું નથી.

ગુણ—રક્તશોષક, અને પોષ્ટિક છે.

ઉપયોગ—પાંદુરોગ, નબળાઈ અને લોહીના અભાવના દરદીમાં પ્રાણીક અસર કર્યા શીવાય રક્ત શોષક અસર સારૂ વપરાય છે. જીર્ણ જઠરના મોળ ઉપર ત્યારે આમ્લ મીથ્રીત લોહ માફક નથી આવતું ત્યારે આ દવાનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે; અને એ બાગ ગ્લેસરોફ-નની સાથે મેળવી સેવવાઈથી લઈ શકાય છે.

માત્રા—૫ મીનીમ. ૩ વરસના બાળકને;

૧૦ મીનીમ ૫ " " "

૧૫ મીનીમ. મોટાટી ઉમરના " બારાક લીધા પછી આપવા.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—ટેનીન, ગેલીક-

એસીડ અને ગ્રાહીક વનસ્પતિના ઉકાળા.

સ્વાદીષ્ટ કરવા સારું—૫ મીનીમ દવામાં ૧૦ મીનીમ ગ્લીસરાઇન નાંખવું.

ઉપચાર.

નં. —લાઇકર ફેરી ડાયલેસેટસ ... ૧૦ મીનીમ
ગ્લીસરાઇન ... ૨૦ મીનીમ
દીવસમાં ત્રણ વખત ખોરાક લીધા પછી ૫ વરસના બચ્ચાને.

વિષનાશક ઉપચાર—લાઇકર ફેરી ડાયલેસેટસ, આગેનીકના ઝેર ઉપર આપવાથી સાગે કાયદો થાય છે.

— —

FERRI IODIDI SYRUPUS. ફેરી આયોડીડીસીરપ.

વર્ણન—રંગ વિનાનું સ્વચ્છ, સ્વાદ મીઠો અને ગ્રાહીક છે.

ગુણ—રક્તશોષક અને પોષ્ટીક છે.

ઉપયોગ—વાસ્તે ઉત્તરેલ ઉપદંશના દરદમાં વાપરવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. તેમજ પાદુરોગ, યવનના વધારાના વ્યાધી, જ્વર, આદાશીશી, અતિસાર, પ્રદર, દરસ વિગેરેમાં વારંવાર વપરાય છે.

માત્રા—૩ થી ૫ મીનીમ. ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાને મોઢોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં આપવું.

નં. ૧.	સીરપ ફેરી આયોડીડ...	...	૩ મીનીમ.
	સરખત.
	પાણી.

દાવસમાં ત્રણ વખત ખોરાક લીધા પછી.

FERRI LACTAS. ફેરી લેક્ટાસ. અં. લેક્ટેટ ઓફ આયરન.

વર્ણન—સફેદ લીલાશયર ગ્રેટીક જેવું, ૪૬ ભાગ પાણીમાં એક ભાગ દવા પીગળી શકે છે; ગ્રાહીક, ધા-

તુના સ્વાદવાળી, અંતે સહેલાઈથી પાચન થઈ શકે છે.

ગુણ—રક્ત પીણીક.

ઉપયોગ—કંઠ માળનાં દરદમાં એકબું અથવા તેની સાથે ફોસફેટ ઓફ લાઇમને મેળવીને ઉપયોગમાં લેવાય છે.

માત્રા — $\frac{1}{2}$ ગ્રેન. ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાને.

૧ ગ્રેન. ૩ વરસના બચ્ચાને.

૨ ગ્રેન. ૪ વરસના બચ્ચાને;

૧ ગ્રેન. ૬ થી આઠ વરસના બચ્ચાને;

૧ $\frac{1}{2}$ ગ્રેન મોડિફાઇડ ઉમરના બચ્ચાને; દી-વસમાં ત્રણ વખત ખોરાક લીધા પછી.

વિરુદ્ધ અસર કરનાર દવા—ટેનીન, ગેલીક એસીડ, અંતે સ્તંભક વનસ્પતિના કાદા.

સ્વાદીય કરવા—૧ ગ્રેન લેક્ટેટ ઓફ આયરનમાં ૪ ગ્રેન દુધની ખાંડ મેળવવી.

ઉપચાર

નં. ૧ ફેરીલેક્ટેટીસ. ૩ ગ્રેન.

સેકેરમ લેક્ટીસ. ... ૪ ઔન.
 દીવસમાં ત્રણ વખત ખારાક લીધા પછી.
 Scrophulosis. કંઠ માળના દરદમાં.

નં. ૨ ફેરીલેક્ટેટીસ ... ૫ ઔન.
 ફેક્સીસ ફાસફેટ ... ૧૩ ઔન.
 સેકેરમ લેક્ટીસ. ... ૮ ઔન.

દીવસમાં ત્રણ વખત ખારાક લીધા પછી.
 Scrophulosis. કંઠમાળના વ્યાધીમાં.

FERRI MALATIS TINCTURA. ફેરીમેલેટીસ

ટીંકચુરા અં. ટીંકચર ફેરી પોમેટા.

વર્ણન—૧ ભાગ ફેરટેડ એકસ્ટ્રાક્ટ ઓફ એપલ્સ,
 ૯ ભાગ તજતું પાણી તેમાં સેંકડે ૧૦ ટકા બ્યાલકોલ
 રહેલું હોય છે.

ગુણ—નરવાહન ટોનીક.

ઉપયોગ—રકાલેટીનક નીકાઇટીસ, (રતવાને લીધે
અપેક્ષા મૂત્ર પીંડના દરદમાં) પાંડુરોગ, પોતાની મેળે અશક્તિને
લીધે શરીરના સ્નાયુઓનું સંકોચન થવું (ઢાલીયા) અને
તેની અંદર કક્ષ ૦ ૭ પરસેન્ટ લોહનો ભાગ સમાયેલો
છે; લેવામાં સ્વાદીષ્ટ અને પાષાણ કરતું નથી.

માત્રા—૩ થી ૫ મીનીમ, ૧ થી ૨ વરસનાં અ-
વ્યક્તિ; મોલોટી ઉમરનાને તેની વયના
પ્રમાણમાં.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—ટેનીન, ગેલીક એ-
સીડ, અને સ્ટાંબક વનસ્પતિના ડાઢા.

ઉપચાર.

નં. ૧. ટીંકચર ફેરી મેલેટીસ ... ૩ ઓંસ.
ઇલીકસીર સિંકોની ... ૨ ટ્રામ.
મેળનીને તેમાંથી ૧૫ ટીંપા દીવસમાં ત્રણ વખત
ખોરાક લીધા પછી. ૪ થી ૫ વરસના અવ્યક્તિ.
પાંડુ રોગ ઉપર આપવામાં આવે છે.

નં. ૨. ટીંકચર ફેરી મેલેટ્રીસ...	...	૧ ગ્રામ.
લાઇકર આર્સેનીકેલીસ.	...	૮ મીનીમ.
તજનું પાણી	...	૧ ઓંસ.

મિશ્ર કરી એક નાની ચાની ચમચી દીવસમાં એ
વખત ખોરાક લીધા પછી. Chorea.

FERRI PEPTONATI LIQUOR. ફેરી પેપ્ટોનેટ્રી લાઇકર.

ગુણ—પોષ્ટીક.

ઉપયોગ—પાંડુરોગપર તથા બદદબ્ધી ઉપર સાને
ફાયદો કરે છે.

માત્રા—૧૫ થી ૨૦ મીનીમ દીવસમાં ત્રણ વખત
ખોરાક લીધા પછી.

ઉપચાર.

નં. ૧. લાઇકર ફેરી પેપ્ટોનેટ્રી...	...	૧૫ મીનીમ.
તજનું પાણી...	...	૧ ગ્રામ.

દીવસમાં ત્રણ વખત ખોરાક લીધા પછી.

FERRI PERCHLORIDI TINCTURA. ફેરીપર

કલોરાઇડી ટીક્ટકુરા. અં ૦ ટીકચર ઓફ પરકલો-
રાઇડ ઓફ આયરન.

વર્ણન—ધેરા રાતા શીઘ્ર ભૂરા રંગનું અથવા
નારંગી જેવા પીળા રંગનું હોય છે, વાસ રહિત; આલીક
ધાતુના જેવા વ્યાધવાળું.

ગુણ—સખ્ત આલીક, રક્તશોષક, અને પૌષ્ટીક છે.

ઉપયોગ—આંતરોપચાર—સ્તંભક તથા દાદક અસર
કરવા માટે વપરાય છે. આંતરોપચાર—મૂત્રાશય, તથા મૂ-
ત્રપિંડના દરદો, મૂત્રકૃચ્છ, મૂત્રાપવ, બ્રાઇટસ ડીસીઝ, જ-
ળાંદર, પ્રદર, નાષ્ટાર્તવ, પ્રમેહ, ક્ષય, રંતવા, રક્તાશયના
વ્યાધી, લીસ્ટેરીઆ, પાંદુરોગ, બરોળના વ્યાધી, રક્તપીત,
અતિસાર, મરડા, નબળાઇ, ગર્ભાશય, ફેફસાં, મગ્ગાશય,
અને મૂત્રાશયમાંથી થતા રક્તશ્રાવના વ્યાધીઓમાં વારંવાર
વપરાય છે; તેમજ ડીફ્થેરીયા, અને પોસ્ટ ડીફ્થેરીટીક
પેરેનાઇસીસ, ટોન્સીલાઇટીઝ, કોરીયા, ક્રાનીક ફેમેટીઝમમાં
વારંવાર વપરાય છે. ખોરાક લીધા પછી બચ્ચાને આપ-

વાર્ષી સહન કરી શકે છે.

ભાગ—૨૩ મીનીમ, ૧ વરસના બચ્ચાને. મોહોટી ઉમરનાને વયના પ્રમાણમાં જમ્યા પછી દીવસમાં ત્રણ વખત.

વિશ્દ અસર કરનાર દવાઓ—ટેનીક અને ગેલીક આસીડ મુખ્યત્વે કરીને, અને ગ્રાફીક વનસ્પતિના કાદા, ક્ષારો, ચુનાનું પાણી, મેગનેસીઆ, આલ્કાલાઈન કાર્બોનેટસ, અને મ્યુસીલેજ,

દવાદ સુધારવા સાડ—૧ મીનીમમાં ૫ મીનીમ નારંગીનું સરખત અથવા જ્વીસરાઈન મેળવવું.

ઉપચાર.

નં. ૧. ટીંકચર કરી પરકલોરાઈડ ... ૧ ગ્રામ.
એસીડ ક્રોસક્રેસ ડીલ્યુટ ... ૨ ગ્રામ.
નારંગીનું સરખત ... ૪ ગ્રામ.
વેની (Vinixeriei) ઝરસી ... ૩ ઓંસ
મિશ્ર કરી ૧ થી ૨ નાની ચાદની ચમચી દીવસમાં ત્રણ વખત ખોરાક લીધા પછી. ૩ થી ૬ વરસના

અન્યથાને રાતો તાવ મટી ગયા પછી થયેલા હૃદયના
મંદપણમાં. Cardiac weakness after
scarlatina.

નં. ૨.	ટીંકચર ફેરી પરકલોરાઇડ	...	૫ મીનીમ.
	ટીંકચર ડીબ્રોક્સીસ	...	૫ મીનીમ.
	નારંગીનો સરખત	...	૨૦ મીનીમ.
	પાણી વરાગતું	...	૨ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત જન્યા પડી.
૬ થી ૧૦ વરસના બન્યા સાર. હૃદય પૌષ્ટિક ત-
રીક. Cardiac Tonic.

નં. ૩—	ટીંકચરફેરી પરકલોરાઇડ	...	૨ મીનીમ.
	કવીનાઇન સલ્ફ	...	૩ ગ્રેઇન.
	એસીડ સલ્ફયુરીક ડીસ્યુટ	...	૧ મીનીમ.
	નારંગીનું સરખત	...	૨૦ મીનીમ.

પાણી વરાળનું... ... ૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત જમ્યા પછી ૧ થી
૨ વરસના બચ્ચાને જીર્ણ સંધીવાના દરદમાં
Chronic Rheumatism.

બાહ્યોપચાર.

નં. ૪—ટીંકચર કેરી પરકલોરાઇડ ... ૧ ગ્રામ.
ગ્લીસરાઇન ૪ ગ્રામ.
For enlarged Tonsils.

મિશ્ર કરી પીછીવતે ગળાની અંદરના કાકડા વંચી
ગયેલા હોય તેના પર ચોપડવું. અને લાળને
થુંકી કાઢવી.

FERRI PHOSPHATIS SYRUPUS. કેરી ફેસ-
ફેટીસ સીરપ. અંઠ સીરપ ઓફ ફેસફેટ ઓફ
આયરન.

વર્ણન—રંગ વીનાનું વધારે વખત રહેવાથી ભૂરાશ પર આવી જાય છે, સ્વાદ મીઠો અને ગ્રાહીક છે.

ગુણ—રક્તશોધક અને પૌષ્ટીક છે.

ઉપયોગ—નખજાઈ, મગજના સ્નાયુઓની નખ-જાઈપર, વિસ્કોટક, હાડકાના સળાના વ્યાધીમાં તથા પાં-દુરોગમાં વારંવાર વાપરવામાં આવે છે.

માત્રા—૫ મીનીમ. ૧ વરસના બચ્ચાને અને મો-હાટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

ઉપચાર.

ન. ૧. સીરપ ફેરી ફેસફેટીસ... ૫ મીનીમ.
તજનું પાણી ... ૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત જમ્યા પછી. એક વરસના બચ્ચાને. Rhachitis, Anaemia. હાડકાની નખજાઈથી થયેલા પાંદુ રોગ ઉપર.

FERRI PHOSPHATIS SYRUPUS COM- POSITUS. અં. પેરીશ કેમીકલ કુંડ.

વર્ણન—ફીકા પીળા બુગ રંગનું મીઠું તથા આ-
દીક સ્વાદવાળું.

ગુણ—પૌષ્ટીક, અને રક્ત સુધારનાર.

ઉપયોગ—હાડકાના સડા ઉપર તથા પાંદુરોગ પર
(રેલ્કાઈટીસ અને એનીમીઆ) વાપરવામાં આવે છે.

માત્રા—૧૦ થી ૨૦ મીલીમ. ૧ થી ૨ વરસના
બચ્ચાને મોહોટી ઉમરના બચ્ચાને ૧ ગ્રામ.

ઉપચાર.

નં. ૧ સીરપ ફેરી ફોસ્ફેટીસ, ડોઃ ... ૧૫ મીલીમ.
એકવા ડીસ્ટીલેટ. ... ૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ૧ વરસના બચ્ચાને
હાડકા ગંઠાઈ જઈ પ્રકૃતિ ન થતા હોય તેના પર.

For Rhachitis.

FERRI ET QUININE CITRAS. ફેરી એટ કવી-
નાઇન સાઇટ્રસ અં. સાઇટ્રેટ ઓફ આયરન અને
કવીનાઇન.

વર્ણન—પીળાશ પડતા સોનેરી પીળા રંગના ઊંડા
જેવું, હવા લાગવાથી પાણી ધર્મ જાય એવું; અને પા-
ણીમાં તાપવાથી સ્હેલાઇથી પીગળી જાય એવું હોય છે,
સ્વાદે સ્હેજ કટુ અને લોહના જેવું હોય છે; અને તેની
પ્રતિક્રિયા આમ્લ હોય છે.

ગુણ—રક્ત શોષક અને પૌષ્ટીક.

ઉપયોગ—નબળાઇ, જીર્ણ જ્વર, ખરોળનો વધારો,
અગ્નિમાંધ, પાંકુરોગ, અને મગજની નબળાઇ પર ચાર-
વાર વપરાય છે.

માત્રા—૧ ગ્રેન ૧ વરસના બચ્ચાને મોઢોટી ઉમ-
રના બચ્ચાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

વિશદ્ધ અસરકારક દવાઓ—ક્ષારો અને તેના
કાર્બોનેટસ.

સ્વાદીષ્ટ કરવા સાદું—૧ ગ્રેનમાં ૧૦ મીનીમ ના-

રંગીનું સરખત ઉમેરવું

ઉપચાર.

નં.	ફેરી ઓટ ક્વીનાઇન સાઇટ્રસ	...	૧ ઝેન.
	સ્પીરીટ કલોરો ફોર્મ	...	૧૬ મીનીમ.
	નારંગીનું સરખત	...	૧૦ મીનીમ.
	પાણી	...	૧ દ્રામ.

ખોરાક લંધા પછી દીવસમાં ત્રણ વખત ૧ વર-
સના બચ્ચાને ઓરીનું દરદ મટયા પછી.

FERRI QUININÆ ET STRÆCHNINÆ PHO- SPHATUM SYRUPUS. ફેરી ક્વીનાઇની

ઓટ સ્ટ્રીકનિ ફોસ્ફેટમ સીરપ. અ. Easton's
Syrup.

વર્ણન—પીળા બૂરા રંગનો પ્રવાહી તેની અંદર ૩
ઝેન ફોસ્ફેટ ઓફ ક્વીનાઇન, અને ૩૬ ઝેન સ્ટ્રીકનીઆ
એક દ્રામની અંદર સમાયેલ હોય છે.

ગુણ—રક્ત શોષક અને પૌષ્ટીક છે

ઉપયોગ—જઠરના સોજા ઉતર્યા પછી અને ડીફ-થેરીયાનું દરદ મટયા પછી પૌષ્ટીક તરીકે આપવામાં આવે છે.

માત્રા—૫ મીનીમ ૩ વરસની ઉમરના બચ્ચાને.

૧૦ „ ૬ „ „ „ „

૧૫ „ ૧૦ થી ૧૦ વરસની ઉમરના બચ્ચાને.

૨૦ થી ૩૦ મીનીમ મોહોટી ઉમરના બચ્ચાને.

સ્વાદીષ્ટ કરવા સારૂ—એક ભાગ દવામાં તેટલોજ ભાગ નારંગીનું સરખત મેળવવું.

ઉપચાર.

નં. ૧ સીરપફેરી એટ કરીનાઇન ફ્રાસફેટમ કો. ૧૫ મીનીમ.

પાણી... ... ૧ દ્રામ.

દીવસમાં ત્રણ વખત ૩ વરસના બચ્ચાને. For Post-diphtheritic paralysis. ડીફથેરીટીક પેરેલીસિસ મટયા પછી.

FERRI SULPHAS. ફેરીસલ્ફાસ. અં. સલ્ફેટ ઓફ આયરન. ગુ. હીરાકશી.

વર્ણન—ફીકા લીલાશ પડતા તથા વાદળીરંગના કાચ જેવા ચમકતા કટકા હોય છે; પાણીમાં સંલેવાઈથી પીમળી સકે છે, સ્વાદ લોહના જેવો હોય છે.

ગુણ—રક્ત સ્તંભક પોષ્ટિક, કૃમિધન.

ઉપયોગ—પાંકુરોગ, આંતરડાના સોજપર, અને ઝીણા કરમ ઉપર આપવામાં આવે છે.

માત્રા—૧ થી ૧ ગ્રેન ૨ થી ૪ વરસના બચ્ચાને, અને મોઢોટી ઉમ્મરના બચ્ચાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર—ટેનીડએસીડ, મેલીકએસીડ અને ગ્રાહીક વનસ્પતિના કાઢાઓ.

સ્વાધીષ્ટ કરવા સાડ—૧ ગ્રેન સલ્ફેટઓફ આયરનમાં ૩ મીનીમ ડીલ્યુટ સલ્ફ્યુરીક આસીડ અને ૧૦ મીનીમ સુંઠનો સરખત મેળવવો.

ઉપચાર.

નં. ૧ ફેરીસલફેટ ૧૨ ગ્રેન
 એક્ટ્રાક્ટ ગ્લીસરાઇઝા લીકવીડ.... ૩ ઑંસ
 ડીકોકશન, એલેઝ, કો;... ... ૩ ઑંસ
 મિશ્ર કરી ૨ નાની ચાલની ચમચી દીવસમાં ત્રણ
 વખત ૩ વરસના બચ્ચાને ઝીણા કરમીઆ દાઢવા સાર.

નં. ૨ ફેરીસલફેટ ૧ ગ્રામ
 ઇનફ્યુઝમ કવાશીઆ ... ૧ પાઇન્ટ
 મિશ્ર કરી ૧ ભાગ. પીચકારીથી ઝાડાના રસ્તે દાખલ
 કરવાથી ઝીણા કરમીઆનો નાશ થઇ બધા છે; દર
 બીજેરોજ સવારે.

નં. ૩ ફેરીસલફેટ ૧ ગ્રેન.
 એસીડ સલ્ફ્યુરીક ડીસ્યુટ ... ૩ મીનીમ
 મુંઠનો સરખત... ... ૧૦ મીનીમ
 પાણી સ્વચ્છ... ... ૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત જમ્યા પછી ૩ થી ૪ વરસના બચ્ચાને આંતરડાના જીર્ણ સોજા ઉપ .
(કોનીક એન્ટીરાઇટીસ.)

FILICIS MARIS EXTRACTUM LIQUIDUM

ફીલીસિસ, મારીસ એક્સ્ટ્રાક્ટમ લીક્વીડમ અ. લી-
કવીડ એક્સ્ટ્રાક્ટ ઓફ મેસર્કર્ન ગુ. મેસર્કર્નનું
પ્રવાહી સત્વ.

વર્ણન—તેલ જેવું પ્રવાહી; તરમ પણ મનને પ-
સંદ ન પડે તેવા વાસવાળું, મીઠું, આદીક સ્વાદવાળું,
પરંતુ પાછળથી કટુ, સુગ ચડી ઉત્તકા આવે એવું હોય
છે, તેનો જલદી ગુણુ આવે તેવો પદાર્થ ફીલીસીક આસી-
ડ થાય છે; અને તેનું સત્વ એક વર્ષ કરતાં વધારે બુનું
નૈર્ભવે નહીં.

ગુણુ—કૃમિદ્વેષી છે.

ઉપયોગ—આંતરડામાં કૃમિદ્વેષી અસર કરે છે; અને

ચપટા કરમ ઉપર આ દવા સારી અસર કરે છે; દરદીને પ્રથમ ભુખ્યા રાખી આ દવા આપવામાં આવે છે અને ત્યાર પછી તેના ઉપર એરંડીયાનો ગુલાબ આપવામાં આવે છે; આદા ઉપર આપવાથી ઉત્તરી થાય છે, અને મૂર્છા આવે છે, આ દવા આપ્યા પછી ફેટલોક વખત દરદીને તકીઆનું ઓડીંગણ આપી બેસાડી રાખવો જોઈએ, આ દવા બે વરસની અંદરની વયના બચ્ચાને આપવી નહીં.

માત્રા—૨૦ થી ૩૦ મીનીમ ૨ થી ૩ વરસના બચ્ચાને, ૬૦ મીનીમ ૬ થી ૧૦ વરસના બચ્ચાને, ૭૫ મીનીમ તેથી વધારે ઉમરનાને આપવી.

રવાઠ સુધારવા સાડ—૨૦ મીનીમ દવામાં ૧ દ્રામ તજનો સરખત અથવા સુંઠનો સરખત નાંખવો.

ઉપચાર.

નં ૧ એકરદાકટ શીલીસીસમારીસ લીકવીડ ૩૦ મીનીમ
સીરપ સીનામોમી ... ૨૦ મીનીમ
સરખત. ... ૨ દ્રામ

મ્યુસીલેજ એકેશીઆ... ... ૩ ઓંસ
તૈયાર કરી એકી વખતે બે થી પાંચ વરસના બ-
ચ્ચાને આપવું. (For Toenia) ચપટા કરમ ઉપર.

નં. ૨ એકસ્ટ્રાક્ટ રીલીસીસ મારીસ લીકવીડ. ૨૦ મીનીમ.
સુંઠનો સરખત. ૧૦ મીનીમ.
ટીંકયર કીલેજ (Tinet quillajae) ૧૦ મીનીમ.
એકવા મેન્થા પીપરીટા... ... ૧ દ્રામ
મીશ્ર કરી પાઈ દેવું. (ચપટા કરમ ઉપર.)
For Taenia

GENTIANÆ INFUSUM COMPOSITUM

જેન્સીયાની ઇનફ્યુઝમ કમ્પોઝીટમ અં કમ્પાઝેન્ડ ઇનફ-
યુઝમ ઓફ જેન્ટિયન શુ. જેન્ટિયનનો મિશ્રીત ઉકાળો
વર્ણન—તેનો વાસ કીંબુ અને નારંગી જેવો હોય
છે; પ્રથમ તેનો સ્વાદ મીઠો પરંતુ પાછળથી કડવો
લાગે છે.

શુભ્રુ—કદુ, પૌષ્ટીક, તાવ. રોકનાર લોહી સુધારનાર.
અને અગ્નિ વર્ધક છે.

ઉપયોગ—અજીર્ણ, મંદાગ્નિ, નબળાઈ, ઉપદંશ અને
તાવના વ્યાધીમાં વારંવાર વપરાય છે.

માત્રા—૧ ગ્રામ. ૧ વરસના બચ્ચાને; મોટાટી ઉ-
મરના બચ્ચાને તેની વયના પ્રમાણમાં
આપવું.

ઉપચાર.

નં. ૧	સોડા આઇ કામેનેટ. ...	૨	ઝેન.
	સ્પીરીટ કલોરો ફોર્મ. ...	૧	મીનીમ.
	ઇનફ્યુઝમ જેન્સીઆની ફો; ...	૧	ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત આપવું.

GLYCERINUM. ગ્લીસરીનમ અં ગ્લીસરાઇન.

વર્ણન—સ્વચ્છ ધોળું પ્રવાહી; વાસ રહીત, સ્વાદ
મીઠો, પાણીમાં અને આલ્કોહોલમાં સહેલાઈથી મળી

જર્મ એક જીવ થાય છે; પરંતુ ઇથર, કલોરો દ્રાવ્ય અને ખીજા મુકરર કરેલા તેલોમાં મળી એક રસ થતું નથી.

ગુણ—દુર્ગંધ નાશક ચામડીને સુંવાળી રાખનાર, રેચક, પૌષ્ટીક, ચીકાશ યુક્ત અસર કરનાર અને કફદ્ર છે; અને અનુપાન તરીકે ખીજ દવાઓના સંયોગમાં તેનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

ઉપયોગ—આ દવા અતિ ઉપયોગી છે અને તે ઘણા દરદોમાં વાપરવાથી ઘણી સારી અસર કરે છે. સોજા મટાડનાર, ચામડી સુંવાળી કરનાર, પીડા શામક કાનના દરદોમાં થતી પીડા, સણુકા અને બેહેરાશ મટાડવા સારૂ તેના ટીંપા કાનમાં નાંખવામાં આવે છે; ક્ષય રોગમાં કોડલીવર ઓછાના બદલે તે વપરાય છે; માંસને પુષ્ટી આપે છે. વજન વધે છે, ક્ષયતી ઉધરસમાં પીવાથી ગળકાને જલદી બહાર કાઢાડે છે; ગળું સુકાતું બંધ પડે છે, અને મોંમાં અમી રહે છે; મળાના ચોળાઆ, ચાંદા, અને આવી ગમેલી જીભ જલદીથી મટે છે; શિવાય ચામડીના દરદોમાં વપરાય છે. વ-

ધારે લકીકત સાથે અમારી મેટિરીયા મેડિકા જુઓ,
(પાનું ૨૨૭)

માત્રા—૧ ગ્રામ દરેક વખત, આખા દીવસમાં ૩
ઑંસ સુધી, ટ્રિકીનોસીસના દરદમાં.
(In Trichinosis.) પોર્ક જાતની માંછ-
લીમાં રહેતાં જાંતુંઓ. તે માંછલી ખાવાથી
થાય છે. આશોપચારમાં ગ્લીસરાઇન અને
પાણી સમ ભાગે લેવું.

ઉપચાર

નં ૧ ગ્લીસરાઇન ૧ ઑંસ લેઇ તેમાંથી ૧ ગ્રામ ગુ-
દામાં પીચકારી વાટે જ્યારે જરૂર પડે ત્યારે
દાખલ કરવું, ૧ વરસના બચ્ચા માટે અદલ-
જમી ઉપર (કોન્સ્ટીપેશન;)

નં. ૨ ગ્લીસરાઇન ૩ ઑંસ એક ચાની નાની ચમચી દર
અડધા કલાકે; પરંતુ ગ્લીસરાઇન આખા પેટેમાં
એક લક્ષકો સાદો જુલાબ આપવો પછી ગ્લીસ-
રાઇન એક એક ચમચી પાવી (ટ્રિકીનોસીસ)

GLYCYRRHIZÆ PULVIS COMPOSITUS.

શ્લીસરાઈઝી પલ્વીસ કમ્પોઝીટસ અં. પલ્વીસ લી-
ઝેરીસ ડોઃ ગુ. જેડી મધનું ચુર્ણ.

વર્ણન—તરેલવાર મીઠા સ્વાદ લાગે છે, આ મીઠા-
ણમાં ૧૨ ભાગ જેડી મધના લાકડાનો ભુકા એ ભાગ સેના
અને એક ભાગ ગંધક મેળવવામાં આવે છે.

ગુણ—પાચક, અનેકફલ,

ઉપયોગ—અદ્યક્ષમી ઉપર અતિ અસરકારક છે,
મોંઢામાં એના મુળીઆનો ભુકા રાખવાથી થુંક પેદા
થાય છે, વધારે માહાતી સાર મેટીનીઆ મેડિકા બુઓ,

માત્રા—૨ થી ૩ ગ્રેન ૧ વરસના બચ્ચાને મો-
હોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં,

GRANATI RADICIS DECOCTUM. ગ્રાનેટી

રેડિસિસ ડીકોક્ટમ, અં. ડીકોક્શન ગ્રોઝ પોમેગ્રેનેટ,

ગુ. દાડમના ઝાડની મુળની ઝાડનો કવાય.

વર્ણન—વાસ રહીત, સ્વાદમાં તુરો કટુ, તેની અં-
દર ક્ષારનો ભાગ રહેલો છે.

ગુણ—કૃમીખન અને ગ્રાહી છે.

ઉપયોગ—ચપટા કરમ પર વણી સારી અસર કરી
નાશ કરે છે, અને દવા આપ્યા પછી ત્રણ અથવા ચાર
કલાકે એરંડીઆનો જીલાળ આપવો.

માત્રા—૧ થી ૨ ગ્રામ ૧ વરસના બચ્ચાને; મોંઘાટી
ઉંમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

વિરુદ્ધ અસર કરનાર—ક્ષારો, લાઘમવોટર (ચુના-
નું પાણી) ધાતુમય ક્ષારો, જીલેટીન.

સ્વાદીષ્ટ કરવા સારૂ—૧ ગ્રામ કવાથમાં ૨૦ મી-
નીમ નારંગીનો સરખત ઉમેરવો.

ઉપચાર.

ન. ૧.	ડીકાકટમ ગ્રનેટી ફારટેક્સ.	...	૩ ઓંસ
	એકરટ્રાકટ, શીઝીસીસ મારીસ.	...	૧ ગ્રામ.
	નારંગીનો સરખત	...	૧ ઓંસ.

મિશ્ર કરી ત્રણ ભાગમાં પીવી અને દરેક ભાગ અ-
ડધા કલાક પીવો. ૮ થી ૧૦ વરસના બચ્ચાને અપટો
કરમપર.

For Taenia Solium.

GUAIACI TINCTURA AMMONIATA. ગ્વા-

યેસી ટીંકચુરા આમોનીયેટા અં. આમોનીયેટેડ ટીકચરં
ઓફ ગોયાકમ.

વર્ણન—દારના અર્ધથી બનાવવામાં આવે છે;
તેમાં સ્પીરીટ એરોમેટીક આમોનીયા નાંખે છે. બાલસંમીક
જેવા વાસવાળું, તીવ્ર અને કટુ સ્વાદનું હોય છે.

ગુણ—મૂત્ર રેચક, સ્વેદોત્પાદક અને રક્ત શોષક અને
ગરમ છે.

ઉપયોગ—માંઠીઆ વાના લુના દરદમાં ધાળી
સારી અસર કરે છે.

માત્રા—૩ મીનીમ ૨ વરસના બચ્ચાને; મોહોટી
ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

સ્વાદીષ્ટ કરવા સારું—૩ મીનીમ દવામાં ૧૦ મીનીમ નારંગીનું સરખત નાંખવું.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર—તેજભો ખટાશો, ખટાશમય પદાર્થો, ધાતુમય તથા માટીમય દ્વારો, અને સ્પીરીટ ઓફ નાર્કોટિક સહચર.

ઉપચાર.

નં. ૧	ટીંકચર ગ્વાયેસી આમોનીયા.	...	૬૦ મીનીમ.
	નારંગીનું સરખત....	...	૩ ગ્રામ.
	પાણી.	...	૧ ઓંસ.

એક નાની ચાની ચમચી દીવસમાં ત્રણ વખત ૨ વરસની ઉમરના બચ્ચાને જુના ગાંડીઆ વા ઉપર.

(કોનીક રમેટીઝમ)

CUAIA COLUM. ગ્વાયાકોલમ અ. ગોયાકોલ.

વર્ણન—સાકરના જેવા ચમકતા કટકા હોય છે; મંથર, તેલ, ચરબી, ગ્લીસરાઇન અને આલકોહોલમાં પીગળી

શકે છે; વાસ અને તેનો સ્વાદ કીચોસોટના જેવો હોય છે પરંતુ કીચોસોટ કરતાં મન પસંદ હોય છે.

ગુણ—જંતુ નાશક, અઝીવર્ધક કફ પ્રૌણિક અને જ્વરદ છે.

ઉપયોગ—ઉધરસ, છાતીના દરદો, વધી ગયેલા તાવ, નળગાઇ, ક્ષયના પેદેલા પ્રકારમાં, ઉંટાડીયો, કેફ-સાના દરદમાં, ઉલ્ટી, કંઠમાળ, આંતરડાના ક્ષત, કોલેરા અને અતિસારના દરદોમાં વારંવાર વપરાય છે. વધારે માહિતી સારૂ અમારી મેટિરીયા મેડિકા બુકો પૃષ્ઠ ૪૯૨.

માત્રા—૧ થી ૫ ગ્રેન. એક વખત અને ૫ ગ્રેન આખા દીવસમાં ચાર વરસ ઉપરાંતના બચ્ચાને આપવામાં આવે છે; તેનાથી, નાની ઉંમરનાને આપવું નહીં.

સ્વાદીષ્ટ કરવા સારૂ—૧ ગ્રેનમાં ૨ ગ્રામ શેરી-વાર્ષન મેળવવો.

ઉપચાર.

નં. ૧ ગ્વાયેકોલ. ૧૫ ગ્રેન.

ઉપચાર.

આયોકાઠ ૧૫મીનીમ.
 રાઇનમ ઝેરીસી. ... ૩ ઓંસ.

મે નાની ચાની ચમચી દીવસમાં ત્રણ વખત ખો-
 રાક લીધા પછી ક્ષયના પેહેલા દરજ્જામાં આપવી.

For Pulmonary Tuberculosis, initial stage.
 (ક્ષયની શરૂવાતમાં.)

GUARANÆ TINCTURA. ગારેની ટીંકચુર.

વાર્જન—મુઠ્ઠ રપીરીટમાં ખનાવવામાં આવે છે, તેની
 અંદર ગારેના અને ટેનીનનો ભાગ હોય છે; જ્વાદ કડુ
 હોય છે.

ગુણ—જ્ઞાનતંતુને પોષ્ટીક કરનાર છે.

ઉપયોગ—મીઝીમ (આદાશીશી) સીકહેડક (મંદ-
 વાડથી માંથાનું દુખવું). વિગેરે ઉપર વાપરવાથી આ-
 રામ થાય છે.

માત્રા—૨ થી ૪ મીનીમ ૧ વરસના બચ્ચાને
મોહોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

સ્વાદીષ્ટ કરવા સાડુ—૨ મીનીમ દવામાં તજનો
સરખત અથવા એલીકસીર સાદુ મેળવવું.

ઉપરચાર.

નં. ૧ ટીંકચર ગોરેના...	૨ ગ્રામ.
તજનો સરખત...	૪ ગ્રામ.
પાણી	૪ ઓંસ.

એક નાની ચાદાની ચમચી દીવસમાં ત્રણ વખત,
૨ વરસના બચ્ચાને આઠાશીશી તથા માથાના
દુખાવા પર.

HÆMATOXYLI EXTRACTUM. હિમાટોકસીલી

એકસ્ટ્રાક્ટમ અ. એકસ્ટ્રાક્ટ ઓફ લોગવુડ ગુ.
લોગવુડનું સત્વ.

વર્ણન—પાણી જેવા સત્વ લીલા રાતા બુરા રંગનું.

પ્રવાહી; વાસ મનને ગમે તેવો, સ્વાદ મીઠો અને ગ્રાહીક હોય છે.

ગુણ—સ્તંભક, અને ગ્રાહીક છે.

ઉપયોગ—અતિસાર, જીનો મરડો અને અજીર્ણના દરદમાં વપરાય છે, બચ્ચાઓને જાડાના દરદમાં આ દવા આપવાથી જાડો એકદમ બંધ થાય છે, અને મુખ્યત્વે ક-રીને બચ્ચાઓના જાડાના દરદમાં વપરાય છે, આ દવાથી પેશાબનો રંગ લાલ લોહી જેવો થાય છે; અને એથી પેશાબમાં લોહી જાય છે એવો શક જાય છે. પેશાબમાં આમોનીયા નાંખવાથી શક તરત દુર થાય છે. વધારે મા-હીની સાર મેટીરીયા મેડિકા જીઓ.

માત્રા—૨૩ ની ૪ ગ્રેન ૧ વરસના બચ્ચાને; મો-હોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

વિરુદ્ધ અસરવાળી દવાઓ—ખનીજ તેજાબ, ધા-તુમય ક્ષારો, લાઇમવોટર, ટાટરેટેડ એન્ટીમની.

સ્વાદીય કરવા સાડ—૧ ગ્રેન દવામાં ૪ મીનીમ સીરપટોલુ અથવા તજનો સરખત નાંખવો.

ઉપચાર.

નં. ૧ એકરટ્રાકટ હીમેટોકસીલી...	...	૨૬ ગ્રેન.
ટીંકચર કેટેચ્યુ...	...	૬ મીનીમ.
સીરપ ટોલુ	૧૨ મીનીમ.
ન્યુસીલેજ ટ્રેમેકેંચ બેષ્ટતા પ્રમાણમાં.		
તજનું પાણી...	...	૧ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ખોરાક લેવા પછી
૧ વરસની ઉંમરના બચ્ચાને જુનો મરડો થયો હોય
તેના પર (કોનીક ડાદીરીલા).

નં. ૨ એકરટ્રાકટ હીમેટોકસીલી...	...	૪ ગ્રેન.
વાઇનમ ઇપીકાક	૩ મીનીમ.
ટીંકચર ઓપાઇ	૩ મીનીમ.
મીસ્ચુરા કીટા	૧ દ્રામ.

દીવસમાં ત્રણ વખત ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાને
જુના મરડા ઉપર.

HAMAMELIDIS TINCTURA. હેમેમેલીડીસ ટીં-

ક્યુરા. અં ૦ ટીંકચર ઓફ હેમેમેલીડીસ.

વર્ણન—પ્રુફ સ્પીરીટથી ખનાવવામાં આવે છે.
(૧:૧૦); રંગ લવનાનું સ્વચ્છ; સ્વાદ સ્હેજ ગ્રાહીક.

ગુણ—રક્તસ્તંભક, અને ગ્રાહીક છે.

ઉપયોગ—મરડો અને અતિસારમાંથી પડતા લોહી-
વાળા ઝાડામાં, ક્ષયમાં પડતા લોહીના ગળકાના દરદમાં,
પેશાબમાં પડતા લોહીના દરદમાં, મસામાંથી લોહી પડતું
હોય તેમાં, લોહીવાના દરદમાં સારો ફાયદો થાય છે.

માત્રા—૨ થી ૩ મીનીમ. ૧ થી ૨ વરસની ઉમ-
મરના બચ્ચાને દર ચાર કલાકે આપવામાં
આવે છે; મોહોટી ઉમરનાને તેની વયના
પ્રમાણમાં; અને જરૂર પડે તો થોડા દિ-
વસ સુધી આપી શકાય છે.

સ્વાદિષ્ટ કરવા—૧ મીનીમ દવામાં પાંચ મીનીમ
નારંગીનો સરખત નાખવો.

ઉપચાર.

નં. ૧. લીંકચર હેમેમેલીડીસ	૫ મીનીમ.
નારંગીનો સરખન	૨૫ મીનીમ.
પાણી	૧ દ્રામ.

દર ચાર કલાકે, ચાર વરસના બચ્ચાને પેશાબમાં લોહી પડતું હોય ત્યારે. (હીમેચ્યુરીઆ).

HYDRARGYRI UNGUENTUM. દાદકૂ.રટ્ટરી અં-

ગ્વેન્ટમ. અં ૦ ૫૬ ઓઇન્ટમેન્ટ. ગુ ૦ પારાનું મ-
મલમ. આ દવા ખાલોપચારમાં વપરાય છે.

વર્ણન—૧૬ ભાગ મરક્યુરી અને ૧૭ ભાગ ઓ-
ઇન્ટમેન્ટને મેળવી એક જીવ કરી નાંખવો; રંગ સીસાના
જેવો થાય છે.

ગુણ—રક્તશોષક, સોજા તથા લોહીની ગાંઠો વેરી
નાંખે છે, રેચક તથા પૌષ્ટીક છે.

ઉપયોગ—વારસામાં ઉતરેલ ઉપદંશમાં તથા મગ-

દારમાં થતી ચળ ઉપર અતિ ઉપયોગી છે; પણ ઓલી-
પેટ કરતાં તેનો ગુણુ ઓછો છે; નાના બચ્ચાને સારી
રીતે માફક આવે છે અને ભાગ્યેજ થુંકનો પ્રવાહ વધે છે.

માત્રા—વટાણાની અડધી દાળ જોટલો નાના બચ્ચાને
અને મોઢોટી ઉમરના બચ્ચાને વટાણા
જોટલો દીવસમાં એકવાર દરદવાળા ભાગ
ઉપર મસળવો.

બાહ્યોપચાર.

નં. ૧ અંગેન્ટમ લાઇગ્રાન્ડરી...
ગ્લીસરાઇન એસીડ કાર્બાલીક ...

બંને સરખે વજને લેઇ રૂના પુમડા ઉપર લગાડી
અને ઝીણા કરમને લીધે મેળદારમાં થતી ચેળ ઉપર
ચોપડવું. *Pruritus anus, thread worm.*

નં. ૨. અંગેન્ટમ લાઇગ્રાન્ડરી ... ૧ દ્રામ.
ઓઇલ ટ્રીકાઓ... ૧ દ્રામ.

મેળવી તેની સોગડી કરી રાતના મેળદારમાં દાખલ

કરતી. ઝીણા કરમથી મળદ્વારમાં અતિથય થેા આવતી હોય ત્યારે.

નં. ૩ અંગેન્ટમ લાઇડ્રારજરી ૧ આંસ તેમથી એક વ-
ટાણા જેવડી લઇ ચામડી પર મસળવું અને
ખીજે દીવસે ઘોઘ નાંખવું. ઉપદંશ ઉપર. (સી-
ફીલીસ)

HYDRARGYRUM AMMONIATUM. લાઇડ્રાર-

જરમ આમોનિયેટમ. અં. આમોનિયેટ્ડ મરક્યુરી.

વર્ણન—સફેદ અથવા ઝાંખા રંગની આકાર પીના-
ની છુટા હોય છે, ધાતુના જેવી અને ખાવાન અણુગમે
થાય તેવા સ્વાદવાળી; પાણી, દયર અથવા આલ્કોહોલમાં
પીગળતી નથી. અને તે આલ્કોપચારમાંજ વપરાય છે, ખાવા
તરીકે વપરાતી નથી.

ગુણ—આલ્કોપચારમાં-જંતુનાશક અને રક્તશોષક છે.

ઉપયોગ—શરીરનાં ચાઠાં (લેન્ડીગો) માથાની ઉંદરી, અને (સોરિયેસીસ) કરોળાઆના દરદમાં વપરાય છે.

માત્રા—૧ ભાગ લાઇડારજરી આમોનિયેટમ અને ૧૦ થી ૨૦ ભાગ ઓઇન્ટમેન્ટ મેળવવું.

આલોપથ્યાર.

નં. ૧ લાઇડારજરી આમોનિયેટમ	...	૪૮ ગ્રેન
લેનોલીની	૧ ઑંસ
વેસલીની આલ્મી	૧ ઑંસ

તિલાશ્ચ માથાની ઉંદરીના દરદ ઉપર. (Acute Stage of Tinea tonsurans.

HYDRARGYRUM GUM CRETA. લાઇડારજરમ

કમ કિટા અં. ઐપાઉડર ગુ. ચાકમિશ્રિત પારો.

વર્ણન—પીતલો જાડો કરે છે. મૂત્રજ, રેચક, અને શ્વેતુશ્રાવક છે.

ઉપયોગ—જાડો તથા તેની સાથે ઉલ્ટીપર, વાત

તથા પેટની આંકડી તથા વારસામાં ઉતરેલ ઉપદંશ ઉપર વારંવાર વપરાય છે.

માત્રા—૩ ઐન. ૭ માસના બચ્ચાને. ૧ ઐન. ૧ વરસના બચ્ચાને મોહોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં દીવસમાં બેથી ત્રણ વખત.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર—આમ્લ તથા આમ્લમય કારો.

ઉપચાર.

નં. ૧ પક્ષીસ, હાઇડ્રારજીરમ કમક્રીટા. ... ૩ ઐન.

પક્ષીસ છપીકાક કો; ... ૩ ઐન.

મિશ્ર કરી દીવસના તથા રાતના આપવી. ૮ મદી-
નાની વયથી તે ૧ વરસના બચ્ચાને.

નં. ૨ પક્ષીસ હાઇડ્રારજીરમ કમક્રીટા ... ૧૩ ઐન.

પક્ષીસ બાઇપ કો; ... ૮ ઐન.

૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાને વાયુ સાથની બદલજીમીના
દરદમાં (કોન્સ્ટીપેશન વીથ ફેલેચ્યુલંસ.)

નં. ૩	પલ્લીસ હાઇડ્રારજીરમ કમકીટા	...	૧	ગ્રેન
	તજનો ભુક્ષા	૧ ગ્રેન.
	પલ્લીસ રીફાર્ષ	૪ ગ્રેન.

એક વરસના બચ્ચાને.

નં. ૧	પલ્લીસ હાઇડ્રારજીરમ કમ કીટા	...	૧	ગ્રેન
	મોડા બાય કાર્બ...	૧ ગ્રેન
	પલ્લીસ કીટા એરોમેટીક	૨ ગ્રેન

૭ માસની ઉમરથી ૧ વરસની ઉમર સુધીના બચ્ચાને.

HYDRARGYRI NITRATIS UNGUENTUM.

હાઇડ્રારજીરી નાઇટ્રેટીસ, અંગ્વેન્ટમ. અંગ્. નાઇટ્રેટ ઓફ મરક્યુરી ઓક્સાઇડમેન્ટ.

વર્ણન—આ મલમ લીંબુના રંગનું હોય છે, અને તેની અંદર ૬૬ પરસેન્ટ મરક્યુરી સમાયેલ હોય છે.

ગુણ—ગ્રાહીક, રક્ત, શોષક, અને જંતુનાશક છે.

ઉપયોગ—સ્કાર્લેટીનઝ ઓટોરીદા અને ઓરીએ-
સીસ ના દરદ પર વારંવાર વપરાય છે. (રતવાથી કાન
પાડીપર નીકળતું હોય ત્યારે અને શરીર પર કરોળીઆ
થયા હોય ત્યારે.)

માત્રા—બાલોપચારમાં ૧ ગ્રામ મલમમાં ૧ ઑંસ
વેસેલીન મેળવવામાં આવે છે.

ઉપચાર.

લોશન.

નં. ૧ અંગ્વેન્ટમ લાઇડ્ઝરજીરી નાઇટ્રેટીસ... ૧ ગ્રામ.
ગ્લીસરાઇન. ... ૧ ઑંસ.
ઓલી આસીડકારબોલીક (૧: ૪૦): ૩ ઑંસ.

કાનના દરદમાં કાન ઘોયા પછી કાનની બાહારની
નળીમાં ટીપા તાંખવાં.

For Scarlatinal Otorrhoea.

નં. ૨ અંગ્વેન્ટમ લાઇડ્ઝરજીરી નાઇટ્રેટીસ... ૧ ગ્રામ.

તેસેલીન... ... ૧ ઑંસ.

મિશ્ર કરી—મધ્યમ તૈયાર કરવું.

નં. ૪ અંગ્ગેન્ટમ લાઇડ્રારજરી નાઇટ્રેટીસ... ૧ દ્રામ.
 ઝીંસી ઓક્સાઇડ ... ૪ દ્રામ.
 વેસેલીન આલ્કોહોલ ... ૪ ઑંસ.

મેળવી મધ્યમ તૈયાર કરવું.

(Psoriasis.) કરોળીઆના દરદ પર લગાડવું.

HYDRARGYRI OLEATUM. લાઇડ્રારજરી ઓલી-
 યેટમ અં. ઓલીયેટ ઓફ મરક્યુરી.

વર્ણન—લલકા જુરા રંગનું ચીકણું મુરખા જેવું
 હાઇ તેમાં સેંકડે દશ ટકા ઓલીયેટ, મરક્યુરીના સમા-
 વેશ હોય છે.

ગુણ—ખાંભાંપચારમાં, દાદર, વિગેરેના જંતુનો નાશ
 કરનાર એક સખતમાં સખત દવા છે, એટલુંજ નહીં
 પણ ચાંદી જેવા દરને ખાત્રીથી મટાડે છે.

ઉપયોગ—જુના ચામડીના દરદો, ખરજવા, દાદર, તથા ચાંદી ઉપર બ્રશ વતે લગાડી તેના ઉપર સ્વચ્છ કપડું બાંધવું એવી રીતે દીવસમાં બે વખત કરવું; તેનાથી સ્કેજ દરદ થાય છે.

માત્રા—ખાલોપંચારમાં એકલું અથવા તેની સાથે ઓલીએક એસિડ અડધો અડધ મેળવી લગાડવામાં આવે છે.

ઉપચાર.

નં. ૧ લાઇડ્રારજરી ઓલીથેટ્રી (પાંચ પરસેન્ટ) ૭ ગ્રામ.
ઇથર એસેટ. ૧ ગ્રામ.

મેળવી મલમ બનાવવું આનો ઉપયોગ આઠ વરસની અંદરના બચ્ચાને માટે કરવા; જુની દાદર ઉપર,

નં. ૨. લાઇડ્રારજરી ઓલીથેટ્રી (૧૦ પરસેન્ટ) ૭ ગ્રામ.
ઇથર એસેટ. (Aether accl.)... ૧ ગ્રામ.

મેળવી આઠ વરસની ઉપરની ઉમરનાને લગાડવું. જુની દાદર પર.

નં. ૩. હાઇડ્રારજરી ઓક્સાઇડ (પાંચ પરસેન્ટ) ૧ ઓંસ.
વટાણા જેટલું લેષદ રદવાળા ભાગપર ધીમે ધીમે મસ
ળવું અથવા અશયી લગાડવું. ચાંદીની ફાલ્લીઓ પર
(સીરીલોડરમા) ઉપદંશવાળી ત્વચા ઉપર.

HYDRARGYRI OXIDUM FLAVUM. અં ૦ ૫-
લોઓક્સાઇડ ઓફ મરક્યુરી.

વર્ણન—પીળા રંગનો બુદ્ધા; પાણીની અંદર પીગ-
ળતો નથી.

ગુણ—ખાહ્યોપચાર તરીકે, ચાંદીના દરદો, દાદર,
ખરજવા વીગેરે ઉપર, લગાડવાના કામમાં આવે છે.

ઉપયોગ—ઉપદંશના ચાંદા તથા સુજ આવેલા ભાગ
પર ચોપડવાથી બચો સારો ફાયદો થાય છે.

માત્રા—ખાહ્યોપચાર તરીકે ૧ થી ૧૬ ગ્રેન. ઓક
દ્રામ મલમની સાથે મેળવવાથી તૈયાર થાય છે.

નં. ૧. હાઇડ્રારજરી ઓક્સાઇડમ ફલેવમ ... ૨ ગ્રેન.

મીડી બદામનું તેલ... ... ૧ મીનીમ.
 લાઇકર પ્લેબી સમ એસીટીસ... ૨ મીનીમ.
 વેસલાઇન પ્યુર (ઓપ્પુ) ... ૨૬ ગ્રામ.
 મિશ્ર કરી ઓઇન્ટમેન્ટ તૈયાર કરવું. ઉપયોગ (ખૂલી-
 ફરાઇડીસ.) આંખની પાંપણના સોજા ઉપર લગાડવું.

નં. ૨. લાઇડારજરી આકસીડમ ફ્લેવમ... ૪ ગ્રેન.
 ઍટ્રોપીની ૧ ગ્રેન.
 વેસેલીન ૬ ઑંસ.
 મિશ્ર કરી ઓઇન્ટમેન્ટ તૈયાર કરવું.

નં. ૩. લાઇડારજરી આકસીડમ ફ્લેવમ... ૧૨ ગ્રેન.
 સાદુ મલમ ૧ ઑંસ.
 મિશ્ર કરી ઓઇન્ટમેન્ટ તૈયાર કરવું. ઉપદંશના
 આંધા ઉપર લગાડવું.

HYDRARGYRI PERCHLORIDUM. અં० ખાચ-

કલોરાઇડ ઓફ મરક્યુરી અથવા પરકલોરાઇડ ઓફ મરક્યુરી. ઉપનામ કારોસીવ સક્લેમેટ.

વર્ણન—રંગ વિનાના સાકરના જેવા ચળકતા કટકા અથવા ભુકો હોય છે. અતિશય ઉષ્ણ, ઘાતુના જેવા સ્વાદવાળું; ૧ ભાગ દવા ૧૬ ભાગ પાણીની અંદર એક ગ્રામ થઈ શકે છે. અને આલકોહલ અને ઇથરની અંદર તરતજ ઓગળી જાય છે.

ગુણ—દુર્ગંધનાશક, જંતુનાશક, સડો અટકાવનાર.

ઉપયોગ—ખાલોપચાર, અંતરોપચાર અને સ્થાનીકોપચારમાં દુર્ગંધનાશક સડો અટકાવનાર, જંતુનાશક, અને કલેબ્રને ગરમ અસર કરનાર છે. ઉપદંશ, પ્રમેહ, કાળખના વધારાના દરદો, કમળો, કંઠમાળ, સંધીવા, ગાંડીયો વા, ચામડીના દરદો, રક્ત બગાડના વ્યાધી, આંખના રોગ, અપસ્માર અને જળંદર વિગેરે વ્યાધીમાં વારંવાર વપરાય છે. (very useful in the treatment of syphilis, furunculosis, thrush, lichen urti-

cutus, diphtheria, oxyuris vermicularis and diarrhoea.) ઉપદંશ, ગુમડાં, યુલીઓ, અળાઇઓ, કંઠ રોહીણી, ઝીણા તાર જેવા જંતુઓ, અને અતિસાર ઉપર અતિ ઉપયોગી છે.

માત્રા—અંતરોપચારમાં $\frac{૧}{૪}$ ંનથી $\frac{૧}{૨}$ ંન સુધી. એક વરસની ઉમરના બચ્ચાને ઉપદંશ અને ડીફ્થેરીઆના દરદમાં આપી શકાય છે; અને મોહોટી ઉમરના બચ્ચાને તેની વયના પ્રમાણમાં આપવું.

બાહ્યોપચારમાં— $\frac{૧}{૨}$ ંનથી ૩૦ ંન, ઉપદંશ અને ગુમડાઓને ધોવા તરીકે.
 $\frac{૧}{૨}$ થી ૫ ંન, ૨ ઔંસ ઝ્લીસરાઇનમાં મેળવી ઉપદંશના ચાંદાપર લગાડવા સાર.

દુપચારમાં—સ્થાની.

$\frac{૫}{૮}$ ંન, ત્રણ ઔંસ પાણીમાં મેળવી યુલીઆના દરદપર બ્રશ વતી લગાડવા સાર.
 $\frac{૧}{૪}$ ંન, ત્રણ ઔંસ પાણીમાં મેળવી, ડી-

ફથેરીયાના દરદમાં નાક વાટે પીચકા-
રીના રૂપમાં ધોવા સાર.

૧૧ એન, બે ઐંસ ગ્લીસરાઈનમાં મેળવી,
ગળામાં ડીફથેરીઆના દરદ ઉપર ઘસ
વતે લગાડવા સાર.

૧૨ થી ૩ એન, ત્રણ ઐંસ પાણીમાં મેળવી
ઉપદંશથી થયેલા સ્વાસ નળીના દરદોમાં
સુંઘવા સાર.

૧૩ એન, ત્રણ ઐંસ પાણીમાં મેળવી ગુદામાં
ઝીણા કરમને દુર કરવા પીચકારી વાટે
ઉપયોગમાં લેવા સાર.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—ક્ષારો અને તેના
કાર્બોનેટ્સ, ચુનાનું પાણી, ટારટર ઈમેટીક, એસેટેટ ઓફ-
લેડ, નાઇટ્રેટ ઓફ સીલ્વર, આલ્ક્યુમીન, ડીકાકશન સીકા
ના અને પોટાસીયમ આયોડાઈડ પરકલોરાઇડ ઓફ મરક-
્યુરીની સાથે મેળવવાથી વિરૂદ્ધ અસર થાય છે, માટે
મેળવવી નહી.

સ્વાદુ સુધારવા--૧ ગ્રેન, પર કલોરાઇડ ઓફ મંક્યુરીને ૧ ઐસ તજના પાણીમાં મેળવવી.

ઉપચારો.

નં. ૧ અંતરોપચારમાં.

દાઘગ્રાજીરી પરકલોરાઇડ...	...	૧ ગ્રેન.
સોડી આયોડીડી.	...	૬ ઐસ.
નારંગીનું સરખત	...	૨ ઐસ.
ડીસ્ટીલ્ડ વોટર	...	૨ ઐસ.

મિશ્ર કરી ૫ થી ૧૦ ટીંપા પી શકાય તેટલા પાણીમાં નાંખી દીવસમાં ત્રણ વખત સીંચીલોડરમાં ઉપર.

ઉપદંશના ચાંદાના વ્યાધી ઉપર પીવાથી ફાયદો થાય છે.

નં. ૨ બાહ્યોપચારમાં.

દાઘગ્રાજીરી પરકલોરાઇડ.	...	૧ ભાગ.
કાલોડી ફ્લેકસીલીસ.	...	૧૦ ભાગ.

મેળવી ચામડીના દરદર કાચની સળીવને લગાડવું

Pigmented mole પીગમેન્ટેડ મોલ, રંગવાળું લાંબું
અથવા તલ.

નં. લાઇઝારેટરી પર કલોરાઈડ ૧ ટ્રેન.
લેનોલીની. ૧ ઑંસ

મિશ્ર કરી ઓઈન્ટ મેન્ટ (મલમ) બનાવવું.

For Antimycotic. માઠ; દડમ; વાદરી જેવી
રોગો ઉપર મસળવાથી આરામ થાય છે.

નં. ૪ લાઇઝારેટરી પર કલોરાઈડ... ... ૩ ટ્રેન.
કલોરોફોર્મ... ... ૨૦ મીનીમ.
ગ્લીસરાઈન ૨ ઑંસ.
ગુલાબજળ... ... ૮ ઑંસ.

મિશ્ર કરી લોશન તૈયાર કરવું. **For lichen**
urlicatus. શિળસ, અળાઈ, ઉપર લગાડવાથી
આરામ થાય છે.

HYDRARGYRI PERCHLORIDI LIQUOR. અં.

સોલ્યુશન ઓફ પરક્લોરાઇડ ઓફ મરક્યુરી.

વર્ણન—ફેડ ગ્રેન એક ડ્રામ પાણીમાં મેળવવાથી, તેનો સ્વાદ ધાતુના જોડો હોઇ મનને અણગમો ઉત્પન્ન કરે છે.

ગુણ—અંતરોપચારમાં ખાસ રક્તશોષક, કલેમ્નને ગરમી આપનાર, અને દુર્ગંધ નાશક છે.

નિદાન—ઝાડના દરદો, અતિસાર, મરડો નાના આગકાના ઉપદંશ વિદારમાં, ડીફ્થેરીયા (ગળાની અંદર ના રોગ) અને કંઠમાળના દરદો ઉપર આ દવા ઘણી અકસીર છે. નાનાં બચ્ચાઓ લાઇકર લાઇકાર જીરી ઘણી સારી રીતે સદન કરી શકે છે; અને લાગ્યેજ મોંઢામાંથી લાગ નીકળે છે. પેટની અંદરના જઠરના મોળ ઉપર વિરૂદ્ધ અસર કરે છે. જમ્યા પછી દમેશાં આ દવા આપવાની લજામણુ કરવામાં આવે છે.

માત્રા—સોલ્યુશનના એક ટીપામાં ફેડ ગ્રેન લાઈ-
પારજીરી પર કલોરાઇડ સમાયેલું છે અને

૧ ટીપુ ત્રણ થી ૭ માસના બચ્ચાને
આપી શકાય છે.

૨ થી ૪ મીનીમ એક વરસના બચ્ચાને
દરેક વખતે અપાય છે. મોંઘાટી ઉમરનાને
તેની વયના પ્રમાણમાં

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—આલકલીસ,
(ક્ષાર) તેના કાર્બોનેટ્સ, ચુનાનું પાણી, સાબુ, ટારટર-
ઇમેટીક, એસેટેટ ઓફ લેડ, નાઇટ્રેટ ઓફ સીલ્વર, આ-
લ્યુમીન, સીંકાનાનો ઉકાળો, અને પોટાશીયમ આયો-
ડાઇડ.

સ્વાદ મુદ્ધારવા સાર—૧ મીનીમ લાઇકરલાઇડ્ઝાર-
છરી પરકલોરાઇડ ૧ દ્રામ તજના પાણીમાં અથવા એકવા-
મેન્થામાં મેળવવાથી સ્વાદીષ્ટ બને છે.

ઉપચારો.

નં. ૧ લાઇકર લાઇડ્ઝારછરી પરકલોરાઇડ... ૧ મીનીમ.
એરંડીયાનું તેલ ... ૫ મીનીમ.
ચુંદરનું ચીકણું પાણી... ૧૫ મીનીમ.

એકવા મેન્થા પીપરેટા... ... ૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત, ઝાડાના દરદો ઉપર.
(અતિસારમાં.) *Diarhoea*.

નં. ૨ લાઇકર હાઇડ્રારજરી પરકલોરાઇડ... ૩૦ મીનીમ.

તજનું પાણી (એકવાસીનેમોમી... ૧ ઑંસ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત એક ચાહતી નાની
ચમચી જમ્યા પછી આપવી. બાળ ઉપદંશ ઉપર.

HYDRARGYRI TANNAS. અં. ટેનેટ ઓફ મરક્યુરી.

વર્ણન—સ્વાદ અને વાસ રહીત ઘેરા લીલા રંગની
ભુટ્ટી હોય છે, તેની અંદર પચાસ ટકા પારાનો ભાગ હોય
છે; પાણીમાં પીગળી શકતી નથી.

ઉપયોગ—અંતરોપચારમાં ઉપદંશ નાશક તરીકે ઉ-
પયોગમાં લેવાય છે.

નિદાન—વારસામાં ઉત્તરેષ ઉપદંશ ઉપર આ દવા

આપવાની બધામણ કરવામાં આવે છે, આ દવા જસદી રક્તની અંદર મળી જાય છે, અને તેનાથી કોઈ પણ જાતના અપ્રિય ચિન્હો થતાં નથી.

માત્રા— $\frac{1}{2}$ ગ્રેનથી $\frac{3}{4}$ ગ્રેન સુધી, દીવસમાં બેથી ત્રણ વખત આપવી.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—ક્ષારો, તથા કા-
ર્બોનમય ક્ષારો.

ઉપચાર.

નં. ૧	સાઇટ્રાર્થ્રી ટેનેટ	$\frac{1}{2}$ ગ્રેન.
	Sacch lactis,	}		
	દુધમાંથી ગનાવેલ ખાંડ		...	$\frac{3}{4}$ ગ્રેન.

મિશ્ર કરી દીવસમાં બે અથવા ત્રણ વખત જમ્યા પછી છ અઠવાડીયાની ઉમ્મરના બાળકથી ૩ માસના બાળકને વારસામાં ઉતરેલ ઉપદંશ ઉપર આપવી.

HYDRASTIS TINCTURA. ઉપનામ દાઇડાસ્ટીસ કેનેડેનસીસ.

વર્ણન—આલકોલની અંદર આ ટીંકચર બને છે. (મુક્તપીરીટ ૧: ૧૦;) રંગલાલ પીળો હોય છે, સ્હેજ ન-જીવી વાસ અને સ્વાદમાં કડવું હોય છે; આની અંદર એ જાતના ક્ષારોની મેળવણી આવે છે; (એરેમેરીન અને દાઇડાસ્ટીન.)

ઉપયોગ—અંતરોપચારમાં, હિજરીપર પૌષ્ટિક અસર કરવા સાર, જુના મુત્રશયના દરદમાં પ્રમેહ, પ્રદર તથા આનયમિત રતુ આવના દરદોમાં તેમજ, અતિશય વધી ગયેલા અજીર્ણના રોગમાં પૌષ્ટિક અને અગ્નિવર્ધક અસર કરે છે.

નિદાન—એટોનિક ડીપેપ્સીઆ (અશક્તિ જીન્ડાજીર્ણ) કાય રોગમાં જાતીમાંથી ઉલટી વાટે રક્ત પડતું હોય તેના પર આ દવા વાપરવાની જલામણુ કરવામાં આવે છે.

માત્રા—૨ થી ૩ મીનીમ ૧ થી ૨ વરસની ઉમરના બચ્ચાને; તેથી મોટોટી ઉમરના બ-

ચ્યાને તેની વચના પ્રમાણમાં આપવી.

સ્વાદુ સુધારવા સારું—ખે મીનીમ ટીંકયર હાઇડ્રો-
સ્ટ્રીસને દશ મીનીમ નારંગીના સરખતમાં મેળવવાથી સ્વા-
દીષ્ટ થાય છે.

ઉપચાર.

નં. ૧	ટીંકયર હાઇડ્રોસ્ટ્રીસ.	૩ મીનીમ
	નારંગીનું સરખત	૧૫ મીનીમ
	પાણી ચાખ્ખું...	૧ દ્રામ

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ૧૨ મહીનાના
બાળકને હાજરીને પીણીક અસર કરવા સારું.

HYDR OBROMICUM ACIDUM DILUTUM.

અં. હીડ્રુટ હાઇડ્રોબ્રોમિક એસીડ.

વર્ણન—રંગ રહીત અને વાસ વિનાનું ઘણુંજ
ખાટું પ્રવાહી, સેંકડે દશ ટકાના પ્રમાણમાં એસીડ હાઇ-
ડ્રોબ્રોમીક સમાપેશ છે; વધારે વખત રાખવાથી તેનો રંગ

પીળાશપર થઈ જાય છે, તે થવો નહીં જોઈએ, આના પ મીનીમમાં એક ગ્રેન પોટાસ ઓમાઈડના બરોબર થાય છે.

શુણુ—અંતરોપચારમાં તેનો ઉપયોગ, મગજપર પૌષ્ટિક અસર કરવા સારૂ, અને ઉપશમન કરવા સારૂ વપરાય છે.

નિદાન—કોરીયાના દરદ પર વાપરવાની લક્ષ્મણ કરવામાં આવે છે. અપરમાર, હીસ્ટીરીઆ, માથાના દુઃખાવા, ચસકા ઉપર પણ વપરાય છે.

માત્રા—૧૫ મીનીમ દીવસમાં ત્રણ વખત એક વરસની ઉમરના બાળકને; તેથી વધારે ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

સ્વાદ સુધારવા સારૂ—એક ગ્રામ સાકરના પાણીમાં ૧૫ મીનીમ હાઇડ્રોઓમીક ઍસીડ નાંખવાથી સ્વાદીષ્ટ થાય છે.

ઉપચાર.

નં. ૧. ઍસિડ હાઇડ્રોઓમિકડિયુટના ૧૫ મીનીમ.

દીવસમાં ત્રણ વખત એક વરસના બાળકને, કોરીયાના દરદ પર આપવાથી ફાયદો થાય છે.

HYDROCHLORICUM ACIDUM DILUTUM.

અં ૦ ડીલ્યુટ હાઇડ્રોકલોરીક અસિડ.

ઉપનામ—પ્રુસીક અસિડ.

વર્ણન—તીસ પરસેન્ટ ઓફીશીયલ સખત સોલ્યુશનનો સ્વાદ ખાટો અને વાસ સહેજ તીવ્ર હોય છે.

ગુણ—પૌષ્ટિક, લોહી મુધારનાર, અને દાહક છે.

નિદાન—અજીર્ણ, ટાઇફસ, ટાઇફોઇડ નામના તાવ, નીરંતર આવતા તાવ, પથરીના દરદ, નયળાઇ, મુત્રાશયના દરદમાં ચાંદી, ઉટારીઆ, ક્ષય અને ઉધરસના દરદોમાં વાપર્યાંથી સારો ફાયદો થાય છે. વધારે પ્રમાણમાં હળાવળ ઝેરી અસર કરે છે. Very useful in the treatment of ulcerative stomatitis, chronic gastro enteritis, infantile diarrhoea, and dyspepsia. Its antipyretic action is not very strong. મોંઢાની અંદરના ચાંદાના સોગ્ન, આંતરડાના સોગ્ન, નાના બચ્ચાંના ઝાડાના દરદો, બધેકાશ વિગેરે ઉપર ઘણીજ અસરકારક રીતે કામ કરે છે. તાવ

અટકાવવામાં તેનો ગુણુ જોઈએ તેટલો સખત નથી.

માત્રા—૧૩ મીનીમ એક વરસનાં બચ્ચાંને, અને
મોહોટી ઉમરના બચ્ચાંને તેથી વયના પ્ર-
માણુમાં આપવું.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—ક્ષારો અને કા-
ર્બોનમય ક્ષારો: વનસ્પતિના અમ્લના ક્ષારો, સીલ્કવર, અને
સીસુ સાથે મળેલો માટી જેવો પદાર્થ (ચુનો, મેગન
શાયા વિગેરે) તથા ગુંદ જેવો ચીકણો પદાર્થ અથવા ગુંદ.

સ્વાદુ મુધારવા સાડુ—એક મીનીમ લાઇટગ્રાફોરી-
ક એસિડ ડીલ્યુટને ચાર મીનીમ ગ્લીસરાઇન અથવા ના-
દંગીના સરખતમાં મેળવવાથી સ્વાદીષ્ટ બને છે.

ઉપચાર.

નં. ૧ એસિડ લાઇટગ્રાફોરીક ડીલ્યુટ ... ૩ મીનીમ.
ગ્લીસરાઇન ૧૨ મીનીમ.
એકવાડીસ્ટીલેટ... ... ૨ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ગરમ પાણી બે

વરસના બચ્ચાને અજીર્ણના દરદમાં આપવામાં આવે છે.

નં. ૨ એસિડ લાઇટ્રોકલોરીક ડીલ્યુટ ... ૩ મીનીમ.
 પેપાસિન પોરસિ ... ૧ ગ્રેન.
 નારંગીનો સરખત ... ૧૫ મીનીમ.
 પાણી... ... ૧ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત જમતી વખત બે થી ત્રણ વરસના બચ્ચાને અજીર્ણ ઉપર

નં. ૩ એસિડ લાઇટ્રોકલોરીક ડીલ્યુટ ... ૩ મીનીમ.
 Liq. euonymi et pep
 sini Compound લાઇટ્ર ... ૧ દ્રામ.
 પૂઓનીમી એટ પેપસીની કંપાઉન્ડ }
 એલીકસીર સીમ્પ્લીસીસ ... ૧૫ મીનીમ.
 પાણી ... ૩ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત સાતથી દશ વરસના

બચ્ચાને આંતરડા જીર્ણ સોજના દરદ ઉપર. Chronic gastro enteritis.

HYDROCYANICUM ACIDUM DILUTUM.

અં. ડીલ્યુટ હાઈડ્રોચ્ચાનીક એસિડ.

વર્ણન—રંગ રહીત સ્વચ્છ પ્રવાહી હોય છે અને તેની વાસ ધણીજ સખત અને વિચિત્ર હોય છે. સ્વાદમાં પ્રથમ થાંડક આવે છે અને પછીથી લાઘ્ય બળે છે, પ્રતિક્રિયા સેહેજ અમ્લ હોય છે, અને તેની અંદર આસિડનો બે પરસેંટ લાગ સમાયેલો હોય છે.

ગુણ—અંતરોપચારમાં, ગેસ્ટ્રીકપેક્ષમોનરી. (જઠર તથા ફેફસાના દરદમાં, શાંતીકારક અસર કરે છે, અને આંકડી તથા ચુંકને મટાડે છે. વધારે પ્રમાણમાં તીવ્ર હેર છે.

નિદાન—ખીજ દરમ્મની કુકડીઆ ખાંસી, જીર્ણ ઉલટી, તિક્ષણ જઠરના સોજ ઉપર, વાપરવાની લલામણ કરવામાં આવે છે.

માત્રા— $\frac{1}{2}$ થી $\frac{1}{2}$ મીનીમ, ૧ વરસના બાળકને;
મોટી ઉમરના બચ્ચાંને તેની વયના પ્ર-
માણ્યમાં.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—સલ્ફ્યુરેટસ, ખ-
નીજ ક્ષારો, રેડ ઓક્સાઇડ ઓફ મરક્યુરી, અને ખ-
નીજ અક્ષ.

સ્વાદ મુધારવા સાર— $\frac{1}{2}$ મીનીમ ડીલ્યુટેડ લાઇટ્સ-
સ્થાનીક આસીડને ૧ ગ્રામ નારંગીના ફુલના પાણીમાં
અથવા એકવાકેરૂઆઈમાં મેળવી આપવાથી સ્વાદીષ્ટ થાય છે.

ઉપચારો.

નં. ૧. એસિડ લાઇટ્સસ્થાનીક ડીલ્યુટ ... ૧ મીનીમ.
સ્પીરીટ ક્યોરોફોર્મ. ... ૧ મીનીમ.
નારંગીના ફુલનું પાણી... ૧ ગ્રામ.
મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત આપવું. તીક્ષ્ણ
જઠરના સોજાની સાથે અતિશય ઉલટીઓ થતી
હોય ત્યારે.

નં. ૨ એસિડ હાઇડ્રોસ્થાનિક ડિલ્યુટ. ... ૩ મીનીમ.
 સોડા બાયકાર્બોનેટ ... ૨ ગ્રેન.
 સાદુ સરખત ... ૧૦ મીનીમ.
 એકવા કેરઆઇ... ૧ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમા ત્રણ વખત છ મહીનાના બા-
 બકથી એક વરસના બાળક માટે કુકડીઆ ખાંસી ઉપર.

વિષનાશક (એન્ટીડોટ)—એસીડ હાઇડ્રોસ્થાનિક
 કુકડીલ્યુટના ઝેરની વિષ નાશક દવાઓ હાઇડ્રેટ ઓફ આ-
 ચરન, અને મેગનેસીઆ છે.

HYOSCYAMI EXTRACTUM. અં. હાપ્પાસા-
 હમસનાદગર અથવા એક્સ્ટ્રાક્ટ ઓફ હેનમેન.
 ગુ. ખોરાસાની અજમાનું સત્વ.

વર્ણન—આનું તાણું સત્વ, લીલા પાંદડાના રસ-
 માંથી કાઢવામાં આવે છે. તેની બનાવટમાં જલદી અસ-

રકારક તત્ત્વો, હાઠઝોસ્યામીનનો ક્ષાર અને છે; વાસ ધણોજ તેજ; સ્વાદમાં કડવું અને સહેજ ઉમ્ર હોય છે.

અંતરોપચારમાં, ઘેન લાવવા સાર, તાણ તથા આંકડી મટાડવામાં તથા કેદસાંપર શાંતીદાયક અસર કરવામાં વપરાય છે.

ગુણ—પીડા શામક, માદક, કદમ્બ, ચુંક તથા આંકડી મટાડનાર અને સ્નાયુ શૈથિલ્યહત છે, મગજમાં લોહીનો એક ડેકાણે જમાવ થઇ ગયો હોય તેના ઉપર.

નિદાન—મગજના વ્યાધી, મગજ તદ્દન બે ચેન રહેતું હોય અને નિંદ્રા આવતી હોય, નાનખાંસ તથા દિસ્તીરીઆથી થતા બળકારાના દરદમાં, માથાના દુખાવામાં, સધીવામાં, દમ, ખાંસી, કુકડીયા ખાસી દદમરોગ, ઉન્માદ, મૂત્ર પિંડના વ્યાધી, પેશાબની બળનરા, હિનવા, અને ચસકાના દરદમાં સારો ફાયદો કરે છે.

માત્રા—૧ થી ૨ ગ્રેન એક વખત, આખા દીવસમાં ૧ ગ્રેન સુધી અપાય છે.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—સીસાના અને

ચાંદીના ક્ષારો, કોરટીકના ક્ષારો અને વનસ્પતિના અમ્લો.

સ્વાદુ સુખાસ્વા સાડ— $\frac{1}{8}$ ટ્રેન એકસ્ટ્રાક્ટ હાયો-
સ્યામીને પાંચ ટ્રેનસીરપ મોરીમાં મેળવવાથી સ્વાદીષ્ટ
થાય છે.

ઉપચાર.

નં. ૧ એકસ્ટ્રા હાયોસ્યામી $\frac{1}{8}$ ટ્રેન.
સીરપ મોરી. (Syr. mori.)... ૫ મીનીમ.
પાણી ૧ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ૧૮ મહીનાના પા-
ળકને કુકડી ખાંસી ઉપર.

HYOSCYAMI TINCTURA. અં. ટીંકચર ઓફ
હેનમેન, ગુ. ખોરાસાની અજમાનો અર્ક.

વર્ણન—આ આફો'લીક ટીંકચર છે અને (૧.૮)
પ્રુક રપીરીટમાં બનાવવામાં આવે છે સ્વાદમાં ઉગ્ર, કડવું
વાસ જારે અને મનને ગમે નહીં તેવો; (Contains Hy-

oscyamine, an alkaloid isomer of atropine.)

ઉપયોગ, ગુણ, નિદાન, વિરૂદ્ધ અસર કરનાર, દવા-
ઓ, સ્વાદ સુધારવા સારૂ મેળવાળી એકરદાકટ દાયોસ્યા-
મીમાં લખ્યા મુજબ સમગ્ર લેવું.

માત્રા—૨ થી ૪ મીનીમ ૧ વરસના બચ્ચાને મો-
હોટી ઉમરનાં તેની વયના પ્રમાણમાં.

ઉપચાર.

નં. ૧ ટીંકચર દાયોસ્યામી	૩ મીનીમ.
સીરપ મોરી	૧૫ મીનીમ
પાણી...	૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ૧ વરસના બચ્ચાને
માટે (સીરીબ્રસ કંજેશન વીથ મચ રેસ્ટલેસનેસ) મગ-
જમાં લોટી જમી જવાથી એન પડતું ન હોય તેના પર.

IPECACU ANHA. અ. ઈપીકાકયુ આના.

વર્ણન—મે તરેહની ભુકી થાય છે. એક રાતા

જુરા રંગની અને બીજી રાખોડી જેવા જુરા રંગની; વાસ રહેજ, પણ વિચિત્ર હોય છે, કટુ અને કાંઠક ઉગ્ર સ્વાદ હોય છે. (Contains an alkaloid emetin and ipecacuanhic acid.)

ગુણ—અંતરોપચારમાં સ્વેદન, કફ, અને મોટા પ્રમાણમાં વમનકારક અને સંગ્રહણીના દરદમાં વપરાય છે.

નિદાન—ખાંસી, સળેખમ, જુની ઉધરસ, ક્ષય અને દમના રોગમાં ધણું ઉપયોગી છે. કંઠ નળીના રોગ તથા કંઠ નળીના દરદો પર, ઉંટાટીઆ, મરડા અને અતિસારના દરદમાં પણ આ દવા ઘણીજ કીમતી છે.

માત્રા—કફ દૂર કરી.

૧૬ ગ્રેન. ૭ માસના બચ્ચાને.

૧૨ ગ્રેન. એક વરસના બચ્ચાને.

૬ ગ્રેન. એકથી બે વરસના બચ્ચાને.

મોટાટી ઉમરના બચ્ચાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

આત્રા—વમનકારક તરીકે.

૫ એન ૭ માસના બાળકથી એક વર્ષના બાળકને.

૧૩ એન. એકથી ત્રણ વરસના બચ્ચાંને.

૨૩ એન. ત્રણથી પાંચ વરસના બચ્ચાંને.

૪ એન. ૭ થી દશ વરસના બચ્ચાંને.

૪ થી ૬ એન. દશથી પંદર વરસના છોકરાને: જરૂર પડે તો ફરીવાર આપવું.

સ્વાદ સુધારવા સારું—૧ એન છપીકા કુટુંબાના સાથે પાંચ મીનીમ તારંગીના સરખત, અથવા ૧ એન સાકર, મેળવી આપવાથી સ્વાદોષ્ટ થાય છે.

ઉપચારો.

નં. ૧ છપીકાકુટુંબ આનાની બુટી... ... ૧૫ એન.
એકવા ફરવાઈડી ૬ ઓંસ

મિશ્ર કરી એક નાની ચાની ચમચી દર કલાકે ચારથી ૭ વરસના બચ્ચાંને, ડીસેન્ટ્રી (અતિસાર) ઉપર આપવાથી ફાયદો થાય છે.

- નં. ૨. પલ્લીસ ઇપીકાક... ... ૧ ઝેન.
પલ્લીસ ક્રિટાએરોમેટિક. ૩ ઝેન.

મિશ્ર કરી દીવસમાં બે અથવા ત્રણ વખત એકથી
બે વરસના બચ્ચાને ડીએટ્રી (અતિસાર) ઉપર.

- નં. ૩. પલ્લીસ ઇપીકાક ૭૧ ઝેન.
પોટ. સ્ટીબીઓ-ટાર્ટેરીક } ... ૧ ઝેન.
Pot. Stibio-tartaric }
ઓક્સીમેલ સીલા ૨૬ દ્રામ.
પાણી (ડીસ્ટીલ્ડ વોટર) ... ૧ ઓંસ.

મિશ્ર કરી એક ચાલાની રામચી દર દશ દશ મીનીટ
બ્યાં સુધી ઉલટી ન થાય ત્યાં સુધી. મોહોટી ઉમ-
રના છોકરાંને.

- નં. ૪. પલ્લીસ ઇપીકાક ૨ ઝેન.
એકવા ફરવાઇડી (Fervido) ૩ ઓંસ.
ઉપરના બનેનું ઇનક્યુઝમ બનાવી તેમાં લાઇકર.
આમોની, ઍનીસ્ટ ૧૫ મીનીમ. અને સીરપ શીની

કચ્છાર્ધ ૨ ગ્રામ. મેળવી બે ચા' ૧૧ નાની ચમચી દીવસમાં ત્રણ વખત પાવી. ૧ થી બે વરસના બચ્ચાને, Bronchitis. સસાળી અથવા વરાધ ઉપર.

IPECACUANHÆ PULVIS COMPOSITUS.

અ. ડોયર્સ પાઉડર.

વર્ણન—આ દવાના દસ ભાગમાં ૧ ભાગ ઇપીકા-કચ્છાના, એક ભાગ અરીણુ, અને આઠ ભાગ સફેદ આદ્ર પોટાસીયમ હોય છે.

ગુણ—અંતરોપચારમાં, જઠરને શાંતી આપે છે. સ્વેદન અને કફન છે.

નિદાન—અતિસારના દરદમાં તથા કુકડીઆ ખાંસીનું અતિશય બેર વધી ગયું હોય તેવી સ્થિતિમાં, ખાંસીના દરદમાં, અને કંઠ નળીના સોજામાં તથા નાના બચ્ચાની શ્વાસ નળી અતિશય બેરમાં ખાંસી આવવાથી સાંકડી થઈ ગય તેના પર આ દવા આપવાથી ઘણીજ સારી અસર થાય છે.

માત્રા—૧ થી ૩ એન. એક વરસના બાળકને
મોહોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણુમ.

સ્વાદીષ્ટ કરવા સારૂ—૩ એન પલ્વીસ ઇપીકાઃ
કંપાઉન્ડની અંદર ૩ એન તજની ભુટા અને એક એ
સાકર મેળવી આપવું.

ઉપચાર.

નં. ૧.	પલ્વીસ ઇપીકાઃ, કોઃ...	...	૩ એન.
	પલ્વીસ એકરટ્રાકટ કોનોઆઇ	...	૧ એન.
	તજની ભુટા...	...	૨ એન.
	સફેદ ખાંડની ભુટા	...	૪ એન.

મિશ્ર કરી રાતના સુતી વખતે. એ વરસના બચ્ચાંને
ખીજ દરજ્જના ઉંટાટીયા ઉપર ત્યારે ખાંસી અતિ
શય પિડાકારક થઇ ગઇ હોય ત્યારે.

નં. ૨.	પલ્વીસ ઇપીકાઃ, કોઃ	...	૧૩ એન
	ફેરી કાર્બોનાસ સેકરેટા	...	૩ એન

સંકરેટા આદમી... ... ૧૩ ટ્રેન.

મિશ્ર કરી ૧૦ દશ પડીકા કરવા, એક પડીકું દી-
વસમાં બે અથવા ત્રણ વખત એક વરસની વયના
બાળકને. For Enteric catarrh in rickety
children.

નં. ૩ પચીસ હાઇડ્રોજન કમ કીટા. ... ૧ ટ્રેન.

પચીસ ઇપીકાક કો. ... ૧ ટ્રેન.

મિશ્ર કરી એક પડીકા સવારે તથા સાંજે આપવી.
બે વરસના બચ્ચાને, ગેસ્ટ્રો એન્ટ્રી રાઇટીસ વીથ મચ વા-
મીટીંગ (જઠરના તીક્ષ્ણ સોજાની સાથે અતિશય ઉલટી
થતી હોય તેના પર ઘણા સારા ફાયદા કરે છે.

PECACUANHA VINUM. અં. એપીકયુઆનાનો
આસવ (વાઇન)

વર્ણન—આ દવામાં ઇપીકાકયુ આનાનો લુકો અને

એસેટીક એસિડ, શેરીવાઇન (૧: ૧: ૨૦) માં મેળવી
બનાવે છે. સ્વાદ અને વાસ મનને પસંદ પડે તેવો હોય છે.

ગુણ—અંતરોપચારમાં ગરમ અસર કરનાર, કંઠ
ને મટાડવા તથા વમન, કફ, કારક છે.

નિદાન—ખાંસી ઉપર, અને કંઠ નળીના સોજન
ઉપર, ખાસ કરીને દુર્બળ, અને નાળુક બાળકોને આપ-
વાથી ઘણી જ સારી અસર કરે છે.

માત્રા—કફ તરીકે ૨ થી ૩ મીનીમ. ૧ વરસનાં
બચ્ચાને. મોહોટી ઉમરનાં તેની વયના
પ્રમાણમાં વમન તરીકે ૧૦ થી ૨૦ મી-
નીમ એકજ વખતે ૧ વરસના બચ્ચાને;
જરૂર પડે ફરીવાર તેજ મુજબ પાવું.

ઉપચાર.

નં. ૧	વાઇનમ ઇપીક્રાક	૨૩ ટ્રેન.
	આમોનીયા કાર્બોનેટ	૧ ટ્રેન.
	ગ્લીસરાઇન	૧૦ મીનીમ.
	પાણી.	૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ અથવા ચાર વખત પાવો.
૧ વરસના બચ્ચાને ખાંસી, તથા વરસના દરદ ઉપર.

નં. ૨	વાઇનમ ઇપીકાક,...	૨ ગ્રામ.
	સ્પીરીટ ઇથરીસ નાઇટ્રોસી...	૧ ગ્રામ,
	સીરપ ટોલુ	૧ ઑંસ.
	ગ્લીસરાઇન	$\frac{1}{2}$ ઑંસ.
	પાણી (ડીસ્ટીલ્ડ વોટર)...	૩ ઑંસ.

મિશ્ર કરી એક નાની ચાંની ચમચી દીવસમાં ત્રણ વખત. ૨ થી ૩ વરસના બચ્ચાને. Expectorant in measles. એરીમાં ખાંસી થઇ હોય ત્યારે કઇ તરીકે આપવાથી ફાયદો થાય છે.

નં. ૩	વાઇનમ ઇપીકાક...	૩ મીનીમ.
	લાઇકર આમોનીઆ સાઇટ્રેટ	૧૦ મીનીમ.
	સીરપ ટોલુ	૧૦ મીનીમ.
	પાણી (ડીસ્ટીલ્ડ વોટર)	૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત એક વરસના બ-
ચ્ચાને સ્વાસ નળીના સોજના દરદમાં.

Brncho Pneumonia.

IODI TINCTURA. અ. ટીંકચર ઓડ આયોડીન.

વર્ણન—ટીંકચર આયોડીન રેક્ટીફાઇડ સ્પીરીટ
(૧:૪૦); માં બને છે. રંગ ઘેરો લાલ કાળો હોય છે;
સ્વાદ ધાતુના જેવા અને આહીક હોય છે.

ગુણ—ત્રથી શામક, આહીક, રક્ત શોષક, કફન
અને મૂત્રજ છે; વધારે પ્રમાણમાં ઝેર છે.

નિદાન—ચાંદી, પ્રમેહ, કંઠમાળ, બુની ખાંસી,
હર્ણ મેનીન બ્રાઇટીસ, પરતીઓન્સ, અને દાદર, અને
બીજા ચામડીના સે બ તથા ગાંઠો, ખરજવા, વિગેરે ઉપર
વાપરવાથી સારો ફાયદો થાય છે. વિશેષ હકીકત સાર
મેટિરીયા મેડિકા પાનું ૩૪૬ જુઓ. અંતરોપચારમાં આ
દવા આપવાથી સજોખમ જેવું માલમ પડે તો દવા એક-
દમ બંધ કરવી.

માત્રા—૩ થી ૧ મીનીમ એક વખતની માએક વર
સના બચ્ચાને, મોહોટી ઉમરના બચ્ચાને
તેની વયના પ્રમાણમાં.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—આમોનીઆ, ધા-
તુના ક્ષારો, ખતીજ અમ્લ અને વનસ્પતિના ગ્રીહાક પદાર્થો-
સ્વાદીષ્ટ કરવા સાડ—૧ મીનીમ ટીંકચર આયો-
ડીન ૧૦ મીનીમ નારંગીનું સરખત અથવા ૧ દ્રામ
શેરીવાઈન મેળવવું.

અંતરો ઉપચાર.

નં. ૧ ટીંકચર આયોડી	૧ મીનીમ.
નારંગીનું સરખત	૧૦ મીનીમ.
નારંગીના કુત્રનું પાણી	૧ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દાવસમાં ત્રણ વખત જમ્યા પછી ૧ થી
૨ વરસના બચ્ચાને કંઠમાળના દરદમાં For Sc-
rophulosis.

નં. ૨	ટીંકચર આયોડી	૧૩ મીનીમ.
	ટીંકચર ફેરીપરકલોરાઇડ	૫ મીનીમ.
	નારંગીનું સરખત	૨૦ મીનીમ.
	વાઇનમ ઝેરીસી	૨ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત જમ્યા પછી ૩ થી ૪ વરસના બચ્ચાને કંઠમાળના; દરદમાં. For Scrophulosis.

આલ્બોપચાર.

- નં. ૧ ટીંકચર આયોડીન.
લીનીમેન્ટ એકાનાઇડ.
બંને સરખા માપે લેખને મીશ્ર કરવા. (લીમેન્ટ)
દાદર ઉપર લગાડવા સાર.

નં. ૨	ટીંકચર આયોડી...	૨ ગ્રામ.
	ઓર્થો ફોસ્ફોર	૧ ઓંસ.

મિશ્ર કરી ફલાલીનનો કટકા બોળા દાદર પર ઘસવો
For Perniones.

IODUM. આયોડમ અં. આયોડીન.

વર્ણન—દરીયાની શેવાળમાંથી બને છે. ઘેરા રંગના કટકા હોય છે, એનો ચળકાટ ધાતુના જેવો હોય છે, ઉડી જાય તેવા, અને વિચિત્ર વાસવાળો, અને કલો-રાઇનના જેવા દેખાવવાળો હોય છે; કર્પાચીતજ પાણી સાથે પીગળે છે; પરંતુ આલકા'લ, ઇથર, અને આયોડાઇડ ઓફ પોટાશીયમના સોલ્યુશન સાથે મળવાથી તરત પીગળી જાય છે, ચામડીપર તેનો પીગો ડાઘ પડે છે.

ઉપયોગ—આલ્કોપચારમાં તથા સ્થાનીક દરદોપર લગાડવાના કામમાં, દુર્ગંધનાશક, સડો અટકાવનાર અને રક્તશોષક છે.

નિદાન—તિક્ષણ અને જીર્ણ ચાળીઆના દરદોપર, અંથી, કંઠમાળની ગાંઠો અને દાદરપર ઘણીજ ઉપયોગી અને ફાયદાકારક છે, આલ્કોપચારમાં, ફક્ત મલમ, તેલ,

વિગેરે બનાવવા સારૂ વપરાય છે.

માત્રા—૧) ભાગ દવા અને ૧૫૦ ભાગ ગ્લીસરા-
ઇનમાં મેળવી પેઇન્ટ ચોપડવા જેવું પાતળું
તૈયાર કરવું, અને મળાના ચાળીઆપર
બ્રશવતી ચોપડવાથી ફાયદો થાય છે.

૧) ભાગ દવા અને ૨૦૦ ભાગ કાલોડીયમ.
for Perniones દાદરના દરદમાં.

૧ ભાગ દવા ૩૦ થી ૫૦ ભાગ મલમ.
સુજેલી ગાંઠો પર લગાડવાથી ફાયદો થાયજે.

૧ ભાગ દવા અને ૨૦ ભાગ લીનીમેન્ટમાં
વપરાતી ચીન્ને. (લીનીમેન્ટ)

વિરૂદ્ધ અસરકારક દવાઓ--આમોનીઆ, ધાતુના
ક્ષારો, ખનીજ અમ્લ, અને વનસ્પતિના એડરિટ્રનજન્ટસ.

ઉપચાર.

નં ૧ Pigment. પીગમેન્ટ, ચોપડવાની દવા.

આયોડાઇન ૩ ગ્રેન.

પોટાસ આયોડાઇડ ૩ દ્રામ.

ગ્લીસરાઇન ૧ ઓંસ.
મિશ્ર કરી પેનશીલની આણી જેવા બ્રશવતે, મુઝેલા
ચોળીઆપરલગાડવું.

નં ૨ લીનીમેન્ટ.

આયોડીન ૫ ભાગ.
પોટાસ આયોડાઇડ ૨ ભાગ.
ગ્લીસરાઇન ૨ ભાગ.
સ્પીરીટવાઇન રેક્ટીફાઇડ... .. ૮૦ ભાગ

નં. ૩ આયોડીન ૨૬ ઓંસ.
કાલોડીયમ ફ્લોઇડસાઇલ... .. ૧ ઓંસ.

મિશ્ર કરી કાચના ગોળ સળીઆ વતે ચોપડવું.

નં. ૪ ઓઇનમેન્ટ મલમ.

આયોડીન... .. ૧૧ ઓંસ.

પોટાસ આયોડાઇડ ૧૫ ગ્રેન
 ચોખ્ખું વેસલીન ૧ ઓંસ
 મિશ્ર કરી કંઠમાળની નરમ ગાંઠો પર ચોપડવું.
 For Struma Parenchymatosa.

IODIFORMUM. આયોડોફોરમમ, અં. ફોરમીલ ટ્રીઆ-
 યોડાઇડ અથવા આયોડોફોર્મ.

વર્ણન—ચળકતી પીળા રંગની ભુફા હોય છે એની
 વાસ બહુ તીવ્ર અને મનને ગમે નહીં તેવી હોય છે, પા-
 ણીની સાથે મળી એક જીવ થતી નથી, પણ આલકો'લ,
 ઇથર, ક્લોરોફોર્મ, ક્લોરોફોર્મ. વેસલિન. બદામનું તેલ
 અને ખીજ તેલોની સાથે સંલેષાઈતી મળી શકે છે.

ઉપયોગ—અંતરોપચારમાં અને બાહ્યોપચારમાં બ-
 ન્નેમાં થાય છે. લાલ ન બળે તેવી, દુર્ગંધનાશક, જંતુના-
 શક, અને રોપણ છે. (બગડી જવાથી આયોડીનના જેવું
 થઈ જાય છે.)

નિદાન (ઉપચાર)—સડેલા ચાંદા, ઘા, ચાંદીના,

પ્રમેદના અને ડીફથેરીલીકથી થતા ચાંદા, કુકાનો સોળે, મેનીન જાઈટીસના તીક્ષણ ચિન્હ દખાઈ ગયા પછી. અજી-જીની પ્રથમ અવસ્થામાં, જઠરના સોળ, અને પેટમાંનાં જીણાં કરમ પર આ દવા ઘણીજ ગુણકારક છે; ક્ષયરોગમાં તેનો નાસ લેવાય છે; રતવા અથવા સોળપર કોલોડીયનના સરખા ભાગમાં મેળવી ચોપડવાથી આરામ થાય છે.

માત્રા—અંતરોપચારમાં.

૧ ટ્રેન, એક ડોઝમાં ૧ વરસના બચ્ચાને; મોઢોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં. બાહ્યોપચારમાં—ત્રા ઉપર ભભરાવવામાં, ૧: ૧૨ વેસલીન, મેળવી મલમ, તૈયાર કરવું મેનજાઈટીસ ઉપર લગાડવું. ૧: ૨૦ વેસલીન, નાકના નસકોરાંમાં નાકની અંદરના ડીફથેરીઆના દરદમાં દાખલ કરવા સાર.

૧: ૧૦-૧૫ કોલોડીયન, બાહારના ત્રા ઉપર લગાડવા સાર.

ઉપચારો

નં. ૧	આયોડોફોર્મ	૧ ગ્રેન.
	સોડીઆય કાર્બોનાસ	૪ ગ્રેન.
	સેકરેટેડ આલ્બી...	૨ ગ્રેન.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ૨ વરસના બચ્ચાને આપવું. બીજે દીવસે સવારના એરંડીયું આપવુંઃ ઝીણા કરમ ઉપર (Ascarides.)

નં. ૨.	આયોડોફોર્મ	૧ ગ્રેન.
	પલ્વીસ ઈપીકાક ડ્રો;	૧ ગ્રેન.
	સેકરેટ લેક્ટીસ...	૫ ગ્રેન.

મિશ્ર કરી એક પડીકું દર બે કલાકે, દશ પડીકા સુધી લેવા. ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાને, તિક્ષણ જઠરના મોખ ઉપર. acute gastro enteritis.

નં. ૩. બાહ્યોપચાર.

આયોડોફોર્મ	૪૦ ગ્રેન.
----------------	-----	-----	-----------

વેસલીન ૧ ઑંસ.
 મિશ્ર કરી મક્કમ તૈયાર કરવું. માથાપર દળ્લમત
 કરાવી દર સવારના ચોપડવું અને તેના પર મેકીન-
 ટોશ નામની ટોપી પહેરવી. મગજના અંતરાવરણના
 મોજાપર, તીક્ષણ ચિન્દ દબાઈ ગયા પછી.

નં. ૪. આયોડોફોર્મ... .. ૨૪ ગ્રેન.
 ન્યુસીડેજ ટ્રેજેન્થ વંતઈતા પ્રમાણમાં.
 ગ્લીસેરાઇન ૩ ઑંસ.
 પાણી (ડીસ્ટીલ્ડ વોટર)... .. ૩ ઑંસ.

મિશ્ર કરી તેનો આઠમે ભાગ દરરોજ સાંજના
 મૂત્રાશયના સોજાના વરમ ઉપર પીચકારીથી ત્વચામાં
 દાખલ કરવો. (સિસટાઇટિસ.)

Note—Iodoform is not to be given
 to children with nephritis, in whom it
 may produce symptoms of severe poison-

ing. (આયોડોફોર્મ જે બચ્ચાને ગુરદાનું, અથવા મુજ પીંડનું દરદ હોય તેને આ દવા આપવી નહી, કારણ તેનાથી સખત ઝેરી ચિન્હો પેદા થઇ બચ્ચું મરી જાય છે.)

JABORANDI INFUSUM. જેમ્બોરેન્ડી ઇનફ્યુઝમ.

ઉપનામ *Pilocarpus Pennatifolia*. પાષ્ણો-કાર્પસ પેનેટી ફોલીઆ. જેમ્બોરેન્ડીનું ઇનફ્યુઝમ.
(ઉકાળો)

ઉપયોગ—અંતરોપચારમાં, આપવાથી જોરાવર અને તાબડતોબ પરસેવો લાવે છે તથા થુંક પેદા કરે છે, અને આંખોને સંકુચીત કરે છે.

નિદાન—તિક્ષણ ગુરદાના દરદમાં જ્યારે પેશાબ ઘણાજ થોડો ઉતરતો હોય ત્યારે, અને અળાછબો, ગલ-મુશ્સા થયા હોય ત્યારે વાપરવાથી સારો ફાયદો થાય છે. વધારે લડાકત અમારી મેટ્રીયામેટીકામાં જોવાથી માલમ પડશે.

માત્રા— $\frac{1}{2}$ થી ૧ દ્રામ ઉકાળો. ૧ થી ૨ વરસના
બાળકને; મોઢોટી ઉમરનાને તેની વયના
પ્રમાણમાં.

રવાહીષ્ટ કરવા સારૂ—એક દ્રામ ઉકાળામાં ૧૫
મીનીમ નારંગીનો સરખત ઉમેરવો.

ઉપચાર.

નં.. ૧. ઈનફ્યુઝમ જોબોરેન્ડી... ૧ દ્રામ.
નારંગીનો સરખત ... ૧૫ મીનીમ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત, જે વરસના
બાળકને. For scarlatinal Nephritis.
(રતવાથી થયેલા ગુરદાના દરદમાં.)

નોટ:—મેલાડોનાની ઝેરી અસરમાં જોબોરેન્ડી આ-
પવાથી વિપનાશક અસર કરે છે.

JALAPÆ PULVIS COMPOSITUS. પલ્વીસ

જલપી કંપોઝીટસ. અં ૦ કંપોઝીટ પાઉડર ઓફ

જલપ. ગુ૦ જલપનો મિશ્રિત ભુકો.

વર્ણન—અનાવટ પાંચ ભાગ જલપનો ભુકો અને નવ ભાગ એસીડ ટારટરેટ ઓફ પોટાસીયમ, અને એક ભાગ સુંકેનો ભુકો.

ગુણ—અંતરોપચારમાં ધીમે દસ્ત લાવવા તથા કૃમિદ્વ તરીકે વપરાય છે.

નિદાન—જીર્ણ અંધકોષમાં, કાળજના વધારામાં, નિક્ષણ ગુરદાના દરદમાં અને ગ્રીણા કરમના દરદપર વાપરવાથી ઘણો સારો ફાયદો થાય છે.

માત્રા—૧ થી ૨ ગ્રેન એક વખતની માત્રા ૧ વરસના બચ્ચાને, મોઢોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

ઉપચાર.

નં. ૧	પલ્લીસ જલપી કો.	૨ ગ્રેન.
	પલ્લીસ દાઝડૂરજીરી	}	...	૧ ગ્રેન.
	કમ્પીટા...			

મિશ્ર કરી એક વરસના બચ્ચાને આપવું.

નં. ૨	પલ્લવીસ જાલપી કો.	૨ ગ્રેન.
	પલ્લવીસ રીડી	૨ ગ્રેન.
	તજનો ભુકો	૧ ગ્રેન.

મિશ્ર કરી સવારની વખતે આપવું, એક વરસના બચ્ચાને અંધકોષ ઉપર. Constipation.

KAMALA. કમાલા અં ૦ કમાલા. ગુ ૦ કપીલો.

વર્ણન—ઝીણો દાણાદાર લાલ ઇંટના જેવા રંગનો હોય છે; લગભગ સ્વાદ રહીત અને વાસ રહીત હોય છે; પાણીમાં મિશ્ર થતો નથી, આલકોલ, ઇથર અને કલોરો ફોર્મમાં મળી જાય છે અને તેનો રંગ ઘેરો લાલ થાય છે.

ગુણ—દુર્મિદ્ર તરીકે અંતરોપચારમાં વપરાય છે.

નિદાન—ચપટા કરમમાં ઘણો ફાયદો કરે છે. અને આમર્ષના ગરતી સાથે આપવાથી સ્વાદીષ્ટ થાય છે.

માત્રા—૧૦ થી ૨૦ ગ્રેન. એક વખત. ૪ થી ૮ વરસના બચ્ચાને; ૩૦ થી ૪૫ ગ્રેન મો-હોટી ઉમરના છોકરાઓને.

ઉપચાર.

નં. ૧	કમાલા...	૨૦ ગ્રેન
	આમલીનોગર	૧ દ્રામ

મિશ્ર કરી તેના બે ભાગ કરી એક કલાકમાં બે વખત લેવા; છ વરસના બચ્ચાને. *Toenia Solium*. લાંબા ચપટા કરમ સાથે.

નં. ૨	કમાલા...	૧૫ ગ્રેન
	કુસોના પુલ	૧૫ ગ્રેન.
	પલ્લીસ રેડીકસ શીલીસીસ...	૧૫ ગ્રેન.
	સીરપ ઝીંઝીબેરી.	૧ ઓંસ.
	એકવા એનીસી...	૩ ઓંસ.

મિશ્ર કરી ટેબલ સ્પુન પુલ દર બે કલાકે આઠ વરસની ઉંમરના બચ્ચાને. (*Toenia*) ચપટાકરમ સાથે.

KINO. કાઢનો. અં ૦ કાઢનો ગુ. હીરા દખણ.

વર્ણન—કાઢનો પહીસ કંપોઝીટસમાં કાઢનો, અશીણ અને તજની છાતનું માપ ૧૫: ૧: ૧૪. છે. (કાઢનો ૧૫ ભાગ, અશીણ ૧ ભાગ, અને તજની છાત ૧૪ ભાગ.) કાઢનો સ્વાસ રહીત અને અતિગ્રાહીક હોય છે, અને તેની અંદર મુખ્યત્વે કરી કાઢનો ટૅનિક આસિડ સમાયેલ હોય છે.

ગુણ—અંતરોપચારમાં ગ્રાહીક, રક્ત સ્તંભક તરીકે વપરાય છે.

નિદાન—નાના આંતરડાની અંદર પડેલા ચાંદા ઉપર વાપરવાથી સારો ફાયદો થાય છે. વધારે દખીકત સાર અમારી મેટિરીયા મેડિકા જુઓ.

માત્રા— $\frac{1}{2}$ ગ્રેન એક વરસના બચ્ચાને; મોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

વિશ્લેષ અસર કરનાર દવા—ખનીજ અમ્લો, સારો, અને કાર્બોનેટસ, ધાતુના ક્ષારો, અને ગ્લુકોઝીન.

ઉપચાર.

નં. ૧ પલ્લીસ કાઢનો કેા; ૪ ગ્રેન રાતના સુતી વખતે
છ થી સાત વરસના બચ્ચાને આપવો. હોજ-
રીની અંદરના ક્ષત મટાડવા સાર (Ulcerative
enteritis.)

KINO TINCTURA. કાઢનો ટીંકચુરા અં. ટીંકચર
ઓફ કાઢનો ગુ. હીરા દખ્ખણનો અર્ક.

વર્ણન—રેકટી ફાઇડરપીરીટમાં તેનું ટીંકચર બને
છે, (૧: ૧૦); વાસ રહીત અને સ્વાદમાં ઘણુંજ ઉગ્ર
હોય છે. ગુણ અને ઉપયોગ પાઉડર કાઢનોને મળતા છે.

માત્રા—૫ મીનીમ એક વખત એક વરસના બ-
ચ્ચાને; મોટી ઉમરનાને તેની વયના
પ્રમાણમાં.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—કાઢનો પાઉડરમાં
આપેલ છે તેજ સમજવી.

સ્વાદીષ્ટ કરવા સારૂ—૫ મીનીમમાં એક ગ્રામ તજ-
નું પાણી નાંખવું.

ઉપચાર.

નં. ૧	ટીંકચર કાષ્ઠનો	૫ મીનીમ.
	ટીંકચર નકસવોમીકા	૨ મીનીમ.
	તજનો સરખત	૧૦ મીનીમ.
	તજનું પાણી...	૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત એક વરસના બ-
ચાને હોજરીના આંતરડાના ક્ષત ઉપર. (Ulcerative enteritis.)

KRAMERIAE TINCTURA. ક્રેમેરાઈટિંકચુરા અં.

ટિંકચર ઓફ રેટની ગુ. રેટનીનો અર્ક.

વર્ણન—મુક્ક રૂપીરીટમાં બને છે, (૧ : ૮); સ્વાદ
જલદ, વાસ માલમ પડતો નથી, જલદ આહીક છે. તેનું
સત્વ દાષ્ઠનો ટેનિક એસિડ છે.

ગુણ—અંતરોપચારમાં તથા સ્થાનિક ઉપચારમાં ગ્રાહીક તરીકે વપરાય છે.

નિદાન—પારાને લીધે મોં આવ્યું હોય; અને ગળુ સુજી ગયું હોય તથા ચોળીઆ આવ્યા હોય તથા પેટની હોજરીના નાના આંતરડામાં ક્ષત થયા હોય ત્યારે આ દવા ધણીજ ગુણકારક છે.

સંગ્રહણી તથા જુના મરડાના દરદમાં જ્યારે અનિશય લોહી આંતરડામાંથી પડે છે ત્યારે આ દવા વાપરવાથી લોહી ઝટ બંધ થઇ જાય છે.

માત્રા—અંતરોપચારમાં ૩ થી ૫ મીનીમ એક વરસના બચ્ચાને; મોહોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

સ્થાનિક ઉપચારમાં. ૩૦ થી ૪૦ મીનીમ એક દિવસ ભરીને પાણીમાં નાંખી મોહોડાની અંદરનો દરદવાળો ભાગ ધોવા સારૂ તથા કોમળા કરવા સારૂ.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર દવા—ક્ષારો, ખતીજ અમ્લો;
લોહના ક્ષારો.

સ્વાદીષ્ટ કરવા—૧ મીનીમ ટીંકચર કેમેરાઇ અને
પાંચ મીનીમ નારંગીનો સરખત મેળવવાથી સ્વાદીષ્ટ
થાય છે.

ઉપચાર.

નં. ૧ ટીંકચર કેમેરાઇ ... ૪૦ મીનીમ.
નારંગીનો સરખત ... ૩ ઓંસ.
પેપરમીટનું પાણી
(એકવામેન્થા પીપરેટા) } ... ૬ ઓંસ.

મિશ્ર કરી મોહોડાની અંદર ધોવા તથા કાગળા ક-
રવા સાર; Follicular Tonsillitis.

(મોહોડાની અંદર ઝીણી ફાલ્લીઓ ઘર્ષ લેવા ત્યારે
તથા ચોળીઆના દરદમાં કાગળા કરવા સાર.)

નં. ૨ ટીંકચર કેમેરાઇ ૫ મીનીમ.
એકરુદ્રાકટ લિમેટોકસી ... ૪ ઓંસ.

નારંગીનો સરખત ... ૩૦ મીનીમ.

પીપમીન્ટનું પાણી.
(એકવામેન્થા પીપરેટા) } ૨ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દાવસમાં ત્રણ વખત એકથી બે વરસના
બચ્ચાને આંતરડાના મોખના સુદ્ધમ ગ્રંથી ઉપર.

LACTICUM ACIDUM. એસિડમ લેક્ટિકમ. અં.

લેક્ટીક એસિડ.

વર્ણન—રંગ રહીત સ્વચ્છ અને વસ વિનાતું
સરખતના જેવું પ્રવાહી હોય છે. અને સ્વાદ ખાટો હોય
છે, આની અંદર ૭૫ થી ૮૦ ટકા ખર્ચ એસીડ હોય છે,
પાણી, આલ્કોહલ, અને હાથરની સાથે મિશ્ર થઈ જાય છે.

ગુણ-સ્થાનીક ઉપચારમાં—દુર્ગંધનાશક અને
દાદક છે.

આંતરોપચારમાં—પેટમાંનો ખોરાક કઠકદી જતો
હોય ત્યારે દુર્ગંધનાશક તરીકે વપરાય છે.

નિદાન—ડીફથેરીઆ, નાકમાંના મસા, ગ્રંથીના ક્ષતો, અને ગળાની અંદરના તથા ચામડીના ક્ષતોપર અને નાના બચ્ચાના વિશુદ્ધિકા (કોમળીઆ)ના દરદ ઉપર ઘણુંજ ઉપયોગી છે.

માત્રા—અંતરોપચારમાં ૧ મીનીમ એક વખતની માત્રા આખા દીવસમાં ૭ મીનીમ એક વરસની અંદરના બચ્ચાને આપવી; મોઢો-ટી ઉમસ્તાને તેની વધના પ્રમાણમાં આપવી.

સ્થાનિક ઉપચારમાં—સેંકડે ૨ થી ૫ ટકાના પ્રમાણનું સોલ્યુશન ગળાની અંદર ડીફથેરીઆના દરદમાં સ્વાસ નળીપર ચોપડવા સાર બનાવવામાં આવે છે.

૧૦ થી ૨૦ પરસેન્ટ સોલ્યુશન ગળામાં ડીફથેરીયા ઉપર અશયી લગાડવામાં.

૧૫ થી ૮૦ પરસેન્ટ, સોલ્યુશન નાકની અંદરના, કંઠ નળીના ક્ષતોને બાળી નાંખવા (દહન) સાર; ચોખ્ખું લેકટીક એસિડ બાહારની ત્વચાની અંદરની ગાંઠોની પિડાને બાળી નાંખવા (દહન) સાર.

સ્વાદીય કરવા—૧ મીનીમ લેક્ટીક આસીડ અને
૧૦ મીનીમ સાદો સરખત અથવા ગ્લીસરાઇન મેળવવો.

ઉપચાર.

નં. ૧	એસિડલેક્ટીક... ૧૦ મીનીમ.
	સરખત ૧૦ મીનીમ.
	પાણી. ૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દર બે કલાકે ૭ મહીનાના બાળકને
વિશુચિકા (કોલેરા) ઉપર. (Cholera Infantum.)

નં. ૨	એસિડલેક્ટીક... ૨ મીનીમ.
	ગ્લીસરાઇન ૨૦ મીનીમ.
	પાણી. ૨ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં પાંચથી ૭ વખત, ૧ થી ૨
વરસના બચ્ચાને વારંવાર લીલા રંગના જાડા ચતા હોય
ત્યારે.

LAVANDULÆ TINCTURA COMPOSITA.

લવેન્ડ્યુલી ટિંકચૂરા કંપોઝીટા. અં ૦ ટિંકચર ઓફ
લવેન્ડર.

અનાવટ—લવેન્ડરનું તેલ ૧૩૬ ગ્રામ.
રોઝમરીનું તેલ ૧૦ ટીપા.
તજીલા ભુકા... ૧૫૦ ગ્રેન.
બાયકગનો ભુકા ૧૫૦ ગ્રેન.
રાતી સુખડનો ભુકા ૩૦૦ ગ્રેન.
રેકટીફાઇડ સ્પીરીટ ૪૦ ઓંસ.

વાયુના દરદોમાં, અગ્નિમાં, વેસ્ટીરીયામાં અને
બીજી દવામાં યોગવાદ્ય તરીકે વપરાય છે.

માત્રા—૫ મીનીમ એક વરસના અગ્નિ.

LINI OLEUM. લીની ઓઇલ. અં ૦ લીનીડ ઓઇલ.

ગું અગ્નિનું તેલ.

વર્ણન—ઘેરા કાળા બીજા રંગનું હોય છે. ખુલ્લું
રહેવાથી ઘટ થઇ થાય છે.

શુભ—ચામડીને મુંવાળા, રાખવાનો તથા તેનું રક્ષણ કરવાનો છે.

દાદ, ચાદા તથા બજેલી ચામડીપર એકલું અથવા ચુનાના ખાણીના સંયોગમાં વપરાય છે.

બજેલી ચામડીપર પહેલા તથા બીજા દરજ્જામાં તેનું લીનીમેન્ટ ચોપડવાથી ફાયદો થાય છે.

ઉપચાર.

નં ૧ ઓલ્યમલીની. { અને સરખા વજનને મેળવવા
લાઇકર કેલસી. } થી લીનીમેન્ટ થાય છે.

Scalds and Burns.

લીંસીડની પોટીસ (અગરની ખાંડીને) ખનાવવામાં આવે છે. ત્રીદોષના રોગ, ફેફસાંના સોજન, ફેફસાના અંતર પડના સોજન. ઉધરસમાં, સ્વાસ નળીના સોજનથી થયેલા ન્યુમેનીયાના દરદમાં, મુંઝારાની ગાંઠના દરદમાં, અગરની પોટીસ ખરમ કરી મુકવાથી સારો ફાયદો થાય છે.

LIPANIN. લિપેનીન.

વર્ણન—ઓલીવનું તેલ અને ૭ પરસેન્ટ ઓલીક એસીડના મિશ્રણથી થાય છે. અને ઠાડલીપર કરતાં શરીરમાં જલદીથી પ્રસરી રક્ત સાથે મળી જાય છે તથા અને વાસ મન પસંદ હોય છે.

ઉપયોગ—ઠાડલીપર ઓછાના બદલે વાપરવામાં આવે છે.

નિદાન—દુબળા તથા ગમેલા બન્યાને આપવા સમામણ કરવામાં આવે છે.

માત્રા—૧ ગ્રામ દીવસમાં બે અથવા ત્રણ વખત જમ્યા પછી એક વરસની અંદરના બન્યાને આપાય છે.

૨ ગ્રામ એ વખતની માત્રા ૨ થી ૪ વરસના બન્યાને.

૪ ગ્રામ મોહોટી ઉમરના બન્યાને.

સ્વાદીષ્ટ કરવા—૧ ઑંસ લિપેનીનમાં એક મીનીમ

પીપરમીંટ નાંખવું.

ઉપચાર.

નં. ૧ સિપેનીન ૩ ઓંસ.
 પીપરમીંટનું તેલ ૩ માનીમ.
 મિશ્ર કરી એક નાની ચાલાની ચમચી દીવસમા
 ત્રણ વખત જમ્યા પછી એક વરસના બચ્ચાને,
 બચ્ચાના તવાઈ જવાના રોગપર, Rheobitis.

LOBELIÆ TINCTURA. લોબેલી ટીંકચુરા અં.
 ટીંકચર લોબેલીયા.

ગુણ—નાના પ્રમાણમાં કફન, શ્વાસન, સ્વેદન,
 પીડાશામક અને ચુંક તથા વાયુનો ગોળો મટાડનાર છે.
 વધારે પ્રમાણમાં વમનકારક, રેચક, નીક્ષણ થેન લાવનાર
 અને રક્તાશયને મંદ કરે છે.

નિદાન—શ્વાસ નળીથી થયેલા દમના રોગમાં આ
 દવા આપવાથી સારો ફાયદો કરે છે. એ વરસની અંદર-
 ના બચ્ચાને આ દવા આપવી નથી.

માત્રા—૧ થી ૨ મીનીમ જે વરસના બચ્ચાને;
મોઢોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં

સ્વાદીષ્ટ કરવા—૧ મીનીમ ટીંકયર લોખેલીઆ
અને ૧૦ મીનીમ નારંગીનો સરખત મેળવવો.

ઉપચાર.

નં. ૧. ટીંકયર લોખેલીઆ	૫ મીનીમ.
નારંગીનો સરખત	૫૦ મીનીમ.
સ્પીરીટ વાઇન રેક્ટીફાઇડ	૧૦ મીનીમ.
પાણી (ડીસ્ટીલ્ડ વોટર)	૨ ડ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત, ૬ થી ૮ વરસના
બચ્ચાને સ્વાસ નળીનાવરમથી થયેલા દમ ઉપર. Bron-
chial Asthma.

MAGNESII CARBONATIS LIQUOR. મેગનેસી

સી કાર્બોનેટીસ લાઇકર. અં.૦ સોલ્યુશન ઓફ
કાર્બોનેટ ઓફ મેગનેસીયા.

વર્ણન—સોલ્યુશન કાર્બોનીક એસીડ સાથેનું; આની

અંદર બે પરસેંટ કાર્બોનિક ઓક્સિડ મેગનેસીઆ સમાયેલો હોય છે; અને સ્ટ્રોન્ઝ ક્ષાર જેવો સ્વાદ હોય છે.

ગુણ—અંતરોપચારમાં (ઍન્ટેસીડ) ખટાશ દૂર કરનાર છે.

નિદાન—છાતીમાં બળતી લાલ, અજીર્ણ, માથાના દુખાવા, ખટાશના વ્યાધી, ચુંકના વ્યાધી, બકારી, ઉલ્ટી અતિસારના દરદ વિગેરે પર સારો ફાયદો કરે છે.

માત્રા—૧ દ્રામ એક વખતની માત્રા, એક વરસના બચ્ચાને; મોટોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર દવા—અમ્લો, ખટાશમય ક્ષારો, ધાતુના ક્ષારો, લાઇફોકલોરેટ ઓક્સિ આમોનીઆ, ચુનાનું પાણી, અને ફટકડી.

સ્વાદીષ્ટ કરવા—૧ દ્રામ લાઇકર મેગનેસી કાર્બો-નેટીસમાં ૧૦ મીનીમ સીરપટોલુ નાંખવું.

ઉપચાર.

નં. ૧. મેગનેસીસલફેટ... .. ૧ દ્રામ.

સ્પીરીટ ઇથરીસ.	૧ દ્રામ.
સીરપ ટોલુ	૨ દ્રામ.
સાઇકર મેગનેસીયા કાર્બોનેટીસ	૨ ઑંસ.

મિશ્ર કરી એક ચાની નાની ચમચી દીવસમાં ત્રણ વખત ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાને, અથવા આમ વાત સાથે હોય ત્યારે. constipation with flatulence.

નં. ૨ માની ઑપ્ટીમી Manna		૫ માનીમ.
optimoe.		
સીરપ મેના
સીરપ ટોલુ
સાઇકર મેગનેસીયા કાર્બોનેટીસ	...	૧ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ૭ માસના બાળકથી એક વરસના બાળકને. ચીકણો રક્તમય ઝાડો થતો હોય ત્યારે. Slimy motions, streaked with blood.

નોટ—તેજબ અને આર્સેનીકના ઝેરપર લાઇકર મેગનેસી કાર્બોનેટીસ વિપત્ર અસર ધણી સારી કરે છે.

MAGNESII SULPHAS. મેગનેસી સલ્ફાસ. અં०

મેગનેસીયા સલ્ફેટ. ઉપનામ—એપ્સમ સોલ્ટ.

વર્ણન—વીસાયતી ઝીણા મોરસ જેવા દેખાવની હોય છે. અને પાણીની અંદર જલદીથી પીગળી જાય છે, સ્વાદ કડવો તુરે અને મનને પસંદ ન પડે તેવા હોય છે.

ગુણ—અંતરોપચારમાં ખટાશ દૂર કરનાર, રેચક તથા સ્હેજ મૂત્રક છે.

નિદાન—અંધક્રાશથી થયેલા અગુણ ઉપર, જળાંદર, જુલામ લેવા સાર, અંધ ક્રાશથી થયેલા ગુરદાના દરમાં અને ઝીણા કરમ ઉપર સારી અસર કરે છે; અને કફને ગાળી નાખી પાણી રૂપે તેને ઝાડા વાટે બહાર કાઢે છે.

માત્રા—૪ થી ૫ ગ્રેન એક વખતની માત્રા એક વરસના બચ્ચાને, મોહોટાને તેની ઉમરના પ્રમાણમાં આપવી.

વિરુદ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—ક્ષારો, ક્ષારમય કાર્બોનેટસ, ચુનાનું પાણી, એસેટેટસ ઓફ લેડ, નાઇટ્રેટ ઓફ સીલ્વર.

સ્વાદિષ્ટ કરવા--૧ ટ્રેન મેગ સલ્ફમાં ૧ મીનીમ મુઠ્ઠો સરખત ઉમેરવો.

ઉપચાર.

નં. ૧	મેગનેસીયાસલ્ફટ.	૧	ગ્રામ.
	ફેરીસલ્ફટ.	૮	ટ્રેન.
	એસિડસલ્ફ્યુરીક ડીલ્યુટ નેપતા પ્રમાણમાં.				
	સીરપ ઝીન્કમેરીસ.	૩	ઑંસ
	એકવા ટેક્ટ્રાઇ...	૪	ઑંસ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત એક ચા'ની નાની ચમચી, ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાને છૂર્ણ બંધકા'ની સાથે પાકુરોગ હોય ત્યારે.

Chronic constipation with anaemia.

નં. ૨	મેબનેસીયાસલ્ફેટ.	૫	ગ્રેન.
	સોડીસલ્ફેટ	૨	ગ્રેન.
	સોડીકલોરાઇડ...	૨	ગ્રેન.
	એસીડ સલ્ફ્યુરીક ડીલ્યુટ...	૧	મીનીમ.
	સીરપ ઝીન્કબેરીસ	૧૫	મીનીમ
	એકવા કેરબાઇ	૧	ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાને જીર્ણ અંધકાષ ઉપર.

Chronic constipation.

નં. ૩	મેબનેસીઆ સલ્ફેટ	૫	ગ્રેન.
	ટીંકચર રીહીઆઇ	૧૦	મીનીમ
	લાઇકર ઝીન્કબેરીસ.	૫	મીનીમ
	એકવા કેરબાઇ...	૧	ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત એક વરસના બચ્ચાને અજીર્ણ અને અંધકાષ ઉપર. Dyspepsia and constipation.

MALTI EXTRACTUM. માલ્ટી એક્સ્ટ્રાક્ટમ.
સાધારણ રીતે તેને માલ્ટાઇન ના નામથી ઓળખવામાં આવે છે.

વર્ણન—પીળો બૂરો સરખતના જેવો પ્રવાહી અને સ્વાદીય હોય છે.

ઉપયોગ—પૌષ્ટિક ખોરાક તરીકે વપરાય છે.

નિદાન—જ્યાં ઠોડલીવર ઓછા વાપરવા બતામણુ કરી હોય ત્યાં આ દવા વાપરવાથી ધણેજ સારો ફાયદો થાય છે. પણ ખામી માત્ર એટલીજ છે કે તે જલદીથી પાચન થતું નથી.

માત્રા— $\frac{1}{2}$ ગ્રામ એક વખતની માત્રા છે મહીનાના બાળકથી એક વરસની ઉંમરના બાળકને; મોહોટી ઉંમરનાને વયના પ્રમાણમાં જમ્યા પછી થોડા દુધમાં મેળવી પાતળું કરી પાવું.

MANNA. માના. અં० માના ગુ० શીરખેસ્ત.
આ દવાનો ગુણુ નરમ રેચક છે, સ્વાદ મીઠો હોય છે.

પરંતુ સ્હેજ ઉગ્ર અને કટુ છે. ખાસ કરીને નળજા ખાં-
ધાવાળાં બચ્ચાં અને સ્ત્રીઓને તથા વૃદ્ધ માણસને રચક
તરીકે સ્હેલાઈથી આપી શકાય છે, આની અંદર સ્હેજ
ચુંક અને આંકડી ઉત્પન્ન કરવાની અસર રહેલી છે; માટે
તેની સાથે વાત હર દવા મેળવી આપવાથી સારો ગુણ
આપે છે.

માત્રા—૧૫ ગ્રેન છ મહીનાના બાળકને. ૩૦ ગ્રેન
એક વરસના બાળકને; માહોટી ઉમરનાં
વયના પ્રમાણમાં.

સ્વાદીષ્ટ કરવા—૧૫ ગ્રેન માતા, ૨ ગ્રામ એકવા
શીની કયુસાઈ અથવા ફેફ્ફાઈમાં મેળવવાથી સ્વાદીષ્ટ થાય છે.

ઉપચાર.

નં. ૧ માતા ૧૫ ગ્રેન.
એકવા શીનીકયુસાઈ ૧ ગ્રામ

મિશ્ર કરી દાવસમાં ત્રણ વખત ૩ થી ૬ માસના
બાળકને બંધકાશ ઉપર આપવું.

નં. ૨ માના ૨ દ્રામ.
 સરખત... .. ૪ દ્રામ.
 એકવા ફેડેઆઇ... .. ૪ ઓંસ.
 મિશ્ર કરી એકથી બે ચાની નાની ચમચી દીવસમાં
 ત્રણ વખત બંધકાપ ઉપર.

MENTHÆ PIPERITÆ SPIRITUS. મેન્થી પી-
 પરીટી સ્પીરીટસ. અં. ૦ સ્પીરીટઓફ પીપરમીન્ટ.

વર્ણન—આની અંદર ૧ ભાગ વોલેટાઇસ તેલ
 અને ૪૯ ભાગ રેક્ટીફાઇડ સ્પીરીટ આવે છે. આનો સ્વાદ
 તથા વાસ મન પસંદ હોય છે.

ગુણ—અગ્નિવર્ધક, ચુંક, આંકડી મટાડનાર, ગરમ
 અને વાતહર છે. અને બીજી દવાઓની સાથે સુવાસીક
 તરીકે યોગવાઇ માટે વપરાય છે.

માત્રા—૩ મીનીમ. ૭ મહીનાના બાળકથી એક
 વરસના બાળક માટે; મોહોટી ઉમરનાને
 તેની વયના પ્રમાણમાં.

MENTHOL. મેન્થોલ. અં૦ મેન્થોલ.

વર્ણન—મેન્થોલના ઝાડના પાલામાંથી જે તેલ નીકળે છે, તેમાંથી અને છે.

રંગમાં સફેદ ચળકતા કાચ જેવો, અને તેની વાસ પેપરમીન્ટના જેવી હોય છે; પાણીમાં પીગળતું નથી પણ આલકોહલ, ઈથર, ક્લોરોફોર્મ, ખાસ નહીં કરેલા તેલો અને જલદી ઉડી જઈ શકે તેવા તેલોમાં ઓગળી જાય છે.

ઉપયોગ—ખાદ્યાપચારમાં, દુર્ગંધનાશક અને મસ્તકની પીડાને મટાડવા સારું વપરાય છે.

અંતરોપચારમાં, મજ્જાતંતુ ઉપર પૌષ્ટિક અને શાંતિપ્રદ છે.

નિદાન—માથાના દરદો ઉપર, આદા શીશી ઉપર, ઉંટાડીઆ ઉપર, સ્નાન નળીના સોળની ગાંઠો ઉપર, ડીફ્થેરીઆ, અને બળી ગયેલી ચામડી ઉપર વાપરવાની બસામણ કરવામાં આવે છે.

માત્રા—અંતરોપચારમાં, ૬ ગ્રેન ૭ માસથી એક

વરસના બાળકને, મોહાટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

બાહ્યાપચારમાં, આ દવાની લાકડી અ-
યવા શંકુ આકારની સોગડીઓ આવે છે,
અને દુઃખતા ભાગપર ઘસવાથી પ્રથમ
ગરમ અસર થઈ પાછળથી ઠંડી અસર
થાય છે.

૧૦ થી ૨૦ પરસેન્ટ ઓર્થોન્ટમેન્ટ (મલમ)
બજેલી ચામડીપર લગાડવામાં આવે છે.

૨૦ પરસેન્ટ સોલ્યુશન ઓલીવ ઓઇલમાં
બનાવી તેનો ઉપયોગ નાકની અંદરના
ભાગમાં ફીફ્થેરીઆના દરદમાં લગાડ-
વાથી ફાયદો થાય છે.

૧૦ પરસેન્ટ સોલ્યુશન ગળાની અંદરના
દરદમાં છાંટવા તરીકે વપરાય છે.

સ્વાદિષ્ટ કરવા—૧ ગ્રેન મેથોલમાં ૨ ગ્રેન સાકર
નાંખવાથી સ્વાદિષ્ટ બને છે.

ઉપચાર.

નં. ૧ મે-થોલ	૧ ગ્રેન.
દુધની ખાંડ	૧૨ ગ્રેન.

મિશ્ર કરી ૬ પડીકા કરવા એક પડીકુ દર મે ક-
સાફે ઉંટાટીઆમાં વમન થતું હોય ત્યારે, vomiting in
Pertussis.

MORI SYRUPUS. મોરી સીરપ. અંઠ સીરપ આફ
મલખેરી. ગુઠ સીતુરનો સરખત.

વર્ણન—આના ફળ નાના અને લાંબા નરમ, પીપ-
રોના જેવા હોય છે અને તેની અંદર ઝીણા ગોળ ખી હોય
છે. રંગમાં લીલા, અને ફેટલાંક ગાંબુડા રંગના હોય છે,
સ્વાદમાં કાચા હોય ત્યારે ખાટા લાગે છે, અને પાકેલા
મળ્યા લાગે છે, એનું સરખત બને છે, અને તેનો ઉપ-
યોગ ખીજી દવાઓને રંગ આપવા તથા સ્વાદીષ્ટ કરવામાં
થાય છે.

ગુણ—શીતળ અને ગ્રાહીક છે.

સંરખત બનાવવાનો રીત.

શેતુરનો રસ....	૨૦ ઓંસ.
ધાયેલી સાકર...	૨૧ શેર.
રેક્ટીફાઇડ સ્પી રીટ.	૨૩ ઓંસ.

માત્રા ૫ થી ૩૦ મીનીમ.

નિદાન—શેતુરના પાનનો તાગે, રસ, તણખીઆ.
ઉનચા, તાવમાં લાગતી તૃષા તથા દાહ ઉપર અપાય છે.

MORPHINA HYDROCHLORAS. મોરફાઇન

હાઇડ્રોકલોરાસ અં. હાઇડ્રોકલોરેટ ઓફ મોરફાઇન.

વર્ણન—સફેદ ભુકા રેશમના જેવી ચળકાટવાળા
હોય છે, ૨૨ ભાગ પાણીમાં એક ભાગ દવા પીગળી શકે છે,
સ્વાદ કડવો હોય છે.

ઉપયોગ—હાયપોડર્મીફીકલી (ત્વચામાં પોચકારી-
નારૂપમાં ઉપયોગ કદવામાં આવે છે.) પીડા સામક, ઘેન

લાવનાર, તથા દુઃખદાયક આંકડી તથા વારંવાર ઉઘટી થતી હોય ત્યારે વાપરવાથી સારો ફાયદો થાય છે.

વિશેષ વર્ણન—આ દવા અતિશય ઝેરી હોવાથી નાના બચ્ચાને આપવામાં ખાસ અનુભવી ડાકતર શીવાય આપવી નથી. આ દવાની વધારે માત્રાથી સારૂ અમારી મેટોરીઆ મેડિકા બેચી પાનું ૬૪, તેમ જતાં આ વિષય બચ્ચાને ફાવાથી બચ્ચાને આપવામાં આવતી માત્રાઓ ગતાવવામાં આવી છે.

નિદાન—આંકડી, તીક્ષ્ણ હોજરીના સોમનને લીધે વારંવાર થતી ઉઘટીઓ પર, કંઠ નળીના સોમનથી થયેલ દમપર, ઉંટાટીઓ, કુકડીઆ ખાંસા, નળગો વિગેરે દરદોપર ઉપયોગ કરવાથી ઘણોજ સારો અને તાત્કાલીક ફાયદો થાય છે. એક વરસની અંદરના બચ્ચાને આ દવા આપવી નહીં. પરંતુ કંઠ નળી અને ફેફસાના દરદથી અતિ ઉદ્વેગ થાય તો ૨ થી ૩ વરસના બચ્ચાને આપે પ્રીજ દવાઓથી ફાયદો ન થયો હોય ત્યારે ન છુટકે અનુભવી પાસ થયેલા ડાકતરે આ દવાનો ઉપયોગ

કરવો, લેભાગુ અને અનુભવ મેળવનારે આ દવા કદી
પણ વાપરવી નહીં.

માત્રા —અંતરૌપચારમાં.

૨૧૦ ગ્રેન એક વખતની માત્રા ૧ થી ૨ વર-
સના બચ્ચાને.

૧૦ ગ્રેન. , ૨ થી ૩ ,

૪૦ ગ્રેન. , ૪ થી ૬ ,

૨૧૦ ગ્રેન થી ૧૫ ગ્રેન એક વખતની માત્રા ૬
થી ૮ વરસના બચ્ચાને.

૧૫ થી ૧૫ ગ્રેન. , ૮ થી ૧૦ ,

૧૨ થી ૩ ગ્રેન. , , ૧૦ થી ૧૨ ,

૧ ગ્રેન. , , ૧૨ થી ૧૫ ,

નોટ—પીચકારી વાટે તબચામાં પણ ઉપયોગની જ
માત્રા લેવી.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર દવા—ક્ષારો, ક્ષારમય માટી,
અમ્લો, અને ધાતુના ક્ષારો, ગ્રાહીક વનસ્પતિના ઉકાળા.

સ્વાદીય સાડ—૧ ગ્રેન મોર ફાઇન લાઇફો કલો-
રાસમાં ૧૫ મીનીમ નારંગીનું સરખત મેળવવું.

ઉપચાર.

નં. ૧	મોરફાઇન લાઇફોકલોરાસ	...	૩૦	ગ્રેન.
	ઓસીડ નાઇટ્રીક ડીલ્યુટ.	...	૧	મીનીમ.
	નારંગીનો સરખત.	...	૧૫	મીનીમ.
	એકવાડીરટીલ.	...	૧	ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ૭ વરસના બચ્ચાને
કંઠ નળીના સોળથી થયેલા દમ ઉપર.

Bronchial Asthma.

વિશનાશક દવાઓ—એડ્રેપીન, પીકાટોકસીન.
અને પરમાંગનેટ ઓફ પોટાશીયમ.

MORPHINÆ INJECTIO HYPODERMICA.

મોર્ફીના ઇન્જેક્ટો હાયપોડર્મીકા અં. હાયપોડર્મીક
ઇન્જેક્શન ઓફ મોર્ફીના.

વર્ણન—સોલ્યુશન ઓફ એસેટ ઓફ મોરફાઇન

૧ ઝેન અને પાણી ૧૦ મીનીમ.

ઉપયોગ—પીચકારી વાટે ત્વચામાં દાખલ કરવાથી શાંતી પ્રદ હોવાથી દુઃખને નરમ કરે છે, અને ઉંઘ આવે છે.

નિદાન—વારંવાર થતી ઉલટીઓ પર ન્યારેં ખીજ દવાઓથી ફાયદો થતો નથી ત્યારે, અને આંકડીના દર-દમાં ધણો સારો ફાયદો કરે છે. ત્રણ વરસની ઉમરના બચ્ચાને આ દવાનો ઉપયોગ કરવો નહીં.

માત્રા— $\frac{1}{2}$ થી $\frac{3}{4}$ મીનીમ એક વખતની માત્રા
૪ થી ૬ વરસના બચ્ચાને.

$\frac{1}{2}$	”	”	૬ થી ૮
$\frac{2}{3}$	”	”	૮ થી ૧૦
૧	”	”	૧૦ થી ૧૨
૧ $\frac{1}{2}$	”	”	માહોટી ઉમરના બચ્ચાને.

MORRHUÆ OLEUM. એલ્યમ મોરહુ. અં ૦ ફોડ-લીવર એઈસ. ગુ ૦ ફોડ નામની માંછલીના કાળાગ્રનું તેલ.

વર્ણન—લીવરને ગરમી આપવાથી તેલ નીકળે છે.

અને તેની અંદર ઝીસરાઈડસ, અને ઘણું કરીને ચોક્કી-
નનો ભાગ હોય છે, શીકા પીળા રંગનું અને માંછવાની
વાસવાળું હોય છે, અને તેની ખરાબ વાસને લીધે પીવું
ગમતું નથી.

મુશ્સુ—પૌષ્ટિક રક્ત સુધારનાર અને માંસની વૃદ્ધિ
કરનાર છે.

ઉપયોગ—હાય, કંઠમાળ, નખળાઈ, ચામડીના દ-
રદ, સંધીવા, માંઘાના દુખાવા, ખરજવા, દદુ, કુષ્ટ, ઉ-
ધરસ, ફેફસાં, કંઠ નળીના વ્યાધી, છાતીના વ્યાધી, દ-
મના રોગમાં માફક આવે તો વ્રણો સારો ફાયદો કરે
છે. ગોળ કરમ અને ઝીણા કરમ ઉપર તેની ખાસ લ-
ભામણુ કરવામાં આવે છે. જ મહીનાના બાળક સુધીની
ઉમરનાને આપવું નહી. તેમજ શરીરમાં તાવ હોય, જ-
ઠરની અંદરના દરદો હોય ત્યારે, અતિસારમાં અને ગ-
રમીની મોસમમાં ઢાઝલીવર તેણ વાપરવું નહી.

માત્રા—૧૦ થી ૨૦ મીનીમ ૬ મહીનાના બાળકને.

૪૦ થી ૧૦ , ૧ વરસના બચ્ચાને.

મોસાટી હિમરનાને તેલી વચના પ્રમાણમાં દીવસમાં ત્રણ વખત જમ્યા પછી તરતજ.

સ્વાદીષ્ટ કરવા સાફ--૧૦ મીનીમ કોડલીવર એ. ઇલમાં ૧ મીનીમ બદામનો એસેન્સ, અને લીંબુનો એસેન્સ, અથવા ૩ મીનીમ પીપરમીંટનું તેલ નાંખવાથી કેટલેક દરજ્જે સ્વાદ સુધરી જાય છે.

ઉપચારો.

નં ૧ કોડલીવર તેલ ૩૦ મીનીમ.
પોટાસ કાર્બોનેટ. ૧ ટ્રેન.
નારંગી ૧ સરખત. ૧૫ મીનીમ.
વાઇનમ કેરી. ૧૫ મીનીમ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત જમ્યા પછી તરત એક વરસના બચ્ચાને આપવું.

નં ૨ કોડલીવર તેલ... ૨૦ મીનીમ.
લાઇકર કેલ્સીસ ૨૦ મીનીમ.
ગ્લીસરાઇન ૨૦ મીનીમ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત જગ્યા પછી એક વરસના બચ્ચાને આપવું.

નં. ૩	ટીંકચર કેલંગા.	૧૦ મીનીમ.
	કોડલીવર ઓઇલ.	૬૦ મીનીમ.
	પીપરમીટનું તેલ.	૩ મીનીમ.
	લાઇકર કેલસીસ	૨ ડ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત જગ્યા પછી બે વરસના બચ્ચાને આપવું.

આડાવાડે પીચકારી મારવા સારું.—કોડલીવર તેલ. $\frac{1}{2}$ થી ૧ ઓંસ.

Ascaris, Lumbricoides, Oxyuris vermicularis.

MOSCHUS. માસકસ. અંબ મરક, શુદ્ધ કસ્તુરી.

વર્ણન—મૂગની હાંટીમાંથી નીકળે છે અને તે હી-

આયુષ્ય વિગેરે પાદાડોમાંથી કસ્તુરી મૃગને પકડી તેની કુંડી કાપી તેમાંથી કાઢે છે, તેનો રંગ ધેગ કાળો રાતો હોય છે, તેનો વાસ ઘણોજ તીવ્ર હોય છે, અને સ્વાદમાં કટુ હોય છે. પાણીમાં તેમજ આત્રેકાત્રમાં પીગળે છે.

ઉપયોગ—અંતરોપચારમાં, ચુંક તથા આંકડીના દરમાં ગરમ અસર કરવા સાર વપરાય છે.

નિદાન—શ્વાસ, મોહોટી ઉધરસ, હીસ્ટીરીઆ, અપરમાર, આંચકી વાયુના વ્યાધી, હૃદય, શ્વાસોશ્વાસ અને મગજના સ્નાયુઓના વ્યાધી, ત્રીદોશની મૂર્છાઓ, ફેફસાના સોજા, સનેપાત, રક્તાશયની મંદગતીના વ્યાધી, ફેરીઆ, ઉંટાટીઓ અને દમના રોગમાં વપરાય છે.

માત્રા—૧ થી ૬ ગ્રેન એક વખતની માત્રા એક વરસના બચ્ચાને મોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં મોહોટા માણસને પાંચથી દશ ગ્રેન સુધી અપાય છે.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—પરકલોરાઇડ

ઔષ્ઠ મરકયુરી, સલ્ફેટ ઔષ્ઠ આયરન, નાઇટ્રેટ ઔષ્ઠ
સીલ્વર, અને મરકયુરી અને ગ્રાહીક વનસ્પતિની ચાલ.

સ્વાદુ મુષારવા—૧ ગ્રેન કરતુરીમાં નારંગીના પુ-
લ્લના સરખતના ૧૫ ટીપાં નાંખવા; અથવા ગુલાબના
ફુલનો સરખત તેજ પ્રમાણમાં નાંખવો.

ઉપચાર.

નં. ૧	કરતુરી	૧૩	ગ્રેન.
	સાકર.	૨	ગ્રેન.
	બાવળના ગુંદનો લુકો.	૨	ગ્રેન.
	નારંગીના પુલ્લનો સરખત.	૨૦	મીનીમ.
	પાણી.	૧	દ્રામ.

મિશ્ર કરી દર બખે દ્રાકા. For Laryngismus
Stridulus.

નં. ૨	કરતુરી	૩	ગ્રેન.
-------	--------	-----	-----	-----	---	--------

પદ્મીસ એકેશીઆ.	૨	ઝેન.
ગુલાબના ફુલનો સરખત.	૧૦	મીનીમ
પાણી.	૧	દ્રામ-

મિશ્ર કરી દર બે કલાકે પાવી. ડીફ્થેરીઆની મુ-
છામાં. Collapse diphtheria.

MYRISTICÆ OLEUM. મિરીસ્ટીસી ઓલ્યમ

અં० ઓઇલ ઓફ નટમેગ. ગુ० જાયફળનું તેલ.

ઉપયોગ--જુદી જુદી દવાઓને સુગંધી આપવા
સારૂ વપરાય છે.

ગુણ—સુગંધીદાર, ગરમ, વાતહર, ગ્રાહીક અને
માદક છે. વધારે પ્રમાણમાં ઘેન લાવે છે, સુસ્તી ઉત્પન્ન
કરે છે, છેવટે બે લાન કરે છે અને કપુરના વિપત્તી મા-
ફક વિષારી ચિન્હો ઉત્પન્ન કરે છે. બાહ્યોપચારમાં ચા-
મડીપર લગાડવાથી ગરમ અસર કરે છે, અને તેથી કરી
જુના સંધીવાના દુખતા સાંધાપર ચોપડવાના કામમાં
વપરાય છે. અંતિસાર, મરડો, ચુંક; અને વાયુના દર-

દમાં વાષરવાથી વાયુ વિનાશક અસર સારી કરે છે.

Recommended for the treatment of alopecia areata, few drops to be rubbed into the bald patch twice daily.

NAPHTHALIN. નેફથેલીન.

વર્ણન—સફેદ ચળકતાપત્ત સ જેવા કટકા હોય છે, અને તેમાંથી તાર (ઝામર) જેવી વાસ આવ્યા કરે છે, અને કોલસામાંથી જેસ કાઢવાના કારખાનામાં જે હાઇ-ગ્રેકાર્બોન થાય છે તેજ આ દવા છે; પાણીની અંદર પીગળતી નથી; પણ ઈથર અને ગરમ આલકોહમાં, ચર્બીમાં, ખીજ મુકર કરેલા અને ઉડી જાય તેવા તેલોમાં પીગળે છે; સ્વાદ ખીંચકુલ હોતો નથી.

ઉપયોગ—અંતરોપચારમાં અને બાહ્યોપચાર બન્નેમાં તેનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે; ગુણ જંતુ નાશક અને દુર્ગંધનાશક છે. આ દવા ઝેરી નથી.

નિદાન—ઉલ્ટી, અતિસાર અને ખસ, સળેખમ,

મરડા, ટાઇફાઇડ, તાવ અને ક્ષયના અતિસારમાં જંતુ-
નાશક અને દુર્ગંધ નાશક તરીકે વાપરવાથી સારો કા-
યદો થાય છે.

માત્રા--અંતરોપચારમાં ૫ ગ્રેનથી ૧૩ ગ્રેન
એક વખતની માત્રા અને આખા દીવસમાં
પાંચ ગ્રેન સુધી ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાને
આપવામાં આવે છે.

૩ ગ્રેન એક વખતની માત્રા આખા દી-
વસમાં એકંદરે ૧૫ ગ્રેન સુધી, બેથી ત્રણ
વરસના બચ્ચાને આપવામાં આવે છે.

બાહ્યોપચારમાં ૧૦ થી ૧૨ પરસેન્ટ લી-
નીમેન્ટ, લીનસીડ ઓઇલમાં બનાવવું, અ-
થવા ૪ થી ૮ પરસેન્ટ ઓઇન્ટમેન્ટ ખસ,
ખરજવા, દાદર, વિગેરે ચામડીના દરદો
માટે બનાવી ચોપડવું.

સ્વાદીષ્ટ કરવા-- ૧ ગ્રેન નેક્યુથેલીન અને ૩ મી-
નીમ બર્ગમોટનું તેલ અને ૨ દ્રામ એનથી મીડીસનો ચાદ
મેળવવો.

ઉપચાર.

નં. ૧	નેફથેલીન	૫ ગ્રેન.
	મ્યુસિલેજ ઍકેશિયા.	૧ ઑંસ.
	ઓઇલ બર્ગમોટ.	૩ મીનીમ
	ઇનફ્યુઝમ કેમોમાઇલ.	૨ ઑંસ.

મિશ્ર કરી એક ચાંતી ચમચી (નાની) દીવસમાં ત્રણ વખત એક વરસના બાળકને અતિસારના રોગથી તવાઇ ગયેલા બાળકને આપવાથી ફાયદો થાય છે.
(Diarrhaea Rickets.)

નં. ૨	નેફથેલીન.	૧૩ ગ્રેન.
	ઓઇલ બર્ગમોટ	૩ મીનીમ.
	સફેદ ખાંડ....	૭ ગ્રેન.

મિશ્ર કરી તેના દસ પડીકા કરવા ૧ પડીકું ત્રણ ત્રણ કલાકે આપવું. ૨ થી ૩ વરસના બચ્ચાંમે ઝંડો અને ઉલ્ટીના દરદમાં. (વામ્બીટીન્ગ અને ડાઇરીહા.)

નં. ૩	નેફ્રેક્સીન	૪૮ ગ્રેન.
	ઓઇલ બર્ગમોટ	૨૪ મીનીમ.
	ઓઇલ લીની	}	૧ ઑંસ.
	(અળસીનું તેલ)				

મિશ્ર કરી લીનીમેન્ટ (સોપડવાનું તેલ) તૈયાર કરવું. ખસ, દાદર, ખરજવા ઉપર લગાડવું. (Scabies)

NITRICUM ACIDUM. નાઇટ્રીકમ એસિડમ. અં.

નાઇટ્રીક એસીડ. ગુળુ સુરાખારનો તેળખ.

આ દવા ફક્ત બાહ્યોપચારમાં, ચાંદા, ઝેરી સાપનાં ડંખા, હડકાયા કુત્રાના કરડેલા ભાગપર, મસાની ગાંઠો, ઇદ્રી ઉપર સડેલા ચાંદાપર, ગડગુમડપર ઝટ રૂઝ લાવવા સારૂ કાર્ટીક તરીકે વપરાય છે, ફક્ત સડેલા ભાગ પરજ લગાડવું, બીજી સારી ચામડીપર લાગે નહી તે યાદ રાખવું.

NITRICUM ADIDUM DILUTUM. નાઇટ્રીકમ

એસીડમ ડીલ્યુટમ અં ૦ ડીલ્યુટ નાઇટ્રીક આસીડ ગુ ૦
સુરાખારના તેજામાં પાણી મેળવી નરમ કરેલો એસીડ.

વર્ણન—જલદ નાઇટ્રીક એસીડનું ૨૦ પરસેન્ટ
સોલ્યુશન, સ્વચ્છ રંગ વીનાનું; સ્વાદ ખાટો, વાસ તીવ્ર.

ઉપયોગ—અંતરોપચારમાં અમ્લ પૌષ્ટિક, તરીકે
અને રક્ત શોષક તરીકે વપરાય છે.

નિદાન—જઠરની અંદના નાના આંતરડના છૂર્ણ
સોળ ઉપર અને તીક્ષ્ણ અતિસારમાં થતી આંકડીના દ-
રદપર વાપરવાથી સારો ફાયદો થાય છે.

માત્રા—૩ મીનીમથી ૧ મીનીમ સુધી એકજ વ-
ખતને માટે ૧ વરસના બચ્ચાને, મોડોટી
ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

વિરુદ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—ક્ષારો, સરકાના
તેજાથી બનેલા ક્ષારો, અને તેના કાર્બોનમય ક્ષારો,
માટી, સલ્ફેટ ઓફ આયરન.(ગેલના ક્ષારો)ગુંદરનું પાણી.

સ્વાદીષ્ટ કરવા--૧ મીનીમ ડીલ્યુટ નાઇટ્રીક એસીડમાં પાંચ મીનીમ નારંગીનો સરખત મેળવવાથી સ્વાદીષ્ટ થાય છે.

ઉપચાર

નં. ૧	ડીલ્યુટ નાઇટ્રીક એસીડ...	...	૧ મીનીમ.
	નારંગીનો સરખત.	...	૧૦ મીનીમ.
	ડિકાકશન ઍનેટી.	...	૧ ગ્રામ.

મીશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત, જમ્યા પછી એક વરસના બચ્ચાને. અતિસારનું દરદ મટયા પછી શક્તિ લાવવા સાર.

ન. ૨	ડીલ્યુટ નાઇટ્રીક એસીડ;	...	૧ મીનીમ.
	લાઇકર પેપટીક,	...	૨૦ „
	નારંગીનો સરખત	...	૧૦ „
	નારંગીના ફુલનું પાણી	...	૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત જમ્યા પછી ૧

વરસના બચ્ચાને. જઠરની અંદરના આંતરડાના જીર્ણ
સોજા પર. chronic gastro enteritis.

નં. ૩	ડીલ્યુટ નાઇટ્રીક એસિડ ...	૫ મીનીમ.
	ટીકચર સીકાના કેા; ...	૧૫ મીનીમ.
	નારંગીનું સરખત... ...	૨૦ મીનીમ.
	ડીસ્ટીલ્ડ વોટર	૨ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત જમ્યા પછી પથી
૧૭ વરસના બચ્ચાને. જઠરના સોજા ઉપર. (ક્રોનિક
ગેસ્ટ્રાઇટીસ.

વિષદ્ન તરીકે—મેગનેસીઆ હાઇડ્રો, અને લાઇકર
મેગનેસી કાર્બોનેટીસ ચાક, અથવા વાઇટનીન્ગ, કાર્બોનેટ
ઓફ સોડીયમ, ઓલીવ અથવા બદામનું તેલ નાઇટ્રીક
એસીડ નીઝરી અસર માલમ પડે તો ઉપરની કાઈ પણ
એક દવાનો ઉપયોગ કરવો.

NITRO-HYDROCHLORICUM ACIDUM DILUTUM.

નાઇટ્રો હાઇડ્રો ક્લોરીકમ એસીડમ ડીલ્યુટમ. અં. ૦
ડીલ્યુટ નાઇટ્રો હાઇડ્રો ક્લોરીક એસીડ.

વર્ણન—આની અંદર ૪ ભાગ હાઇડ્રો ક્લોરીક એ-
સીડ, ૪ ભાગ નાઇટ્રીક એસીડ અને ૨૫ ભાગ પાણીના
સમામેશ છે; ૨૫-૨૭ અથવા ૨૮-૩૦ પીગાશ પડતું હોય
છે, ૨વાદ ખાટો અને વાસ તીવ્ર હોય છે.

ઉપયોગ—અંતરોપચારમાં. અમ્લ પૌષ્ટીક, અને
કાળજીને ગરમ અસક કરવા સારૂ વપરાય છે.

નિદાન—જુના કાળજીના વધારાના દરદમાં, કમળો,
ખરોળ, અને કાળજીના ખગાડથી આવતા તાવમાં, પથરીના
દરદમાં, મુત્રાશયના વ્યાધીમાં, જુની ઉધરસ, ફેફસાના
ખગાડના વ્યાધી, ટાઇફસ, ટાઇફાઇડ અને સ્કારલેટીના
તાવમાં, મધુ પ્રમેદમાં, ઉંટાડીઆ, કોલેરા, સંઘ્રહણી,
હૃદયના દુખાવા, જુનો સંધિવા, અજીર્ણ, મંદાગ્નિ, અને
પ્રાથમીક અને બીજીવાર થયેલી ચાંદીના દરદમાં વાપરવાથી

સારો ફાયદો કરે છે.

માત્રા—૧ મીનીમ એક વરસના બચ્ચાને; મોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

વિરૂધ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—(નાઇટ્રોક એસીડમાં બતાવ્યા મુજબ.

સ્વાદીષ્ટ કરવા—૧ મીનીમમાં પાંચ મીનીમ ના રંગીનો સરખત નાંખવો.

ઉપચાર.

નં. ૧	એસીડ નાઇટ્રોહાઇડ્રોકલોરીક ડીસ્યુટ	૧ ફ્રી મીનીમ.
	સ્પીરીટ કલોરો ફોર્મ ...	૧ ફ્રી ,,
	નારંગીનો સરખત ...	૭ ,,
	ડીસ્ટીલ્ડ વોટર ...	૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત જમ્યા પછી ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાને (હીપેટીક ઇક્ટરીસ) પિત્ત કમળીના દરદમાં વાપરવાથી ફાયદો થાય છે.

NUCIS VOMICÆ TINCTURA. ન્યુસિસ

વોમિસી ટીકચુરા. અં'૦ ટીકચર નકસ વોમીકા.
ગુ. જેર કચોળાનો અર્ક.

વર્ણન—રેકટીફાઇડ સ્પીરીટમાં યનાવવામાં આવેછે.
આનો ખાસ કાષ્ઠ પ્રકારનો વાસ હોતો નથી અને સ્વાદમાં
અતિ કટુ હોય છે.

ઉપયોગ—હૃદય પૌષ્ટીક, ગરમ, અગ્નિ વર્ધક,
પૌષ્ટિક, કાનાતેજક, કૃમિ વાતહર, અને પેટ સાફ લાવવા
તરીકે વપરાય છે.

નિદાન—જીર્ણ અંધ કાષ્ઠ, અજીર્ણ, આમણ ખા-
તાર નીકળી હોય ત્યારે, પક્ષવાત, ઉચ્ચતાંબ, દષ્ટીમાંઘ,
કોરીઆ, લીસ્ટીરીઆ, અપસ્માર, નળજાઇ, મગજનું
ખાલી પડી જવું, જવર, જાડા, ઉલ્ટી, નપુંશકપણું અને
મૂત્રશ્રાવના દરદોમાં સ્ટ્રીકન્યા અને જેર કચોળાની યના-
વટો વપરાય છે.

માત્રા— $\frac{1}{2}$ મીનીમ દર વરસની ઉમરે, ટીકચર
નકસ વોમીકા આપવા લજામણ કરે છે.

સ્વાદીઠ કરવા ૩ મીનીમ ટીકચર નકસવોમીકામાં
૧૦ મીનીમ નારંગીનો સરખત ઉમેરવો.

ઉપચાર.

નં. ૧	ટીકચર નકસ વોમીકા ૩ મીનીમ.
	સોડીઆયકામેનિટ. ૨ થેન.
	નારંગીનો સરખત ૧૫ મીનીમ.
	ઇનક્યુઝમ જેનસીઆનીટા; ૧ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત. ૧ વરસના બાળ-
કને. અજીર્ણ ઉપર.

નં. ૨	ટીકચર નકસ વોમીકા...	... ૧૨ મીનીમ.
	ટીકચર બેલાડોના ૨૪ મીનીમ.
	ઇનક્યુઝમ સેના. ૧ ઓંસ.
	ઇનક્યુઝમ કેલંબા. ૩ ,,

મિશ્ર કરી એક ચા'ની નાની ચમચી જ્યારે જરૂર
પડે ત્યારે. જુના બંધકાપના દરદમાં, બણે ઝાડો કરાવવો

હોય ત્યારે આપવામાં આવે છે.

વિષનાશક દવાઓ.—ટેનીક એસીડ અને ટેનેટસ; ટીંકચર ઓફ આયોડાઇન; કલોરોફોર્મ સુંઘાડતું કલોરલ દાઇડ્રેટ, મોરફાઇન, શીંગે સ્ટીમ માઇન.

opiū Extractum. ઓપાઇ એક્સ્ટ્રાક્ટમ. જુઓ ઇપીકાઇયુના પદ્ધતી કંપોઝીટમ.

OPII TINCTURA. ઓપાઇ ટીકચુરા અં ૦ ટીંકચર ઓફ ઓપીયમ, ગુ. અશીલુનો અર્ક.

વાર્ણન.—અશીલુનો અર્ક મુદ્દ સ્પીરીટમાં ઝનાવવામાં આવે છે; અશીલુ ૧૬ ઓંસ, મુદ્દ સ્પીરીટ ૨૦ ઓંસ. વાસ ઘણી તીવ્ર અને વીચીત્ર હોય છે, સ્વાદમાં કડતું હોય છે; તેની અંદર ૬ પરસેન્ટ મોરફાઇનનો ભાગ સમાયેલો હોય છે.

ઉપયોગ.—અંતરોપચારમાં, દરદને શાંતી આપે છે, તાણ તથા આંકડીને મટાડવામાં, ગ્રાહીક તરીકે, ફેફસા-

માંથી અને આંતરડામાંથી રક્ત જતું હોય તે અંધ કરવા સાર વપરાય છે.

નિદાન—જીર્ણ અતિસારમાં, મોટા આંતરડાના સોજામાં, સંગ્રહણી આંતરડાનો વળ ચડયો હોય તે પર, (સારણુ માંઠ) આંતરડામાં પડેલા ક્ષતોપર, વિદ્રધીનો સોજો, અતિશય ખાંસીની સાથે થયેલા ત્રિદોશમાં, ઉલટી તથા ઝાડાપર, ચુંક અને આંકડી, હોજરીમાંથી તથા ફેફસામાંથી થતા રક્તશ્રાવપર, રતુશ્રાવના દરદોમાં, તીક્ષણ સંધીવા, મુત્રાશયના દરદો, પથરી અને મસાના રોગમાં તથા રક્તશ્રાવમાં વાપરવાથી ઘણો જ સારો ફાયદો થાય છે. બાળકો અફીણને સારી પેઠે સહન કરી શકે છે; પરંતુ છ વરસની ઉંમર પછી, અફીણ સહન કરવાની શક્તિ ઓછી થતી જાય છે. ત્રણ માસની અંદરના બચ્ચાને અફીણ કદી પણ આપવું નહીં. અતિસારની આખરની વખતે, શરીરની ક્ષીણતા થયેલી હોય ત્યારે, અને ગુરદાના દરદો હોય ત્યારે અફીણ વાપરવું નહીં. વધારે હકીકત સાર મેટીરીયા મેડીકા પાને (પર)થી જાણો.

માત્રા--શરૂઆતમાં આપવાની માત્રા.

૧	મીનીમ.	એક વખતની માત્રા ત્રણ માસના બાળકને.
૨	મીનીમ.	,, છ મહીનાના બાળકથી.
		એક વરસના બાળકને.
૧	મીનીમ.	,, દોઢ વરસના બાળકને.
૨	મીનીમ.	,, બે વરસના બચ્ચાને.
૩	મીનીમ.	,, ત્રણ વરસના બચ્ચાને.
૪	મીનીમ.	,, ચારથી પાંચ વરસનાને.
૬	મીનીમ.	,, છ વરસના બચ્ચાને.
૮	મીનીમ.	,, સાત વરસના બચ્ચાને.
૧૦	મીનીમ.	,, આઠથી દસ વરસનાને.
૧૫	મીનીમ.	,, દસ કરતાં વધારેનાને.

ઉપરની માત્રાઓ ધીમે ધીમે વધારવી અને એક વરસના બચ્ચાને ૧ મીનીમ સુધી આપી શકાય છે, તેથી વધારે આપી નહીં.

વિદૂધ અસર કરનાર દવાઓ--અફીણની સાથે મેળવવાથી વિદૂધ અસર કરનારી દવાઓ; ક્ષારો, ક્ષારમય

કારબોનેટસ, ચુનાનું પાણી, ત્રાંબા, લોહા, સીસા અને પારાની બનાવટો, તેના ક્ષારો; સોમલ અને ગ્રાહીક વનસ્પતિની ચાહ.

સ્વાદીષ્ટ કરવા—૧ મીનીમ ટીંકચર ઓપીયમમાં પાંચ મીનીમ સુંઠનો સરખત મેળવવાથી સ્વાદમાં સુધારો થાય છે.

ઉપચારો.

ન. ૧	ટીંકચર ઓપાઇ.	૫ મીનીમ.
	ફેરી સલફેટ	૪ ગ્રેન
	સીરપ ઝીંજીબેરીસ.	૧ દ્રામ.
	લાઇકર મેગનેસી. કાર્બોનેટીસ	૨ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત છ થી ૧૦ વરસના છોકરાને. અશક્તિમાં થએલા જીર્ણ અતિસાર પર.

Chronic Nervous diarrhoea.

અફીણના વીંધનિ વિષનાશક દવાઓ—ટેનીક એસીડ, એટ્રોપીન, પીકોટોકસાઇન, પરમાંગનેટ ઓફ પો-

ટાશીયમ; યાદ. કાશી, સુંઘાડવા સારૂ ઓકસીઝન.

OPII TINCTURA AMMONIATA. ઓપીયમ ટીંકચુરા આમેનીએટા. અં° આમેનીએટ ટીંકચર ઓફ ઓપીયમ. ગુ. અફીણનો આમેનીઆ મિશ્રીત અર્ક.

વાર્ણન—આ અર્ક રેક્ટીફાઇડ સ્પીરીટમાં બનાવવામાં આવે છે. ૧ ગ્રેન અફીણ અને ૯૬ મીનીમ સ્પીરીટ, શીવાય, ફેસર, બેંઝાઇક એસીડ, એનીસીનુ તેજ અને આમેનીઆનું સ્ટ્રોન્ગ સોલ્યુશન.

ઉપયોગ—અંતરોપચારમાં દુઃખ શમન કરવા અને મરમ અસર કરવા સારૂ વપરાય છે.

નિદાન—જુના અતિસારના દરદમાં, મોહોટા આંતરડાના સોજાપર અને સ્થાનિક વિદ્રધી ઉપર અને ત્રીદોષની સાથે ખાંસી અતિશય થઇ હોય ત્યારે આપવામાં આવે છે.

ત્રણ વરસના બચ્ચાને ટીકચર ઓપીયમના બદલે આ દવા આપવા બલામજુ કરવામાં આવે છે.

આ દવામાં હૃદયની ગતીને ધીમી પાડવાની શક્તિ
ઝોઢી હોય છે.

માત્રા—૩ મીનીમ ઝેક વરસની ઉમરના બાળકને,
મોહોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર—અરીણની બનાવટની સાથે
મેળવવાથી વિરૂદ્ધ અસર કરનાર દવાઓ, ટીંકચર આપી-
યમમાં આપી છે તેજ સમજવી.

સ્વાદ મુધારવા—૩ માનીમ ટીંકચર આપાઘ
આમોનીએયેટાની સાથે ૧ ગ્રામ એનીગીનું પાણી મેળ-
વવાથી સ્વાદીષ્ટ થાય છે.

વિષ નાશક દવાઓ—આમોનીયેટડ ટીંકચર
ઝોઢ આપીઅમના વિષની વિષનાશક દવાઓ, ટાનીક
એસીડ, ચાલ્, કોફી, એટ્રોપીન, પીકોટોકિસન, અને પો-
ટાશીયમ પરમાંગનેટ.

ઉપચાર.

નં. ૧ ટીંકચર આપાઘ આમોનીએટા. ૩ મીનીમ.

વાઇનમ ઇપીકાક. ૪ ,,

એનીસીનું પાણી. ૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી રાતના તથા સવારના આપવું. જુના અતિસાર ઉપર.

PAPAINUM. પાપેઇનમ,

વર્ણન—સફેદ અનિયમિત આકારનો દાણાદાર પુકા હોય છે.

ઉપયોગ—અંતરોપચારમાં અને બાહ્યોપચારમાં તેનો ઉપયોગ થાય છે. ગુણુ પાચક કરવાનો હોય છે.

નિદાન—કંઠ રોહીણીની ત્વચાને નરમ કરે છે, અને જુની બદદળખીને મટાડે છે.

માત્રા—અંતરોપચારમાં ૩ ગ્રેન એક વખતની માત્રામાં ૨ વરસના બચ્ચાને, મોહોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં આપવી.

બાહ્યોપચારમાં—પાંચ પરસેંટ સોલ્યુશન ડીફથેરેટીક મેમ્બ્રેન ઉપર દર ૧૫ મીનીટે આપવું.

ઉપચાર.

નં. ૧ પાપેઈન... ... ૨૩ ગ્રેન.
ડીસ્ટીલ્ડ વોટર ૧ ઑંસ.

મિશ્ર કરી દર ૧૫ મીનીટે કંઠ રોહીણી વાળી ચામડી
પર લગાડવું.

Diphtheria Faucium.

નં. ૨ પાપેઈન ૧ ગ્રેન.
એકવા મેન્થાપીપરેટા.... ... ૧ દ્રામ

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત જમતી વખતે
જુની બદલજમી ઉપર આપવાયી કાયદો ચાયછે.

Chronic Dyspepsia.

PELLETIERIINI TANNAS. પેલીટીરાઈની ટેનાસ.

વર્ણન—જુરા ધોળા રંગનો આકૃતિ વિનાનો લુકો
પાણીમાં પીગળી શકતો નથી.

ઉપયોગ—કૃમિનાશક.

નિદાન—ચપટા કરમના દરદપર ઘણું ઉપયોગી છે.

માત્રા—૩ ગ્રેન. દરેક માત્રામાં આપવામાં આવે છે, પણ જે વરસની અંદરના બચ્ચાને આપવી નહીં.

ઉપચાર.

નં. ૧	પેલીટીરાઈન ટેનેટ....૬ ગ્રેન.
	સીરપ રીહીઆઇ...૨૬ દ્રામ.
	ડિસ્ટીલ્ટ વોટર૨ ઓંસ.

જે ભાગ કરી અડધા કલાકની અંદર બન્ને ભાગ પી જવા અને પછી તરત એરંડીઆનું તેલ પાતું,
Taenia. ચપટા કરમ ઉપર.

PEPSINUM. પેપસીનમ. અં° પેપસીન.

વર્ણન—ડુકરની હોઝરી ઉપરના ચીકણા પડમાંથી બનાવવામાં આવે છે, દલકા પીળા જુરા રંગનો ભુકા હોય છે, સ્વાદમાં સ્હેજ ખારો અને સ્હેલાઈથી લેઈ શકાય તેવો

હોય છે. (Acts only in acid solution.)

ઉપયોગ—આલ્કોપચારમાં તથા અંતરોપચારમાં પાચન કરવા સારૂ વપરાય છે.

નિદાન—કંઠરોહીણીની ત્વચાને નરમ કરવા સારૂ લગાડવામાં તથા બદલજમીમાં પાચન ક્રીયાને સતેજ કરવા સારૂ વપરાય છે.

માત્રા—અંતરોપચારમાં $\frac{1}{2}$ ગ્રેન એક વખતની માત્રા, ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાને, મોછાટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

આલ્કોપચારમાં ૩ થી ૫ પરસેન્ટ સોલ્યુશન ડીફ-થેરીઆ-100 ચામડીપર લગાડવા સારૂ.

રવાદીપ્ટ કરવા—૧ ગ્રેન પેપસીનમાં ૫ મીનીમ નારંગીનું સરખત મેળવવું.

ઉપચાર.

નં. ૧	પેપસીન.	$\frac{1}{2}$ ગ્રેન.
	એસીડ હાઇડ્રોક્લોરીકડીલ્યુટ			...	૧ મીનીમ.

નારંગીનું સરખત	૧૦ ,
ડીસ્ટીલ્ડ વોટર...	૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત જમતી વખતે અ-
ડધું જમ્યા પછી, ૧ વરસના બચ્ચાને બદલજી મી ઉપર
આપવું. Dyspepsia.

નં. ૨	પેપસીન...	૩ ગ્રેન.
	લાઈકર રટ્ટીકનાઈન.	૧ મીનીમ.
	કપીનાઈન લાઈગ્લેકલોર	૩ ગ્રેન.
	એસીડનાઈટ્રો લાઈડ્રોક્લોરીક ડીલ્યુટ	૩ મીનીમ.
	ડીસ્ટીલ્ડવોટર	૨ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત જમ્યા પછી. ચા-
રથી ૭ વરસની ઉંમરના બચ્ચાને.

નં. ૩	પેઈન્ટ. આપડવા સાર.			
	પેપસીન	૩૦ ગ્રેન.
	એસીડ લાઈડ્રોક્લોરીક ડીલ્યુટ	૧૦ મીનીમ.

ડીસ્ટ્રીક્ટ વોટર. (વરાળનું પાણી) ૨ ઑંસ.

મિશ્ર કરી દર ૧૫ મીનીટે લગાડવું. કંઠરોહીણીની ત્વચા ઉપર.

Diphtheritic fauciam. (જીભની જડમાં એક બાજુએથી બીજી બાજુ ત્યાં જાય છે જેને કંઠરોહીણી કહે છે.

કંઠરોહીણીની ત્વચાને નરમ કરે છે પરંતુ કંઠરોહીણીના દરદ ઉપર કાંઈ ફાયદો થતો નથી.

PHENACETINUM. ફીનેસીટીનમ; અં. ૦. ફીનાસીટીન

વર્ણન—સફેદ, ચળકતી પાતળી પત્રીઓ જેવું, વાસ તથા સ્વાદ રહીત: સોળ ભાગ આંસફોલમાં એક ભાગ દવા મેળવવાથી પીગળી શકે છે, પાણીમાં કવચીત જ પીગળે છે.

ઉપયોગ—જ્વરદ, પીડા શામક, ઉંઘ લાવનાર, કફ અને સાંતી દાયક છે.

નિદાન—જવરની સ્થિતિમાં, ખાંસી, ઉઠાંટીઓ અને ઉંઘ ન આવતી હોય ત્યારે આપવામાં આવે છે. ફેનાસી-ટીનથી હૃદયની ગતિ; એકદમ બંધ થઈ મુર્છા થતી નથી અને તાવની ગરમીને ઓછી કરી શરીરની ગરમીને કબી કરતું નથી.

માત્રા— $\frac{1}{2}$ ગ્રેનથી ૧ ગ્રેન. એક વરસની ઉંમરના બાળકને.
 $\frac{1}{2}$ થી ૩ „ ૨ થી ૫ વરસની ઉંમરનાને.
 ૩ થી ૬ „ ૫ થી ૮ વરસની ઉંમરનાને.
 ૩ થી ૭ $\frac{1}{2}$ „ ૮ થી ૧૨ „ „
 ૫ થી ૭ $\frac{1}{2}$ „ ૧૨ થી ૧૫ „ „

કુકડીઆ ખાંસીમાં $\frac{1}{2}$ થી $\frac{1}{2}$ ગ્રેન એક વરસની ઉંમર સુધીના બાળકને,

$\frac{1}{2}$ થી ૧ $\frac{1}{2}$ ગ્રેન. ૨ થી ૪ વરસના બચ્ચાને.

૧ $\frac{1}{2}$ થી ૫ ગ્રેન. ૪ થી ૧૦ વરસના બચ્ચાને.

દીવસમાં પાંચ ૭ વખત આપવું.

દીવસમાં પાંચ ૭ વખત આપવું.

ઉપચાર.

નં. ૧	ફીનાસીટીન.	૩ ગ્રેન.
	સફેદ ખાંડ.	૫ „

મિશ્ર કરી દર પડીકાં કરવાં, એક પડીકુ દીવસમાં ત્રણ વખત, સાત વરસના બચ્ચાને તિક્ષણ ખાંસી ઉપર આપવું. Acute Bronchitis.

નં. ૨	ફીના સીટીન.,	૩૦ ગ્રેન.
	એન્ટી પાઇરીન.,	૩૦ „
	સેલેસ	૩૦ „

મિશ્ર કરી જરા જરા કુકડીઆ ખાંસીપર દીવસમાં બે વખત સુંઘવાથી સારો ફાયદો થાય છે. Pertussis.

નં. ૩	ફીનાં સીટીન.	૩ થી ૨ ગ્રેન.
	કેફાઇન સાઇક્રેટ	૩ થી ૩ ગ્રેન.
	ઇલીએસેક એનીસી (Elaeosacch. anisi,	}		
		૧ થી ૨ ગ્રેન.		

મિશ્ર કરી દર ચાર કલાક, છ મહીનાના બાળકથી તે ૩ વરસના બાળક સુધી. ખાંસીમાં જ્વર હોય ત્યારે. જ્વરરૂ તરીકે આપવામાં આવે છે.

Antipyretic in Bronchitis. વધારે હકીકત સાફ અમારી મેટીરીયા મેડિકા પાનુ ૪૮૬ જુઓ.

PHENAZONUM. અં૦ ફીનાઝોનમ ઉપનામ.
એન્ટી પાઇરીન.

વર્ણન—સફેદ મોતીના જેવી ચળકતી પત્રોઓ જેવા ભુકા; વાસ વિનાનો, અને સ્વાદમાં કટુ; દવાના સરખા વજનમાં પાણી, સ્પીરિટ અથવા કલોરોફોર્મમાં પીગળી જાય છે.

ઉપયોગ—શાંતિદાયક. સ્વેદન, કફન, પીડા શામક અને દુર્ગંધ નાશક છે.

નિવાન—(ઉપચાર) વધી ગયેલા તાવમાં ત્રિદોષ ઉપર, માથાના દુખાવા, રતવા, ઇનફ્લુએન્ઝા, (જેરી તાવ)

માંડીઓ વા, ઉધરસ, તાવ, ઉંટાટીઓ, ફેફસાના અંતરપડના સોજના વ્યાધી, અપરમાર, ફેરીઆ, દમ, હાફલુ, ચેરીઆના દરદમાં, નાના બાળકને દાંત આવતા હોય ત્યારે અને ક્ષયમાં આવતા સખત તાવના દરદમાં ધણીવાર વપરાય છે. (વિશેષ વર્ણન માટે અમારી મેટિરીઆ મેડિકામાં વિદ્વાન ડાક્ટરોના અભિપ્રાય જુઓ. પાનું ૩૮૪.) આ દવા વધારે પ્રમાણમાં આપવાથી શરીર પર ઝીણી ઓરી જેવા ફોફલીઓ અથવા રતવાના જેવા ચાઠાં થાય છે.

માત્રા— $\frac{1}{2}$ ગ્રેન. દરેક મહીનાની ઉમરે;

$\frac{1}{2}$ ગ્રેન. દર વરસની ઉમરે.

જવરમ્મ તરીકે $\frac{1}{2}$ ગ્રેન દરેક વરસની ઉમરે દીવસમાં ત્રણ વખત એક એક કલાકના અંતરે આપવી. માત્રા ધીમે ધીમે વધારવી.

ફેરીઆના દરદમાં $\frac{1}{2}$ ગ્રેન એક વખતની માત્રામાં દીવસમાં બે અથવા ત્રણ વખત.

ધારીનશ્વસનસ રટ્ટીડયુલસ (કંઠનળીના સંકેચનમાં.)

ના દરદમાં ૧૩ થી ૨ ગ્રેન દર કલાકે આપવી.

એન્યુરીસીસ નોકટરના દરદમાં. (પેસાખનું વારંવાર અથવા ઉંઘમાં થઇ જવો.) ૧૩ ગ્રેન. સાંજના ૭ અને રાતના ૯ વાગતા બે વખત આપવું.

ડોન્સીલાઇટીસના દરદમાં (ટ્રોળીઆના દરદમાં.)
૫ થી ૭૩ ગ્રેન. નાની ઉમરના બચ્ચાને.
૮ થી ૧૦ ગ્રેન. મોટી ઉમરના બચ્ચાને દીવસમાં બે વખત. વધારેમાં વધારે માત્રા દીવસમાં ત્રણ વખત આપવામાં આવે છે.

૨ થી ૩ ગ્રેન. ૭ મહીનાની ઉમરથી તે એક વરસની ઉમરના બાળકને.

૫ થી ૬ ગ્રેન. ૨ થી ૫ વરસના બચ્ચાને.

૭ થી ૯ ગ્રેન. ૬ થી ૮ વરસના બચ્ચાને.

૧૦ ગ્રેન. ૧૦ થી ૧૨ વરસના છોકરાંને.

વિરૂદ્ધવાઓ—સ્પીરીટ ઇથર નાઇટ્રોસી અને બીજા નાઇટ્રાઇટીસ (સુરાખાર મિશ્રિત) પદાર્થ જેમાં અમ્લ નો ભાગ છુટથી સમાયેલો હોય તે; ક્ષારમય તત્વો અને સીંકોનાના ગુણવાળા પદાર્થો.

સ્વદિષ્ટ કરવા—૧ ગ્રેન એન્ટીપાઇરીનમાં ૫ મીનીમ એલીકસીર સીંપત્ર, નારંગીનો સરખત અથવા તજનો સરખત; ૧૦ મીનીમ એસેન્ટ. મેન્થી પીપરેટા અને સાદુ સરખત; અથવા ૧ ગ્રામ પીપરમીન્ટનું પાણી મેળવવું.

ઉપચાર.

નં. ૧	એન્ટીપાઇરીન	૧ ગ્રેન.
	એલીકસીર સીંપત્ર	૫ મીનીમ.
	વરાળનું પાણી	૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દર બે કલાકે જ્યાં સુધી દરદ નરમ પડે ત્યાં સુધી દાંત આવતાં થતાં દરદ ઉપર એક વરસના બાળક માટે. Dentition.

નં. ૨ એન્ટીપાઇરીન ... ૩ થી ૪ ગ્રેન.

૨પી. કલોરોફોર્મ...	...	૩ મીનીમ.
એલીકસીર સીપ્ત	૧૦ ,,
વરાળનું પાણી	૬ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દર છ કલાકે પાવું છ વગ્સના બચ્ચાને
 ધનફલ્યુ એન્ડા નામના તાવપર (સજેખમ, રસપૂણી સા-
 થેના તાવમાં)

PHOSPHORICUM ACIDUM DILUTUM.

ફોસ્ફોરીકમ આસીડમ ડીલ્યુટમ. અં ૦ ડીલ્યુટેડ
 ફોસ્ફોરીક આસીડ.

વર્ણન—૩ ભાગ ફોસ્ફોરી એસીડ અને ૨૦ ભાગ
 પાણી. સ્વચ્છ રંગ રહીત પ્રવાહી સ્વાદમાં અમ્લ.

ગુણ—પૌષ્ટિક, તરસ છીપાવનાર, કામોત્તેજક,
 ગ્રાહીક, અને મગજને ધુણી આપનાર છે.

નિદાન—તીક્ષ્ણ જ્વર હેતુ. કરનાર દરદો; જ્વર
 નાશક નરમ પ્રકારની દવા છે.

માત્રા—૧ થી ૨ મીનીમ ૧ વરસના બાળકને;

મેહોટાને તેની ઉમરના પ્રમાણમાં.

વિદ્યુદ્ધ દવા—ચુનાનું પાણી. ચુનાનો ક્ષાર અને ક્ષારમય કાર્બોનેટસ.

સ્વાદીય કરવા—૧ મીનીમ ડીલ્યુટ ફોસ્ફોરીક એસીડમાં ૫ મીનીમ સીરપ રૂબી આઈડીઆઇ. (Rubi idaei.)

ઉપચાર.

નં. ૧ એસીડ ફોસ્ફોરીક ડીલ્યુટ ... ૨૪ મીનીમ.
સીરપ રૂબી આઈડી આઈડી ૨ ડ્રામ.
ડીસ્ટીલ્ડ વોટર (વરાળનું પાણી. ૩ ઓંસ.
(એન્ટીપાઇરેટીક)

મિશ્ર દ્રવી એક નાની ચમચી દર ૧ એક અથવા બે કલાકે, એક વરસના બાળકને જ્વરમ્ન સારું.

PHOSPHORUS. ફોસ્ફરસ, અં.૦ ફોસ્ફરસ.

વર્ણન—નરમ, વળી શકે તેવું, મીઠુના જેવા

કટકા; જ્યારે તાજું હોય ત્યારે રંગ વિનાનું હોય છે; જાંબુ, સફેદ અથવા તેના ઉપરના ભાગમાં ગણા વખતે અજવાંશથી રાતો રંગ થઈ જાય છે. જ્યારે હવામાં ખુલ્લુ મુકવામાં આવે ત્યારે તેમાં સફેદ ભડકા થાય છે; પાણીમાં ઓગળતુ નથી. ઇંચર, તેલોની અંદર ઓગળે છે. કવચીત ગરમ રેકટી ફાઇડરપીરીટમાં મિશ્ર થાય છે.

ગુણ—પૌષ્ટિક, કામોત્તેજક અને ગરમ છે.

ઉપયોગ—અપસ્માર, મગજની નબળાઇ, નપુંસક-પણું, ક્ષયરોગ, ચામડીના દરદો, કાલેરા, નીરંતર આવતા તાવ. ખરજવા અને માથાના દુખાવામાં વપરાય છે. લાંબો વખત આ દવા વાપરવાથી ધણું નુકસાન થાય છે.

માત્રા— $\frac{1}{8}$ ગ્રેન એક વખતની માત્રા; $\frac{1}{4}$ ગ્રેન. એક આખા દીવસમાં, ૧ થી ૫ પાંચ વરસના બચ્ચાને.

$\frac{1}{8}$ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા; $\frac{1}{4}$ ગ્રેન આખા દીવસમાં ૫ થી ૧૦ વરસનાને.

$\frac{1}{2}$ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા. આખા

દીવસમાં ૬૦ મિન. ૧૦ થી ૧૫ વરસના
છોકરાને; કોડલીવર તેલમાં અથવા લીપે-
નીનમાં ઓગળા શકે છે માટે તેમાં મેળવી
આપી શકાય છે.

સ્વાદિષ્ટ કરવા—તેની સાથે લીમોનીસ તેલ મેળ-
વવાથી વધારે સ્વાદિષ્ટ થાય છે.

ઉપચાર.

નં. ૧ ક્રાસ કરસ.	૬૬ મિન.
ઓઇલ લીમોનીસ,	૨ મી.મી.
લીપેનાઇન	૪ ઓં.સ.

મિશ્ર કરી ૧ ચાલની નાની અડધી અમચી જમ્યા
પછી દીવસમાં બે વખત; બે વરસના જમ્યાને. કંઠ
નળીના સંકોચન ઉપર.

Laryngismus stridulus.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—સલ્ફેટ ઓફ
કોપર, પરમાંગનેટ ઓફ પોટાશીયમ, ટરપેનટાઇનનું તેલ.
(કોઇ પણ જાતનું તેલ અને દુધ તેનાપર આપવું નહીં.)

વધારે હકીકત માટે અમારી મેટ્રિરીયા મેડિકા પાનુ
૩૪૩ થી જુઓ.

PHYSOSTIGMATIS EXTRACTUM. કીજો

સ્ટીગમેટીસ એક્સ્ટ્રાક્ટમ અં ૦ એક્સ્ટ્રાક્ટ ઓફ
કયાલા ખારખીન.

વર્ણન—ઘેરા જુરા રંગનું નરમ, ચીકણું, માદક
સત્ત્વ જે કાલાખારખીનમાંથી પેદા કરવામાં આવે છે તે.

ગુણ—અંતરોપચારમાં અને હાયપોડર્મીકલી (પી-
ચકારી વાટે ત્વચામાં દાખલ કરવા) કરોડ રજુ પર શાંતી-
દાયક અસર કરે છે અને આંખની કીકાને સંકુચીત કરે છે.

ઉપયોગ—દાંતખીલીના દરદ પર નાના બચ્ચાને
ધનુર્વા ઉપર, ફેરીઆ અને મંદ પડી ગયેલા આંતરડાને
સતેજ કરવા સાડ વપરાય છે.

માત્રા—અંતરોપચારમાં ૧૬.૦ ગ્રેનથી ૩૬ ગ્રેન
સુધી એક વખતની માત્રામાં અશક્ત પડી ગયેલા પેટના
આંતરડા ઉપર. પીચકારી વાટે ત્વચામાં ૧૬ ગ્રેન એક

વખતની માત્રામાં, અને થોડા વખતના અંતરે ફરીવાર ઉપયોગ કરવો. આખા દીવસમાં થઈ પૂરે એનથી વધારે વાપરવું નહીં. દાંતખીલી અને ધનુર્વાપર.

ઉપચાર.

નં. ૧ ઇનજેક્ટો, ફીઝો સ્ટોગમેટીસ, હાયપોડરમીક ૨ ગ્રામ, તેમાંથી. ૨ મીનીમ થોડા થોડા અંતરે ત્વચામાં પીચકારી રૂપે દાખલ કરવું. તરત જન્મેલા બાળકને માટે ટ્રીસમસ અને ટીટેનસ નીઓનેટોરમ (દાંત ખીલી, અને નાના બચ્ચાના ધનુર્વા ઉપર.)

વિરૂદ્ધ દવા--એટ્રોપીન અને સ્ટ્રીકનાઇન.

PICROTOXINUM. પીક્રોટોક્સીનમ.

વર્ણન--સ્વચ્છ રંગ વીનાનું, કાચ જેવા ચળકતા કટકા; વાસ રહીત, સ્વાદમાં કટુ; કવચીત (૧:૪૦૦) ખાંણીમાં પીગળી શકે છે, આલકોહલમાં પીગળી જાય છે.

ગુણ—મગજ પર ગરમ અસર કરનાર, અને એન લાઇટ્સ (પાણીને સોસી લેનાર) છે.

ઉપયોગ—ક્ષય રોગમાં થતા રાત્રીના પરસેવા ઉપર વપરાય છે, પરંતુ વાપરવામાં ઘણીજ કાળજી રાખવી જોઈએ. વધારે માત્રા આપવાથી, રોગી બેશુદ્ધ થઈ જાય છે, સનેપાત થાય છે, અને તાણુ તથા આંત્રિકીઓ આવી દહીં મરણ પામે છે.

માત્રા— $\frac{1}{8}$ ગ્રેન. એક વખતની માત્રામાં, ૮ થી ૧૦ વરસના છોકરાને $\frac{1}{8}$ ગ્રેન. મોહાટી ઉમરનાને.

સ્વાદીય કરવા— $\frac{1}{8}$ ગ્રેનમાં ૩ દ્રામ નારંગીનું સરખત મેળવવું.

ઉપચાર.

નં. ૧	પીકોટોકસીન.	$\frac{1}{8}$ ગ્રેન.
	નારંગીનો સરખત	૩ દ્રામ.
	ડીસ્ટીલ્ડ વોટર	૧ ઓ'સ.

મિશ્ર કરી એક ટેબલ સ્પુન પુલ રાત્રીના સુતી વખતે. દસ વરસની ઉમરના છોકરાને. ક્ષયમાં રાત્રીના પરસેવા થતો હોય ત્યારે.

વિષ નાશક ઉપચારમાં—હાઇડ્રેટના વિષમાં વિષ નાશક તરીકે પીલોટોકસીન ધણીજ ઉત્તમ દવા છે.

PILOCARPIÆ NITRAS પીલોકારપીની નાઇટ્રસ અં ૦ નાઇટ્રેટ ઓફ પીલોકારપાઇન.

વર્ણન—જેમોરેડીના સત્વમાંથી પીલોકારપાઇન નામનો દાર કાઢવામાં આવે છે. રંગમાં સફેદ ચતકનો છુટો અથવા સોયના જેવી અણીદાર છુટી હોય છે; સ્વાદ સ્હેજ કટુ અને ગ્રાહીક છે, આઠ લાગ પાણીમાં મિશ્ર થઈ શકે છે,

ગુણ—પીચકારી વાટે ત્વચામાં વાપરવાથી, સ્વેદન તથા મૂત્રનું અસર ધણીજ બેરમાં કરે છે;

અંતરોપચારમાં—કફનું અસર કરે છે અને મોટામાં થુંક પેદા કરે છે.

ઉપયોગ—મૂત્ર પિંડના દરદો, રક્તની અંદર પૂરી-આનો જથ્થો રક્તની સાથે અતિશય પ્રમાણમાં વધી ગયો હોય ત્યારે, પેટના જળંદરમાં, ડીફથેરીઆ, અને

કુકડીઆ ખાંસીપર વાપરવાથી ઘણોજ સરસ ફાયદો થાય છે, પરંતુ આ દવા વાપરવામાં દાક્તરોએ કાળજી રાખવી જોઈએ કારણ, આ દવાથી મૂચ્છા આવે છે.

માત્રા—હાયપોડરમીકલી ત્વચામાં પીચકારીવાટે.

૬^૦ ગ્રેન. ૭ મહીનાના બાળકથી એક વરસના બાળકને.

૬^૦ ગ્રેન. ૨ થી ૩ વરસના બચ્ચાને.

૬^૦ ગ્રેન ૩ થી ૬ „ „

૬^૦ થી ૬^૬ ગ્રેન. ૬ થી દશ વરસનાને

૬^૬ થી ૬ ગ્રેન. મોહોટી ઉમરનાને

અંતરોપચારમાં—હાયપોડરમીકલી માત્રા કરતાં બમણી માત્રા લેવી.

સ્વાદીય કરવા—૬ ગ્રેનમાં ૧૦ પીનીમ નારંગીનો સરખત મેળવવો.

વિષનાદશક તરીકે—એટ્રોપીન અને મોરફીયાના એર ઉપર નાઇટ્રેટ ઓફ પીલોકાર્પાઇન ઘણીજ અસર કારક દવા છે.

ઉપચાર.

નં.. ૧	પોલોઝારપાઈન	૧ ટ્રેન.
	સ્પીરીટ વાઈનમ ગેલીસી. (આંડી)	}		... ૧ ગ્રામ.
	નારંગીનો સરખત.	૧ ગ્રામ.
	વરાળનું પાણી	૩ ઓંસ.

મિશ્ર કરી એક ચાંતી નાની ચમચી જ્યારે કુક-
ડીઆ ખાંસીને ઉધલો આવે ત્યારે પાવી. ૩ થી ૬ વર-
સના બચ્ચાને. કુકડીઆ ખાંસીપર (પરટયુસીસ)

PINI SYLVESTRIS OLEUM પીની સીલ્વે.

રટીસ ઓલ્યમ. અં ૦ ફરવુડ ઓઇલ.

વર્ણન--પાઈનસ સીલ્વેસ્ટ્રીસના તાગ પાંદડાને ડી-
સ્ટીલરીમાં (દારૂ ખેંચવાની ભઠ્ઠી) પાણી સાથે નાંખી
તેમાંથી જે તેલ કાઢવામાં આવે છે તેને ફરવુડ ઓઇલ
કહે છે. લગભગ સ્વચ્છ હોય છે, અને તેની વાસ ધણીજ
સુગંધીદાર હોય છે, અને લવેંડરની વાસને મળતી

આવે છે; સ્વાદમાં તીખી, પણ મન પસંદ હોય છે. પરંતુ તે બાલોપચારમાંજ વપરાય છે.

ગુણ—બાલોપચારમાં. દુર્ગંધ નાશક તરીકે, અને નાસ લેવામાં વપરાય છે.

ઉપયોગ—ફેફસાના ક્ષત, વાસ મારતા કંઠ નળીના મોજા ઉપર, અને કંઠ નળીના બીજા વ્યાધી ઉપર નાસ લેવાથી સારો ફાયદો થાય છે.

માત્રા— ૫ થી ૧૦ મીનીમ નાસ લેવા સાર.

ઉપચાર.

નં. ૧ ઓઈલ પીની સીડવેસ્ટ્રીસ... ૫ મીનીમ.
 ઓઈલ જુનીપર ... ૫ „
 રેકટીફાઈડ ટરપેન્ટાઈનનું તેલ ... ૫ „
 મિશ્ર કરી આ મીશ્રણને દીવસમાં બે વખત નાસ લેવો.

PIX LIQUIDA. પીક્સ લીકવીડા. અં ૦ ટાર, ગુ.
 તાર અથવા કીસ.

વર્ણન—રાજ જેવો પ્રવાહી ફરવડમાંથી નીકળે છે. ઘેરા જુરા અથવા કાળા રંગનો અર્ધ કઠણ હોય છે, તેનો વાસ મુગધીદાર હોય છે અને ત્વચા ઉપર લગાડવાથી ગરમ અસર કરે છે, અને તેનું મલમ ખરજવા, ચાંદી, વીસ્કોટક, વિચચીંકા, અને ત્વચાના રોગ પર લગાડવામાં આવે છે.

માત્રા—મલમ બનાવવા સાર ૧૦ થી ૩૦ પરસેન્ટ લેવામાં આવે છે.

મલમ બનાવવાની રીત.

નં. ૧	પીકસીસ લીકવીડ	૧ ગ્રામ.
	ઓલીવ ઓઇલ,...	૧ "
	લેનોલીની...	૧ ઓ'સ.

મિશ્ર કરી મલમ તૈયાર કરી એક એક દીવસને આંતરે psoriasis. વિચચીંકા, કરોળાના દરદ પર લગાડવું.

નોટ—દરદીના પેશાબનો રંગ કાળો થયેલો માત્રમ પડે અથવા દરદીને ખેચેની અથવા ઉલટી જેવું લાગે કે તરત આ દવા લગાડવી અંધ કરવી.

PLUMBI ACETAS. પ્લમ્બી એસીટાસ. અં૦ એ-
સેટેટ ઓફ લેડ. ઉપનામ. સ્વુગર ઓફ લેડ.

વર્ણન—સફેદ ચળકતા ગાંઠડા, માલમ પડી શકે તેવા ખાટી વાસવાળા અને મીઠા આદીક સ્વાદવાળા હોયછે: ગૂંચ ભાગ પાણીમાં પીગળા શકે છે. પ્રતિક્રિયા અમ્લ હોય છે: સોલ્યુશન સ્વચ્છ પાણી જેવું બને છે.

ગુણ—આલ્સોપચારમાં—ચામડી ઉપર આદીક અસર કરનાર, અને સોજાને મટાડનાર છે.

અંતરોપચારમાં—લોહી બંધ કરનાર, આદીક, તથા રક્તાશયપર શાંતીદાયક અસર કરનાર છે.

ઉપયોગ—આલ્સોપચારમાં—ખરજવા, લુખસ, ચાંદા, સોજાપર તેના સોલ્યુશનના પોતા મુકવામાં આવેછે પ્રમેહ, પ્રદર, અતિ આર્ત્રીક ઉપર તેના પાણીની પીચ-કારી મારવામાં આવે છે. આંખના દરદમાં આંખની અંદરના ખીલ ઉપર તેનાં પોતા, લોશન અને ટીપાં પાડવામાં આવે છે. તેમજ મરડો, અતિસાર. સંગ્રહણી, કોલેરા, હોજરીના ક્ષત, ફેફસા મળાશય, મુત્રાશય, હોજરી, નાક

અને ગર્ભાશયમાંથી થતા રક્તશ્રાવના દરદોષર વાપરવાથી
ઘણો સારો ગુણુ આપે છે.

માત્રા—અંતરોપચારમાં—૧. ઐન એક વખ-
તની માત્રા, ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાને.

૨. ઐન. એક વખતની માત્રા ૩ થી ૪
વરસના બચ્ચાને.

૩. ઐન. ૫ થી ૬ વરસના બચ્ચાને.

૪. ઐન. મોરોટી ઉમરના બચ્ચાને થોડા
અફીણની સાથે મેળવીને દીવસમાં ત્રણ
વખત આપવું.

બાહ્યોપચારમાં ૧ થી ૧ પરસેન્ટનું મત્રમ અથવા
૧ પરસેન્ટ લોશન બનાવવું.

વિરૂધ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—સલ્ફ્યુરીક એ-
સીડ અને ક્ષારો.

સ્વાદિષ્ટ કરવા—૧ ઐનમાં ૩ ઐન સંક્રદ ખાંડ
મેળવી આપવાથી સ્વાદીષ્ટ થાય છે.

વિશનાશક—પ્લંબી એસેટેટના વિપન્નશક તરીકે સલ્ફેટ ઓફ સોડીયમ, અથવા મેગનેસીયમના ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

બાહ્યોપચાર.

નં. ૧	પ્લંબી એસેટેટ	૨ ઓન.
	એસીડ એસેટીક, ડીસ્ટુટ	૨ માનીમ
	અફીણ	૪ ઓન.
	વરાળનું પાણી	૧ ઓંસ.

મિશ્ર કરી, લોશન તૈયાર કરવું અને તીક્ષ્ણ ખરજવાના દરદ પર ઉપયોગ કરવા.

અંતરોપચાર.

નં. ૨	પ્લંબી એસેટેટ.	૧ ઓન
	પ્લેવીસ પ્રીપીકાકયુના. કો;	૧ ઓન
	સલ્ફેટ ખાંડ.	૪ ઓન

મિશ્ર કરી દશ પડીકા તૈયાર કરવા અને એક પડીકુ દર બે કલાકે, ફેફસામાંથી રક્તશ્રાવ થતો હોય ત્યારે આપવામાં આવે છે.

Haemoptysis.

નં. ૩ પ્લંબી એસીટેટ. ... ૨ ગ્રેન.
 એસીડ એસેટીક. ... ૨ મીનીમ.
 ડીસ્ટીલ્ડ વોટર ... ૧ ઓંસ.
 મિશ્ર કરી લોશન બનાવવું અને બાહ્યોપચારમાં
 ઉપયોગ કરવો.

PLUMBI CARBONAS. પ્લંબીકાર્બોનાસ. અં.૦
 કાર્બોનેટ ઓફ લેડ. ગુ.૦ સફેતો.

વર્ણન—સફેદ ભુકો, વજનમાં ભારે અને નરમ
 હોય છે; પાણીની અંદર મિશ્ર થતો નથી પણ એસેટીક
 એસીડમાં મિશ્ર થાય છે.

ગુણ—બાહ્યોપચારમાં માલીક અને પીડા શામક છે.

ઉપયોગ—તિક્ષણ ખરજવા પર મલમ રૂપે લગા-
 ડવાથી ફાયદો થાય છે.

માત્રા—૨૫ પરસેન્ટ ઓષ્ટમેન્ટ (મલમ)

બનાવટ.

પ્લમ્બી કાર્બોનેટ	૨ ગ્રામ.
વેસલીન.	૩ ગ્રામ.
લેનોલીન	૩ ગ્રામ.

મિશ્ર કરવાથી મલમ તૈયાર થાય છે તેને અંગ્રેજીમાં ઓષ્ટમેન્ટ પ્લમ્બી કાર્બોનાસ કહે છે.

— — —

PLUMBI OXIDUM. પ્લમ્બી ઓક્સીડમ. અં. ઓક્સાઇડ ઓફ લેડ. લીથાર્જ. ગુ. બેદારસીંગ.

વર્ણન—ભારે. રંગમાં પાકેલી શીડી ઇંટના જેવો; પાણીમાં મિશ્ર થતો નથી, પણ નાઇટ્રીક અને એસેટીક એસીડમાં થાય છે.

ગુણ—બાહ્યોપચારમાં આતીક, પીડાશામક અને રક્ત શોષક હોવાથી સ્થાનિક દરદોષ પર પ્ષારટર તરીકે વપરાય છે.

ઉપયોગ—જુના ખરજવાના તથા વિચરિયિકા ઉપર
(Psoriasis) વાપરવાથી ફાયદો થાય છે.

માત્રા—૩૦ થી ૮૦ પરસેન્ટ ઓઈન્ટમેન્ટ બનાવી
ઉપયોગમાં લેવું.

બનાવટ—પ્લંબી ઓક્સાઇડ.	...	૩ ગ્રામ.
ઓલીવનું તેલ.	...	૪ ગ્રામ.
પેરેફીન મોલીસ.	...	૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી મક્કમ તૈયાર કરવું. અને ખરજવાપર લગાડવું.

PLUMBI SUBACETATIS GLYCERINUM.

સબ એસીટેટીસ પ્લીસરીનમ.

વર્ણન—આની અંદર એસેટેટ ઓક્સાઇડ, ઓક્સાઈડ
ઓક્સાઇડ, પ્લીસરાઇન અને ડીસ્ટીલ્ડ વોટરની મેળવણી
હોય છે.

ગુણ—ગાલ્ફોપચારમાં ગ્રાહીક અને પીડાશામક હો-
વાથી સ્થાનિક ત્વચાના દરદોપર મક્કમના રૂપમાં વપરાય છે.

ઉપયોગ—જુના ખરજવાના દરદપર લગાડવાથી
ફાયદો થાય છે.

માત્રા—૧૦ થી ૧૨ પરસેન્ટ સોલ્યુશન ઝલીસરા-
ઇનમાં બનાવવું;

(Strength gradually increased)

બનાવટ--ઝલીસરાઇન પ્લંબી સપ્લેસીટીસ ૧ ગ્રામ.

ઝલીસરાઇન ૧ ઑંસ.

મિશ્ર કરી તૈયાર કરવું. ઉપયોગ બુના ખરબચાપર
લગાડવામાં આવે છે.

PODOPHYLLI RESINA. પોડોફીલીરેઝીના.

વર્ણન—પોડોફીલી અથવા પોડોફીલીરેઝીના પોડો-
ફીલમ પેલેટમમાંથી નીકળે છે, અને તેને અમેરીકાનું મેલ
મદીનાનું ફળ અથવા મેન્ડ્રેક (Mandrake) કહે છે.
શીકા પીળા રંગથી તે ભુરા લીલા રંગનો ભુકા આકાર
ધીનાનો હોય છે; વાસ વનસ્પતિના જેવો અને સ્વાદ ઉષ્ણ
હોય છે; ઓમોન્યા અને રેક્ટીફાઇડ આલ્કોહલમાં મિશ્ર
અર્થ શકે છે; તેની ગ્લેસદાર બનાવટો, પીકોપોડોફીલીન
અને પીકોપોડોફીલોઇક એસીડ બને છે.

ગુણ—અતિશય રેચક, પીતશામક, કાળજીને ગરમ અસર કરનાર, અને થોડા પ્રમાણમાં રક્ત શોષક છે.

ઉપયોગ—જીના બંધકાશ ઉપર, કાળજીના જીના દરદોપર, ખાસ કરીને કાળજીના બરાવામાં તથા લોહીની ગાંઠોના દરદ વિગેરે ઉપર વાપરવાથી સારો ફાયદો થાયછે.

માત્રા-- $\frac{1}{8}$ ગ્રેન. ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાને.

$\frac{1}{4}$ ગ્રેન. ૩ " "

$\frac{1}{2}$ ગ્રેન. ૪ થી ૫ " "

$\frac{3}{4}$ ગ્રેન. ૬ થી ૭ " "

૧ ગ્રેન. ૮ થી ૯ " "

$\frac{1}{2}$ થી ૧ ગ્રેન મોહોટી ઉંમરના બચ્ચાને.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર દવા—ક્ષારો. (Alkalies)

સ્વાદીષ્ટ કરવા... $\frac{1}{2}$ ગ્રેનમાં $\frac{1}{2}$ ગ્રામ સીરપ રૂબી આછડીઆઈ મેળવવું.

ઉપચાર.

નં. ૧ પોડોફીલી રેઝીન ૪ ગ્રેન

સ્પીરીટ વાઇન રેક્ટીફાઇડ. ... ૨૦ મીનીમ

સીરપ ફ્રી આઈડીઆઈ. ૨ ઓંસ.

મિશ્ર કરી એક ચા'ની તા'ની ચમચી દીવસમાં
એક અથવા બે વખત ૬ થી ૮ વરસના છોકરાને બંધ
ઢાંચ ઉપર (કોન્સ્ટીપેશન) આપવી.

નં. ૨ પોડોફીલીન ૧ ગ્રેન.

એકસ્ટ્રાક્ટ બેલાડોના ... ૧ ગ્રેન.

એકસ્ટ્રાક્ટ પલ્મીસ ગીસરાધજા. બંદતા પ્રમાણમાં

મિશ્ર કરી ગોળા બનાવવી અને રાત્રીના સુતી વખતે
લેવી. બંધકાષ પર. (કોન્સ્ટીપેશન.)

PODOPHYLLOTOXINUM. પોડોફીલોટોક્સીનમ.

વર્ણન—આ દવા પણ રાઇઝોમ પોડોફીલમ પેત્રે-
ટમમાંથી નીકળે છે. આ દવાની સંદેહ ભુકા હોય છે અને
સ્વાદમાં અતિ કડવી; આલ્કોહલ અને ગરમ પાણીમાં
ધીગળે છે, અને આલ્કાલીસની અંદર ધીમળતી નથી.

ગુણ—અતિશય રેચક હોય છે,

ઉપયોગ—જુના બંધકાપના દરદર આપવાથી ફાયદો થાય છે; આ દવાથી પેટમાં અમળાટ અને ચુંક પોડોફીલમરેઝીના કરતાં પણ ઘણાજ થોડો થાય છે.

માત્રા—૧૬૦ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા ૧થી૨ વરસના બચ્ચાને.

૧૦ ગ્રેન.	,,	૨ થી ૩ વરસનાને.
૪૦ ગ્રેન.	,,	૪ થી ૫ ,,
૬૦ ગ્રેન.	,,	૫ થી ૭ ,,
૬૦ ગ્રેન.	,,	૭ થી ૧૦ ,,
૧૨ ગ્રેન.	,,	મોઢોટી ઉમરનાને.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર—ક્ષારો. (આલ્કેલીસ.)

સ્વાદીય કરવા—૬૦ ગ્રેન પોડો ફીલોટોકસીનમમાં ૬ ગ્રામ સારપ રૂબી આલ્કીઆઝ મેગવવાથી સ્વાદમાં સુધારો થાય છે.

ઉપચારો.

નં. ૧. પોડો ફીલોટોકસીની. ... ૬૦ ગ્રેન.

સ્પીરીટ વાછની રેક્ટીફાઇડ. ૨૦ માંતીમ.

મિશ્ર કરી એક ચા'ની ના'ની ચમચી દીવસમાં એક અથવા બે વખત ત્રણથી ચાર વરસના બચ્ચાને જીના બાંધકોપ ઉપર આપી.

POTASSÆ LIQUOR. પોટાસીલાઇકર. અં. ૦ સો-લ્યુશન ઓફ પોટાસ.

વર્ણન—સફેદ સ્વચ્છ પાણી જેવા પ્રવાહી; સ્પેસા-ફીક ગ્રેવીટી ૧. ૫૮; પ્રતિક્રિયા અતિક્ષારમય હાય છે; સ્વાદમાં અતિ તીવ્ર અને ત્વચાને આળી નાંખનાર છે.

ગુણ—આલ્કોપચારમાં—દલકા પ્રકારનું ચામડીને દાઢક અસર કરનાર અને શોષક છે.

અંતરોપચારમાં ખટાસ દુર કરનાર મૂત્રજ અને રક્ત શોષક છે.

ઉપયોગ—કંઠ નળીના દરદોષર, ગળાની અંદર થયેલા ક્ષતપર તેનું નરમ કરેલું પ્રવાહી ચાપડવામાં આવે

છે; તથા કોગળા કરવાના ઉપયોગમાં લેવાય છે; તે સીવડુ ખસ, ખરજવા, ચાંદા અને ખીજા ચેપી ચામડીના દરદો પર પાણી સાથે મીશ્ર કરી ચોપડવામાં આવે છે.

અંતરોપચારમાં પ્રમેદ, સંધીવા, મેદ વૃદ્ધી, અબ્જર્ણ ઉત્તરા, અમ્લપીત, પથરીના વ્યાધી, જલંદર, અને મત્રા-શયના સોજના વ્યાધીમાં વપરાય છે.

માત્રા—ચાર પરસેંટ સોલ્યુશનના કોગળા ગળાની અંદર થયેલા ડીફ્થેરીઆના દરદમાં કરવાથી ફાયદો થાય છે.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—આસીડો (તેગ્નબ) આસીડમય ક્ષારો, આમોનીઆની બનાવટો, ધાતુના ક્ષારો, બેલાડોનાની બનાવટો, લાયો સ્યામસ, અને સ્ટ્રેમોનીઅમ.

ઉપચાર

ન. ૧. લાઇકર પોટાસી ૧ ગ્રામ.
ર્જલરાઇન.... ૨ ગ્રામ.
વરાગનું પાણી. ૩ ઓંસ.

મિશ્ર કરી તેના બબે કલાકે કોગળા કરવાથી કંઠન-ળીપર થયેલા ડીફ્થેરીઆના દરદને મટાડે છે.

pharyngeal diphtheria.

POTASSÆ ARSENITIS LIQUOR પોટાસી આર્સેનીકી લીકર.

સેનાઇટીસ લીકર. અં. ૦ લાઇ. ૨ આર્સેનીકીસ.
ગુ. ૦ સોમલનું પ્રવાહી.

વર્ણન—રંગ લાલ હોય છે, અને રોજ મીઠા અને પાણીથી ખારો લાગે છે; વાસ કવંડરના જેવો; અને તેમાં ૧ લાગ આર્સેનીઅસ એસીડ અને ૧૦૦ સો લાગ પાણી મેળવી બનાવવામાં આવે છે.

ગુણ—ત્વચામાં પીચકારીવાટે અને અંતરોપચારમાં પૌષ્ટિક, લોહી સુધારનાર, તાવને રોકનાર અને દાહક છે.

ઉપયોગ—ક્રોરીઆ, અપરમાર, લોહીની ક્ષીણતામાં જુના ચામડીના દરદોમાં, મલેરીઆ, અને તમામ જાતના તાવમાં, પેસાળમા સાકર જતી હોય અને વારંવાર પેસાળ થતો હોય, જુના બંધ કાષમાં, માથાના દરદો, કફના દરદો, જુની ઉધરસ, ક્ષય, આદાશીશી, ઉંટારીઓ, દમ,

હાંફણ, કોડ, સંધીવા, ચાંદી, વિસફોટક, શુળ, ગર્ભસ્થા-
નની ગાંડોના દરદમાં,

બરોળના વધારામાં શ્તુશ્રાવના દરદોમાં, સર્પદંશ,
જુના રુગેખમમાં અને નખળાઈના દરદમાં વારંવાર
વપરાય છે.

નોટ:—સોમલની બનાવટો જગ્યા પછી આપવી,
સોમલ આપતાં આંખ લાલ થાય, પાંપણની કારો મુજ
હોજરીમાં દુઃખાવા થાય, જીભ પર સફેદ છારી વળે,
અગર મોળ આવે, ઉબકા અને ઉલટીઓ થાય, તો
સોમલની દવા આપવી તરત બંધ કરવી, વધારે પ્રમા-
ણમાં આ દવાઓ અતિ ઝેરી છે, સોળવાળા ચામડીના
દરદમાં સોમલની દવા વાપરવી નહી, અને સોમલ લીધાથી
ચામડી પર સોળની અસર થાય ત્યારે સોમલની દવા
બંધ કરવી પણ તે પહેલા એક જુઝાળ આપવો.

વિશેષ હકીકત સાર અમારી મેટિરીયા મેડિકા પાનુ
૪૦૩ જુઓ.

માત્રા—અંતરોપચારમાં,

૩ થી ૧ મીનીમ, એક વખતની માત્રા. ૧ થી ૩ વરસનાને.
 ૧ થી ૨ „ „ ૩ થી ૪ „
 ૩ „ „ ૫ „
 ૪ થી ૫ „ ૬ થી ૮ „

મોઢાટી ઉમરનાને વયના પ્રમાણમાં;

હાયપોડરમીકલી—(ત્વચામાં પીચકારીથી દાખલ કરવા.) ૩ મીનીમ એક વખતની માત્રા, અને તેની માત્રા ૩ મીનીમના પ્રમાણમાં ધીમે ધીમે વધારી ૪ મીનીમ સુધી લઇ જવી, અને પછી તેવીજ રીતે માત્રા ઓછી કરતા જવી.

વિરૂધ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—હાયડ્રેટ ઓફ આયરન. અને મેગનેસીઆ, ટેનીન, એસેટેટ ઓફ લેડ; વનસ્પતિની ગ્રાહીક ચાદ.

સ્વાદીષ્ટ કરવા--૧ મીનીમ લાઇકર પોટાસ આર્સેનીકલીસમાં પાંચ મીનીમ સોરપટોલુટેનસ અથવા ૧ દ્રામ તજનું પાણી મેળવવું.

ઉપચાર.

નં. ૧. લાઇકર પોટાસ આર્સેનીકેલીસ ૫ મીનીમ.
લીથી કાર્બોનેટીસ.... ૫ ગ્રેન,
તજનું પાણી ... ૪ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત દશ વરસના બ-
ચ્ચાને. મધુ પ્રમેહ. ડાયાબીટીસ મેલીટસ, પેસાબમાંથી
સાકર બંધ થયા પછી આપવામાં આવે છે.

નં. ૨. લાઇકર પોટાસ આર્સેની કયાલીસ, ૩૦ મીનીમ.
વાર્ષનમ ફેરી. ... ૪ દ્રામ.
તજનું પાણી. (એકવાસેનેમેમી.) ૨ ઑંસ.

મિશ્ર કરી એક ચા'ની ના'ની ચમચી દીવસમાં ત્રણ
વખત. ત્રણ વરસના બચ્ચાને પૌષ્ટિક તરીકે મગજપૌ-
ષ્ટિક (નરવાઇન ટોનીક.) સાથે આપવામાં આવે છે.

નં. ૩. લાઇકર પોટાસ આર્સેનીકયાલીસ ૧ દ્રામ.
વરાળનું પાણી. (એકવાડીસ્ટીલેટ) ૧ દ્રામ

ત્વચામાં પીચકારી મારવાનું પ્રવાહી શરૂઆતમાં
૧ મીનીમ વાપર. કારીઆના દરદ પર.

વિષદ્ન દવા--લાઇકર આર્સેનીકાલીસ પોટાસના
વિષમાં વિષદ્ન દવાઓ, લાઇટ ઓફ આયરન અને
મેગનેસીઆ વારંવાર મોટી માત્રામાં આપવું.

POTASSII ACETAS. પોટાસી એસીટાસ અં૦

એસેટેટ ઓફ પોટાસીયમ.

વર્ણન—પાંદડી જેવી આકૃતિનું; અને પાણી તથા
સ્પીરીટની સાથે જલદી પીગળી જાય છે; સ્વાદમાં
ખાર હોય છે.

ગુણ--મૂત્રજ અને રેચક છે.

ઉપયોગ--મૂત્રાશયના સોજના વ્યાધીમાં, અને જ-
ળાંદરમાં વારંવાર વપરાય છે.

માત્રા-૩ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા, ૧ વરસના
બાળકને; મોહાટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

વિરૂધ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—ખનીજ તેલખો,
અને અમ્લમય ક્ષારો.

સ્વાદીઘટ કરવા સારૂ—૩ ગ્રેન એસેટેટ ઓફ પો-
ટાસમાં ૧૫ મીનીમ સીરપ રૂબી આઇડીઆઇ મેળવવું.

ઉપચાર.

નં. ૧	પોટાસ એસેટેટ	૧૦ ગ્રેન
	સકસ સ્કોપેરીઆઇ.	૩ ગ્રામ.
	ટીંકચર ડીજીટેલીસ	૧૫ મીનીમ.
	સ્પીરીટ કલોરોફાર્મ	૫ „
	ઇનફ્યુઝમ સીનેથ	૩ ઑંસ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ૮ થી ૧૨ વરસના
અન્યથા રક્તાશયના જળંદર સારૂ. (કાર્ડીએક પ્રોપસી.)

નં. ૨.	પોટાસ એસેટેટ	૩ ગ્રેન.
	સ્પીરીટ ઇથરનાઇટ્રોસી...	૪ મીનીમ.
	લાઇકર આમોનીઆ એસેટેટીસ...	૧૫	„	

એસેટમ સોડા.	૩ ..
ડીકાઇશન ઝેકાપેરીઆઇ.	૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વાર, ૧ વરસના બાળકને
રૂતબ અસર કરવા સાર, ખુલાસેથી પેસાબ કરાવવા.
મીઝચુરા ડાઇયેટીકા.

નં. ૩ પોટાસ એસીટેટ	૬ ગ્રેન.
સીરપ રૂબી આઇટીઆઇ.	૩૦ મીનીમ.
ડીસ્ટીલ્ટ વોટર	૨ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ અથવા ચાર વખત, એ
વરસના બાળકને, ગુરદા (મૂત્રાશય) ના દરદ પર. (ની
રાઇટીસ.)

POTASSII BICARBONAS. પોટાસી બાય કા-
ર્બોનાસ અં ૦ બાય કાર્બોનેટ ઓફ પોટાસીયમ
ગુ. જવખાર.

વર્ણન—સફેદ પારદર્શક કટકા હોય છે, રવાદમાં ખારો, ગરમ એને ઠંડા પાણીમાં ઓગળે છે.

ગુણ—ખટાસ દુર કરનાર, મૂત્રલ, અને કફન છે, તેમજ અગ્નિ વર્ધક અને રક્ત શોષક છે.

ઉપયોગ—તીક્ષ્ણ રૂક્ષાના સોળ, ખાંસી, સળેખમ, કંઠનળીના સોળમાં ચીકણો કફ નીકળતો હોય ત્યારે, અને જુના હોજરીના સોળમાં પદ્મ નીકળતું હોય ત્યારે, વાપરવાથી ઘણો સારો ફાયદો થાય છે.

માત્રા—૨ ગ્રેન. ૧ વરસની ઉમરના બાળકને, મો-હોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં આપવામાં આવે છે.

વિરૂધ્ધ દ્રવા—એસીડો, એસીડમય દ્વારો. ટારટર ઇમેટીક, પરકલોરાઇડ ઓફ મરયુરી, કેલોમલ, સલ્ફેટ ઓફ કવીનાઇન.

સ્વાદિષ્ટ કરવા—૧ ગ્રેન બાયકાર્બોનેટ પોટાશમાં પાંચ મીનીમ નારંગીનો સરખત મેળવવો.

ઉપચાર.

ન. ૧.	પોટાસ બાયકાર્બોનાસ	...	૧૦ ગ્રેન.
	ટીંકચર સીસા	...	૧૦ મીની.
	સ્પીરીટ કલેરો ફાર્મ.	...	૫ મીનીમ.
	સીરપ ઓરેંશી	...	૧ ડ્રામ.
	ડીસ્ટીલ્ડ વાટર	...	૩ ઑંસ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત આપવું. ૫ થી ૬ વરસના છોકરાને રક્તાશયાવરણ. Pericarditis.

ન. ૨.	પોટાસ બાયકાર્બોનાસ૧૦ ગ્રેન.
	ફેરી ટાર્ટરેટ.,... ૫ ગ્રેન.
	સ્પીરીટ વાઇનમ રેટ્ટીફીકેટ૧૦ મીનીમ.
	સીરપ ઓરેંશી૩૦ મીનીમ.
	એકવા ડીસ્ટીલ ૨ ડ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત જગ્યા પછી પાંચથી છ વરસના છોકરાને. આંતરડાના જીર્ણ સોજા ઉપર પૌષ્ટિક અસર થવા સાર.

(ટોનિક; કોનીક એન્ટીરાઇટીસ.)

નં. ૩. પોટાસ આયકાર્બોનાસ.	...	૧ ગ્રેન.
પોટાસ આયોડાઇડ	...	૫ ગ્રેન.
એકસ્ટ્રાક્ટ સીકોના લીકવીડ	...	૨ મીનીમ.
સીરપ સીકા	...	૧૦ મીનીમ.
એકવાડીસ્ટીલ...	...	૧ ડ્રામ.

મિશ્ર કરી દીસમાં ત્રણ વખત ૧ વરસના બાળકને
સ્વાસ નળીના સોજપર. ઓંકા, ન્યુમોનીયા.

POTASSII BROMIDUM. પોટાસી બ્રોમીડમ. અં.૦
બ્રોમાઇડ ઓફ પોટાસીયમ.

વર્ણન—પાર દર્શક અથવા સફેદ કટકા હોય છે,
પાણીમાં એકદમ ધીંગળા જાય છે, વાસ રહીત, અને
મનને પસંદ નહીં પડે તેવું અને સ્વાદમાં ખારો લાગે છે.

ગુણ—પીડા શામક, નિંદ્રા લાવનાર, કફ અને
મગજના રોગને શાંત કરનાર છે.

ઉપધોગ—આંચડી, અપરમાર, ઉનમાદ, લીસ્ટી-રીઆ, મસ્તકસુળ, બરોળના વ્યાધી, અને બચ્ચાને દાંત આવતી વખત નિંદ્રામાં, ડોરીઆ, અને અશક્તીને લીધે થતા હૃદયના થડકા, દાંતખીલી, રાત્રીના ઉંઘમાં વારંવાર પેશાબ થવો, ધનુરવા અને તાણુ ઉપર તથા કુકડીઆ ખાંસી ઉપર વારંવાર વપરાય છે.

પોટાસીયમ ઓમાઇડ મો'ટા માણસ કરતાં બચ્ચાને વધારે સારી પેડે માફક આવે છે, અને ઓમીઝમ કવચિત જ થાય છે પણ લાંબો વખત લેવાથી મોટી ઉમરના ફરદીઓને ઓમીઝમ થાય છે.

માત્રા—૧ થી ૩ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા છ મહીનાના બાળકથી ૧ વરસના બાળકને.
 ૩ થી ૫ ગ્રેન „ ૧ થી ૨ વરસનાને.
 ૩ થી ૮ ગ્રેન „ ૩ થી ૫ „
 ૮ થી ૧૫ ગ્રેન „ ૬ થી ૧૦ „
 ૧૫ થી ૩૦ ગ્રેન „ મોટી ઉમરના બચ્ચાને.

જેમ જેમ માફક આવે તેમ તેમ માત્રા વધારવી.
 વિરૂધ્ધ અસર કરનાર હવા—એસીડો (તેજબો
 અને ક્ષારો, તેમાં ઘણા ખારા ધાતુના ક્ષારો અને મા-
 ટીના ક્ષારો.

સ્વાદીષ્ટ કરવા—૩ ગ્રેન પોટાસ ઓમાર્ષડ અને
 ૧૫ મીનીમ નારંગીનો સરખન મેળવવાથી સ્વાદીષ્ટ બનેછે.

ઉપચાર.

નં. ૧	પોટાસ ઓમાર્ષડ ૮ ગ્રેન.
	ટ્રીક્યર બેલાડોના ૧૨ મીનીમ.
	સ્પીરીટ આમોનીયા એરેમેટીક ૧૨ મીનીમ.
	સીરપ ઓરેંશી ૧ દ્રામ.
	એકવા. (પાણી) ૩ ઓંસ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત છ થી આઠ વર-
 સના છોકરાને વાઇ દેફર ઉપર. Epilepsy.

નં. ૨.	પોટાસ બ્રોમાઇડ.	૪ ગ્રેન.
	સોડીબ્રોમાઇડ...	૪ ગ્રેન.
	લાઇકર આર્સેનીક	૨ મીનીમ.
	સીરપ ઓરેંશી	૧ દ્રામ.
	નારંગીના ફલનું પાણી.	૩ ઓંસ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ૨ થી ૩ વરસના બચ્ચાને. વાઇ. ફેફર. (Epilepsy)

નં. ૩	પોટાસ બ્રોમાઇડ.	૫ ગ્રેન
	લાઇકર મોરફી મર	૧ મીનીમ.
	Liquor. morph mur.			
	સીરપ સીલા...	૨૦ મીનીમ.
	નારંગીના ફલનું પાણી.	૨ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ૭ થી આઠ વરસના બચ્ચાને. ફુકડીઆ ખાંસી. (ઉંટાટીઓ) ઉપર
(Pertussis.)

નાસ લેવા સાર.

નં. ૪ પોટાસ ઓમાઇડ. ૧૫ ગ્રેન
એકવા ડીસ્ટીલેટ. ૧ ઓંસ.

મિશ્ર કરી કુકડીઆ ખાંસી ઉપર તેનો નાસ લેવા.

POTASSII CARBONAS. પોટાસીકાર્બોનેસ અં. ૦
કાર્બોનેટ ઓફ પોટાસીયમ.

વર્ણન—સફેદ અને ચળકતો બુકો પણ ઘણાખરો
જાંખો હોય છે. પ્રતિક્રિયા આલકલાઇન અને સ્વાદમાં ખારો
પાણીમાં જલદી ઓગળી જાય છે, અને ખાદ્યારની દવા
લાગવાથી પોતાની મેળે ઓગળી જઇ પાણી થઇ જાય છે.

ગુણ—ખાલોપચારમાં. શોષક અને આલકલાઇનકર
છે, અંતરોપચારમાં ખટાશ દુર કરનાર મૂત્રક, ને કફનકર.

ઉપયોગ—થુલીઓ, સ્વાસ નળીના આવરણને
સોનંત, અને ડીફ્થેરીઆ ઉપર વાપરવામાં આવે છે.

માત્રા—અંતરોપચારમાં ૧ ગ્રેન. ૧ વરસના બાળ-

કને; મોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

ખાલોપચારમાં. ૦. ૧ થી ૦. ૫ પરમેન્ટ સોલ્યુશન
છાંટવા તરીકે. (for Sprays)

વિરૂધ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—એસીડા, એસી-
ડમય ક્ષારો, ટારટર ઇમેટીક, પરકલોરાઇડ ઓફ મરક્યુરી,
ફોર્મેલ, સલ્ફેટ ઓફ ક્વીનાઇન.

સ્વાદ મુધારવા—૧ ગ્રેન કા ગ્રિંટ ઓફ પોટાસમાં
પાંચ મીનીમ નારંગી. સરખત મેળવેલા.

ઉપચાર.

નં. ૧	પોટાસ કાર્બોનેટ	૧૬ ગ્રેન.
	નારંગીનું સરખત	૮૦ મીનીમ.
	પાણી	૧ ઓંસ.

મિશ્ર કરી એક ચા'ની નાની ચમચી દર કલાકે
૧ વરસના બાળકને ડીફથેરીઆ ઉપર આપવું.

નં. ૨.	પોટાસ કાર્બોનેટ	૫ ગ્રેન.
--------	-----------------	-----	-----	----------

પાણી ૨ ઓંસ.

મિશ્ર કરી છાંટવું દર બે કલાકે કંઠ નળીના દરદ પર મેમ્બ્રેનસ લારીન જાછટીસ.

POTASSII CHLORAS. પોટાસી ક્લોરાસ. અં૦
ક્લોરેટ ઓફ પોટાસીયમ.

વર્ણન—સફેદ પારદર્શક કટકાઓ હોય છે અથવા ભુકી હોય છે. સ્વાદમાં ખારો અને ઠંડો હોય છે, ૧૬ ભાગ પાણીમાં ઓગળે છે.

ગુણ—બાલ્યોપચારમાં દુર્ગંધનાશક, મોઢાના દરદમાં ફોગળા કરવા સાર; અંતરોપચારમાં દુર્ગંધનાશક, શિતળ, મૂત્રજ, રક્તશોષક, તરસ છીપાવનાર, અને કફન છે.

ઉપયોગ—થુલીઓ, ઉરસ્તંભ, ભુની ઉધરસ, ક્ષય, કોલેરા, અતિસાર, કમળો, ટાઇફાઈડ અને ટાઇફસ ફીવર, પાચની દવાથી આવેલા મોઢાના દરદમાં, ગળાના ચાંદા, કંઠમાળ, ફેફસાના સોજા, ખરજવા, રકવી ઓળીઆ,

તથા ત્વચા રોગમાં વપરાય છે. વિશેષ દર્પીકત માટે. મે.
મે. પાનું ૪૬૧ જુઓ. ડીફ્થેરીઆ (કંઠ ગ્રાહીણી.) ના
દરદમાં ચાલતા સુધી પોટાસ કલોરાન અંતરોપચારમાં
આપવું નહી. અને ખાસ કરીને પેસાજમાં આલ્ક્યુમીન
જવું હોય ત્યારે તે બીજાકુલ આપવું નહી, ફક્ત બા-
હ્યોપચાર માંજ ઉપયોગ કરવો.

માત્રા—અંતરોપચારમાં.

- ૩ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા અને આખા દીવસમાં
થઇને ૧૨ ગ્રેન એક વરસની અંદરના બાળકને.
- ૫ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા. આખા દીવસમાં ૩૦
ગ્રેન બેથી ત્રણ વરસના બચ્ચાને.
- ૫ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા. આખા દીવસમાં ૪૦
ગ્રેન ૩ થી ૫ વરસના બચ્ચાને.
- ૮ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા. આખા દીવસમાં ૫૦
ગ્રેન. ૬ થી ૧૦ વરસના બચ્ચાને.
- ૧૦ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા, આખા દીવસમાં ૬૦
ગ્રેન મોહોટી ઉમરના બચ્ચાને.

બાહ્યોપચારમાં ૧ થી ૩ પરસેંટ શોલ્યુશન ગળાના દરદ ઉપર ચોપડવા અથવા કાગળા કરવા સારું. તેમજ કરવામાં આવે છે.

રુચાદ સુધારવા—૧ ગ્રેન કલોરેટ ઓફ પોટાસી-યમમાં ચાર મીનીમ સીરપ મોરી મેળવવું.

ઉપચાર.

નં. ૧	પોટાસ કલોરેટ	૧ ગ્રામ.
	ટીકચર સીકાના	૧ ગ્રામ.
	એસીડ લાઇટ્સેલોરીક ડીલ્યુટ...			૧ ગ્રામ.
	સીરપ મોરી	૧૩ ઓંસ.
	પાણી	૬ ઓંસ.

મિશ્ર કરી ૧ અથવા ૨ ચાંની નાની ચમચી દર ત્રણ કલાકે ૧ થી બે વરસના બચ્ચાને મોંઢાની અંદરના દરદોપર (સ્ટોમેટાઇટીસ.)

નં. ૨	પોટાસ કલોરેટ	૧૩ ગ્રેન.
	સરખત	૨૦ મીનીમ

એકવા કેરુઆઇ ... ૧ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ૭ મહીનાના
ખાળકને મોઢાના દરદમાં.

ખાણોપચારમાં

નં. ૩ પોટાસ કલોરેટ ... ૫ ગ્રેન.
ઓરેસીસ. ... ૧ ગ્રેન.
પાણી ... ૧ ઓંસ.

લોશન લગાડવા સારું તૈયાર કરવું.

નં. ૪ પોટાસ કલોરેટ ... ૧૬ દ્રામ.
સ્વીસસર્પન્ટ... ૨ દ્રામ.
ટીંકચર ફેરી પર કલોરેટ ... ૧ ઓંસ.
પાણી ... ૮ ઓંસ.

જર્મન ઓરીમાં મોંઢામાં ત્રણની અંદર સોજો
આવે છે તે પર, ઢાગળા કરવા સારું ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

POTASSII CITRAS. પોટાસી સાઈટ્રેસ. અં૦ સા-
ઈટ્રેટ ઓફ પોટાસીયમ.

વર્ણન—ચળકતી જુકી; માલમ નહીં પડે તેવી
અમ્લ અને ખારી હોય છે; પાણીમાં તરત ઓગળી જાય
છે, અને દૂધ લાગવાથી પોતાની મેજે ઓગળી જઈ પાણી
થઈ જાય છે.

ગુણ—અંતરોપચારમાં—પેશાબ અને લોહીની
ખટાશને દુર કરે છે. શીતળ અને તરસ મટાડનાર, મૂત્રલ
સ્વેદન, અને રક્તશોષક છે.

ઉપયોગ—તીક્ષ્ણ સંધીવાના દરદમાં, કંઠનળીના
સોજનપર, મૂત્રાશયના વ્યાધીપર, લુખસ, ત્વચારોગ, ગાં-
ઠીઓ વા, જળદર, સોજનના દરદમાં અને પ્રમેહમાં, પથ-
રીના દરદમાં અને સખત તાવમાં વારંવાર વપરાય છે.

માત્રા—૨ થી ૩ ગ્રેન. ૧ વરસના બચ્ચાને, મોટી
ઉંમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં

સ્વાદ સુધારવા—૧ ગ્રેન સાઈટ્રેટ ઓફ પોટાસમાં
ખાંચ મીઠીમ નારંગીનો સરખત મેળવવો.

ઉપચાર.

નં. ૧	પોટાસ સાઇટ્રેટ	૫ ગ્રેન.
	સીરપ આરેન્સી	૫ મીનીમ.
	એકવાડીસ્ટીલેટ	૨ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત આપવી. ૨ થી ૩ વરસના બચ્ચાને. સંધીવાના દરદમાં (રૂમેટીઝમ)

નં. ૨	પોટાસ સાઇટ્રેટ.	૧૦ ગ્રેન.
	સોડી ઓમાઇડ.	૫ „
	સ્પીરીટ કલોરોફોર્મ.	૧૦ મીનીમ.
	નારંગીનો સરખત	૫૦ „
	પાણી	૬ ઓંસ.

મિશ્ર કરી દર ચાર ચાર કલાકે રૂમેટીઝમમાં અતિશય બેચેની માલમ પડેત્યારે આપવું.

Rheumatism with much nervous excitement.

POTASSII IODIDUM. પોટાસી આયોડીડમ. અં૦

આયોડાઇડ ઓફ પોટાસીયમ.

વર્ણન—સફેદ ચળકતા કટકા હોય છે, સ્વાદમાં ખારો, અને પાણીમાં જલદીથી ઓગળી જાય છે.

ગુણ—આંતરોપચારમાં—સ્થાનીક ત્વચાના ક્ષત ઉપર રક્ત શોષક અસર કરે છે.

અંતરોપચારમાં—કર્ફન, મૂત્રલ, રક્તશોષક, અને પેટની અંદર લેડ (સીસા)ની દવાની અવકળા થયેલી હોય તો તેને બાહાર કાઢી નાંખે છે.

ઉપયોગ—અંતરોપચારમાં—પારાથી મોઢાની અંદર સોજા આવ્યા હોય અથવા મોઢું આવ્યું હોય ત્યારે, ડીફ્થેરીઆ (કંઠગેહીણી.)માં, બદ, કંઠમાળ, કાળજા અને ખરોળના વ્યાધીમાં, વિસ્ફોટક, ચાંદી, પ્રમેહ, ત્વચા રોગ, ક્ષય, ઉધરસ, ફેફસાના દરદો, પ્રદર, જળાંદર, મલાશયના વ્યાધી, અનિયમીત રતુઆવના વ્યાધી. અંકુશદિની મોઢાના વ્યાધી, લુપ્પસ અને પેદુની મોઢાના દરદમાં વારં વાર વપરાય છે.

બાહ્યોપચારમાં—લીનીમેન્ટ, લાક્ષર, ટીંકયર, મલમ, અને નાસ લેવાની બનાવટો થાય છે, અને તે ચોપડવાના કામમાં આવે છે. મરજીની ગાંઠો, કંડમાળની ગાંઠો, બદ, મડ, ગુમડ, દાદર, ખરજવા, સોળ, સાંધાના દુખાવા, શુળ, ચસકા, લયક વિગેરે ભાગપર ચોપડવાથી ફાયદો થાય છે. ક્ષય, ઉધરસ, અને કંઠ નળી ના સોળ ઉપર તેનો નાસ લેવાથી ગરમ, કફ અક્ષર સારી કરે છે.

માત્રા—અંતરોપચારમાં.

૩ ઐન. એક વખતની માત્રામાં. ૧૩ ઐન આખા દીવસમાં
ધરને. એક વરસની અંદરના બાળકને.

૧ ઐન. એક વખતની માત્રા, આખા દીવસમાં ૩ ઐન,
૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાને.

૧૩ ઐન. એક વખતની માત્રા, આખા દીવસમાં ૬ ઐન,
૩ થી ૪ વરસના બચ્ચાને.

૩ ઐન એક વખતની માત્રા. આખા દીવસમાં ૧૨ ઐન,
૫ થી ૮ વરસના બચ્ચા.

૫ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા, આખા દીવસમાં ૧૫ ગ્રેન,
 ૮ થી ૧૦ વરસના બચ્ચાને.
 ૧૦ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા, આખા દીવસમાં ૩૦ ગ્રેન,
 મોટી ઉમરના છોકરાંને.

આલ્હોપચારમાં—૦. ૫ પરસેન્ટ સોલ્યુશન; (પ્રવાહી)
 ૧૦ પરસેન્ટ ઓઇન્ટમેન્ટ. (મલમ.)

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર દવાઓ. અંસીડા, સ્પીરીટ
 ઓફ નાઇટર, જે વનસ્પતીમાં સ્ટાર્ચ (ચીકણો) સમા-
 યેલા હોય તેની ચા', તથા ઉકાળા.

સ્વાદીઘટ કરવા—૧ ગ્રેન આયોડાઇડ પોટાસમાં
 પાંચ મીનીમ નારંગીનું સરખા અથવા ૩ ગ્રામ પીપરમીન્ટનું
 પાણી મેળવવું.

ઉપચાર.

નં. ૧ પોટાસ આયોડાઇડ.	૨ ગ્રેન.
ટીંકચર સીલા...	૧૦ મીનીમ.

ટીંકચર સ્ટ્રોફિથી	૫ "
સ્પીરીટ કલોરોફોર્મ.	૫ મીનીમ.
ઇનફ્યૂઝમ સેનેજી	૧ ઑંસ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ૮ થી ૧૨ વરસના
છોકરાને રક્તાશયના વધારા ઉપર (કાર્ડિએક ડ્રોપસી)

નં. ૨. પોટાસ આયોડાઇડ૧૨ ગ્રેન.
પેપરમીટનું પાણી ૩ ઑંસ.

મિશ્ર કરી એક ચા'ની ના'ની ચમચી દીવસમાં
ત્રણ ચાર વખત, ૭ માસના બાળકને. વારસામાં ઉતરેલ
ઉપદંશના દરદમાં આપવું.

નં. ૩. પોટાસ આયોડાઇડ.	...	૨½ ગ્રેન.
એકસ્ટ્રાક્ટ સ્ટ્રેમોની.	...	૧½ ગ્રેન.
સ્પીરીટ કલોરોફોર્મ.	...	૫ મીનીમ.
સ્પીરીટ આમોનીઆ એરોમેટીક.	...	૫ મીનીમ.
પાણી...	...	૧ ઑંસ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ૧૦ વરસની ઉમરના છોકરાને. સ્વાસ નળીની પીડાથી થયેલા હમ ઉપર ઓન્ડીયલ આસ્થમા.)

નં. ૪. પોટાસ આયોડાઇડ.	...	૫ ગ્રેન.
એકસ્ટ્રાક્ટ સીડાના લીકવીડ.		૫ મીનીમ.
નારંગીનો સરખત	...	૩૦ મીનીમ.
સીડાનાનો ચાહ.	...	૨ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ૭ થી ૮ વરસના છોકરાને સુજીને મોટી થયેલી ગ્રંથી ઉપર. (એનલાર્જ્ડ ગ્રાંડસ)

POTASSII NITRAS. પોટાસીનાઇટ્રસ. અં ૦ નાઇટ્રેટ ઓફ પોટાસ. ગુ ૦ સુરોખાર.

વર્ણન—સફેદ, ચળકતા લાંબાકટકા અથવા મોટા ટેપા હોય છે. સ્વાદમાં ખાટો અને ઠંડો હોય છે, ૧ ભાગ સુરોખાર અને ચાર ભાગ પાણી મેળવવાથી ઓગળી જાય છે.

ગુણ—મૂત્રલ. સ્વેદલ, શિતળ, અને તરસ છીપાવનાર છે; તેમજ સ્વાસ નળીપર ઠંડી અસર કરનાર છે.

ઉપયોગ—ચોળાઆનાં સુક્ષ્મ ગ્રંથી ઉપર, તિક્ષણતાવથી થયેલા ત્રિદોષપર, અને સ્વાસ નળીના સોજથી થયેલા દમ ઉપર, જળદર, સર્વ પ્રકારના તાવ, સજેખમ, ઉનવા અને સંધીવા અને સોગળના ફરદપર વારંવાર વપરાય છે. માથાના દુઃખાવા ઉપર સુરાખારના પાણીના પોતા મુકવાથી શાંતીદાયક અસર કરે છે.

આત્રા—૧ થી ૨ ગ્રેન. એક વરસના બાળકને; મોઢાટી ઉમરના બચ્ચાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર દવા—સલ્ફ્યુરીક આસીડ, સલ્ફેટસ, ફટકડી, ખીરેટા, અને ખાતુના ક્ષારો.

સ્વાદ સુધારવા—૧ ગ્રેન નાઈટ્રેટ ઓફ પોટાસીયમમાં પાંચ મીનીમ સીરપ લીમોનીસ અથવા રૂબીઆ. ઇડીઆઇ મેળવવાથી સ્વાદ સુધરે છે.

ઉપચાર.

નં. ૧. પોટાસ નાઈટ્રેટ... ૧૦ ગ્રેન.

સીરપ રૂબીઆઈ... ... ૬૦ મીનીમઃ
પાણી... ... ૩ ઓંસ.

મિશ્ર કરી દર બળે કલાકે પાંચ વરસના બચ્ચાને
(ન્યુમોનીઆ) ત્રિદોષપર.

નં. ૨. પોટાસ નાઇટ્રેટ ૧ ગ્રેન.
સ્પીરીટ ઈથર નાઇટ્રોસી ... ૨૩ મીનીમ.
લાઇકર આમોનીઆ એસિટીસ. ૧૫ ,,
પાણી (વરાળનું પાણી) ... ૧ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત પાવે

POTASSII NITRATIS FUMUS પોટાસીનાઇટ્રેટ- ડીસ ડ્યુમસ. ચાર્ટનાઇટ્રેટા. અં. ૦ નાઇટ્રેટ પેપર.

વર્ણન—નાઇટ્રેટ પેપરના ત્રણ નંબર બનાવવામાં
છે. તેમાં નં. ૧ અને નં. ૨ નાના બચ્ચાને ખાંસી સાથે
દમના રોગમાં તેને બાળી તેની ધુણીનો નાસ લેવાથી દમ
તથા ખાંસી બેસી જાય છે; અને તેને બનાવવા સાથે

૮૦ થી ૪૫ ગ્રેન એક ઑંસ સફેદ બ્લેન્ડીંગ પેપર સાથે બસ થશે.

POTASSII PERMANGANAS. પોટાસીપરમાંગ-
નાસ. અંબ પરમાંગનેટ ઓફ પોટાસીયમ.

વર્ણન—ધેરા બાંબુડા રંગની ચળકતી ભુકી હોય છે, વાસ રહીત અને સ્વાદમાં મીઠી અને ગ્રાહીક હોય છે; ૧ ભાગ પોટાસ પરમાંગનેસ ૧૬ ભાગ પાણીમાં આગળેછે.

ગુણ—વિપક્ત, રક્ત શોષક, રતુશ્રાવક, અને દુર્ગંધ નાશક છે.

ઉપયોગ—બાહ્યોપચાર તથા સ્થાનિક ઉપચારમાં વપરાય છે. બાહ્યોપચાર તરીકે, મોંના અને ગળાના ચાંદામાં ઢાગળા કરવા સાથે, તથા સડી ગયેલા ચાંદા, ક્ષત, ગડગુમડ અને ત્વચારોગપર દુર્ગંધ નાશક તરીકે તેનું સ્નાન વપરાય છે, ધરતી મોરી વિગેરેની ગંદકી સાથે તેનું પાણી કરી નાંખવાથી અંદરના ઝીણા જર્મસ વિગેરે મોરી જાય છે. અને દુર્ગંધનો નાશ થાય છે;

માત્રા—૦. ૧ થી ૦. ૨ પરસેન્ટ સોલ્યુશન ડાગળા કરવા સાથે. ૦.૫ પરસેન્ટ સોલ્યુશન થુલીઆ ઉપર ચોપડવા સાથે. ૧.૦ પરસેન્ટ સોલ્યુશન ગળાની અંદર થયેલા ડીફ્થેરીઆ (કંઠરોડીણી.) ઉપર ચોપડવા સાથે વપરાયછે.

વિષત્ત તરીકે—પોટાસ પરમાંગનેસ, ફાસફરસ, નટ્રીકનાઈટ, મસકેરીન, કાલચીકમ, અને ઓકઝેલીક એસીડના, જેરઉપર આપવાથી જેરી અસર ઓછી થઈ જાય છે; તેમજ પોટાસ સાઈનાઈડના જેર ઉપર તરત આપવામાં આવે તો જેર ઉતરી જાય છે.

POTASSII TARTRAS. પોટાસીટારટ્રસ. અં.૦

ટારટરેટ ઓફ પોટાસીયમ.

વર્ણન—સ્વચ્છ ચાર અથવા છ કોણી કંટકા હોય છે. સ્વાદ સ્હેજ ખારો અને કટુ; સંદેશાઈથી પાણીમાં ઓગળી શકે છે. આલકો'લમાં ઓગળતું નથી.

ગુણ—શિતવિર્ય, મૂત્રલ, રેચક અને તરસ મટાડેછે.

ઉપયોગ—મૂત્રાશયના સોજા ઉપર, બળી સારી અસર કરે છે.

માત્રા—૨ થી ૪ ગ્રેન. ૧ વરસના બચ્ચાને, મોટી ઉંમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

વિશ્વ અસર કરનાર ડવાઓ—તમામ જાતના એસીડો, એસીડમય ક્ષારો, લાઇમવોટર, કલ્કારાઇડ ઓફ કેલ્સીયમ, મેગનેસીઆ, એસ્ટેટ ઓફ લેડ, અને નાઇટ્રેટ ઓફ સીલ્વર.

સ્વાદ સુધારવા—૨ ગ્રેન. ટારટ્રેટ ઓફ પોટાશ્યમમાં ૬ મીનીમ નારંગીનું સરળત મેળવવું.

ઉપચાર.

નં. ૧ પોટાશ ટારટ્રેટ	૨૦ ગ્રેન.
નારંગીનો સરળત	૧ ગ્રામ.
પાણી	૧ ઓંસ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત, ૫ થી ૬ વરસના બચ્ચાને; મૂત્રાશયના સોજાના વ્યાધી ઉપર. (નીફ્રાઇટીસ.)

QUASSIAE INFUSUM. ક્વૅસિઆ ઇન્ફુઝમ. અં. ૦
ઇન્ફુઝમ ઓફ ક્વૅસિઆ, ગુ. ૦ ક્વૅસિઆનો ઉકાળો.

વર્ણન—કવોસીઆના લાકડાના ઝીણા કુટકાને ઉકાળો બને છે, અને ઉકાળામાં ૫૫ ગ્રેન કવોસીઆનું લાકડું અને ૧૦ ઓંસ પાણી.

ગુણ—બાહ્યોપચારમાં જંતુ નાશક છે.

ઉપયોગ—ઝાણા કરમના રોગમાં ઝાઝાવાટે પીચ-કારી આપવાથી ફાયદો થાય છે.

માત્રા—૪ થી ૬ ઓંસ પીચકારીથી ઝાઝા વાટે દાખલ કરવાથી તમામ કૃમિ નીકળી જાય છે. (Edwards)

ઉપચાર.

નં. ૧. ફેરીસલફેટ ૧ ગ્રામ.
 ક્વિનિયુક્લોર કવોસીઆ ૨૦ ઓંસ.

ફે બામ દર દરરોજ સવારના એનીમાં આપવી.
 (ઝીણા કરમ ઉમર.)

QUININÆ HYDROCHLORAS. ક્વીનિયુક્લોર ક્વોસીઆના

ક્લોરાઇડ. ૨૦૦ લાઇફ્રોકલોરેટ ઓફ ક્વીનિયુક્લોર.

જર્જન—સિંદોનાની ડાલમાંથી પેદા થાય છે. સફેદ છુકો હોય છે, અને ૩૪ ભાગ પાણીમાં અને ૪ ભાગ ચાલ ડાલમાં એક ભાગ કવીનાઇન નાંખવાથી ચોમળી શકે છે; ચોખ્ખુ કવીનાઇન અતિશય કડવું હોય છે.

ગુલુ—કદ્દ પૌષ્ટિક, તાવ રોકનાર, માલિક, અને દુર્મધનાશક હોય છે.

ઉપશોગ—મલેરીયા, ટાઇફોઇડ તાવ, કુકડીઆ ખાંસી, ડીફ્થેરીઆ, (કંઠરોહીણી.) ઉપદંશ વિનાની ખરોળની માંઠ ઉપર તથા જીણા કરમ ઉપર વાપરવાથી ધણે સારો ફાયદો થાય છે. (વધારે માહિતિ સાઝ મે. મે. બુઓ પાનું ૧૭૫ થી.)

અંતરોપચારમાં.

માત્રા—૫ થી ૧૫ ગ્રેન. મલેરીયા તાવમાં તાક ચડવા પેલા ત્રણ ચાર કલાક અગાઉથી લેવું; નવરત્ન તરીકે અને કુકડીઆ ખાંસીના દરદમાં ૬ ગ્રેન એક વખત ની માત્રામાં અને ૬ ગ્રેન આખા દીવસમાં ૭ માસના બાળકને આપવામાં આવે છે.

૩ ગ્રેન. એક વખતની માત્રામાં, ૧૩ ગ્રેન આખા દીવસમાં
૧ વરસના બન્યાને.

૧ ગ્રેન. એક વખતની માત્રામાં ૩ ગ્રેન આખા દીવસમાં
૨ થી ૩ વરસના બન્યાને.

૨૩ ગ્રેન. એક વખતની માત્રામાં ૭૩ ગ્રેન આખા દીવસમાં
૪ થી ૪ વરસના બન્યાને.

૪ ગ્રેન. એક વખતની માત્રામાં ૮ ગ્રેન આખા દીવસમાં
૫ થી ૮ વરસના બન્યાને.

૫ ગ્રેન. એક વખતની માત્રામાં ૧૦ ગ્રેન આખા દીવસમાં
૮ થી ૧૦ વરસના બન્યાને.

૭૩ ગ્રેન. એક વખતની માત્રામાં ૧૫ ગ્રેન આખા દીવસમાં
મોહોટી ઉમરના બન્યાને.

બાથોપચારમાં.

ચાખું, નાકમાં છીંકણીની માફક સુંઘસા સાર.
કુકડીઆ ખાંસીના દરદમાં વપરાય છે.

૩ થી ૧ પરસેન્ટ સોલ્યુશન નાસ લેવા, કુકડીઆ
ખાંસીમાં. ૧ પરસેન્ટ સોલ્યુશન ઝાડાને રહે જીણા કરમના
દરદમાં પીચકારી મારવા સાર.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—ક્ષારો, કામેનિટ
અથ ક્ષારો, આલોક વગરપતિના ઉકાળા,

સ્વાદિષ્ટ કરવા—૩ ગ્રેન લાયડોક્લોરેટ એક
કવીનાઇનમાં ૨૦ મીનીમ નારંગીનું સરખત મેળવવું.

ઉપચાર.

નં. ૧	કવીનાઇન લાયડોક્લોરેટ	...	૧૫ ગ્રેન.
	એસીડ લાયડોક્લોરીકડીયુટ	...	૩ મીનીમ.
	નારંગીનો સરખત	...	૧૦ ગ્રામ.
	પાણી	...	૪ ઓંસ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં દર અઘે કલાકે એક ચાની
નાની ચમચી ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાને કુકડીઆ ખાંસી
ઉપર (પરટયુસિસ)

નં. ૨. ક્વીનાઇન હાયડ્રોકલોરેટ ... ૧૫ ગ્રેન.
પોટાશ ઓમાઇડ... ... ૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી ઝીણા ભુકા કરી સવાર સાજ બે વખત
ચપટી સુંઘવાથી કુકડીઆ ખાંસો બંધ પડે છે.
(Pertussis)

નં. ૩. ક્વીનાઇન હાયડ્રોકલોરેટ ... ૧૫ ગ્રેન
પાણી ૪ ઑંસ.
ઝીણા કરમ ઉપર ઝાડાવાટે પીચકારી મારવા સાફ
(થરેડ વન્સ).

QUININÆ SULPHAS. ક્વીનાઇન સલ્ફાસ અં.૦
સલ્ફેટ ઓફ ક્વીનાઇન.

વર્ણન—સફેદ (સ્નોવાહીટ,) પાદાડ ઉપર પડતા
બરફ જેવા રંગનું. ૧૭૪૦ ભાગ પાણીમાં અને ૪૦ ભાગ આ-
લકાત્રમાં એક ભાગ ક્વીનાઇન ઓગળે છે; સ્વાદમાં અનિ-
સ્ય કડતું હોય છે.

ગુણ તથા ઉપયોગ કરીનાઈન હાઈડ્રોકલોરેટમાં લખ્યા મુજબ છે. તેમજ વિરૂધ્ધ અસર કરનાર હવાઓ પણ ઉપર મુજબ છે. સ્વાદ સુધારવામાં ૩ ગ્રેન કરીનાઈનમાં ૨૦ મીનીમ નારંગીનો સરળત મેળવવામાં આવે છે.

અંતરોપચારમાં

માત્રા—૫ થી ૭ અને ૧૫ ગ્રેન સુધી ૩ થી ૪ કલાક અગાઉ મલેરીઆ તાવમાં ટાઢ આવતાં પહેલાં લેવું.

જ્વરજ્વર અને કફજ્વર તરીકે ૩ ગ્રેન એક વખતની માત્રા, આખા દીવસમાં ૧૩ ગ્રેન. એક વરસના બચ્ચાને. ૧ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા આખા દીવસમાં ૩ ગ્રેન ૨ વરસના બચ્ચાને.

૨	„	„	૭૩ ગ્રેન ૩ થી ૪ „
૪	„	„	૮ „ ૫ થી ૮ „
૫	„	„	૧૦ „ ૮ થી ૧૦ „
૭૩	„	„	૧૫ „ મોઢોટી ઉચ્ચ- રના બચ્ચાને.

આણીપચારમાં. કુકડીઆ ખાંસી ઉપર જીંકણી તરીકે સુધવામાં આવે છે.

નોં. કવીનાઇન વધારે આપવાથી કવીનીઝમાયાય છે, તેના ઉપર ડીલ્યુટ લાઇડ્રોક્લોરીક એસીડ આપવાથી કવીનીઝમની અસરને ઓછી કરે છે.

આણીપચાર

ઉપચાર.

નં. ૧. કવીનાઇન સલ્ફાસ. ... ૧૦ ગ્રામ.

એસીડ લાઇડ્રોક્લોરીક, વનઝના પ્રમાણમાં

ક્લીસરાઇન, ... ૩ આંસ.

પાણી ... ૩ ..

મિશ્ર કરી ડીફ્થેરીઆ ઉપર આપડવું. દર ૩ કલાકે.

To be Painted on membranes every half hour. (Faucial Diphtheria.)

નં. ૧ કવીનાઇન સલ્ફેટ. ... ૧૫ ગ્રામ

પોટાસ બોમાઇડ ... ૧ દ્રામ.

મિશ્ર કરી ઝીણો બુકો કરી તેમાંથી સવાર સાંજ
એ વખત સુંઘવાથી કુકડીઆ ખાંસીને સ રો ફાયદો થાય છે.

અંતરોપચારમાં.

નં. ૩	કવીનાઇન સલ્ફાસ.	૩ ગ્રેન
	કરી કામ સેક...	૩ ગ્રેન
	સલ્ફ ખાંડ	૪ ..

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ અથવા ચાર વખત ખરો-
ળના બુની ગાંઠ ઉપર. (કોનીક ટ્યુમર ઓફ ધી રેપ્ટીન)
આપવાથી ફાયદો થાય છે.

નં. ૪	કવીનાઇન સલ્ફેટ...	...	૧૫ ગ્રેન.
	એસીડસલ્ફ્યુરીક ડીલ્યુટ	...	૨૩ મીનીમ.
	સીરપ ઓરેન્શી	૧૦ ગ્રામ.
	પાણી...	...	૪ ઓંસ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં દર બે કલાકે કુકડીઆ ખાંસી
ઉપર એક ચાંની નાની ચમચી પાવી, ૧ થી ૨ વરસના
બચ્ચાં.

QUININÆ TANNAS (P. A.). કિવિનિની

ટેનેસ. અં ૦ કિવનાઇન ઓફ ટેનેટ.

વર્ણન—આની અંદર બે ભાગ ટેનિનનો અને એક ભાગ કિવનાઇનનો સમાયેલો હોય છે. આકાર રહીત સફેદ ભુકો, અને પાણીની અંદર ખીલકુલ ઓગળતો નથી, અને ભગભગ સ્વાદ રહીત હોય છે.

ગુણ—અંતરોપચારમાં હોઝરીપર પૌષ્ટિક, માલીક અમ્લર કરે છે.

ઉપયોગ—સંઘ્રણી, ટાઇફોઇડ જ્વરના નાવ પર અને કુકડીયા ખાંસીના દરદોમાં ઘણી સારી અમ્લર કરે છે.

માત્રા—૧૬ ગ્રેન. દર એક વરસના અગ્નિને એક વખતની માત્રા. કુકડીયા ખાંસીપર ત્રણ વખત અડધા અડધા કલાકે, ખાંસીની શરૂઆતમાં આપવી.

ઉપચાર.

જાં. ૧. કિવનાઇન ટેનેટ...	૩ ગ્રેન.
પર્લ્સ એપિકાક કો;	૧ "
સફેદ સાકરનો ભુકો.	૭ "

મિશ્ર કરી ૨ થી ૩ વરસની ઉંમરના બચ્ચાને.
નાના આંતરડાના સૂક્ષ્મ ગ્રંથી ઉપર આપવાથી ફાયદો થાય છે.
(ફોલિક્યુલર એન્ડોરાઇટિસ)

નં. ૨.	કિવનાઈન ટેનેટ....	...	૧૩ ગ્રેન.
	ગિસલરાઈન	૧૩ ગ્રામ.
	પાણી...	૧૩ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી ત્રણ ભાગ કરવા અને દર અડધા કલાક
ના અંતરે એક એક ભાગ આપવો. ૧ વરસના બાળકને
કુકડીઆ ખાંસી ઉપર.

RESORCINUM. રીસોર્સિનમ. અ. ૦ મેટા-ડિઓક્સિ
બેન્ઝોલ.

વર્ણન--સફેદ મગકતી ખારીક પતરીઓ જેવી
હોય છે. અને બેન્ઝોઇક એસિડને મળતી હોય છે; પાણી
તથા આલકોહોલમાં સારી પેઠે મળી જાય છે; સ્વાદ તીવ્ર
અને મનને પસંદ ન પડે તેવો મીઠો હોય છે.

ગુણ—એન્ડી માધ ઢાટીક (ગાંઠ અથવા સોળ ને
 જેરી નાંખનાર.) (સડો અટકાવનાર.) અને એન્ડી સેપ્ટિક.
 અવરનાશક તરીકે તેનો ખીલકુલ ઉપયોગ થતો નથી.

ઉપયોગ—પેટની અંદરના મોટાં આંતરડાના વર-
 મમાં; પેટના નાના આંતરડાની અંદરના વ્યાધી ઉપર,
 ટુકડીઆ ખાંસી, ડીફ્થેરીઆ, યુલ્કીઓ અને ચોળીયાના
 વરમ ઉપર વારંવાર વાપરવામાં આવે છે.

માત્રા—અંતરોપચારમાં,

૧ ઁન એક વખતની માત્રા ૧ ઁન આખા દીવસમાં
 મળીને; ૩ થી ૬ માસના બાળકને.

૨ ઁન એક વખતથી માત્રા. આખા દીવસમાં ૨ ઁન.
 ૬ માસના બાળકથી ૧ વરસની ઉ-
 મર સુધીનાને.

૩ ઁન. એક વખતની માત્રા. આખા દીવસમાં ૩ ઁન.
 ૧ થી બે વરસના બચ્ચાને.

૪ ઁન. એક વખતની માત્રા. ૬ ઁન આખા દીવસમાં.
 ૪ થી ૪ વરસના બચ્ચાને.

મોટોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં

આહોપચારમાં.

૩ થી ૧ પરસેન્ટ સોલ્યુશન નાકની અંદર ઇરીગેટ કરવા સારું. અને ૧૦ પરસેન્ટ સોલ્યુશન ગળાની અંદર ડીફ્થેરીઆના દરદમાં ચોપડવા સારું.

૧ થી ૨ પરસેન્ટ. સોલ્યુશન કુકડીઆ ખાંસાને માટે મગામાં લગાડવા સારું વપરાય છે.

૦.૧ થી ૦.૫ પરસેન્ટ સોલ્યુશન મોંઢા આંતરડામાં ધોવા સારું. આંતરડાના ઝળું વરમ ઉપર.

૫ થી ૧૦ પરસેન્ટ. ઓપન્ટમેન્ટ ચામડીના દરદ પર ચોપડવા સારું.

સ્વાહિષ્ટ કરવા-૩ ઐન. રીસોર્સિનમમાં પાંચ મીનીમ નારંગીનું સરખત અને ૧ ગ્રામ. એન્થેમિડિસનો ચા' મેળવવો.

ઉપચાર.

નં. ૧ રીસોર્સિનિ...	૩ ઐન.
મીરપ ઓરેંશી	૫ મિનિમ
ઇનફ્યુઝમ એન્થિમિડિસ	૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દરેક તથુ કલાકે ૪ થી ૬ મહીનાની
હિમરના બાળકને કાલેરાના દરદમાં આપવું.

બાહ્યોપચારમાં.

નં. ૨	રીસોર્સિની...	૧૩ ગ્રેન
	કોકેન હાઇડ્રો કલોર...	૩ "
	પાણી	૩ દ્રામ.

મિશ્ર કરી ૪ થી ૫ ટીપ્પા કાનમાંથી પણ નીકળતુ
હોય ત્યારે દીવસમાં તથુ વખત નાંખવા. (એક્યુટ, કે-
હાર ઓફ એકસ્ટરનલ મીટસ.)

બાહ્યોપચારમાં.

નં. ૪.	રીસોર્સિની...	૨૪ ગ્રેન.
	લેનોમિનિ	૧ ઓંસ,
	વેસેલિન.	૧ "

મિશ્ર કરી તેનું મલમ તૈયાર કરવું. અને ગળાની
અંદર ચોપડવું. (હરપીસ ટોન્સ્યુરસ)

નોટ—રીસાસિન ન્ને મો'ટા પ્રમાણમાં અંતરોપચારમાં આપવામાં આવે તો અતિશય પસેવો થઈ મૂર્છા આવી મરણ નીપજે છે.

RHAMNI FRINGULÆ EXTRACTUM LIQU- IDUM રેહમનિ ફ્રેન્ગ્યુલી એક્કરટ્રાક્ટમ લિક્વિડમ.

અર્થ એક્કરટ્રાક્ટ લિક્વિડ એફ રેહમનસ ફ્રેન્ગ્યુલા.

વર્ણન—પાર્શ્વીની અંદર ઉકાળો તેનો પ્રવાહી સત્વ કાઢવામાં આવે છે અને ઠંડુ પડ્યા પછી તેની અંદર રેક્ટિફાઇડ સ્પીરીટ ઉમેરવામાં આવે છે. દેખાવ ભુરા પીળા રંગનો હોય છે; અને તેનો કાંઈ પ્રકારનો ખાસ વાસ હોતો નથી; મનને આનંદ આવે તેવો, મીઠો અને મેંદળ કટુચ્ચાદ હોય છે. તેમાંથી નીકળતા તત્વને ફ્રેન્ગ્યુલિન કહે છે.

ગુણ—દક્ષકા પ્રકારનો રેચક ગુણ છે.

ઉપયોગ—જુના પાંચકોશના ફરદમાં રેચક તરીકે વપરાય છે. આ દવાનો તાગ્ને જુકા જેર રૂપે અસર કરે છે અને સખત જાડા અને ઉલટીઓ કરે છે, પરંતુ સુકા થાય તો તેની જેરી અસર ઓછી થઈ જાય છે.

માત્રા—૧ દ્રામ દીવસમાં બે અથવા ત્રણ વખત
૨ થી ૩ વરસના બાળકને આપવામાં આવે છે. અને
મોટી ઉમરના ને તેની વયના પ્રમાણમાં આપવી.

સ્વાદ મુધારવા—૧ દ્રામ લિક્કિવડ એકસ્ટ્રાક્ટ એક
રેદમનસ ફ્રેંગ્યુલામાં પાંચ મીનીમ સુઠેના સરખત અને
એકસ્ટ્રાક્ટ. લિકરીશીઆ લિક્કિવડમ મેળવવું. (લિક્કિવડ એક-
સ્ટ્રાક્ટએક ગ્લિસ રાઈઝા.)

ઉપચાર અતરોપચારમાં

બ્રુસ અધિકાર ઉપર.

નં. ૧. એકસ્ટ્રાક્ટ રેદમનિ ફ્રેંગ્યુલી લિક્કિવડ ૧ દ્રામ-
નારંગીનો સરખત ૧ ,,
નારંગીના ફુલનું પાણી ૧ ,,
મિશ્ર કરી દીવસમાં બે વખત પાવું. ૨ વરસની

ઉમરના બચ્ચાને,

બ્રુસ અધિકાર ઉપર.

નં. ૨. એકસ્ટ્રાક્ટ રેદમનિફ્રેંગ્યુલિ, લિક્કિવડ. ૧ દ્રામ.
સિરપઝિન્ઝિમેરીસ ૫ મિનિમ.
પાણી ૧ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં બે વખત, બે વરસની ઉંમરના બચ્ચાને. જીર્ણ અંધકોશ ઉપર.

RHEI RADICIS PULVIS. રીદઆઇ રેડિસિસ પલ્વિસ. શુઠ રખાજના મુળનો ભુકો.

વર્ણન—લાલ ભુરા રંગનો અથવા લોહકાટના રંગ જેવા ભુકાનો દેખાવ હોય છે. વાસ તરેહવાર મુગંધીત હોય છે; સ્વાદ કટુ અને ગ્રાહીક અસર કરનાર છે.

ગુણ—પ્રાયશઃક અસર ઠંડી ગુણકારી અને ટેચક હોય છે અને દ્વીતીય અસર ગ્રાહીક છે; નાના પ્રમાણમાં દીપન. પાચન, અને પૌષ્ટિક અને અગ્નિ વર્ધક છે.

ઉપયોગ—બચ્ચાઓના અંધકોષમાં. પાંદુરોગ વાળી સ્ત્રીઓના દરદમાં, હેઝરીમાં કાચા અનાજથી તથા પાચન નહી થયેલા ખોરાકના ખીમાડથી થયેલા અતિસાર અને મરડાના દરદમાં. અને અજીર્ણને લીધે નાના બચ્ચાઓ ચીસ પાડીને અને બ્લીને જાગી ઉઠે છે તેવા દરમાં વારંવાર વપરાય છે.

માત્રા—જૂઠર પૌષ્ટિક તરીકે ૧ ઓન એક વખતની માત્રામાં એક વરસની ઉમરના બચ્ચાને અપાય છે.

દસ્ત લાવવા સારૂ, ૨ થી ૩ ઓન. ૧ વરસના બચ્ચાને આપવામાં આવે છે; મોહોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં આપવી.

સ્વાદીષ્ટ કરવા—૧ ઓન પદ્મીસ રેડીસીસમાં ૧ ઓન સુંઠનો જુકા અથવા તજનો જુકા મેળવવો.

નં. ૧	પદ્મીસ રીહાઇ.	૩ ઓન.
	સોડા કાર્બોનેટ.	૫ ઓન.
	મેગ્નેસીઆ સલ્ફેટ	૫ ઓન.
	સીરપ ઝીંકોમેરી	૨૦ મીનીમ.
	એકવા મેન્થા પીપરેટા.	૩ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત, ૫ થી ૬ વરસના બચ્ચાને, રાત્રીમાં જમણી ઉઠવાના કદમાં (નાઇટ ટેરસ)

નં. ૨.	પલ્વી રેડીકસ રીલાઇ.	...	૩ ટ્રેન.
	સોડા કાર્બોનેટ	...	૧૩ ,,
	પલ્વીસ ઝીંકીએરીસ..	...	૧ ,,
	મિશ્ર કરી રાત્રીના સુતી વખત આપવું. અંધકો- ષમાં માટી જેવા રંગનો જાડો થતો હોય ત્યારે		

નં. ૩.	પલ્વીસ રેડીકસ રીલાઇ.	...	૩ ટ્રેન.
	પલ્વીસ હાઈડ્રારજ. કમ કીટા.	...	૧ ,,
	પલ્વીસ સીનામેમી.	...	૧ ,,

મિશ્ર કરી, અંધ કોષમાં માટીના રંગના જાડાના
દરદમાં આપવાથી સારો કાયદો થાય છે.

RHEI TINCTURA. રીલાન ટિંક્ચુરા અંધ ટિંક્ચર
રીલાઇ; અથવા રૂપાઈ ટિંક્ચર.

વર્ણન—તેની બનાવટમાં, રૂપાઈનો લુકો, એલ-
ચીનો લુકો, ધાણાનો લુકો, કેસર, અને મુદ્ર સ્પીરીટ
આપે છે.

ગુણ—જઠર પૌષ્ટિક.

ઉપયોગ—અધકાષ તથા પક્ષીસ રીલાઇમાં અતા-
વેલા દરદોષર વારંવાર વપરાય છે.

માત્રા—૧૦ મીનીમ. એક વખતની માત્રા, એક
વરસની ઉમરના બચ્ચાને; મોટી ઉમરનાને તેની વયના
પ્રમાણમાં.

સ્વાદીષ્ટ કરવા—૧૦ મીનીમ ટીંકચર રીલાઇમાં
પાંચ મીનીમ સુંઠનો સરખત નાંખવો.

ઉપચાર.

નં. ૧.	ટીંકચર રીલાઇ.	૨૦ મીનીમ.
	મેમનંસીયા સફેદ.	૧૦ ગ્રેન.
	સીરપ ઝીંઝીમેરીસ	૧૦ મીનીમ.
	એકવા કેરધ...	૨ દ્રામ.

મિશ્ર દરી દીવસમાં ત્રણ વખત અધકાવના અણખામાં
આપવું.

નં. ૨.	ટિંકચર રીદાઈ....	...	૧૦ મીનીમ.
	સ્પીરીટ આમોનીઆ એરામેટીક.	...	૧૩ મીનીમ.
	સ્પીરીટ કલોરો ફોર્મ	...	૧૩ મીનીમ.
	સીરપ ઝીંઝીબેરીસ.	...	૫ મીનીમ.
	એકવા કેરબ	...	૧ દ્રામ.

મિશ્ર-કરી દીવસમા ત્રણ વખત અજીર્ણથી. કમળો
અયો હોય ત્યારે આપવાથી ફાયદો થાય છે (ઈનડાઈજે-
શન, ઇક્ટરસ)

નં. ૩.	સીરપ રીદાઈ...	...	૧ દ્રામ.
	મેગનેસીઆ સલ્ફ	...	૩ ઑંસ.
	ટિંકચર સીનામમ.	...	૨ દ્રામ.
	લાઇકર મેગનેસીઆ કાર્બ.	...	૧૩ ઑંસ.

મિશ્ર કરી એક અથવા બે ચા'ની નાની ચમચી
જરૂર પડે ત્યારે. ૪ થી ૬ મહીનાના બાળકને બધેકોર
આંકડી સાથે હોય ત્યારે (ડીજીઝ ઓફ ચીલ્ડ્રન)

RHEI VINUM. રીલાઇ વાઇનમ. અંદાજે વાઇન એક
રૂપાળ. ગુણ રૂપાળનો આસવ.

વર્ણન—વાઇનમની બનાવટમાં ૧ ભાગ રૂપાળ
અને ૧૬ ભાગ શેરી વાઇન આવે છે; અને તેને સુગંધીત
કરવા સાર કેનેલાની છાત્ર નાંખવામાં આવે છે.

ગુણ—જઠર પાષ્ટિક.

ઉપયોગ—અજીર્ણના રોગ પર વારંવાર વપરાય છે.

માત્રા—૫ થી ૧૦ મીનીમ. એક વખતની માત્રા,
એક વરસના બચ્ચાને; મોટી ઉમરનાને તેની વયના
પ્રમાણમાં.

સ્વાદ સુધારવા—૧૦ મીનીમ વાઇનમ રીલાઇમાં
૫ મીનીમ નારંગીનો સરખત નાંખવાથી સ્વાદીષ્ટ થાય છે.

ઉપચાર.

નં ૧	વાઇનમ રીલાઇ	૧ ઓંસ.
	નારંગીનો સરખત	૪ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી ૧૫ ટીંપા દાવસમાં ત્રણ વખત ૧ થી

૨ વરસના બચ્ચાને. અઘ્ઘુર્ણના દરદમાં આપવાથી ફાયદો થાય છે.

(ઇનડીજેશન)

RHOIS AROMATICÆ EXTRACTUM LIQ- DUM. રોહિસ એરો મેટ્રીસી, એકસ્ટ્રાક્ટમ. લિ-

કિવડમ અં૦ લિક્કિવડ એકસ્ટ્રાક્ટ ઓફ રોહીસ.

વર્ણન—આ દવાનો સ્વાદ ગરુઓ અને ગ્રાહીક છે. અને સ્હેજ તેનો વાસ અણુગમે આપે તેવો હોય છે, તેનો દેખાવ ક્રેંચ પોલીશ જેવો હોય છે.

ગુણ—મૂત્રક્ષ, ગરમ, અને પૌષ્ટિક છે.

ઉપયોગ—દીવસના તથા રાત્રીના વખતમાં પોતાની મેળે પેસાળ થઇ જતો હોય ત્યારે અને (એટોનિક ટાલી રીએ) ઝાડના દરદમાં ક્ષીણતા આવી જાય તેમાં, આ દવા ઓછામાં ઓછી બે ત્રણ મહીના સુધી ચાલુ રાખવી જોઇએ.

માત્રા—૫ મીનીમ. દીવસમાં ત્રણ વખત, ત્રણથી

પાંચ વરસના બચ્ચાને.

૧૦ મીનીમ. દીવસમાં ત્રણ વખત, પ થી ૧૦ વરસનાને.

૧૫ મીનીમ. મોહોટી ઉમરના છોકરાઓને, દીવસમાં ત્રણ વખત.

સ્વાદ સુધારવા--૫ મીનીમ દવામાં ૫ મીનીમ સાદો એલીકસીર મેળવવો.

ઉપચાર.

નં. ૧. એક્સ્ટ્રાક્ટ રોહીસ એરોમેટિક લિક્વિડ ૧૦ મીનીમ.
એલીકસીર સીમ્પલ ૧૦ મીનીમ.
પાણી ૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ૬ વરસના છોકરાને રાત્રીના પથારીમાં ઉંઘમાં પેસાળ થઇ જતો હોય ત્યારે.

નોટ:-રોહીસ એરોમેટીકથી સેંકડે ૩૦ ટકા દરદી-ઓને આ દવા શરૂ કરી બાદ એક અથવા બે અઠવા-ગ્રીયામાં પેસાળ ઘણો થાય છે (દરદનો ઉથલો મારે છે) પણ બે દીવસ બાદ બંધ થઇ જઇ દરદી સુધરતો જાય છે અને દરદ તદન નાબુદ થઇ જાય છે.

RICINI OLEUM. રીસીની ઓલ્યમ. અં. ૦ ફરટર ઓઈલ.
ગુ. ૦ એરંડીયું.

વર્ણન—એરંડાને ધાણીમાં પીલી તેનું તેલ કાઢવામાં આવે છે. અને ગ્લીસરાઈન જેવા રંગનું સ્વચ્છ અને ઘાટું હોય છે, અથવા સ્હેજ પીમાશ પડતા રંગનું હોય છે. તેનો સ્વાદ મનપસંદ હોતો નથી; રેકટીફાઈડ સ્પીરીટમાં એક જીવ થઈ જાય છે.

ગુણ—ઠંડા રેચક હોય છે, અને શરીર પર ચાપ ડાઘી વામડી સુંવાળા થાય છે.

ઉપયોગ—નળગા બાંધવાળા સ્ત્રી તથા પુરોને તથા નાજુક પ્રકૃતિના માણસોને માટે નીદોષ અને ઠંડા બુલાય છે. અજીર્ણ, ચુંક, મળાવરોધ, ગુદમ, મરડા, અતિસાર, ગર્ભસ્થાનના સોગળ અને ત્વચાના રોગ પર વારંવાર વપરાય છે.

માત્રા—નાના બચ્ચા માટે, અંતરોપચારમાં ૧ દ્રામ એક વરસના બાળકને બાંધ દાખના દરદ ઉપર ૫ મીનીમ. દરરોજ દીવસમાં ત્રણ અથવા ચાર વખત ૧ વરસના બાળકને,

અતિસારના દરદમાં; મોહોટી ઉમરનાતે તેની વયના પ્રમાણમાં
બાલ્યોપચારમાં ૧૦ મીનીમ, એક ઔંસ કાલોડી-
યનમાં નાંખી ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

સ્વાદ મુધારવા—૫ મીનીમ એરંડીઆમાં ૩ મી-
નીમ સુંઠનો સરખત, અને એકદ્રામ એકવા મેન્થા પીપ-
રીટા મેળવવું; અથવા ચોકલેટની રેવડીમાં કે જેમાં વેનીલા
હોય તેમાં આપવું.

ઉપચાર.

નં. ૧	ઓલ્યમ રીસીની	૫ મીનીમ.
	ચ્યુસીલેજ એકેશીયા	૧૫ મીનીમ.
	સીરપ ઝીંઝી ખેરીસ.	૩ મીનીમ.
	એકવા મેન્થા પીપરેટી...	૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી એક વરસના બાળકને અતિસાર ઉપર.
(ડાહીરીઆ)

નં. ૨	કીયોસોટ	૩ મીનીમ.
	ઓલ્યમ રીસીની.	૫ મીનીમ.

મ્યુસીલેજ એકેશિયા. ૧૫ મીનીમ.
સીરપ ઝીંઝી બેરીસ.....	... ૫ મીનીમ.
એકવા મેન્થા પીપરીટા..	... ૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત. ૧ વરસના આગકને. નાના આગકના કોલેરાના દરદમાં (કોલેરા ઇનફન્ટમ)

નં. ૩ લાઇકર લાઇકર છરી પરકલોરાઇડ ૧ મીનીમ.	
ઓલ્યમ રીસીની ૫ મીનીમ.
મ્યુસીલેજ એકેશિસા.....	... ૧૫ મીનીમ.
સીરપ ઝીંઝી બેરીસ.....	... ૫ મીનીમ.
એકવા મેન્થા પીપરીટા...	... ૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ૧ વરસના આગકને પેટમાંનો ખારાક કદ કદી જઈ અતિસાર થયો હોય તેના ઉપર. (ઝીમોટીક ફરમેન્ટેશન)

નં. ૪ ઓલ્યમ રીસીની ૧૦ મીનીમ.
પેસ્ટીધીયોઝોમેટીસ. બેદતા પ્રમાણમાં.	

મિશ્ર કરી તેની રેવડી બનાવવી. અને એક પેસ્ટ્રીલ
(રેવડી) દર છ કલાકે બે વરસના બચ્ચાને અતિસાર
ઉપર આપવી. (ડાહીરીયા.)

નં. ૫	ઓલ્યમ રીસીની	૩ ઔંસ.
	મેગનેસી કાર્બ.	૨ દ્રામ.
	સાકરનો ભુકો	૩ દ્રામ.
	ઓલ્યમ એનીસી	૨ મીનીમ.

મિશ્ર કરી એક ચા'ની ના'ની ચમતી બંધ કાપના
દરદ ઉપર તથા (ખરીદેબલ ડાહીરીયા ઉપર.) છથો
બાર મહીનાના બાળકને. (ડીઝીજ ઓફ ચીલ્ડ્રન.)

નં. ૬	ઓલ્યમ રીસીની.	૩ ઔંસ.
	ટિંકચર ઓપાર્મ.	૬ મીનીમ.
	મ્યુસીલેજ	૨ દ્રામ.
	સીરપ ઝીંઝી બેરીસ.	૩ દ્રામ.
	એકવા એનીચી.	૧૧ ઔંસ.

મિશ્ર કરી એક ચા'ની ના'ની ચમચી, પ્રસંગોપાત અતિસારના દરદમાં જરૂર પડે તેમ આપવી. છથી ખાર મલીનાના બાળકને (ડીઝીજ ઓફ ચીલ્ડ્રન.)

નોટ:— $\frac{1}{2}$ દ્રામ અથવા એક દ્રામ એરંડીયુ વારંવાર આપવાથી નાના બાળકોને બંધકોષ થવાનો સંભવ રહેછે.

SAL CAROLINUM FACTITIUM. સાલ કેરો-
લિનમ. ફેક્ટિટિઅમ.

વર્ણન—એની અંદર સુકું સલ્ફેટ ઓફ સોડિયમ (૪૮), સલ્ફેટ ઓફ પોટાસિયમ (૨), કલોરાઈડ ઓફ સોડિયમ (૧૮), બાયકાર્બોનેટ ઓફ સોડિયમ (૩૮). ૫૩ ગ્રેન. એક પાઇન્ટ પાણીમાં નાંખવાથી કાર્લ્સબાડ વોટરની બરોબર થાય છે. (Carlsbad water.)

ગુણ—અંતરોપચારમાં. દરત સાફ લાવે છે, લીવરને સનેજ કરે છે, અને પેટમાં ખટાશને તોડે છે.

ઉપયોગ—જઠરના સોજાને લીધે નીકળતા શ્લેશ્મ

ઉપર, બંધકાપ ઉપર, અને હોજરીના સોળ ઉપર તથા મધુ પ્રમેહ ઉપર તેનો વારંવાર ઉપયોગ થાય છે.

માત્રા—૧ દ્રામ એક ટંબુલર ભરીને પાણી લેઇ તેમાં નાખવું અને હલાવી તેના બે લાગ કરી બે વખત પીવું. માત્રા ધીમે ધીમે વધારવી.

ઉપચાર.

સાત કેરોલીન ફેકટીટ., ૨ ઑંસ. લેઇ તેમાંથી એક ચા'ની ચમચી ભરી એક ટંબુલર પાણીમાં નાંખી હલાવી તેના બે લાગ કરી બે વખત પીવું. મધુ પ્રમેહ ઉપર.

(Diabetes.)

SALICINUM. સેલિસિનમ. અં૦ સેલિસિન.

વર્ણન—ચળકતો રંગ વિનાનો સ્વચ્છ ભુક્કો હોય છે; સ્વાદ અતિ કટુ; અને એક લાગ દવા ૨૮ લાગ પાણીમાં અથવા સ્પીરીટમાં ઓગળી શકે છે.

ગુણ—અંતરોપચારમાં, જ્વરરોગ, અને સંધીવાના દરદને મટાડનાર છે.

ઉપયોગ—તિલણ સંધવાના દરદમાં; આ દવાથી જોમ સેતીસાલીક એસીડથી નાડી દબાઇ જાય છે તેમ દબાતી નથી.

માત્રા—૨ વરસના બચ્ચાને ૩ ગ્રેન, અને મોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં આપવું,

સ્વાદુ સુધારવા સાડ—૧ ગ્રેન સેલિસિનમાં ૧૦ મીનીમ નારંગીનું સરખત ઉમેરવું.

ઉપચાર.

સેલિસિનિ ૫ ગ્રેન.

નારંગીનું સરખત ૫૦ મીનીમ-

પાણી ૨ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત, ચારથી પાંચ વરસના બચ્ચાને તિલણ સંધવાના દરદ માટે આપવામાં આવે છે.

SALICYLICUM ACIDUM. સલિસિલિકમ આ- સિડમ. અં૦ સેલિસિલિક આસિડ.

વર્ણન—સફેદ આકાર વિનાના ચળટતા કટકાઃ વાસ રહિત; સ્વાદ પ્રથમ ગળ્યો પરંતુ પાછળથી ખાટો લાગે છે; એક ભાગ દવા ૫૦૦ થી ૭૦૦ ભાગ ઠંડા પાણીમાં પીગળે છે; પરંતુ ગરમ પાણી, આલકોહલ, ઈથર, અને સાઇટ્રેટ, અથવા એસેટેટ ઓફ આમોનિઆના સોલ્યુશનમાં તરત પીગળી જાય એક રસ થઇ જાય છે.

ગુણ—બાહ્યોપચારમાં, દુર્ગંધનાશક તથા કૃમિદ્વનાશક છે. અંતરોપચારમાં જ્વરદ, સ્વેદન, મૂત્રન, ખટાશ દૂર કરનાર છે.

ઉપયોગ—ડીફ્થેરીઆ, કુટીઆ ખાંસી, સંઘ્રહણી અરજતું, વિગેરે ચામડીના દરદો ઉપર વારંવાર વપરાય છે.

માત્રા—૧ થી ૧૩ પરસેન્ટ સોલ્યુશન નાકની વાટે દરીંગટ કરવા સાર, ડીફ્થેરીઆ અને કુટીઆ ખાંસી ઉપર વપરાય છે.

૧ થી ૧૩ પરસેન્ટ સોલ્યુશન ડીફથેરીઆના દરદ પર
ઇનહેલેશન સાર વપરાય છે. ૧ : ૮ ભાગ આલ્કો'લ,
(ટીના ટોન્સ્યુરસ,) ઊંઢરીના દરદ પર વપરાય છે. ૨૩ થી
૫ અને ૧૨ પરસેન્ટ સુધી ઓઇન્ટમેન્ટ ખરજવા ઉપર. ૨
થી ૧૦ પરસેન્ટ. ભભરાવવાનો ભુકો, (ઇન્ટર ટ્રાઇગો,
સાઇપેરી ટ્રોસિસ.) અતિપય પરમેવા થના હોય ત્યારે. તથા
ચામડી છોલાઇ હોય ત્યારે તેનાપર ભભરાવવામાં આવે છે.

ઉપચાર.

(૧)	એસિડ સેલેસિલિક. ...	૨ ભાગ.
	ઝીંસી ઓક્સાઇડ ...	૨૫ ભાગ.
	એમિલી	૨૫ ભાગ.
	વેસીલીન	૫૦ ભાગ.

મિશ્ર કરી તેમાંથી કપડા ઉપર ચોપડી દરદવાળા
ભાગપર લગાડી દેવું. દરરોજ એક વખત લગાડવું.

(૨)	એસિડ સેલીસિલ. ...	૧ ગ્રામ.
	આલ્ક કો'લ ૧૦ પરસેન્ટ...	૧ ઓ'સ.

મિશ્ર કરી તેમાંથી કપડાવતી દરદ વાળા ભાગપર ચોળવું. (દીનાટોનસ્યુરંસ.) ઉંદરી ઉપર.

(૩)	એસિડ સેલીસિક	...	૧૦	ગ્રેન.
	ખીરમથ સખનાઇટ્રેટ.	...	૩	ગ્રામ.
	એમિક (Amyli)	...	૪	ગ્રામ.
	વેસલીન ઓઇલ.	...	૨	ઑંસ.

મિશ્ર કરી મજમ તૈયાર કરવું, તેમાંથી થોડું લેઇ ચોપડવું. (ઇનટર ટ્રાઇગો) ચામડી ઘોસાઇ હોય તેના ઉપર ચોપડવું.

(૪)	એસિડ સેલિસીક	...	૩૦	ગ્રેન.
	સલ્ફ પ્રીસીપીટ.	...	૨.૬	ગ્રામ.
	ઝીંક ઓક્સાઇડ	...	૫	„
	એમિક (Amyli)..	...	૫	„
	વેસલીન ઓઇલ.	...	૨	ઑંસ.

શરીરપર થતા કરોળીઆના દરદ ઉપર,
(Psoriasis)

- (૫) એસિડ સેલિસીલ ... ૧ ગ્રામ.
વેસલિન ... ૧ ઑંસ.

મિશ્ર કરી દરાજ ઉપર ચાપડવું. To be applied to patch of ringworm after application of spirit. (lotion of salicylic acid.)

- (૬) એસિડ સેલિસીલ... ... ૨ ગ્રામ.
ઝીંકી ઓક્સાઇડ... ... ૨ „
પલ્લીસ અમિલી.... ... ૬ „
પલ્લીસ ટાલસી ૬ „

મિશ્ર કરી લલરાવવાનો લુકો તૈયાર કરવો અને
(લાઇપેરીફોસીસ) શરીરપર થતા અતિશય પરસેવા
ઉપર લલરાવવો.

- (૭) એસિડ સેલિસીલ... ... ૨ ગ્રામ.

કાલોડીયન, ફ્લોક્સીન ... ૧ ઓંસ.

મિશ્ર કરી ઝીણા અણીદાર અશવતિ, મસા તથા
આંટણ ઉપર લગાડવું. (warts, corns.)

SALIPYRINUM. સેલિ પાઇરિનમ. અં૦ સેલિસિંટ
ઓફ એન્ટી પાઇરીન.

વર્ણન—સફેદ અગકતો ભુકો; સ્વાદમાં મળ્યો હોય
છે; કવચીતજ પાણીમાં પીગળે છે, પરંતુ આલકોલમાં
તરતજ પીગળી જાય છે.

ગુણ—અંતરોપચારમાં જ્વરદ, અને સંધિવા
નાશક છે.

ઉપયોગ—તિલાણ અને જુના સંધીવાના દરદ ઉપર
વાપરવામાં આવે છે.

માત્રા—૧ વરસના બચ્ચાને ૧ ગ્રેન. મોટી ઉમ-
રનાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

વિરૂદ્ધ દવા—અમ્લો તથા ક્ષારો.

ઉપચારો.

સાધવિપાધરિનમ ... ૫ ઐન.

સાકર ... ૫ ઐન.

મિશ્ર કરી દર ૩ અથવા ૪ કલાકે ચારથી પાંચ
ચરસના બચ્ચાને નિશ્વણ સંધીવાના દરદમાં આપવું.

SALOL. સેલોલ. અં° ફીનાઇલ પ્રથર ઓફ સેલી-
સિલિક એસિડ.

વર્ણન--ઝીણા સફેદ ચગકતા કટકા, સ્હેજ સુગં-
ધીત વિન્ટર ગ્રીનના સુવાસને મળતું; તદ્દન સ્વાદ વિનાનું
પાણીમાં પીગળતું નથી, પણ દશ ભાગ આલકોલમાં એક
ભાગ દવા નાંખવાથી પીગળે છે, અને ઈથરમાં તરતજ
પીગળી જાય છે.

ગુણ--ખાલોપચારમાં કાઢોવાણ અટકાવનાર. અં-
તરોપચારમાં ખાધેલું અનાજ પેટમાં ફદ ફદી જતું હોય
તેના ઉપર તથા જ્વરદ્ધ તરીકે વપરાય છે.

ઉપયોગ—અજેલી ચામડીપર લગાડવામાં, મોંઢાની અંદરના ક્ષતના દરદમાં, અતિસાર. ફાલેરા, મરડા અને સંગ્રહણીના દરદમાં જંતુનાશક અને દુર્ગંધ નાશક અસર કરવા સારૂ વારંવાર વપરાય છે. તિલાણુ અને જુના મૂત્ર ચીંડના દરદમાં આ દવા વાપરવી નહીં.

contraindicated in acute & chronic nephritis.

માત્રા—૧ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા. ૩ ગ્રેન. આખા દીવસની માત્રા એક વરસના બચ્ચાને સારૂ. મોહોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં

બાહ્યોપચારમાં—

૧ થી ૧૦ પરસેન્ટ લીનીમેન્ટ. દાઝેલા ભાગપર ચોપડવા સારૂ. ૫ પરસેન્ટ સ્પીરીટ્યુઅસ સોલ્યુશન મુખ પ્રક્ષાલન સારૂ, મોંઢાની અંદરના વ્યાધી સારૂ. અનેતેનો લુકો છીંટણી તરીકે સુંઘવા સારૂ નાકની અંદરના દરદ ઉપર વાપરવામાં આવે છે.

વાદીન્ટ કરવા સારૂ—૧ ગ્રેન સેલોલમાં પાંચ

મીનીમ સાદુ સાકરનું પાણી (એલીકસીર સીંપલ.) મેળવવું.

ઉપચાર.

- (૧) સેલોલ. ... ૧ ગ્રેન,
 પલ્વાસ ટ્રેગેકેથ કાઃ બ્લેધતા પ્રમાણુર્મા.
 એલીકસીર સીંપલ ... ૫ મીનીમ.
 એકવા મેન્થા પીપરેટા ... ૧ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દાવસમાં ત્રણ ચાર વખત પાવી. ૧ થી
 ૨ વરસના બચ્ચાને. (ઝીમેટીક ડાદરીઆ ઉપર પેટની અંદરનો
 રોગ ખારાક પચ્યા શીવાય જાડા થતા હોય તેના પર),

- (૨) સેલોલ ... ૧ દ્રામ.
 સ્પીરીટ વાઇનમ રેકટીફાઇડ ... ૩ ઓંસ.
 મિશ્ર કરી એક ચમચી એક ટંબલર ગરમ પાણીમાં
 નાંખી ઢાગળા કરવા. (રોમેટાઇટીસ.) મોંડાના સળા ઉપર.

(૩)	સેલોલ	૧ ગ્રામ.
	એસીડ બેરીક	૨ "
	એસીડ સેલિ સીલીક.	૭ ગ્રેન.
	થાઇમોલ	૨ "
	ટાલસી	૨ ઓંસ.

મિશ્ર કરી છીંકણી તૈયાર કરી સવાર સાંજ બે વખત નાકની અંદરના દરદ સાડ સુંઘવાથી ફાયદો થાય છે. [ફટીડ રીલીનાઈટીસ.]

(૪)	સેલોલ	૧ ગ્રામ.
	ઓઈલ લીની	૧ ઓંસ.
	લાઈકર કેલસીસ	૧ ઓંસ.

મિશ્ર કરી બળેલા લાગ ઉર લગાડવું, જેથી તે લાગ જલદી રૂઝાઈ જાય છે.

SASOL CUM CAMPHORA. સેલોલ-કમ કેમ્ફોરા
અં ૦ સેલોલ કેમ્ફર.

વાર્ણન—તથા ભાગ સેબોલ અને બે ભાગ કપુરને મેળવી ગરમ કરવું; જેથી સ્નિગ્ધ પ્રવાહી તૈયાર થાય છે. અને તેની અંદર અત્યંત દુર્ગંધનાશક ગુણ રહેલા હોય છે.

ગુણ—આહોપચારમાં દુર્ગંધ નાશક, અથવા કોહો-વાળુ અટકાવનાર છે.

ઉપયોગ—બર્ણ કાનના વરમમાં અતિશય પર નીકળતું હોય ત્યારે તેનો ઉપયોગ કરવાથી આરામ થાય છે.

માત્રા—થોડાં ટીપાં રૂમાં નાંખવા. અને તેના પુમડાં કાનમાં મુકવાથી કાનમાંથી નીકળતું પરંબલ થઈ આરામ થાય છે.

SANTONINI TROCHISCI. સંટોનિનિ ટ્રોકિસ્કાઈ.

વાર્ણન—દરેક રેવડીમાં એક ગ્રેન સેન્ટોનાઈન સમાયેલું હોય છે; રાત્રીના સુતી વખતે એક રેવડી લેવ-રાવવી અને સવારના જીલાબ આપવો જેથી બચ્ચાના પેટમાંના કરમ નીકળી જશે.

SANTONINUM. સંટોનિનમ અં૦ સેન્ટોનાઈન.

વર્ણન—ચળકતી સફેદ ભુકી હોય છે; અંને અન્-
વાળામાં રાખવાથી તેનો રંગ પીળો થઇ જાય છે; સ્વાદમાં
મ્હેન કડુ હોય છે; થંડા પાણીમાં પીગળતી નથી; કવ-
ચિત ગરમ પાણીમાં પીગળે છે.

ગુણ—અંતરોપચારમાં કૃમિદ્વ છે.

ઉપયોગ—નાના બચ્ચાના પેટમાંના ગોળ કરમનો
નાશ કરવા સાદ વારંવાર વપરાય છે.

માત્રા— $\frac{1}{2}$ ગ્રેન, એક વરસની ઉમરના બચ્ચાને.
૧ ગ્રેન. બે વરસની ઉમરના બચ્ચાને.
મ્હોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

ઉપચાર.

નં. ૧ સેન્ટોનાઇની ભુકી. ... ૨૩ ગ્રેન.

રકેમોની, ક્રા; ની ભુકી. ... ૨ „

કલોમેલની ભુકી ... ૩ „

મિશ્ર કરી ચાર્થી પાંચ વરસના બચ્ચાને રાત્રીના
સુતી વખતે ત્રણ અથવા ચાર દીવસ સુધી આપવી. ગોળ
કરમ ઉપર.

SCAMMONI PULVIS COMPOSITUS સ્કે-

મોનિ પલ્વિસ કંપોઝિટસ.

વર્ણન--ચાર ભાગ સ્કેમોનીરેઝીન, ત્રણ ભાગ જ્વેક્ષપ, અનં એક ભાગ સુંઠનો જુકો, ત્રણેને ખસખસતામાં ઘુંટી નૈમાર કરવામાં આવે છે.

ગુણ--કૃમિઘ અને સખત દસ્તાવર છે.

ઉપયોગ--સાધારણ ગોળ કરમ ઉપર આપરાથી કરમનો નાશ થાય છે.

માત્રા--૧ ગ્રેન, ૧ વરસના બાળકને. અને મોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં આપવી.

ઉપચાર.

પહાસ સ્કેમોનિ. ડો, ... ૨ ગ્રેન.

ફ્લોમેલ. ... ૧ "

સાકરના જુકો ... ૫ "

મિશ્ર કરી ૨ થી ૩ વરસના બાળકને રાતના સુતી વખતે મોઢામાં નાંખી ઉપર પાણી પીવરાવવું. ગોળ કરમ ઉપર.

SCILLÆ OXYMEL. સિલી ઓક્સિમેલ. અં૦ ઓ-
ક્સીમેલ ઓફ સિલા.

વાર્ણન—જંગલી કાંદાનો લુકો, સરકો અને મધની
મેળવણીથી તૈયાર થાય છે; અને સ્વાદમાં ખટમિટું હોય છે.

ગુણ—અંતરોપચારમાં તેનો ગુણ મુત્રજ અને ગરમ
કફ હોય છે.

ઉપયોગ—ખાંસીના દદદમાં જ્યારે કફ છુટો પડેલો
હોય ત્યારે તેનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે; પરંતુ પેસા-
બમાં જે દરદીને આલ્ક્યુમીન જતું હોય તેવા દરદીને આ-
પવામાં આવે તો તેની અસર તદ્દન વિરુદ્ધ થાય છે, માટે
તેવા દરદીને આપવું નહીં.

માત્રા—૫ થી ૧૦ મીનીમ ૧ થી ૨ વરસના બ-
ચ્ચાને અને મોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં વધારે
ઓષ્ઠું આપવામાં આવે છે.

ઉપચાર.

ઓક્સિમેલ સિલા. ... ૫ મીનીમ.

ટીકચર કેમ્ફર...	૨૩	„
સ્પીરીટ ઇથરીસ નાઇટ્રોસિ.	૨૩	„
ડીસ્ટીલ્ડ વોટર	૧	ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દાવસમાં ત્રણ વખત, અથવા જ્યારે જ્યારે કદ અતિશય ત્રાસ દાયક માલમ પડે ત્યારે; એક વરસની ઉમરના બાળકને આપવું.

SENECÆ INFUSUM. સેનેગી ઇનકયુંઝમ. અં ૦ ઇન-કયુંઝમ ઓફ સેનેગા. ગુ ૦ સેનેગાનો ઉકાળો તથા ચાહ.

વર્ણન—૧ ભાગ સેનેગાના મુળ અને ૨૦ ભાગ ઉકાળા પાણીમાં નાંખી ચાહની માફક કરી લેવું; તેનો વાસ તરેહવાર ખોરો ઉતરી ગયેલા જોવો હોય છે, સ્વાદમાં પ્રથમ ગળ્યું લાગે છે પરંતુ પાછળથી ઉગ્ર લાગે છે.

ગુણ—ગરમ, કદ્દ, મૂત્રક છે, વધારે પ્રમાણમાં રેચક અને વમન કારક છે.

ઉપયોગ—ફેફસાના જીવા અને તિક્ષણ સોજના દરદમાં, જીજ કારણથી હૃદય અશક્ત પડી ગયું હોય તેવા હૃદયના અનિયમિત ગતીના દરદમાં તેમજ દમના, કુક-

ડીઆ ખાંસીના. ઘણી જુની ખાંસીના દરદમાં આ દવા વાપરવાથી સારો ફાયદો થાય છે.

માત્રા-- $\frac{1}{2}$ થી ૧ ગ્રામ. ૧ વરસના બચ્ચાને અને મોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં અપાય છે.

સ્વાદીષ્ટ કરવા-- $\frac{1}{2}$ ગ્રામ સેનેગાની ચાદમાં બે મીનીમ સ્પીરીટ કલોરોફોર્મ, અને ૧૫ મીનીમ નારંગીનો સરખત મેળવવાથી સ્વાદીષ્ટ થાય છે.

ઉપચાર.

નં. ૧ આમેનિ. કામેનિટ.	૧ ટ્રેન.
સ્પિરિટ કલોરો ફોર્મ...	...	૨ મીનીમ.
સિરપ ઓરેંશી	૧૫ ,,
સેનેગાનો ચાદ	૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી એક વરસના બાળકને દીવસમાં ત્રણથી ચાર વાર પાવી. નિશ્ચય ખાંસી બીજા દરજ્જે પહોંચી હોય ત્યારે.

(Acute bronchitis, in 2nd Stage.)

નં. ૨	લાઇકર. આમેનીઆ. એનિસેટસ.	૨ મીનીમ.
	સ્પીરીટ કલોરો ફોર્મ...	... ૨ ..
	નારંગીનો સરખત.	... ૧૫ ..
	સેનેગાનો ચાહ	... ૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી એક વરસના બાળકને બીજા દરજ્જાની તિફાઇ બાંસીના વરમ ઉપર દીવસમાં ત્રણ ચાર વખત પાવો. (Acute bronchitis in 2nd stage)

નોટ:--આ દવાના ગુણ દોષની વધારે માહિતી હમારી મેડિરીયા મેડિકાના ૮૨ થી ૮૫ પાનામાં જોવાથી માલમ પડશે.

SENNÆ SYRUPUS: સની સિરપ્સ અં ૦ સિરપ્સ
ઓફ સેના. જુ ૦ સોના મુખીના સરખત.

વર્ણન--આ સરખતમાં સોના મુખી (મિંદિ આવળ) રેક્ટીફાઇડ સ્પીરીટ, ધાણાનું તેલ, મોચેલી સાકરની મેજ-વણી હોય છે.

ગુણ--સાદો રસક છે. માટે નાના બાળકથી મો-

હોટી ઉમરનાને આપવાથી ઠાઠ પણ જાતની ધાસ્તી રહેતી નથી.

ઉપયોગ—અજીર્ણ, બંધકોષ,

માત્રા—૧૦ મીનીમ. ૧ વરસના બચ્ચાને, હોટી ઉમરનાને તેમની વયના પ્રમાણમાં આપવી.

સ્વાદુ મુધાશવા—૧૦ મીનીમમાં ૧૩ મીનીમ ટીંક-અર જીંજીબેરીસ. (સુંઠના અર્કના.) નાંખવા,

ઉપચાર.

નં. ૧ મિંઢી આવળનો સરખત	...	૧૦ મીનીમ
જાલપતું સર્વ.	...	૧ ઓન.
રિપરીટ કલોરો ડોર્મ	...	૨ મીનીમ
સાદુ સરખત	...	૧૦ ..
એકવા કેર આષ	...	૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી ૧ થી ૨ વરસની ઉમરના બચ્ચાને બંધ કોષના દરદમાં બમે અથવા ત્રણ ત્રણ કલાકે જ્યાં સુધી જાડો થાય ત્યાં સુધી આપવું.

સોના મુખીનો સરખત બનાવવાની રીત નીચે પ્રમા-
ણે છે. સોનામુખી ૧૬ ઑંસ, ધાણાનું તેલ, ૮ ટીંપા,
ધોયેધી સાકર ૨૪ ઑંસ, ચોખું પાણી ૫ ઑંસ,
રેકટીફાઇડ સ્પીરીટ ૩ ઑંસ.

SINAPIS. સિના પિસ. અં ૦ મરટડ. ગુ ૦ રાઇ.

રાઇ બે જાતની હોય છે, સફેદ અને કાળી. સફેદને
સિનાપિસ આવળી સેમિના, અને કાળીને સિનાપિસનાઇ
આસેમિના કહે છે.

રાઇ ધણું કરી પોટીસ લખાડવાના કામમાં વપરાય
છે, તેમજ ઉલટી કરાવવામાં પણ વપરાય છે; થોડા
પ્રમાણમાં ખાવાના કામમાં આવે છે. બાલ્યોપચારમાં ઉષ-
રસના, ફેફસાના સોજાના, ફેફસાના અંતરપડના સોજાના
દરદોમાં લખાડવામાં આવે છે. નાનાં બચ્ચાઓને વરાધ
તથા ઉષરસના દરદમાં રાઈનું તેલ છાતીપર ચોળવાથી
કંક નરમ પડે છે, કફના જળાને માળા નાંખી મોંઢા વાટે
અથવા આડા વાટે બહાર કાઢે છે, અને છાતીમાં થએલા

સોજાને કમી કરે છે. રાઈની પોટીસમાં અજાચીનો લુકો મેળવીને પણ લગાડવામાં આવે છે. નાના બચ્ચાઓને ચીની તાણુ તથા આંચકીના દરદમાં, અતિશય વધી ગયેલા તાવના દરદમાં, સખત મસ્તક સુળમાં તથા સજેખમના દરદમાં રાઈનો બૂફો ઉકળતા પાણીમાં નાંખી દરદીના પગ તેમાં મુકવાથી દરદો દબાઈ જાય છે.

રાઈનું તેલ, ઉપર દરસાવેલ દરદોમાં ચોળવાના કામમાં આવે છે તેની સાથે તેનું લીનીમેન્ટ નીચે પ્રમાણે બનાવી ચોળવાથી ત્રણે સારો ફાયદો થાય છે.

રાઈનું તેલ ૧૦ ટીપા, કપુરનું તેલ ૧ ઓંસ; મેળવી (ઓંકાઈડીસ, અને ઓંકાન્યુમોનીઆ) ખાંસી અને સ્વાસ નળીના સોજાના દરદમાં ચોળવાથી સારો ફાયદો થાય છે.

SODÆHTARTARATÆ PULVISHEFFERVES

CENS. સોડી ટાર્ટરેટી. પલ્વિસ એફર્વેસેન્સ.અં.

સીડલીજ પાઉડર. ટાર્ટરેટ્ડ સોડા.

વજન—૨.૧ પાઉડરમાં ૧૨૦ ગ્રેન ટાર્ટરેટ્ડ સોડા

અને ૪૦ ગ્રેન બાય કાર્બોનેટ ઓફ સોડાની મેળવણી કરી આસમાની રંગના કાગળના પડીકાં કરવામાં આવે છે અને સફેદ કાગળમાં ૩૮ ગ્રેન ટાર્ટેરિક એસિડના પડીકા જુદા કરવામાં આવે છે; પ્રથમ આસમાની રંગના કાગળના પડીકાનો પાઉડર એક ટંબલર પાણીનાંખીમાં દલાવી પછી સફેદ રંગના કાગળના પડીકાનો પાઉડર તેમાંનાંખી દેવો અને ઉલરો આવે એટલે તરત પી જવું.

ગુણ—સ્હેજ દસ્તાવર છે.

ઉપયોગ—બદલજમીના દરદમાં દસ વરસ ઉપરની ઉમરનાને પાવામાં આવે છે.

માત્રા—૧ થી એક પડીકું સીડલીજ પાઉડરનું ૧૦ થી ૧૫ વરસના છોકરાઓને આપવું.

ઉપચાર.

૧ પડીકું સવારના ભુખે પેટ થોડી સાકર નાંખી દલાવીને ૧૦ વરસના બચ્ચાને બદલજમી ઉપર પાઈદેવું.

SODII ARSENIATIS LIQUOR. સોડિઆર્સે-

નિએટ્રીસ વાર્ધકર. અં ૦ સોલ્યુશન ઓફ આર્સેનીએટ ઓફ સોડિઅમ.

વજન—૧ પરસેન્ટ સોલ્યુશન આર્સેનીએટ ઓફ સોડિઅમ ડીસ્ટીલ્ડ વોટરમાં બનાવવામાં આવે છે.

ગુણ—રક્તશોષક અને પૌષ્ટિક છે.

ઉપયોગ—જુના સંધીવા, માંઠીઓવા, પાંડુરોગ, ટાઢોઆ અને મલેરીઆ તાવ, અપસ્માર, બેચેનના વધારા ઉપર, મધુ પ્રમેહ અને જુના ચામડીના દરદો ઉપર તાપ-રવાથી બચેલા સારો ફાયદો થાય છે. તેમજ ઉંટાટીઆ, દમ, લાંફણ, ચાંદી, વિસ્ફોટક, જુના સળેખમ, જુની ઉધરસ, ક્ષય, ફેરીઆ, અને તમામ જાતના તાવ ઉપર આપવાથી સારો ફાયદો થાય છે.

નોટ:—વિશેષ માહિતિ સાર મેટિરીયા મેડિકા પાનુ ૪૦૨ થી જોવું.

માત્રા—૩ થી ૧ મીનીમ ૧ વરસના બાળકને; મોટી ઉમરનાને તેમની વયના પ્રમાણમાં આપવું.

વિરૂધ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—હાઇડ્રેટ ઓફ

નં. ૨	લાઇકર સોડી આર્સેનિએટ...	૧ મીનીમ.
	ટીંકચર નકસ વોમિકા ...	૨ „
	સિરપ ટોલુ	૧૫ „
	ડીસ્ટીલ્ડ વોટર	૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી જમ્યા પછી દીવસમાં ત્રણ વખત બે વરસની ઉંમરના બચ્ચાને, જુના ખરજવાના દરદર્માં રક્ત શોષક તરીકે આપવાથી ઘણો સારો ફાયદો થાય છે.

વિષદન તરીકે—આર્સેનીકની વિપનાશક દવા તરીકે લાઇટ્સે ઓફ આયરન અને મેગનેશીયા વખતો વખત આપવાથી આર્સેનીકનું વિષ ચડતું નથી.

SODII BENZOAS. સોડિ બેંઝોઆસ. અંઠ સોડિ-અમ બેંઝોએટ.

વર્ણન—સફેદ ઝીણી ચળકતી ભુકા હોય છે; વાસ ખીંતકુલ હોતો નથી અને કઠાય હોય છે તો રહેજ બેંઝો-ઇકનો હોય છે; સ્વાદમાં ખારો તથા મીઠો એવો મિશ્ર

રવાદ હોય છે; પાણીમાં જલદીથી પીગળે છે.

ગુણ—ગરમ કફન, દુર્ગંધનાશક અને સડો અટકાવનાર, સંધીવા, તથા પેટની અંદરનો ખોરાક કદકદી જતો હોય તેનો અટકાવ કરે છે.

ઉપયોગ—ડીફ્થેરિઆ, થુલીઆ, આંતરડામાં થતી ફાલીઆ, હોજરીના સોજો, ગાંઠો વા, અને નાના બચ્ચાને રાત્રીના પેશાબ થઈ જતો હોય તેના પર વારંવાર વાપરવામાં આવે છે.

માત્રા—અંતરોપચારમાં—૨ થી ૪ ગ્રેન એક વખતની માત્રા છ મહીનાના બાળકને.

૬ ગ્રેન ૧ વરસના બાળકને; મોટી ઉંમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

બાહ્યોપચારમાં. ૫ થી ૧૦ પરસેંટ સોલ્યુશન, નાસ લેવા તરીકે તથા ડીફ્થેરિઆ અને થુલીઆના દરદમાં ઠોગળા કરવા સારું વપરાય છે; ૧ થી ૧ પરસેંટ સોલ્યુશન હોજરીના સોજાના દરદમાં આડા વાટે પીચકારીના રૂપમાં વપરાય છે, અને તેનો ભુકા છીંકણીના રૂપમાં ડીફ્થેરિઆ

અને નાકની અંદરના સોળના દરદમાં સુંઘવામાં વપરાયછે.

સ્વાદ સુધારવા સાડ—૪ ગ્રેન સોડામે'જોએટની સાથે ૧૦ મીનીમ સીરપ ટોલુ મેળવવામાં આવે છે.

ઉપચાર.

નં. ૧	સોડામે'જોએટ. ૪ ગ્રેન.
	સીરપ ટોલુ. ૧૦ મીનીમ.
	ડીસ્ટીલ્ડ વોટર. ૧ દ્રામ.

મિશ્ર કરી રૂતુમાં થતા ઝાડાના દરદમાં દર બે અ-
થવા ત્રણ કલાકે પાવું. (સમર ડાહિરીઆ.)

નં. ૨.	સોડામે'જોએટ. ૩ ગ્રેન.
	સ્પીરીટ કલોરોફોર્મ ૨ મીનીમ.
	સીરપ આરે'શી ૧૫ „
	ઈનફ્યુઝમ સેનીગી ૧ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ખાંસીના દરદમાં ૧
થી ૨ વરસના બચ્ચાને પાવી. (બ્રો'કાઇટીસ)

નં. ૩	સોડી બેન્ઝોએટ.	૨૦ ગ્રેન.
	સોડીસેર્વી સીલાસ.	૨૦ ગ્રેન.
	એકરદ્રાકટ બેન્ઝાડોના	૧૦ ગ્રેન.
	તજનું પાણી...	૪ ઑંસ.

મિશ્ર કરી એક ચા'ની ના'ની ચમચી દર ૪ અથવા
પાંચ કલાકે ૪ થી ૬ વરસના બચ્ચાને વારંવાર પોતાની
મેજે ઉંઘમાં પેશાબ થઈ જતો હોય ત્યારે પાવી.

SODII BICARBONAS. સોડીબાય કાર્બોનાસ. અં.૦

બાય કાર્બોનેટ ઓફ સોડીઅમ. ગુ.૦ શુદ્ધ કરેલો
શાજીખાર.

વર્ણન—તેનો સ્વરૂપ અથવા ગ્રીણા ઢાંચા જેવો
હોય છે; અને સ્વાદમાં સ્હેજ ખારો હોય છે; ૧ ભાગ
દવા ૧૦ ભાગ પાણીમાં પીગળે છે.

ગુણ—લોહીની તથા પેશાબની ખટાશને દુર કરેછે,
રક્ત શોષક, પાચન, દીપન, દિલ્લી સામક, પથરીને ગાળી
નાંખનાર તથા વાતહર છે.

ઉપયોગ—ચુલીઆ, ખાંસી, કંઠ નળીના સોળ, મોંઢાની અંદરના સોળ, જઠરના સોળ, અંધ ક્રોશ, અને અજીર્ણના દરદોમાં વારંવાર વપરાય છે.

મ.ત્રા—અંતરોપચારમાં—૩ ગ્રેન. છ મહીનાની ઉમરથી એક વરસની ઉમરના અગ્નિને આપવામાં આવે છે; મો'ટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં આપવી,

બાહ્યોપચારમાં—

૨ થી ૫ પરસેન્ટ સોલ્યુશન. મો'ઢાની અંદરના દરદોમાં કાગળા કરવા સાર વપરાય છે.

૩ થી ૧ પરસેન્ટ સોલ્યુશન. કંઠ નળીના દરદોમાં સ્વાસ લેવા તરીકે વપરાય છે.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—એસીડો. (અમ્લ) એસીડ મય ક્ષારો, ધાતુના તથા જમીનના ક્ષારો.

સ્વાદ સુધારવા સાર—૩ ગ્રેન, બાયકાર્બોનેટ ઓફ સોડીયમમાં ૫ મીનીમ નારંગીનું સરખત અથવા ૧ દ્રાક્ષ તજનું પાણી અથવા મેન્થા પીપરેટી મેળવવું.

બાહ્ય પચારમાં—

નં. ૧	સોડા બાયકાર્બોનેટ.	...	૧ ગ્રામ.
	સ્પીરીટ ધાઇ મોલી.	...	૧ ગ્રામ,
	ગ્લીસરાઇન	...	૨ ગ્રામ.
	ડીસ્ટીલ્ડ વોટર	...	૮ ઓંસ

મોંઢાની અંદરના સોળને લીધે નીકળતા મવાદમાં દર બે અથવા ત્રણ કલાકે આ દવાથી મોઢું ઢાગળા કરી થોડાં નાખવું. (કેટરાલ રોમેટાઇટીસ.)

અંતરો પચારમાં—

નં. ૨.	સોડા બાયકાર્બોનેટ	...	૬૦ ગ્રેન.
	ટી ક્યર નકસ વોમીકા.	...	૧૨ માનીમ.
	નારંગીનો સરખત.	...	૨ ગ્રામ.
	એકવા કેર આઇ	...	૩ ઓંસ.

મિશ્ર કરી તેમાંથી એક ચાંની ચમચી દીવસમાં ત્રણ વખત ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાને જઠરમાંથી નીકળતી પ્રવાહીમાં. (કેટરાલ ગેસ્ટ્રાઇટીસ.)

નં. ૩	સોડી બાયકાર્બોનેટ	૧૩ ગ્રેન.
	સ્પીરીટ આમોનીઆ એરોમેટીક	૧૩ મીનીમ.
	ગ્લીસરાઇન	૫ ,,
	એકવા મેનથા પીપરેટી	૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ ચાર વખત છ મહીનાના બાળકથી ૧ વરસની ઉંમરના બાળકને, વાત વાયુના અશુભ ઉપર આપવું. (ડિસ્પેપ્સિઆ વીથ કલેચ્યુલંસ)

નં. ૪.	સોડી બાય કાર્બોનેટ....	૨૪ ગ્રેન.
	ટીંકચર રીલઆઇ.	૬૦ મીનીમ.
	ટીંકચર કેલંબી	૪૦ મીનીમ.
	તજનું પાણી.	૨ ઓંસ.

મિશ્ર કરી બે ચા'ની ચમચી દીવસમાં બે વખત ૧ વરસની ઉંમરના બચ્ચાને અશુભ ઉપર. (ડિસ્પેપ્સિઆ)

લોશન.

નં. ૫. સોડી બાયકાર્બોનેટ ૧૦ ગ્રેન.
ગ્લીસરાઇન. એસીડ કાર્બોલીક ... ૧૦ મીનીમ.
ડીસ્ટીલ્ડ વોટર ૧ ઓંસ.

કંઠ નળીના સોજા ઉપર. વરાળથી ગળામાં બાફ
આપવો. Lotion to be used with a steam spray
on Bronchitis or Broncho-pneumonia.

SODII BROMIDUM. સાડિ બ્રોમિડમ. અં ૦ બ્રો-
માઇડ ઓફ સાડિઅમ.

વર્ણન—સફેદ ચળકતો ભુકો હોય છે. સ્થેગ કટુ
સ્વાદ હોઇ પાણીમાં જલદીથી પીગળે છે, હવા સાગવાથી
પોતાની મેળે પીગળી જાય છે માટે કાચના બુચની બાટ-
લીમાં ભરવામાં આવે છે.

ગુણ—પોટારીઅમ બ્રોમાઇડને મળતા છે, અને તેના
કરતાં હૃદયને ઓછું મંદ કરે છે; હોજરી પર શાંત અને

ઠંડી અસર કરે છે. રક્ત શોષક, કફ, અને નિંદ્રા લાવનાર છે.

ઉપયોગ—નાનાં બચ્ચાંની તાણ તથા વાઇ, ફેફરા ઉપર, હાંત આવતા હોય, તે વખતે, કુકડીઆ ખાંસીના દરદમાં, કારીઆ, હાંત ખીલી બેઠી હોય ત્યારે, રાત્રીના પેશાબ થઇ જતો હોય, અને હૃદયના અતિશય ધબકારા થતા હોય, અથવા નાના બાળકોની સ્વાસ્થ નળાતું રોકાઇ જવું વિગેરે દરદોને લીધે નીંદ્રા આવતી ન હોય ત્યારે આ દવા આપવાથી નીંદ્રા આવી દરદો ઉપર ઘણા સારો ફાયદો થાય છે. સોડિઅમ બ્રોમાઇડ નાનાં બચ્ચાંને સારી રીતે માફક આવે છે, અને પોટાસીઅમ બ્રોમાઇડની જગેએ સોડિઅમ બ્રોમાઇડ આપવું એ સલાહ કાઢક છે.

માત્રા—૨ થી ૪ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા ૧ વરસના બચ્ચાંને.

૫ થી ૮ ગ્રેન ,, ત્રણથી ૫ વરસનાં.

૮ થી ૧૫ ગ્રેન ,, ૬ થી ૧૦ ,,

અને જેમ જેમ દવા માફક આવે તેમ તેની માત્રા વધારવી.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—અમ્લ, ધાતુના કારો.

સ્વાદ મુધારવા સાડ—૪ ગ્રેન ઓમાઇડ ઓફ સોડીઅમમાં ૧૫ મીનીમ નારંગીનો સરખત મેળવવો.

ઉપચાર.

નં. ૧.	સોડી ઓમિડ	૨૪ ગ્રેન.
	કલોરલ હાઇડ્રાસ.	...	૬ ગ્રેન.
	સીરમ્ ઓરેંસી	...	૭૫ મીનીમ.
	પાણી.	...	૩ ઓંસ.

મિશ્ર કરી એક ટેબલ સ્પુનફુલ દીવસમાં ત્રણ વખત ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાને સ્વાસ નળીના દરદમાં આપવી.
(Laryngismus stridulus.)

નં. ૨.	સોડીઓમીડમ	૧૦ ગ્રેન.
	લાઇકર મોરફિઆ હાઇડ્રોકલોરાઇડ	૧ મીનીમ.	
	સીરપ સીલા	...	૨૦ મીનીમ.
	નારંગીના પુલનું પાણી.	...	૨ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત. ૬ થી ૮ વરસની ઉંમરના બચ્ચાને કુકડીઆ ખાંસી ઉપર.

નં. ૩. સોડી ઓમીડમ.	૫ ગ્રેન.
પોટાસ ઓમીડમ.	૫ ગ્રેન.
આમોનીઆ ઓમીડમ.	૫ ગ્રેન.
નારંગીનો સરખત...	૧૫ મીનીમ.
ડીસ્ટીલ્ડ વોટર.	૨ ઓંસ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ૧૦ વરસના બચ્ચાને અપરમારના દરદમાં પાવી. (Epilepsy.)

SODII CARBONAS. સોડિ કાર્બોનાસ. અં૦

કાર્બોનેટ ઓફ સોડિઅમ. ગુ૦ સુદ્ધ કરેલો શાજી ખાર (પાપડ ખાર.) સોડા, અથવા વોશીન્ગ સોડા પણ કહે છે.

વર્ણન—સફેદ ચળકતા કાચ જેવા કટકા હોય છે.

પ્રતિક્રિયા ક્ષારના ગુણને મળતી થાય છે. સ્વાદમાં; દાહક. કડક, અને ક્ષારમય હોય છે. એક ભાગ સોડી કાર્બોનાસ બે ભાગ ઠંડા પાણીમાં પીગળા જાય છે.

ગુણ—બાહ્યોપચારમાં—શોધક અને ખટાશ દુર કરનાર છે. અંતરોપચારમાં ખટાશ દુર કરનાર તથા જ-કરને શાંત કરનાર છે.

ઉપયોગ—અજીર્ણ, અને કંઠ નળીના સોજા ઉપર આપવાથી ફાયદો થાય છે.

માત્રા—અંતરોપચારમાં. ૨ ગ્રેન. એક વરસના બ-ચ્ચાને, મોહોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં. બાહ્યો-પચારમાં $\frac{1}{2}$ પરસેન્ટ સોલ્યુશન ગળામાં તથા કંઠનળીમાં જંટકાવ કરવાની શીશીમાં નાંખી ઉપયોગ કરવો.

સ્વાદ સુધારવા—૧ ગ્રેન સોડી કાર્બોનાસમાં $\frac{1}{2}$ દ્રામ એકવા ફીનીક્યુવિ (સુવાનું પાણી.) મેળવવું.

ઉપચાર.

નં. ૧. સોડી કાર્બોનાસ ૨ ગ્રેન.
ગ્લીસરાઇન ૨ મીનીમ.

એકવા ફીનીક્યુલિ (સુવાનું પાણી.) ૧ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત એક વરસની ઉમરના બચ્ચાને અજીર્ણ ઉપર આપવું.

SODII CHLORIDUM. સોડિકલોરીડમ. અંઠ કલોરાઈડ ઓફ સાડિઅમ. ગુઠ સુદ્ધ કરેલું મીઠું.

વર્ણન—મોહોટા ચળકતા કટકા અથવા સફેદ ચળકતો જુકો હોય છે. સ્વાદમાં અતિ ખારો હોય છે.

Chloride of sodium is prepared by purifying common Salt.

૧ ભાગ મીઠું. ૨૬ ભાગ ઠંડા અથવા ગરમ પાણીમાં પીગળી જાય છે, અને ૧-૨૦૦ ભાગ ૬૦ પરસેન્ટ આલકોહલમાં પીગળે છે.

ગુણ—ગરમ લોહી સુધારનાર અને અગ્નિ વર્ધક છે. વધારે પ્રમાણમાં વમન કારક અને રેચક છે.

ઉપયોગ—ડીફેરિઆના દરદમાં, તિફાથુ કંઠ ન-

ળીના સોળમાં, નાના બચ્ચાંના ઝાડાના દરદમાં, અજીર્ણમાં, ઝીણા કરમના દરદમાં, ખાંસીમાં, ગળકા સાથે ફેફસામાંથી રક્ત પડતું હોય ત્યારે, તથા ફેફસાના અંતરપડના સોળ ઉપર વારંવાર વાપરવામાં આવે છે.

માત્રા—અંતરોપચારમાં ૩ થી ૧ ગ્રામ, રક્તપ્રવાહ બંધ કરવા તથા વમન સારૂ વારંવાર આપવું.

બાહ્યોપચારમાં—૧ થી ૨ રતલ ૭ ગેલન પાણીમાં નાંખી સ્નાન કરાવવાના ઉપયોગમાં લેવામાં આવે છે.

૧ પરસેંટ સોલ્યુશન કંઠ નળીના તથા સ્વાસ નળીના સોળમાં સ્વાસમાં લેવા તરીકે વપરાય છે. ૩ પરસેંટ સોલ્યુશન નાના બચ્ચાંના ઝાડાના (કોલેરા) દરદમાં ત્વચામાં પીચદારી મારવા તરીકે વપરાય છે. અને ભુકા ડીફથેરીઆના દરદમાં લગાડવામાં આવે છે.

ઉપચાર.

નં. ૧	સોડીકલોરાઇડ.	...	૬ ભાગ.
	સોડી કાબોનેટ	...	૧ ભાગ.
	ડીસ્ટીલ્ડ વોટર.	...	૧૦૦૦ ભાગ.

અંકદંદરે ૩ ત્રણ ઓંસ તૈયાર કરી ઉપયોગમાં લેતાં
પહેલાં ઉકાળવું અને તેમાંથી ૧ ઓંસ ૧૦૧ થી ૧૦૪
ડીઝી સુધીની મરમી રહે એટલે એકી વખતે એક ઓંસ
પે'ડા ઉપર પીચકારી વાટે ત્વચામાં દાખલ કરવું, અને
જરૂર પડે ત્યારે ફરીથી તેજ પ્રમાણે ઉપયોગ કરવો. નાનાં
બચ્ચાનાં કોલેરા (વિશુચિકા)ના દરદમાં વાપરવાથી
કોલેરા મટી જાય છે.

નં. ૨. સોડી કલોરાઇડ. ૧ ગ્રામ.
એકવા ફાન્ટીસ ૧૦ ઓંસ.

મિશ્ર કરી ગુદા વાટે પીચકારી એક દીવસને આંતરે
દર સવારના મારવી. (ઝીણા કરમ ઉપર.)

નં. ૩ સોડી કલોરીડમ. ૧ ગ્રામ.
ડીસ્ટીલ્ડ વોટર ૩ ઓંસ.

મિશ્ર કરી તેમાંથી દર કલાકે એક ચા'ની ચમચી
પાવી. ફેફસાના પડના વ્યાધીને લીધે તેમાંથી નીકળતો

વાસ મારતો પદાર્થ. (પ્લ્યુરિટિક એકસ્યુડેશન.)

વિષનાશક—કલોરાઈડ ઓફ સોડીઅમ, નાઇટ્રેટ ઓફ સીલવરના વિષ ઉપર વિષનાશક અસર કરે છે.

SODII CITRAS. સોડિ સાઇટ્રસ. અં૦ સાઇટ્રેટ ઓફ સોડિઅમ.

વર્ણન—ઝીણા દાણાદાર અને કલોરાઈડ ઓફ સોડીઅમને મળતું આવે છે. પાણીમાં જલદી પીગળી શકે છે. સ્વાદ ખારો હોય છે.

ગુણ—ઠંડો રેચક, સ્વેદક, અને મૂત્રક છે.

ઉપયોગ—વરાધ, કંઠ નળીના સોજામાં તાવ હોય અને કદ બહોળ થોડો નીકળતો હોય ત્યારે આપવામાં આવે છે.

માત્રા—૪ ગ્રેન. એક વખતની માત્રામાં ૧ વરસની ઉંમરના બાળકને, મો'ટી ઉંમરનાને તેમની વયના પ્રમાણમાં આપવું.

સ્વાદ સુધારવા—૧ ઈન સાઇટ્રેટ ઓફ સોડીય-
મમાં ૫ મીનીમ લીંબુનો સરખત મેળવવો.

ઉપચાર.

સોડી સાઇટ્રેટ	૧½ દ્રામ.
સીરપ ઈપીકાક,	૪ દ્રામ.
સીરપ લીમોનિસ	૪ દ્રામ.
ડીસ્ટીલ્ડ વોટર.	૩ ઓંસ.

મિશ્ર કરી ૨ ચા'ની ના'ની ચમચીઓ દીવસમાં ત્રણ
વખત ૬ થી ૮ વરસના બચ્ચાને બ્રોન્કા ન્યુમોનિયા
વિથ ટેનેસિયસ. સિક્કિશન.) શ્વાસ નળીના સોળની
સાથે નીકળતા ચીકણા શ્રાવ ઉપર આપવાથી ફાયદો થાયછે.

સુચના—સાઇટ્રેટ ઓફ પોટાસિયમના કરતાં સાઇ-
ટ્રેટ ઓફ સોડિયમ વધારે પસંદ કરવામાં આવે છે.

SCDII CRESOTAS. સોડિ ક્રીસોટાસ. અં૦ પેરે
ક્રીસોટેટ ઓફ સોડિયમ.

વર્ણન—સફેદ ચળકતો લુકો હોય છે; અને ૧ ભાગ સોડિક્રીસોટાસ ૨૪ ભાગ પાણીમાં પીગળા જાય છે; સ્વાદ કડવો હોય છે.

ગુણ—જ્વરદ, સંધિવાતન, અને આંતરડાનો બગાડ અટકાવનાર છે.

ઉપયોગ—દાર્દ્રાદૃઢ તાવ, ઓંકાન્યુમેનિઆ, તિફાણુ સંધિવા, અને નાના બચ્ચાંનાં ઝાડાના દરદમાં વારંવાર વાપરવામાં આવે છે; આના ગુણુ સેલી સીલેટ જેવા અણુગમે પેદા કરનાર પરીણામ થતાં નથી.

માત્રા—૨ થી ૫ ગ્રેન. એક વખત, અને ૭ થી ૧૫ ગ્રેન આખા દીવસમાં ૨ થી ૪ વરસના બચ્ચાંને. ૫ થી ૧૫ ગ્રેન એક વખતની માત્રા, અને ૩૦ થી ૪૫ ગ્રેન આખા દીવસની માત્રા, ૫ થી ૧૦ વરસના છોકરાંને.

૧૫ થી ૨૨ ગ્રેન એક વખતની માત્રા, અને ૪૫ થી ૬૦ ગ્રેન આખા દીવસની માત્રા, મોહોટી ઉમરના છોકરાંને આપવામાં આવે છે.

સ્વાદીષ્ટ કરવા—૨ ગ્રેન દવામાં ૧૦ ગ્રેન જીંદી-

મધના સત્વનું પ્રવાહી (એકસ્ટ્રાક્ટ-ગ્લિસરાઇઝા લિક્વિડ)
મેળવવું.

ઉપચાર.

સોડિ ક્રીસોટાસ	૩ ગ્રેન.
સ્પી. આમો. એરોમેટિક	...		૫ મીનીમ.
એકસ્ટ્રાક્ટ ગ્લિસરાઇઝા લીકવીડ			૧૫ મીનીમ.
એકવા એનીથી. (સુવાનું પાણી.)			૧ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ ચાર વખત ત્રણ વરસની
હિમરના બચ્ચાને. તાવમાં ઝાડા થતા હોય ત્યારે.

(ક્રીઆઇલ ડાહીરીઆ.)

સોડિ ક્રીસોટાસ.	૫ ગ્રેન.
સ્પીરીટ આનોનીઆ એરોમેટિક...			૧૦ મીનીમ.
એકસ્ટ્રાક્ટ ગ્લિસરાઇઝા લીકવીડ			૨૦ મીનીમ.
એકવાએનીથી...	૪ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દર ચાર કલાકે ૭ વરસના છોકરાને ત્રી-
સણ ગાંઠીઆ વા ઉપર. (એક્યુટ આર્ટીક્યુલર રાઇમાઇટ)

SODII HYPOPHOSPHITIS SYRUP. સોડિયાય-
પો ફોસ્ફાઇટીસ સિરપ. અં'૦ સિરપ સોડિ હાયપો-
ફોસ્ફાઇટીસ.

વર્ણન—એક દ્રામ સરખતમાં એક ગ્રેન સોડીયમ
હાયપોફોસ્ફાઇટ મેળવવામાં આવે છે.

ગુણ—ગરમ, રક્ત શોષક પૌષ્ટિક છે.

ઉપયોગ—કંઠમાળની ગાંઠ, અને ક્ષય ઉપર ઉપ-
યોગ કરવાથી સારો ફાયદો થાય છે.

માત્રા— $\frac{1}{2}$ દ્રામ એક વખતની માત્રા ૨ થી ૩
વરસના બચ્ચાને; મો'ટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમા-
ણમાં આપવી.

ઉપચાર.

સિરપ સોડિ હાયપો ફોસ્ફાઇટીસ, એક ચા'ની
ચમચી દીવસમાં ત્રણ વખત જમ્યા પછી ૭ વરસના બ-
ચ્ચાને કંઠ નળાની વધી ગયેલી ગ્રંથી ઉપર આપવાથી
સારો ફાયદો થાય છે. (for enlarged bronchial
glands.)

SODII IODIDUM. સોડિ આયોડિડમ. અં૦ આ-
યોડાઈડ ઓફ સોડિયમ.

વર્ણન—સફેદ ચળકતો લુકો હોય છે, અને પાણી
તથા આલ્કોહમાં તરત પીગળી જાય છે. સ્વાદમાં સ્હેજ
કટુ અને ખારો હોય છે.

ગુણ—બાહ્યોપચારમાં. રક્તશોષક (રૂઝ લાવનાર).
અંતરોપચારમાં. કફ, મૂત્ર, રક્તશોષક, અને સીસાને
મળદ્વારા કાઢી નાંખનાર છે.

ઉપયોગ—પારાને લીધે મોઢામાં સોજા આવ્યા હોય
ત્યારે, ઉપદંશ, શરીરના કોષ પશુ ભાગપર ગાંઠનું અતિ-
શય વધી જવું. ડીફ્થેરીઆ, તિફ્થા અને જીર્ણ સસણી,
વરાધ, કંઠ નળીના સોજાથી થતો દમનો રોગ, મગજ તથા
કરોડ રજ્જીના બાહ્યોવરણ પર થતી ગ્રંથી ઉપર વાપ-
રવાથી સારો ફાયદો થાય છે.

માત્રા—અંતરોપચારમાં.

૩ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા, ૧૩ ગ્રેન આખા

દીવસની માત્રા. એક વરસની અંદરની ઉમરનાં બચ્ચાને.

૧ એન. એક વખતની માત્રા, ૩ એન આખા દીવસની માત્રા, ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાને.

૩ એન. એક વખતની માત્રા, ૧૨ એન આખા દીવસની માત્રા ૪ થી ૮ વરસની ઉમરનાને.

૫ એન. એક વખતની માત્રા, ૧૫ એન આખા દીવસની માત્રા, ૮ થી ૧૦ વરસના છોકરાને.

૧૦ એન. એક વખતની માત્રા, ૩૦ એન આખા દીવસની માત્રા મોહોટી ઉમરના છોકરાને.

બાહ્યોપચારમાં—૧ પરસેંટ સોલ્યુશન મેંડાની અંદર સોળ વિગેરે દરદે. પર કાગળા કરવા સાર ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—અમ્મ, (એસિડો) સ્પીરીટ ઓફ નાઇટર, વનસ્પતિના ઉકાળા કે જેની અંદર સ્ત્રીકાશ વાળો પદાર્થ સમાયેલો હોય તેવાં.

સ્વાદ સુધારવા--૧ ગ્રેન આયોડાઇડ ઓફ સોડિ-
અમમાં પાંચ મીનીમ નારંગીનો સરખત મેળવવો, અથવા
૩ દ્રામ એકવા મેન્થા પીપરેટા મેળવવું.

ઉપચાર.

સોડિ આયોડિડ	૨ ગ્રેન.
ટિંકચર સીધા	૧૦ મીનીમ.
ટિંકચર સ્ટ્રોફેન્થસ.	૫ મીનીમ.
સ્પીરીટ ક્લોરો ફોર્મ.	૫ મીનીમ.
ઇનફ્યુઝમ મેનેગી	૩ ઓંસ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ૮ થી ૧૨ વરસના
છોકરાંને. કાળબના બળદરના દરમાં.

(કોડિએક હાઇડ્રોપ્સ.)

નં. ૨ સોડિ આયોડિડ	૩ ગ્રેન.
સ્પીરીટ ક્લોરો ફોર્મ	૧૦ મીનીમ.
સીરપ ઓરેન્શી	૩૦ મીનીમ.

ઇનક્યુબમ જેનીશીયન ક્રા; ... ૨ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત પાંચ વરસની ઉમરના બચ્ચાને. શકમંદ વારસે ઉતરેલ ઉપદંશ ઉપર; રક્ત બગડવાથી નીકળતી ગાંઠો ઉપર.

નં. ૩ સોડિયમ આયોડીડ ... ૩ ગ્રેન.

એકવા મેન્થા પીપરેટા.... ૨ દ્રામ.

મિશ્ર કરી ત્રણ ચાર વખત દીવસમાં આપવું. ૪ વરસના બચ્ચાને. વારસે ઉતરેલ ઉપદંશ ઉપર.

SODII PHOSPHAS. સોડિ ફોસ્ફાસ અંડ ફોસ્ફેટ

ઓફ સોડિયમ.

વર્ણન--પારદર્શક પેહેલદાર મોહોટા કટકા હોય છે, સ્હેજ ખારો સ્વાદ હોય છે, અને ૭ ભાગ પાણીમાં ધીંગળે છે.

ગુણ--નરમ રેચક છે.

ઉપયોગ—અતિશય ખારો નહી હોવાથી નાના બચ્ચાને નરમ પ્રકારનો બુલાબ બંધકાશ ઉપર આપવામાં આવે છે.

માત્રા—૫ ગ્રેન. એક વખતની, ૧ વરસના બચ્ચાને, મોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં.

સ્વાદ મુધારવા—૫ ગ્રેન ફાસફેટ ઓફ સોડિઅમમાં ૧ ઓસ દુધ મેળવી પાવું.

ઉપચાર.

સોડિ ફાસફેટ. ૨ ગ્રેન. દીવસમાં ત્રણ વખત દુધ સાથે મેળવી ૪ થી ૭ વરસના બચ્ચાને બંધકાશના દરદમાં પાવાથી બંધકાશ થતો નથી.

SODII SALICYLAS. સોડિ સેલિસિલાસ. અં૦ સેલિસિલેટ ઓફ સોડિઅમ.

વર્ણન—ઝીણા ચળકતા છાસ જેવા હોય છે; સ્વાદમાં ખારો મધુરો અને પાણીમાં જલદીથી પીગળી

નય છે; અને ૧ ભાગ પાંચ ભાગ (૬૦ પરસેન્ટ) આલ-કોલમાં પીગળે છે.

ગુણ—સડો દુર દરનાર, અને સ્થાનીક દુઃખ શામક છે. અંતરોપચારમાં. જ્વરદ, અને સંધિવાતમાં છે.

ઉપયોગ—તિક્ષણ અથવા જીર્ણ સંધિવા ઉપર, તિક્ષણ ચોરીઆના દરદમાં, કુકડીઆ ખાંસી, પચ્ચાવીનાના ખોરાક સાથે થતા ઝાડાના દરદમાં, અને સંગ્રહણીના દરદમાં ઘણા સારો ફાયદો કરે છે.

Sodii Salicylas given as a specific in acute Rheumatism; and as a powerful antipyretic in Pneumonia, typhoid and all pyrexial affections. A soluble form of salicylic Acid, and less irritating.

Useful in influenza, chronic rheumatism, Acicatica and in acute tonsillitis which is so often rheumatic in origin. The best antiseptic for fermentative

dyspepsia. It increases the acidity of the urine. Brunton says that in obstinate constipation due to gout, its administration will tend to keep the bowels regular without any purgative whatever.

માત્રા—અંતરોપચારમાં—

૨ થી ૩ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા, ૧૫ ગ્રેન આખા દીવસની માત્રા. આઠ મહીનાની ઉમરથી એક વરસની ઉમરના બચ્ચાને.

૬ ગ્રેન એક વખત અને ૩૦ ગ્રેન આખા દીવસમાં ૨ થી ૪ વરસના બચ્ચાને.

૧૦ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા, ૬૦ ગ્રેન આખા દીવસની માત્રા, પાંચથી દશ વરસના બચ્ચાને.

૧૫ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા. ૭૫ ગ્રેન આખા દીવસની માત્રા, મોઢોટી ઉમરના બચ્ચાને.

બાહ્યોપચારમાં—

૩ પરમેન્ટ સોલ્યુશન સ્વાસમાં લેવા સારું કુકડીઆ

ખાંસી ઉપર ઉપયોગમાં આવે છે.

૧ થી ૨ પરસેંટ સોલ્યુશન ઝાડાવાટે સંપ્રદર્શીના દરદર્માં પીચકારી મારવામાં; અને કુકડીયા ખાંસીમાં નાસ લેવા સાડ વાપરવામાં આવે છે.

વિદ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—ફી આમોનીયા, કાર્બોનેટ ઓફ આમોનીયા, એરોમેટીક સ્પીરીટ ઓફ આમોનીયા.

સ્વાદ સુધારવા—૩ ગ્રેન દવા સાથે પાંચ મીનીમ સાદુ સરખત અને તેની સાથે એક ગ્રામ તજનું પાણી મેળવવું.

ઉપચાર.

સોડી સેલીસીલાસ.	૩ ગ્રેન.
સાદુ સરખત	૫ મીનીમ.
તજનું પાણી.	૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દર ત્રણ કલાકે ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાને સંધિવાના દરદર્માં.

નં. ૨	સોડી સેલી સીલેટ	૫ ગ્રેન.
	સોડી સાઇટ્રેટ	૫ ગ્રેન.
	સીરપ પ્રતી વરજન	૨૦ મીનીમ.
	ડીસ્ટીલ્ડ વોટર...	૨ ડ્રામ.

મિશ્ર કરી દર ત્રણ કલાકે પાંચ વરસની ઉંમરના બચ્ચાને, તિલ્લણ ચોરીઆના દરદમાં પાવામાં આવે છે.

નોટ—વધારે વખત આ દવાનો ઉપયોગ કરવાથી કાનમાં બેહેરાશ આવે છે. માથું દુખે છે, અને ચક્કર આવે છે. માટે વધારે વખત વધારે પ્રમાણમાં લેવી નહીં.

SODII SULPHAS. સોડિ સલ્ફાસ. અં ૦ સલફેટ

આફ સોડિયમ.

વર્ણન—ચળકતા છે ખુણા વાળા વાંઘ ચુંકા પારદર્શક કટકા હોય છે; સ્વાદમાં કટુ, ક્ષારમય હોય છે; એક ભાગ દવા ત્રણ ભાગ પાણીમાં પીગળે છે; આલ્કોહલમાં પીગળતી નથી.

ગુણુ—મૂત્રલ, રેચક, અને ખટાશ દુર કરનાર છે.

ઉપયોગ—અજીર્ણ, બાંધકાશ, જીનો અતિસાર, કમળો, જઠરના ક્ષત, અને મધુ મેદ ઉપર વાપરવાથી બળી સારી અસર થાયછે.

માત્રા—૫ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા, એક વરસની ઉમરના બાળકને; અને મોઢોટી ઉમરનાને તેમની વયના પ્રમાણમાં આપવી.

સ્વાદુ સુધારવા સાડુ—૧ ગ્રેન. સલ્ફેટ ઓફ સોડિયમની સાથે ૩ મીનીમ નારંગીનો સરખત અથવા ટીંકચર કાર્બોમેમ કંપોઝીટ મેળવવું.

ઉપચાર.

નં. ૧	સોડિ સલ્ફેટ...	...	૩૦ ગ્રેન.
	મેગનેસી સલ્ફેટ.	...	૩૦ ગ્રેન.
	ટીંકચર નકસ વોમિકા....		૬ મીનીમ.
	એકસ્ટ્રાક્ટ બેલાડોના.	...	૧ ગ્રેન.
	સીરપ આરેંશા.	...	૧ ઓંસ.
	ડીસ્ટીલ્ડ વોટર.	...	૪ ઓંસ.

મિશ્ર કરી એક ટેબલસ્પુનફુલ દર ત્રણ કલાકે. ચા
વરસની ઉમરના અગ્ન્યાને અધિકાશના દરદ ઉપર પાવું.

નં. ૨.	સોડિ સલ્ફેટ	૧૫ ગ્રેન.
	કપીનાર્થન સલ્ફેટ	૧ ગ્રેન
	લાન્કર સ્ટ્રીકનાર્થન...	૨ મીનીમ.
	સીરપ ઓરેંશી	૧ ડ્રામ.
	ડીસ્ટીલ્ડ વોટર	૧ ઓસ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ચાર વરસ
અગ્ન્યાને, જુના અતિસારના દરદમાં આપવાથી સાં
ફાયદો થાય છે.

નં. ૩	સોડિ સલ્ફેટ	૧૦ ગ્રેન.
	એકસ્ટ્રાક્ટ કેસકેરા લિક્વિડ			૫ મીનીમ.
	સીરપ ઓરેંશી	૩૦ મીનીમ.
	ડીસ્ટીલ્ડ વોટર...	૧ ડ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત. અધિકાંશ અને કમળાના દરદમાં પાવું.

નોટ—સીસાના નિકાશુ ઝેર ઉપર સલ્ફેટ ઓફ સોડીઅમ આપવાથી ઘણી સરસ વિપનાશક અસર કરેછે.

SODII SULPHO CARBOLAS. સોડિ સલ્ફોકાર્બો-

લાસ. અં. સલ્ફો કાર્બોલેટ ઓફ સોડિઅમ.

વર્ણન—ચળકતા પાર દર્શક કટકા હોય છે; સ્વાદમાં ખારા તથા સ્હેજ કટુ હોય છે; ૧ ભાગ દવા ૬ ભાગ પાણીનો સાથે સહેજાઈથી પીગળે છે.

ગુણ—દુર્ગંધ નાશક, અને સડો અટકાવનાર છે.

ઉપયોગ—વાતરોગ, અને સડોલો ફીણવાળો ઝાડો થતો હોય ત્યારે આપવાથી ઘણો સારો ફાયદો થાયછે.

માત્રા—૩ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા, એક વરસની ઉમરના બચ્ચાને. મોહોટી ઉમરના બચ્ચાને તેની વયના પ્રમાણુમા આપવી.

સ્વાદ મુધારવા સાથે—૧ ગ્રેન સોડી સલ્ફોકાર્બો-
લાસમાં પાંચ મીનીમ નારંગીનો સરખત અને ટીંકચર
કાડંમમકો મેળવવું.

ઉપચાર.

નં. ૧	સલ્ફોકાર્બોલાસ	૧ ગ્રેન.
	ટીંકચર કાડંમમ કો;		...	૩ મીનીમ.
	સીરપ ઓરેંશી	૫ મીનીમ.
	એકવા મેન્થા પીપરેટા.		...	૧ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત, ફક્ત બે દિવસ આપવું.

સહેલા વાસ મારતા શીણવાળા ઝાડાના દરદ ઉપર
આપવાથી ફાયદો થાય છે.

Zimotic diarrhoea.

નં. ૨.	સોડી સલ્ફોકાર્બોલાસ...	...	૧ ગ્રેન.
	સીરપ ઓરેંશી	...	૫ મીનીમ.
	એકવા મેન્થા પીપરેટા..	...	૧ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ફક્ત બે દીવસ
આ દવા પાવી.

હોજરીના વાત રોગ ઉપર. Flatulence.

STROPHANTI TINCTURA. સ્ટ્રોફેન્ટી ટિંકચુરા.
અં° ટીંકચર સ્ટ્રોફેંથસ.

વર્ણન—રેકટી ફાઇડ સ્પીરીટ ૨૦ ભાગ અને સ્ટ્રો-
ફેંથસના બી એક ભાગ મેળવી તેનો અર્ક બનાવવામાં
આવે છે.

ગુણ—હૃદય પૌષ્ટિક, મૂત્રલ, અને મગજના સ્નાયુને
શાંતિદાયક અસર કરનાર છે.

ઉપયોગ—જ્વર, રક્તાશયના વ્યાધી, જળંદર અને
મૂત્ર નિવૃત્તાના રોગપર વપરાય છે. આ દવા ડીજીટેલીસના
જેવી અસર કરે છે. અને કટલીકવાર તેના કરતાં વધારે
સારી અસર કરે છે, અને ડીજીટેલીસ કરતાં સહીસલામત
ભરેલી છે માટે જ્યાં જ્યાં ડીજીટેલીસ વાપરવાની જરૂર

પડે ત્યાં ત્યાં તેની જગાએ આ દવા વાપરવાથી તાત્કાલીક અને ઘણા સારો ફાયદો થાય છે.

Strophanthus is more powerful cardiac tonic than *Digitalis* and superior as diuretic B. M. J 95, 1. 368.

માત્રા—૧ મીનીમ. એક વખતની માત્રા, અને ૮ મીનીમ આખા દીવસની માત્રા, પાંચથી દશ વરસના બચ્ચાને. ૧ મીનીમ. એક વખતની માત્રા, અને ૪ મીનીમ આખા દીવસની માત્રા, મોહોટી ઉમરના છોકરાને. અને જરૂર પડે તો ધીમે ધીમે માત્રા ૩ મીનીમ એક વખતની માત્રા સુધી વધારવી.

સ્વાદુ સુધારવા—૧ મીનામ. ટીંકચર સ્ટ્રોફેન્નથસમાં દશ મીનીમ નારંગીનો સરખત મેળવવો.

ઉપચાર.

નં. ૧	ટીંકચર સ્ટ્રોફેન્થી	...	૧ મીનીમ.
	સીરપ આરેન્શી...	...	૧૦ મીનીમ.
	નારંગીના ફુલનું પાણી	...	૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત જમ્યા પછી એક
કલાકે. Mitral incompetence disturbed
compensation

નં. ૨	ટીકચર સ્ટ્રોફેથી.	...	૧ મીનીમ.
	ટીકચર ડીજીટેલીસ.	...	૩ મીનીમ.
	સીરપ ઓરેંશી	...	૩૦ મીનીમ.
	નારંગીના ફલનું પાણી....		૨ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત, જમ્યા પછી એક
કલાકે પાંચ વરસની ઉમરના બચ્ચાને. Cardiac oedema.

STRYCHNINÆ HYDROCHLORATIS

LIQUOR. સ્ટ્રીકનાઇની હાયડ્રોકલોરેટિસ. અં. ૦

સોલ્યુશન ઓફ હાઇડ્રો કલોરેટ ઓફ સ્ટ્રીકનાઇન.

વર્ણન—સફેદ પારદર્શક કટકા અથવા દંશમન્ન
જેવા તાંતણા હોય છે. દવા લાગવાથી પારદર્શક પદાર્થ
જનું રહી સફેદ ખાર બાકે છે, માટે કાચના બુચવાળા

બાટલીમાં ભરી રાખવું. સ્વાદમા અતિશય કડવું હોય છે; અને તેની પેદાશ ઝેર કચોરામાંથી થાય છે.

આ સોલ્યુશનમાં ૧ ભાગ સ્ટ્રીકનાઈન ૧૦૦ ભાગ મેન્સટ્રમનો (આલકો'લ) સમાયેલો છે; વાસ આલકો'લના જોવો હોય છે; બનાવટ. સ્ટ્રીકનાઈન હાઇડ્રોકલોરાઈડ ૧૭૩ ગ્રેન; અને આલકો'લ (૯૦ પરસેન્ટ) એકઔંસ; ડીસ્ટીલ્ડ વોટર કુલ દવા ચાર ઔંસ થાય તેટલું ઉમેરવું.

ગુણ--હૃદય પૌષ્ટીક, ગરમ, અગ્નિ વર્ધક, પૌષ્ટિક, કામોત્તેજક, કૃમિદ, વાતહર અને પેટ સાફ લાવનાર.

ઉપયોગ--મૂર્છા, નિર્બળતાને લીધે, મૃત્યુ પેહેલાં આવતા ઝોખાઓ. ડીફથેરીઆને લીધે, થતો લકવો, કરોડ રજ્જુના બૂખરા રંગના પદાર્થ ઉપર થતો (મેમેટરનો) વરમ, જુનો બંધ કાશ, જુનાં આંતરડાના સોજાને વરમ, આમણ; નાનાં બચ્ચાંને ઉંઘમાં પેસાળ થઈ જવો, અજીણ ઉપર વારંવાર આપવામાં આવે છે. તેમજ શરીરનું અચેત્યન્યપણું, પક્ષધાત, ઉરસ્તાંબ, દષ્ટીમાંદ, ફેરીઆ, હોસ્ટીરીઆ, અપરમાર, નખળાઈ, મગજનું ખાલી પડી

જવું, જવર, અગ્નિમાંદય, અજીર્ણ આડા, ઉઝટી, નપુંસક પશુ; વિગેરે દરદોમાં વારંવાર વપરાય છે.

માત્રા—અંતરોપચારમાં—

૧ મીનીમ. એક વખતની માત્રા, અને ૨ થી ૩ મીનીમ આખા દીવસની માત્રા; ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાંને. મોહોટી ઉમરના બચ્ચાંને તેની વયના પ્રમાણમાં આપવી.

બાહ્યોપચારમાં—

૩ થી ૪ મીનીમ, સોમઠીની અંદર ૫ થી ૧૦ વરસના બચ્ચાંને; ડીફ્થેરીઆના દરદથી મરેલ પક્ષાપાત (Diphtheritic paralysis.)

હાથપોદરમિકલી

(પીચકારીથી ત્વચામાં દાખલ કરવા સારું.)

૩ મીનીમ ૧ થી ૨ વરસના બચ્ચાંને.

૧ „ ૨ થી ૩ „ „

૧૩ „ ૩ થી ૪ „ „

મેહોટી ઉમરનાને તેની વયના પ્રમાણમાં; માત્ર
જરૂર જણાય તો ધીમે ધીમે વધારવી; [ડીકથેરીટીક
પેરેલીસસના દરદ ઉપર.)

સ્વાદ સુધારવા સાડ—૧ મીનીમ દવામાં ૧૦
મીનીમ નારંગીનું સરખત, અથવા સુંઠનો સરખત, અથવા
૧૫ મીનીમ એકસ્ટ્રાક્ટ ગ્લીસરાઇઝ લીકનીડ મેળવવું.

ઉપચાર.

નં. ૧ લાઇકર સ્ટ્રીકનાઇન, લાઇડ્રોક્લોરેટીસ ૧ મીનીમ.
લાઇકર એટ્રોપીન ૧ „
સીરપ આરેંશી... ... ૧૦ „
એકવા ડીરટીફ ૧ ડ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત. એક વરસની ઉમ-
રના બચ્ચાને.

નં. ૨ લાઇકર-સ્ટ્રીકનાઇન, લાઇડ્રોક્લોરેટીસ ૩ મીનીમ.
ટીંકયર ડીજીટેલીસ ૨ „
સ્પીરીટ ક્લોરોફોર્મ. ૧ „
સીરપ આરેંશી ૧૦ „

ડીસ્ટીલ્ડ વોટર ૧ દ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત, ૨ થી ૩ વરસનાં બચ્ચાંને. ન્યુમોનાઆ, અને રક્તાશય ઉપર પૌષ્ટિક અને ગરમ અસર કરવા સાર.

નં. ૩ લાઇકર સ્ટ્રીક. હાયડ્રોકલો. ... ૨૦ મીનીમ.

ટીંકચર ફેરી પરકલોરાઇડ. ... ૨૦ મીનીમ.

એકસ્ટ્રાક્ટ ઝીસરાઇઝા લીકવીડ ૫ દ્રામ.

એકવા ડીસ્ટીલેટ ૩ ઑંસ.

મિશ્ર કરી એક ચા'ની ના'ની ચમચી દીવસમાં ત્રણ વખત ૧ થી ૨ વરસનાં બચ્ચાંને જુનાં આંતરડાંના સોજા ને લીધે આમણુ ખાહાર આવતી હોય તેના પર (કોનીક એન્ટીરાઇટિસ. લીડીન્ગ ડુ પ્રોલાપસસ એનિ.)

નં. ૪ પીચકારીથી ત્વચામાં દાખલ કરવા સાર,

જુ ઇકરસ્ટ્રીકનાઇન હાઇડ્રોકલોરેટીસ. ૧૨ મીનીમ.

એકવા ડીસ્ટીલેટ. ૧ દ્રામ.

મિશ્ર કરી તેમાંથી પાંચ મીનીમ ત્વચામાં પીચકા-
રીથી દાખલ કરવી. ૨ વરસની ઉંમરના બચ્ચાને, ડીફ-
થેરીટીક ગેરેલાઈસીસના દરદમાં. કંઠ રોહીણીના દરદથી
પક્ષાધાત થયો હોય ત્યારે.

STYRAX PRÆPARATUS. સ્ટાયરેક્સ ગ્રી પેરે
ટસ. અં.૦ પ્રીપેડ સ્ટાયરેક્સ.

વર્ણન—અર્ધ પાર દર્શક બૂરા પીળા રંગના બા-
સસમ, મધ જેવો જડો હોય છે; વાસ તીવ્ર બાસસમના
જેવો હોય છે; સ્વાદ મનને પસંદ પડે તેવો હોય છે;
અને તેના શિઘ્ર અસર કરનાર તત્વો સ્ટાયરેસિન, અને
સિનામિક એસિડ બને છે.

શુભ—બાહ્યોપચારમાં. સ્થાનિક દુર્ગંધ નાશક અને
જંતુ નાશક છે.

ઉપયોગ—ખસના દરદમાં વારંવાર વાપરવામાં
આવે છે.

માત્રા—૩૦ થી ૫૦ પરસેન્ટ. મલમ, અથવા લિ-
નિમેન્ટ બનાવવામાં તેનો ઉપયોગ થાય છે.

ઉપચાર.

નં. ૧ સ્ટાઈરેસિસ પ્રીપેરેટા ... ૨ ઑંસ.

ઓલિવ ઓઇલ ... ૨ ઑંસ.

મિશ્ર કરી તેનું લિનિમેન્ટ તૈયાર કરવું અને ખસને
ગરમ પાણીથી ઘોળને તેના પર ચોપડવું. (for Scabies.)

નં. ૨ સ્ટાઈરેસિસ પ્રીપેરેટા ... ૧ ઑંસ.

રિપરિટ વાઈનમ રેક્ટીફિકેટ.... ૩ ઑંસ.

સાદુ મલમ. ... ૩ ઑંસ.

મિશ્ર કરી ગરમ પાણીથી ખસવાળા ભાગને ઘોળને
તેના પર ચોળવું.

SUGAR OF LEAD. જુઓ પ્લમ્બી ઓકિસડમ.

SULPHONAL. સલ્ફોનલ.

વર્ણન—રંગ રહિત સાકરના જેવા કટકા હોય છે. તેનો વાસ ખીલકુલ હોતો નથી તેમ તેનો સ્વાદ પણ હોતો નથી; એક ભાગ દવા ૧૫ ભાગ ઉકળતા પાણીમાં પીગળે છે.

ગુણ—અંતરોપચારમાં અને ગુદા વાટે નિંદ્રામદ તરફ વપરાય છે.

ઉપયોગ—ઠારિઆના દરદમાં ન્યારે ધનુરવા અને અનિંદ્રા થાય છે ત્યારે તેનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે; ઉપયોગ કર્યા પછી તેની અસર બે કલાકે થાય છે.

માત્રા—૧૩ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા. ૩ વરસની ઉમરના બચ્ચાને.

૪ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા ૫ વરસની ઉમરના બાળકને.

૭ ગ્રેન એક વખતની માત્રા ૧૦ વર-

સની ઉમરના બાળકને.

૧૫ ગ્રેન મ્હોટી ઉમરના બચ્ચાને એક
વખતની માત્રા.

ઉપચાર.

નં. ૧ સલ્ફોનસ ... ૧ ગ્રેન.

મ્યુસિલેજ એમિલી ... ૩ ઑંસ

ગુદા વાટે પીચકારી મારવા સાર.

ધનુરવા અને નાનાં બચ્ચાંની દાંતખીલીના દરદમાં
(ટીટેનસ એન્ડ ટ્રીસમસનીયોનેટોરમ.)

SULPHUR PRÆCIPITATUM. સલ્ફર પ્રીસિપિ-

ટેટમ. અંબિલ્ક ઓફ શ્યુગર. ગુંસોધેલો ગંધક.

વર્ણન—નરમ ભુરા પીળા રંગનો ભુકા હોય છે,
વાસ તથા સ્વાદ રહિત હોય છે; અને પાણીમાં પીગળી
શકતો નથી, પણ બાષ્પસ્ફાઈડ ઓફ કાર્બોન અને ગરમ

કરેલા દરપેન્ટાઇનમાં પીગળે છે.

ગુણ—જંતુ નાશક તરીકે બાહ્યોપચારમાં વપરાય છે.

ઉપયોગ—ત્વચારોગ, ખરજ, ખીલ, ખસ, ખરજવા વિસ્ફોટક, દરસ, વિગેરે ઉપર તેનો વારંવાર ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

માત્રા—૨ થી ૧૦ પરસેન્ટ લોશન અથવા ૧૦ થી ૩૦ પરસેન્ટનું મલમ બનાવવામાં આવે છે.

ઉપચાર—લોશન.

નં. ૧	સલ્ફર પ્રીસિપિટેટ.	૨ ગ્રામ.
	ઝલીસરાઇન	૧૨ „
	સ્કિપરિટ વાઇન	૧ ઑસ.
	એકવાડીસ્ટીલેટ...	૧ „

મિશ્ર કરી જીવાન વયે મોઢા ઉપર ખીલ થાય છે તેનાપર લગાડવામાં આવે છે.

મલમ.

નં. ૨	સલ્ફર પ્રિસિપિટેટ	૧૩ ઑંસ.
	પોટાસ કામેનિટ	૯ ગ્રેન.
	સાદો મલમ....	૨૩ ઑંસ.

મિશ્ર કરી તેનું મલમ બનાવી. જીવાન વગે મેંદાં ઉપર નીકળતા ખીલ ઉપર લગાડવું.

મલમ.

નં. ૩	સલ્ફર પ્રિસિપિટેટ	૩ ગ્રામ.
	મરક્યુરી પ્રિસિપિટેટ આલ્બા	૧૪ ગ્રેન.
	ઝોઇલ ઝોલીવ	૧૩ ગ્રામ.
	મરક્યુરી સલ્ફાઇડ	૧૪ ગ્રેન.
	કીએસોટી	૧૩ મીનીમ.
	સાદો મલમ...	૧ ઑંસ.

મિશ્ર કરી મલમ તૈયાર કરવું અને ખસ ઉપર તેનો ઉપયોગ કરવો.

નોટ—સલ્ફર પ્રીસિપિટેટમ, સલ્ફર સલ્ફિતમેટમના કરતાં વધારે પસંદ કરવામાં આવે છે.

SULPHURICUM ACIDUM DILUTUM. સલ્ફુ-

રિકમ એસિડમ ડિલ્યુટમ અં ૦ ડિલ્યુટ સલ્ફ્યુ-
રીક એસિડ.

વર્ણન—સ્વચ્છ પ્રવાહી અને તેનો સ્વાદ તથા પ્રતિ-
ક્રિયા અમ્લ છે; સ્પેસિફિક ગ્રેવિટી. ૧.૦૬૪.

ગુણ—અંતરોપચારમાં. જઠર અને પૌષ્ટિક અસર
કરે છે.

ઉપયોગ—અલ્બર્જના દરદમાં તેનો ઉપયોગ કર-
વામાં આવે છે.

માત્રા—૧ મીનીમ. એક વખતની માત્રા, એક
વરસના બાળકને. મોહોટી ઉમરના બચ્ચાંને તેમની વયના
પ્રમાણમાં આપવી.

વિરૂધ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—ક્ષારો, અને ક્ષાર-
મય કાર્બોનેટ; જમીનના કાર્બોનેટ, ધાતુના ઓક્સાઇડ.
ઓફ સોડિઅમ, એસેટેટ ઓફ લેડ, ખેરાઇટા.

સ્વાદ સુધારવા—૧ મીનીમ એસીડ સલ્ફ્યુરિક
ડિલ્યુટમમાં પાંચ મીનીમ સુંઠનો સરખત અને ૧ ગ્રામ
તજનું પાણી મેળવવું.

ઉપચાર.

એસીડ સલ્ફ્યુરિક ડિલ્યુટ	...	૧ મીનીમ.
સિરપ ઝીંજર	૫ મીનીમ.
તજનું પાણી...	૧ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ વખત ૧ વરસની ઉંમરના
બાળકને અજીર્ણ ઉપર.

TANNICUM ACIDUM. ટેનિકમ એસિડમ. ગુ.
ટેનિક એસિડ.

વર્ણન—ફીકા પીળા રંગનો ભુકા હોય છે; સ્વાદમાં સખત ગ્રાહીક; અને તેની પ્રતિક્રિયા અમ્લ હોય છે; પાણીમાં અને રેકટી ફાઇડ સ્પીરીટમાં તરત પીગળે છે.

ગુણ—ગ્રાહીક, રક્તસ્તંભક અને શિતળ છે. અને ઉપયોગ અંતરોપચાર અને બાહ્યોપચાર બન્નેમાં થાય છે.

ઉપયોગ—કુકડીઆ ખાંસી, જીર્ણ સ્વાસ નળીના સોજા ઉપર, થુલીઓ, મોંઢાનો સ્વેદ, ગળજીની વરમ, સંઘર્ષી, અતિસાર, કાલેરા, જુના મરડા ઉપર, તથા હરસ ઉપર તેનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

માત્રા—અંતરોપચારમાં.

૧૬ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા ૧ થી ૫ વરસના બાળકને.

૬ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા ૫ થી ૧૦ વરસના બચ્ચાને.

૩ ગ્રેન. મોહોટી ઉમરના છોકરાંને.

બાહ્યોપચારમાં.

૩ થી ૧ પરસેન્ટ. સોલ્યુશન ઢાગળઃ
અથવા નાસ લેવા સાર.

૧૦ થી ૫૦ પરસેન્ટ. મલમ બનાવવા સાર.

(for perniones.)

વિરૂદ્ધ અસર કરનાર ઢવાઓ—લોહના ક્ષારો,
સીસાના ક્ષારો, ચાંદી, પારો, ખતીજ અમ્લો, ક્ષારો
જીમેટીન અને આલ્કલોઇડસ.

સ્વાદુ સુધારવા સાર—૧૨ ગ્રેન ટેનીક એસીડમાં
પાંચ મીનીમ સુઠનો સરખત મેળવવાથી સ્વાદીષ્ટ થાયછે.

ઉપચાર.

નં. ૧ એસીડટેનિક ... ૨૦ ગ્રેન.

ડીસ્ટીલ્ડ વોટર ... ૪ ઓંસ.

મિશ્ર કરી ૩ લાગ દરેક વખતે ઈનજેટક કરવાથી
પેટના જીર્ણ આંતરડાના સોજાનું દરદ નરમ પડે છે.

નં. ૨ એસીડ ટેનિક	૩૦ ગ્રેન.
લેનોલિન...	૪ ગ્રામ.
વેસલિન	૪ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી મલમ તૈયાર કરવું. દાદરના દરદ પર ચો-
પડવાથી આરામ થાય છે.

નં. ૩ ટેનિક એસિડ	૭ ગ્રેન.
ટીંકચર નકસ વોમિકા.	૪૦ મીનીમ.
મુંઠનો સરખત	૧ ઓંસ.
ડીરટીલ્ડ વોટર	૪ ,,

મિશ્ર કરી એક ચા'ની ચમચી દર બે કલાકે પાંચ
પરસની ઉમરના બચ્ચાંને જીર્ણ મરડાના દરદ ઉપર પાવાથી
સારો ફાયદો થાય છે.

વિષદ્ધન તરીકે. ટેનિક એસિડ, ધાતુના ક્ષારોના ઝેર, અને ટારટર ઇમેટિક તથા આલકલોઈડસના ઝેર ઉપર આપવાથી ઝેરી અસર ઓછી થઈ દરદીને આરામ થાય છે.

TANNIC ACID GLYCERINUM. ટેનિક એસિડિ ગ્લિસરીનમ.

વર્ણન—એક ભાગ ટેનિક એસિડ ચાર ભાગ ગ્લીસરીનમાં મેળવવાથી તૈયાર થાય છે.

ગુણ—સ્થાનીક ગ્રાહીક અસર સારૂ બાહ્યોપચારમાં લગાડવાના કામમાં વપરાય છે.

ઉપયોગ—ગળાની અંદરના દરદો, દાંતના પારા સુજ્ઞેષા હોય તેના પર અને ગળજીભી શુભ્ર ગંધ હોય તેના પર લગાડવાથી આરામ થાય છે.

ઉપચાર.

- નં. ૧ ઝીસરાઇન ટેનિક એસિડ. ... ૧૫ મીનીમ.
 ઝીસરાઇન એસિડ કાચ ... ૧૫ „
 ડીસ્ટીલ્ડ વોટર. ... ૧ ઓંસ.

મિશ્ર કરી દાંતના સુજેલા પારા ઉપર દીવસમાં બે ત્રણ વખત લગાડવું.

- નં. ૨ ઝીસરાઇન એસિડ ટેનિક ... ૧ ઓંસ.

મળસુણા પુલી આવ્યા હોય તેના પર અંદરની બાજુ અશવતી દીવસમાં બે ત્રણ વખત જમ્યા પછી લગાડવાથી આરામ થાય છે.

TANNIGEN. ટેનીજન. અં ૦ ડાયેક્ટાઇલ ટેનિન.

વર્ણન—સફેદ જુરા રંગનો, સ્વાદ તથા વાસ વિ-

નાનો બૂકા હોય છે; પાણીની અંદર તેમ જઠરની અંદર પણ પીગળતો નથી ફક્ત આંતરડામાં પીગળે છે; આ બુકા એરી નદી હોવાથી નાનાં બચ્ચાંને પણ અપાય છે.

ગુણ—અંતરોપચારમાં, કૃમિદ્વ અને મરડાને મટાડે છે.

ઉપયોગ—તરમ પ્રકારના અને જીર્ણ આંતરડાના વરમ ઉપર ખાસ કરીને તવાઈ ગયેલા બાળકાને આપવાથી સારો ફાયદો થાય છે.

માત્રા—૧ થી ૧૩ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા છ મહીનાની ઉંમરના બાળકથી ૨ વરસની ઉંમર સુધીના બચ્ચાંને આપવામાં આવે છે.

૩ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા ત્રણ વરસના બચ્ચાંને, ૫ થી ૭ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા મોટી ઉંમરનાં; દીવસમાં ચાર પાંચ વખત આપવામાં આવે છે.

ઉપચાર.

નં. ૧ ટેનિજન. ૧ ગ્રેન દર બે કલાકે દુધની સાથે મીઠા કરીને નરમ પ્રકારના મરડાના દરદમાં ૮ મહીનાની ઉમરના બાળકને આપવું.

TEREBINTHINÆ OLEUM. અં. ઓષધ ઓફ ટરપેન્ટાઇન.

વર્ણન--સ્વચ્છ સફેદ પ્રવાહી હોય છે અને તેની સ્પેસીફીક ગ્રેવિટી ૦.૮૬૦ થી ૦.૮૮૦ ની હોય છે; સ્પાઇનસ નામના ઝાડમાંથી કાઢવામાં આવે છે. સ્વાદ તથા વાસ સખત તીવ્ર અને કટુ હોય છે.

ગુણ--મૂત્રક, કફક, ગ્રાહી, રક્ત સ્તંબક, પીડા શામક, કૃમીક, રેચક, ગરમ, આંકડી તથા ચુંક મટાડનાર અને રોપણ છે.

ઉપયોગ—ટાઈફસ, તથા ટાઈફાઈડ તાવ, પેટના આક્રા, મોઢા, ગેટ, ઝાડા અને પેશાબમાંથી થતા રક્ત આવના દરદ, મળાવરોધ, સુંક, કરમ, જળંદર, ફેફસાના વરમ, હીસ્ટીરીઆ, ધનુર્વા, આંચકી તથા તાણુ વાળા વાયુના દરદમાં, અને સંધીવાના દરદમાં ફાયદો કરે છે.

ટરપેનટાઇન એક જલદ કફન અસર કરનાર દવા છે, અને તેથી ક્ષય તથા દમના રોગમાં જાડા કરીને માળીને જલદીથી ખાતાર કાઢે છે; અને જંતુ નાશક હોવાથી ગરમ કફન અસર કરી ઉધરસને મટાડે છે. વધારે માલીની સાથે મેટિરીઆ મેડીકા પાતું ૩૦૧ ગુઓ.

માત્રા—અંતરોપચારમાં—

૧ થી ૨ મીનીમ. એક વખતની માત્રા, એક વરસની ઉંમરના બાળકને આપવામાં આવે છે. અને મો'ટી ઉંમરના બાળકને તેમની વયના પ્રમાણમાં આપવી.

બાહ્યોપચારમાં—

મોહોટી ઉંમરના બન્ધનિ ડીલ્યુટ કર્યા શીવાય દરદ

પાળા ભાગ પર ચોપડવામાં આવે છે. અને ડીલ્યુટ કરેલું ટરપેન્ટાઇન. ૧ ભાગ ટરપેન્ટાઇન અને એક ભાગ ઓક્સીવ ઓઇલ, નાના બાળકોને ચોપડવાના કામમાં આવે છે.

નાસ લેવા સાઝ ૫ થી ૧૦ મીનીમ.

સ્વાદિષ્ટ કરવા સાઝ—૧ મીનીમ ટરપેન્ટાઇનમાં ૩ મીનીમ સુઠનો સરખત મેળવવો.

ઉપચાર.

નં. ૧ ટરપેન્ટાઇનનું તેલ.	...	૨	ગ્રામ.
મેક્સીસ...	...	૧૬	ઓંસ.
પલ્વીસ લગેકેંચકો;	...	૧	,,
એકવા મેન્થા પીપરીટા	...	૬	,,

મિશ્ર કરી બે ચા'ની ના'ની ચમચી દીવસમાં ત્રણ વખત, ૪ થી ૫ વરસના બચ્ચાંને. (ટ્રેપ વર્મ) ચપટા કરમ ઉમર. after treatment.

નં. ૨ ટરપેન્ટાઇનનું તેલ. ... ૨૪ મીનીમ.
 પદ્મીસ એકેશીઆ. બેદતા પ્રમાણમાં.
 સીરપ ઝીઝીબેરીસ ... ૧૭૨ મીનીમ.
 ડીસ્ટીલ્ડ વોટર ... ૨ ઓંસ.

મિશ્ર કરી એક ચાની ચમચી દીવસમાં ત્રણ વખત
 એક વરસની ઉંમરના બાળકને, પેટની ગળામાં બરાદ
 રહેલા વાયુના ઉપર.

વિષદન—ફાસફરસના ઝેર ઉપર ટરપેન્ટાઇનનું
 તેલ વાપરવાથી ઝેર ઉતરી જાય છે.

TERPINUM HYDRATUM. ટરપીનમ હાઇડ્રેટમ.

અં ૦ હાઇડ્રેટ ઓફ ઓઇલ ઓફ ટરપેન્ટાઇન.

વર્ણન—એકચકિત કટકા હોય છે, અને ૨૫૦ ભાગ
 ટુંડા પાણીમાં એક ભાગ ટરપીનમ હાઇડ્રેટ નાંખવાથી
 પીગળી જાય છે, અને ૩૨ ભાગ ઉકળતા પાણીમાં અને દશ
 ભાગ આલ્કોહોલમાં એક ભાગ ટરપીન હાઇડ્રેટ નાંખવાથી
 પીગળે છે.

સ્વાદ ફીકા અને વાસ વિનાનો હોય છે.

ગુણ—અંતરોપચારમાં ગરમ કફન અસર કરે છે.

ઉપયોગ—કુકડીઆ ખાંસી, ફેફસામાં પડેલા ચાંદા અથવા ભાઠા, અને સ્વાસ નળીમાંથી નીકળતા પદ્ધતિ જેવા કફના દરદમાં વાપરવાની લક્ષામણ કરવામાં આવે છે.

માત્રા—૩ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા. ૧૨ ગ્રેન. આખા દીવસમાં, ૨ થી ૪ વરસની ઉમરના બચ્ચાને આપવામાં આવે છે.

૫ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા. અને ૨૦ ગ્રેન આખા દીવસમાં ૪ થી ૬ વરસના બચ્ચાને.

૧૦ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા. અને ૪૦ ગ્રેન આખા દીવસમાં મોટી ઉમરના છોકરાને.

ઉપચાર.

ટરપીન હાઈડ્રેટ. ... ૩ ગ્રેન.

ન્યુસીલેન્ ટ્રેક્ટેચ. જોડતા પ્રમાણમાં.

સાદો સરખત ... ૨૪ મીનીમ.

એકવા મેન્થા પીપરીટા. ... ૨ ગ્રામ.

મિશ્ર કરી દીવસમાં ત્રણ ચાર વખત. ૨ વરસની ઉમરના બચ્ચાને. કુકડીઆ ખાંસી ઉપર

THEOBROMINUM NATRIO SALICYLICUM

થીઓબ્રોમિનમ નેટ્રીઓ-સેસિસિલિકમ. સાધારણ રીતે તેને ડાઇયુરેટિન કહે છે.

વર્ણન—સફેદ ભુકા હોય છે અને પાણીની સાથે સહેલાઈથી પીગળી શકે છે. સ્વાદમાં ખારો લાગે છે.

ગુણ—મુતલ છે.

ઉપયોગ—હૃદયના તથા ગુરદાના જળાંદર ઉપર તાપરવાથી લણે સારો ફાયદો થાય છે.

માત્રા—૧ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા, અને એક ગ્રેન આખા દીવસમાં; ૮ મહીનાના બાળકથી એક વરસ સુધીની ઉમરના બાળકને આપવામાં આવે છે.

૨ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા. આખા દીવસમાં

કુલ પાંચ ગ્રેન સુધી; ચારથી આઠ વર-
સની ઉમરના બચ્ચાને આપવામાં આવેછે.
૨ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા આખા દીવ-
સમાં થઇને ૧૨ ગ્રેન સુધી; ૬ થી ૧૨
વરસના છોકરાંને આપવામાં આવે છે.
૩ થી ૪ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા, અને
આખા દીવસમાં ૩૦ થી ૪૦ ગ્રેન સુધી,
મ્હોટી ઉમરના છોકરાંને આપવામાં આવેછે.

સ્વાદિષ્ટ કરવા—૧ ગ્રેન ડાઈયુરેટિનમાં ૩ દ્રામ
એકવામેન્થા પિપરીટી મેળવવાથી સ્વાદિષ્ટ થાય છે.

ઉપચાર.

થીઓપ્રામ. નેટ્રીઓ સેલિસિલિકમ. ૩૦ ગ્રેન.

એકવા મેન્થા પિપરીટી. ... ૨ ઓંસ.

મિશ્ર કરી એક ચા'ની ચમચી દીવસમાં પાંચ વખત
દર ત્રણ ત્રણ કલાક ૮ થી ૧૦ વરસની ઉમરના છોકરાંને
હૃદયના જગંદરના દરદ ઉપર પાવાથી ધણો સારો ફા-
યદો થાય છે.

THYMOL. થાઇમોલ. ગું અજમાના કુત્ર.

વર્ણન—મોટા લાંબા ચળકતા કટકા હોય છે તેમ નાના કટકા પણ હોય છે. તેનો વાસ અજમાના કુત્રના જેવોજ આવે છે અને સ્વાદમાં તીખો હોય છે; ઠંડા પાણીમાં મૂકેજ પીગળે છે પણ આલંકાલ; ધ્રુવર. અને દારા વાળા સોલ્યુશનમાં જલદીથી પીગળી જાય છે.

ગુણ—દુર્ગંધ નાશક. સડો અટકાવનાર, ઉષ્ણ, વાતદર, અને રોપણ છે.

ઉપયોગ—કુકડીઆ ખાંસી, ડીફ્થેરીઆ (કંક રોલીલી) થુલીઓ. વાસ મારતા કદ વાળી ખાંસીમાં. મોઢાંતી અંદરના સળામાં વાપરવાથી ઘણો સારો ફાયદો થાય છે; અને પેટની અંદરના કૃમિને પણ બહાર કાઢે છે.

માત્રા—અંતરોપચારમાં કૃમિન અસર સાર ૧ ગ્રેન એક વખતની માત્રા પાંચ વરસની ઉમરના બચ્ચાંને આપવામાં આવે છે:

૦ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા. ૧૦ વરસના છોકરાંને

૨ ગ્રેન.

,,

મોટી ઉમરના ઓકરાંને

બાહ્યોપચારમાં.

૩ પરસેંટ સોલ્યુશન નાસ લેવામાં વપરાય છે તેમજ કામળા સાથે પણ વપરાય છે.

ઉપચાર.

સાઇમોલ.

...

...

૨ ગ્રેન.

સોડી બાઇ કાર્બોનાસ

...

૧૦ ,,

સ્પીરીટ કલોરો ફોર્મ

...

૪ મીનીમ.

ઇનફ્યુઝન જેનીશીયાના કો;

...

૩ ઑંસ.

દીવસમાં બે વખત, ફક્ત બે દીવસ વાપરવું, દસ વરસની ઉમરના ઓકરાંને. એન્ડ્રીલોસ્ટામમ ડ્યુઓડિનેલ નામના પેટની અંદર થતાં કરમ જેને 'ડુકવર્મ' કહે છે તેના પર આપવાથી સારો ફાયદો થાય છે. આ દવા સાંધો વખત આપવાથી ગુરદાનું દરદર થઇ તેમથી આન્ડ્રુમીન નીકળે છે.

TOLUTANUS SURUPUS. ટોલ્યુટેનસ સિરપસ.

વર્ણન—આની અંદર ૧૩ ઓંસ ખાલસમ ઓફ ટોલુ, ૨ રતલ ખાંડ, અને એક પાઉન્ટ ડીસ્ટીલ્ડ વોટર (વરા-ગનું પાણી.) હોય છે.

ગુણ—મુવાસીક કરવા સાર ખીજ દવાઓની સાથે મેળવવામાં આવે છે.

માત્રા—૫ થી ૩૦ મીનીમ દીવસમાં વણી વખત આપવામાં આવે છે.

TRAGACANTHÆ MUCILAGO. ટ્રેગે કન્થા મ્યુસિલેગો.

વર્ણન—આનું સાલ્યુશન બનાવી વાપરવામાં આવે છે. ૧ ગ્રામ, ટ્રેગેકન્થ, ૧૦ ઓંસ પાણી, અને ૨ ગ્રામ રેકટી ક્ષાર્ક સ્પીરીટ મેળવવાથી તૈયાર થાય છે.

ગુણ—રિનગ્ધ, અને ખીજ દવાઓની સાથે અતુપાન તરીકે તેનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

માત્રા—જ્વેષ્ઠતા પ્રમાણમાં.

વિરૂધ્ધ અસર કરનાર—એસેટેટ ઓફ લેડ, સલ્ફેટ ઓફ કૉપર, નાઇટ્રેટ ઓફ મરક્યુરી.

TRACACANTHÆ PULVIS COMPOSITUS.

ટ્રેગેકેન્થી પલ્વિસ કંપોઝિટસ.

વર્ણન—આની અંદર ટ્રેગેકેન્થ, બાવળનો ગુંદ, અને એમિલમ દરેક એક એક ભાગ અને સાકર ૩ ભાગ

ગુણ—ચિકાસ સારૂ વાપરવામાં આવે છે. અને વારંવાર ગળાના સોજાના દરદમાં ચોપડવામાં આવે છે; અને ખીરમથ સખનાઇટ્રાસ જેવા ભારે પદાર્થને ગળા નાંખે છે.

માત્રા—૧ ગ્રેન થી ૩ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા એક વરસની ઉંમરના બાળકને.

TRINITRINI LIQUOR. ટ્રિનિ ટ્રિનિ લાઇકર.

અં ૦ સોલ્યુશન ઓફ નાઇટ્રોગ્લિસરાઇન.

વર્ણન—આ સોલ્યુશનમાં એક ભાગ નાઇટ્રો-ગ્લીસેરાઇન અને ૧૦૦ ભાગ રેક્ટીફાઇડ સ્પીરીટ હોય છે; અને તેનો કાંઈ ખાસ બાળવા જેવો વાસ હોતો નથી, પણ સ્વાદમાં તીખો, મીઠો અને સુવાસીક હોય છે.

ગુણ—રક્ત વાહીનીઓને વિસ્તૃ કરનાર, રક્તાશયને ગરમ અસર કરનાર અને ફેફસાને શાંતિ આપનાર છે.

ઉપયોગ—નાના બચ્ચાંની આંકડી, ન્યારે રાત્રી તાવથી શુરફાતું દરદ થયું હોય ત્યારે અને ફેફસાના દરદમાં તેનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

માત્રા— $\frac{1}{4}$ મીનીમ. એક વખતની માત્રા, ૧ થી ૨ વરસના બાળકને. મોટી ઉમરના બાળકને તેની વયના પ્રમાણમાં આપવું.

સ્વાદ સુધારવા સારું—૧ મીનીમ લાઇકર ટ્રિનિટ્રિનિમાં ૫ મીનીમ નારંગીનો સરખત મેળવવો.

ઉપચાર.

લાઇકર દ્રિનિ દ્રિનિ	૧ મીનીમ.
નારંગીનો સરખત	૫ "
એકવા કેર્યાઇ.	૧ ઑસ.

મિશ્ર કરી જ્યારે તાણુ અથવા આંકડીનું દરદ હોય ત્યારે એક ચા'ની ચમચી દર ત્રણ ચાર કલાકે પાત્રી.

TRETHANUM. યૂરેથેનમ. અં° ઇથિલ કાપેનિટ.

વર્ણન—સ્વચ્છ ચળકતા કટકા હોય છે; અને પાણીમાં પીગળી જાય છે; વાસ રહિત અને સ્વાદમાં સુરા-આર જેવો હોય છે.

ગુણ—અંતરોપચારમાં ઘેન લાવનાર, અને જાન-તંતુને શાંતિ આપનાર છે.

ઉપયોગ—નિંદ્રા ન આવતી હોય. અને નબળા અધિવાળા બાળકના જાન તંતુનો હોશ થતો હોય ત્યારે વાપરવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે.

આત્રા—૧ થી ૫ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા, ૭
મહીનાથી ૧ વરસની ઉમરના બાળકને
આપવામાં આવે છે.

૧૩ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા, ૨ થી ૫
વરસની ઉમરનાને.

૩ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા ૫ થી ૧૦
વરસની ઉમરનાને.

૫ ગ્રેન. મોઢોટી ઉમરના છોકરાંને.

સ્વાદુ સુધારવા—૧ ગ્રેન યુરેથેનમાં ૧ દ્રામ એકવા
મેન્થા પીપરીટી મેળવવું.

ઉપચાર.

યુરેથેન	૩ ગ્રેન.
મિસસરાધન.	૩૦ મીનીમ.
એકવા મેન્થા પિપરીટી	૧ ઑંસ.

મિશ્ર કરી એક ચા'ની ચમચી દીવસમાં ત્રણ વખત
જ્યારે બાળકને ઉંઘ આવતી ન હોય ત્યારે.

VINI CALLICI SPIRITUS. વાઇનિ ગેલ્લિસિ સ્પિ-

રિટસ. અં૦ ફ્રેન્ચ આંડી, કાગનેક.

વર્ણન—ફ્રેન્ચ વાઈનમાંથી તેનો અર્ક કાઢવામાં આવે છે. અને તેની અંદર ૫૫ ટકા આલકો'લ ધના-નથીક ધથર અને ઉડી જનારા તેલનો ભાગ સમા-યેલો હોય છે.

ગુણ—શક્તિ વર્ધક છે.

ઉપયોગ—તિક્ષણ દરદાને લીધે મૂર્છા અથવા બે-જ્ઞાન પાણું હોય, રક્તાશય અતિશય નમ્બુ પડી ગયું હોય ત્યારે અને ખાસ કરીને, ડીફથેરીઆ, રાતો તાવ, ઓ'કા ન્યુમેોનિઆ, અને બચ્ચાઓના કાલેરાના દરદમાં વાપરવાથી ઘણો સારો ફાયદો થાય છે; વધારે પ્રમાણમાં ફેર આપે છે, ઘેન ચક્રે છે, અને ઉલટીઓ થાય છે.

માત્રા—૨ મીનીમ એક વખતની માત્રા. અને ૧૦

મીનીમ આખા દીવસની માત્રા ૧ મહી-નાના બાળકને આપવામાં આવે છે.

૩ થી ૪ મીનીમ એક વખત, આખા દીવ-

સમાં ૩૦ મીનીમ, બેથી ત્રણ મહીનાના
બાળકને આપવી.

૫ થી ૬ મીનીમ. એક વખત, આખા દીવ-
સમાં ૪૦ થી ૬૦ મીનીમ, ૭ મહીનાના
બાળકને આપવી.

૧૦ થી ૧૫ મીનીમ. એક વખત, ૬૦ થી
૮૦ મીનીમ આખા દીવસમાં થઈને એક
વરસના બાળકને આપવી. મોટી ઉમ-
રના બચ્ચાંને ઉમરના પ્રમાણમાં આપવી;
સ્વાદીષ્ટ કરવા સારૂ તેમાં ખાંડનું પાણી
અથવા નજનું પાણી મેળવવામાં આવે છે.
જ્યારે નખળા પડેલી નાડી બરોબર ચાલવા
છાજે એટલે વાર્ધનમ ગેલીસી નહીં આપવું.

VINI CALICI SPIRITUS MISTURA. વાર્ધનિ

ગેલિસિ સ્પિરીટસ મિસ્ચુરા.

વર્ધન—આની અંદર બે ઇંડાની દાળ અને ૩

ઑંસ સુદ કરેલી સાકર અથવા તજનું પાણી ૪ ઑંસ અને ખાંડી મેળવવામાં આવે છે.

ગુણ—ગરમ પોષક દ્રવ્ય છે.

ઉપયોગ—ઝીણા તાવમાં અને અતિશય અશક્તિ થઈ ગઈ હોય ત્યારે આપવાથી અતિ ફાયદો કરે છે.

માત્રા—૨૦ થી ૩૦ મીનીમ. ૧ વરસના બાળકને આપવામાં આવે છે. મોટી ઉમરનાને તેમની વયના પ્રમાણમાં આપવું.

ઉપચાર.

મિસ્ચુરા સ્પીરીટ વાઇનમ ગેલીસી ૧ ઑંસ.

એકવા સિનામોમી. (તજનું પાણી. ૨ „

મિશ્ર કરી એક ચા'ની ચમચી દર ગળે કલાકે એક વરસની ઉમરના બાળકને અશક્તિ ઉપર તથા બચ્ચાના કાંઠરાના (ઝાડાના) રોગપર આપવાથી ફાયદો થાય છે.

ZINCI CARBONAS. જુઓ કલેમિના પ્રીપેરટા.

ZINCI CHLORIDUM. જિંસિ ક્લોરિડમ. અં° ક્લો-
રાઈડ ઓફ ઝીંક.

વર્ણન—સફેદ પાર દર્શક સળીઓ અથવા રેવડીઓ
જેવા હોય છે; હવા લાગવાથી પાણી થઈ જાય છે, પાણી
અથવા આલકોહોલ સાથે એકદમ પીગળી જાય છે.

ગુણ—દુર્ગંધ નાશક, કોહોવાણ અટકાવનાર, લોભક.
(કાર્બીક) ગ્રાહીક અને રોપણ છે.

ઉપયોગ—ઝીંસી ક્લોરાઈડ અને તેનું પ્રવાહી
ચાંદા, સફી, કેન્સર અને બીજા ચામડીના કોહોવાણના
ગડગુમડ પર દુર્ગંધનાશક અને રોપણ અસર સાર સગા-
ડવામાં વપરાય છે.

માત્રા—ચોપડવાને સોલ્યુશન બનાવવા સાર, ૧ મેન
એક ઝીંસ પાણીમાં નાંખવું.

ZINCI LACTAS. જિંસિ લેક્ટાસ. અં° લેક્ટેટ
ઓફ ઝીંક.

વાર્ણન—સફેદ ચળકતી ઝીણી પાપડીઓ જેવો હોય છે, સ્વાદ ધાતુના જેવો; પાણીની અંદર સહેલાઈથી પીગળે છે પણ આલકા'લમાં પીગળતું નથી.

ગુણ—મજ્જા તંતુને પૌષ્ટિક-અગ્નિ કરનાર, અને વાઈના દરદને મટાડનાર છે.

ઉપયોગ—તાણુ. વાઈ અને ડોરીઆના દરદમાં વાપરવાથી સારો ફાયદો થાય છે; ઝીંકની બીજા બનાવટો કરતાં આ દવા પેટના જઠરને કાઢી પણ તરેલું અગ્નિ પોહોચાડતી નથી.

માત્રા— $\frac{1}{2}$ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા. ૭ મહીનાથી ૧ વરસના બચ્ચાને.

$\frac{3}{4}$ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા, એક વરસના બચ્ચાને.

$1\frac{1}{2}$ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા, ૨ વરસના બચ્ચાને.

૩ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા ૩ થી ૪ વરસના બચ્ચાને.

૧ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા મોટી ઉમરના છોકરાને; દીવસમાં ત્રણ ચાર વખત આપવામાં આવે છે.

ઉપચાર.

ઝીંક લેક્ટેટ. ૩ ગ્રેન.
ઈલીઓ સેક મેન્થાપીપરીટી. ૩ ગ્રેન.

મિશ્ર કરી ૧૨ પડીકા કરવા અને દરરોજ બે પડીકા પેહેલા અઠવાડીયામાં અને પછી ત્રણ પડીકા, એક વરસના બાળકને. તાણ તથા આંકડી ઉપર (Eclampsia.)

ZINCI OXIDUM. ઝિંક ઓક્સિડમ, અં. ઓક્સાઇડ ઓફ ઝીંક. ગુ. જસતવી ભસ્મ.

વર્ણન—નરમ અને હલકા સફેદ ભુકા હોય છે; વાસ અને સ્વાદ વિનાનો અને પાણીમાં પીગળતો નથી.

ગુણ—પૌષ્ટિક, આહીક, દુર્ગંધ નાશક, પરોપેક અટકાવનાર, અને શોષણ છે.

ઉપયોગ—ખરજવા, લુખસ, વીરફોટક, ચાંદા, ચીરેટા અને બીજા એવા દરદોપર તેનો ભુકો અથવા મક્કમ બનાવી વાપરવામાં આવે છે; અંતરોપચારમાં ક્ષય રોગમાં ઝાડો તથા પરસેવો અટકાવવા સાર. અને નબળાઈનાં દરદમાં પૌષ્ટીક તરીકે વાપરવામાં આવે છે; તેમજ નાનાં બચ્ચાંને વાછ, ઝાડાનું દરદ અને કારીઆના દરદમાં આપવાથી ફાયદો થાય છે.

માત્રા—અંતરોપચારમાં

$\frac{૧}{૨}$ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા. છ મહીનાના બાળકને

$\frac{૧}{૪}$ ગ્રેન એક વખતની માત્રા ૧ વરસના બાળકને.

$\frac{૧}{૩}$ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા. ૨ વરસના બાળકને.

$\frac{૨}{૩}$ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા. ૩ વરસના બચ્ચાંને.

૧ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા, મોટી ઉંમરના ટાકરાંને.

બાલ્યોપચારમાં. ૧૦ થી ૫૦ પરસેન્ટ મલમના રૂપમાં
અથવા ભભરાવવા તરીકે વપરાય છે.

વિરૂધ્ધ અસર કરનાર દવાઓ—અમ્લ. (એસિડસ)
ખટાશમય ક્ષારો, અને ક્ષારો.

ઉપચાર.

નં. ૧ ઝીંસી ઓકસાઇડ. ... ૧ ટ્રેન્.
ફેરી કાર્બોનાસ સેકરેટા..... ૫ ..

મિશ્ર કરી ૨૦ પડીકા કરવા અને એક એક પડીકા
દાવસમાં બે વખત ૨ થી ૪ વરસના બચ્ચાને ફારીઆ
ના દરદ પર આપવું.

નં. ૨ ઝીંસી ઓકસાઇડ. ... ૧૩ ટ્રેન્.
પલ્વીસ ટ્રેજેકંધ ... ૧ ..
સ્પીરીટ કલોરો ફોર્મ... ૧ મીનીમ.
ગ્લીસરાઇન ... ૧૮ ..
એકવા એનીથી ... ૧ ઓંસ.

મિશ્ર કરી એક ચા'ની ચમચી દર ચાર કલાકે એકથી બે વરસના બચ્ચાંને. જાડાના દરદ (ડાહોરીઆ) ઉપર. પ્રથમ એક બે દીવસ એરંડીયુ આપ્યા પછી દવા શરૂ કરવી.

— — —
લગાડવાની દવાઓ.

નં. ૩	ઝીંસી ઓકસાઈડ.	૧	ઑસ.
	એલેટીન.	૧	„
	ગ્લીસરાઈન	૨	„
	પાણી.	૨	„

ગરમ દૂરી ઉંટનાં વાળના ઘસ વતી ખરજવા ઉપર ચોપડવી.

— — —

નં. ૪	ઝીંસી ઓકસાઈડ	૧	ભાગ.
	પહીસ એમિલી...	૩	„

ડરટ્રીંગ પાઉડર તૈયાર કરી ખરજવા ઉપર ભભરાવવો.

— — —

નં. ૫	ઝીંસી ઓકસાઇડ	૧ ઓંસ.
	એમિલી	૧ "
	વેસલીન	૧ "

મિશ્રક રીલાઇ જેવું બનાવી ખરજવા ઉપર ચોપડવું.

નં. ૬	ઝીંસી ઓકસાઇડ	૩૦ ગ્રેન.
	કેલેમિન પ્રીપરેટા...	૩૦ "
	ગ્લીસરાઇન	૨૪ મીલીમ.
	લાઇકર કેલસીસ.	૨૪ "
	ડીસ્ટીલ્ડ વોટર.	૧ ઓંસ.

મિશ્રકની લોશન તૈયાર કરવું અને દરદ વાળા ભાગ પર લગાડવું.

નં. ૭	ઝીંસી ઓકસાઇડ	૧ ઓંસ.
	એમિલી	૧ "
	ગ્લીસરાઇન	૧ "
	ડીસ્ટીલ્ડ વોટર...	૪ "

મિશ્ર કરી ઉકાળા ફું લાગ રહે એટલે ઉતારી ઠંડું કરવું, પછી ઉંટના વાળના અશવતી ખરજવાઉપર ચાપડવું.

ZINCI SULPHAS. ઝીંસી સલ્ફાસ. અં० સફેદ
ઓફ ઝીંક.

વર્ણન—નાના ચળકતા પારદર્શક કટકા હોય છે, પાણીમાં ઓગળા જાય છે. (૧૦-૭) સખ્ત ધાતુ જેવો સ્વાદ હોય છે.

ગુણ—ખાણોપચારમાં ગ્રાહીક અને અંતરોપચારમાં ઉલ્ટી લાવનાર, અને મગજને પૌષ્ટિક અસર કરનાર છે.

ઉપયોગ—અપરમાર, ફેરીઆ, હીસ્ટીરીઆ, નર્મ-ગાઇ અને ધાતુ ક્ષીણતા ઉપર ગ્રાહીક અને મગજ પૌષ્ટિક તરીકે વપરાય છે; તેમજ કુકડીઆ ખાંસીપર પણ વપરાય છે. ખાણોપચારમાં આંખના દરદોમાં તેનું લેશન કરી ટીપા પાડવામાં વપરાય છે.

માત્રા— $\frac{1}{2}$ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા ૧ વરસના બાળકને

૧	૩	૨થી૩	,,	,,
૧	૨	૪	,,	,,
૨	૩	૫થી૮	,,	,,
૧	૨	મો'ટી ઉમરના છોકરાંને.		

વમન કારક તરીકે નીચેના પ્રમાણમાં આપવામાં આવે છે.

૧	ગ્રેન.	એક વખત ૧	વરસની ઉમરના બચ્ચાંને.
૧૩	,,	૨થી૩	,, ,, ,,
૪	,,	૪થી૬	,, ,, ,,
૮	,,	૭થી૧૦	,, ,, ,,
૧૫	,,	મો'ટી ઉમરના છોકરાંને.	

આલોપથ્યારમાં. ૧-૨૪૦ ગ્રામીક લોશન તરીકે વાપરવામાં આવે છે.

વિરૂધ્ધ દવાઓ—ક્ષારો, અને તેના કાર્બોનેટસ. માટી, સલ્ફ્યુરેટસ, એસેટેટ ઓફ લેડ, નાઇટ્રેટ ઓફ સીલ્વર, અને ગ્રામીક ગુણુ વાળી વનસ્પતિના ઉકાળા.

રવાદ સુધારવા—૧ ગ્રેન સલ્ફેટ ઓફ ઝીંકમાં
૩ દ્રામ સુંઠનો સરખત મેળવવો.

ઉપચાર.

નં. ૧	ઝીંસી સલ્ફેટ	૩ ગ્રેન.
	લાઇકર એટ્રોપીન.	૩ ગ્રેન.
	સીરપ ઝીંક બેરીસ....	૧૦ મીનીમ.
	તજનું પાણી.	૧ દ્રામ,

મિશ્ર કરી શરૂઆતમાં બે વખત અને થોડા દીવસ
બાદ દીવસમાં ત્રણ વખત એક વરસની ઉંમરના બચ્ચાને
ફુકડીયા ખાંસી ઉપર આપવાથી ફાયદો થાય છે.

નોટ:—ઝીંસી સલ્ફેટની માત્રા ૩ ગ્રેન સુધી વધારી
શકાય છે, અને એક અઠવાડિયા પછી ૩ ગ્રેન સુધી
આપી શકાય છે. એટ્રોપીનની માત્રા પણ ૩ ગ્રેન દર ત્રીજો
દીવસે વધારે નાંખી શકાય છે, પણ આ દવાઓની થું
થું અસર થાય છે તે પર ઘણી ખારીડાથી ધ્યાન આપ-
વાની જરૂર છે.

નં. ૨	ઝીંસી સલ્ફેટ	૧૫ ગ્રેન.
	સીરપ ઝીંકીમેરીસ...	૫ ગ્રામ.
	તજનું પાણી	૨ ઓંસ.

મિશ્ર કરી એકા વખતે પી જવું, ૧૦ થી ૧૫ વર
સના છોકરાંને. કંઠની અંદરના પાતળા પડના સોજના દરદર્માં
ઉલટી કરાવવા સાર.

for Emetic in membranous Laryngitis.

નં. ૩	ઝીંસી સલ્ફેટ	૨ ગ્રેન.
	Fuohsini (ફ્યુશીની)	૨૦૦૦ "
	ઓષ્ણ લવેન્ડ્યુલા	૨૦ મીનીમ.
	એકવા ડીસ્ટીલ્ડ	૧ ઓંસ.

મિશ્ર કરી તેનું લોશન કરવામાં આવે છે. અને તેના
ટીપા આંખ દુખવા આવતી હોય ત્યારે પાડવામાં આવે છે.

ZINCI SULPHOCARBOLAS. ઝીંસી સલ્ફો કાર્બો-
ર્બોલાસ. અં ૦ સલ્ફોકાર્બોલેટ ઓફ ઝીંક.

વર્ણન—સપાટ પારદર્શક સ્વચ્છ કટકા હોય છે; એક ભાગ દવા બે ભાગ પાણી અથવા રેક્ટીફાઇડ સ્પી-રીટમાં પીગળા શકે છે.

ગુણ—બાહ્યોપચારમાં, દુર્ગંધ નાશક અને ગ્રાહીક છે.

ઉપયોગ—પ્રમેદ, સ્ત્રીને ધાત જવી, ઈંદ્રીના કુલના સોજા ઉપર વાપરવામાં આવે છે.

માત્રા—બાહ્યોપચારમાં જ દ્રવ્ય વાપરવામાં આવે છે. ૧ થી ૩ પરસેન્ટ સોલ્યુશન પેશાબ નળીમાં અથવા સ્ત્રીના ગુલ્મ ભાગમાં પીચકારી રૂપે અથવા દુર્ગંધ નાશક લો-શન તરીકે વપરાય છે.

ઉપચાર.

ઝીંસી સલ્ફા કાર્બોલાસ. ૩ ગ્રેન.

એકવાડીસ્ટીલ ૧ ઓંસ.

મિશ્ર કરી પેશાબ નળીમાં પીચકારી મારવા સારું વાપરવામાં આવે છે.

ZINCI VALERIANAS. ઝીંસી વેલેરિએનાસ. અં०

વેલીરીએનેટ ઓફ ઝીંક.

ગુણ--કૃમિદ્વ, મગજના સ્નાયુઓ પર પૌષ્ટિક ગરમ અસર કરનાર અને વાયુ, ચુંક તથા ગોળાનું દરદ મટાડે છે.

વર્ણન--મેતીના જેવા સફેદ અળકતા સપાટ કટકા હોય છે, અને વેલીરીએનિક એસીડના જેવી સ્હેજ વાસ આવે છે; સ્વાદમાં ધાતુના જેવી હોય છે, ઠંડા પાણીમાં અને આલ્કોહલમાં પીગળે છે.

ઉપયોગ--અપસ્માર, (વાઇ) કોરીઆ, હીસ્ટી-રીઆ, કુકડીઆ ખાંસી, ધનુરવા, દાંતખાલી જેવા દરદો પર વાપરવામાં આવે છે.

માત્રા--૧૬ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા, ૭ મહી-નાના બાળકથી ૧ વરસની ઉંમર સુધીના બાળકને.

૩ ગ્રેન. એક વખતની માત્રા એક વર-સના બાળકને.

૧ ઁન. ઁક વખતની માત્રા ઁ વર-
સના બાળકને.

૨ ઁન. ઁક વખતની માત્રા ૩ થી ૪
વરસના બાળકને.

૧ ઁન. ઁક વખતની માત્રા ૫ થી ૬
વરસનાને.

૨ ઁન ઁક વખતની માત્રા ૬ થી ૧૦
વરસનાને.

૩ ઁન ઁક વખતની માત્રા મોઢોટી
ઢમરના ઓકરાંને દીવસમાં ઁ ત્રણ
વખત આપવી.

સ્વાદ મુધારવા--૧ ઁન દવામાં ૨ મીનીમ ઇલી-
આ સેકરેટા મેન્થા પીપરીટી મેળવવું.

ઉપચારો.

ઝીંસી વેલીરીઅનેટ. ૧ ઁન.

Elaeosacch menth, Piperit. ... }
ઇલીઓસેક મેન્થા પીપરીટી } ૬ ઁન.

મિશ્ર કરી દીવસમાં બે વખત, ૨ થી ૩ વરસની ઉંમરના બચ્ચાંને વાર્ષિક દરદર્માં આપવાથી ફાયદો થાયછે.

પરિશિષ્ટ.

ફાગળા કરવા લાયક દવાઓની બનાવટ.

બોરીક એસીડ	૩ થી ૪ પરસેંટ.
સેલીસીલીક એસીડ	૧ થી ૨: ૧,૦૦૦
ટનિક એસિડ	૩ થી ૧ પરસેંટ.

ફટકડી ૧ પરસેંટ	૧ પરસેંટ.
કેલ્સીયમ લાઇકર	૫૦ „
કેમેરી ટીંકચર...	૧ „
પોટાસી ક્લોરાઇડ.	૧ થી ૩ „
પોટાસી પરમાંગનાઇડ	૧ થી ૨: ૧,૦૦૦
સોડી બેનઝો આઇડ,	૪ થી ૧૦ પરસેંટ
સોડી ફાઇ બોરાઇડ	૨ „

સોડીબાઇ કાર્બોનાસ. ... ૩ થી ૫ ;,
થાઇમોલ ... ૧: ૨,૦૦૦.

ત્વચામાં પિત્તકારી વાટે દાખલ કરવા લાયક દવાઓ
અને તેનો ઉપયોગ.

ધથર. ... ૫ થી ૨૦ મીનીમ.
એપો મારકાઇની ઇનજેક્ટો હાયપોડર્મિકા ૧ થી ૬ મીનીમ.
એટ્રોપીન સલ્ફેટીસ લાઇકર.... ૩ થી ૨ મીનીમ.
કમ્ફોરી ઓલ્યમ, (૧:૯),... ૫ થી ૧૦ મીનીમ.
વારંવાર.

કાર્બોલીક એસિડ ૩; પરસેંટ. પેરેંશી મેટસ ઇનજેક્શન
સાર. કોનીની (conine) હાયપોબોમાસ. ૩ થી ૬ ગ્રેન:
૨૩ દ્રામ પાણી; ૫ થી ૧૫ મીનીમ વખતો વખત.
અર્જેટાની ઇનજેક્ટો હાયપોડર્મિકા ૧ થી ૩ મીનીમ.
ફીઝોરટીગમેટીસ ,, ,, ૧ થી ૨ મીનીમ. વખતો વખત.
પાઇલો કાર્બીની નાઇટ્રાસ ૧ ગ્રેન. પાણી ૨૩ દ્રામ; ૨ થી
૧૫ મીનીમ એક વખત માટે.

પોટાસી લાઇકર આર્સેનાઇટિસ, અને ડીસ્ટીલ્ડ વોટર દરેક
બે મીનીમ; માત્રા ૧ થી ૪ મીનીમ.

સ્ટ્રીકનાઇટી લાઇફ્રોકલોરેટીસ લાઇકર. ૩ થી ૫ મીનીમ.

નાસ લેવા અને દરદના ભાગપર કુંકવા (ભુગળીવતી)
સાડુ દવાઓ અને તેની બનાવટો.

બોરીક એસીડ	૨ થી ૪ પરસેન્ટ.
કાર્બોલીક એસીડ,....	...	૧ „
લેકટીક એસીડ,	૨ થી ૫ „
સેલીસીલીક એસીડ..	...	૧ થી ૨ : ૧,૦૦૦
ટેનીક એસીડ.	૩ થી ૧૩ પરસેન્ટ.

એલ્યુમીન	૩ થી ૨ પરસેન્ટ
આમોની કાર્બોનાસ	૩ „
આમોની ક્લોરીડમ.	૩ „
ફલ્કસીસ લાઇકર.	૧૦ થી ૫૦ „

ઓમમ એટ પોટાસી ઓમીડમ. દરેક ૧: પાણી ૫૦૦ ભાગ

હાઇડ્રારજરી પર કલોરીડમ.	૧: પાણી ૫૦૦૦ ભાગ.
લિથિ કાર્બોનાસ. ...	૩ થી ૧ પરસેન્ટ.
પોટાસી ઓક્સીડમ ...	૧ થી ૪ ,,
પોટાસી કાર્બોનાસ ...	૧ થી ૪ પાણી. ૧,૦૦૦,
પોટાસી પરમાંગનાસ ...	૧ થી ૨ પાણી. ૧,૦૦૦.
પાઇરીડીનમ. ૧૦ પરસેન્ટ.
સોડી બેનઝોઆસ. ...	૫૦ થી ૭ ,,
સોડી બાય કાર્બોનાસ ૧ ,,
સોડી કાર્બોનાસ....	... ૧ ,,
થાઇમોસ. ...	૩ થી ૫: પાણી ૧,૦૦૦

નાક તથા કંઠ નળી મોંઢાના પાછળના ભાગથી
અન્ય નળી સુધી જે નળી હોય છે તેના વરગ ઉપર
લગાવવા લાયક પાઉડરો (બુકા.)
બેન્ઝોઈકમ એસીડમ ચોખ્ખું; નાક સારું.
બોરીક એસીડ ચોખ્ખો. નાક તથા કંઠ નળી સારું.
ટેનીક એસીડ ચોખ્ખો. નાક તથા કંઠ નળી સારું.

ફટકડી ચોખ્ખી. કંઠ નળી સારું.

અર્જન્ટી નાઇટ્રાસ. ૧ ભાગ, ટાલક (અખરખ) ૧૦૦ ભાગ
નાક સારું.

એરીસ્ટોલમ ચોખ્ખો, નાક સારું.

ખીરમથ સેલી સીલાસ. ૨ ભાગ, ટાલક ૧ ભાગ, નાક સારું.

ખીરમથ સબનાઇટ્રાસ, ૨ ભાગ, એસીડ બોરીક ૧ ભાગ
નાક સારું.

કેકેન લાઇટ્રોકલોરાસ ૧ થી ૫ પરસેન્ટ ટાલક સાથે;
નાક સારું.

કલીનાઇન લાઇટ્રો કલોરાસ. ૩ ભાગ, ગમ એકેશીઆ ૧
ભાગ નાક સારું.

કલીનાઇન સલ્ફાસ ૧ ભાગ, સલ્ફર પ્રીસીપીટેટ. ૧ ભાગ;
ફેરીકસ.

સોડી બેનઝોઆસ. ચોખ્ખો નાક સારું.

સોડી કલોરીડમ. ચોખ્ખું. ફેરીકસ સારું.

સોડી મેગ્ની સીલાસ, ચોખ્ખું; નાક સારું.

ફેના સીટીન ચોખ્ખું; નાક સારું.

સેફરમ ચોખ્ખું; ફેરીક સારું.

સેલોલમ. ચોખ્ખું; નાક; સારું.

સોલ્યુશનો.

બેનઝોઈક એસીડ. ૧ પરસેન્ટ, ઝલીસરાઈન મિશ્રિત. યુલીઆપર.

„ „ ૧૦ „ „ „ ડીફથેરીઆપર.

બોરીક એસીડ ૩ પરસેન્ટ.

લેક્ટીક એસીડ ૧૦ થી ૨૦ પરસેન્ટ. ડીફથેરીઆ ઉપર.

૧૫ થી ૮૦ પરસેન્ટ ટ્યૂબર ક્યુલોસીસ ઉપર.

ટેનીક એસીડ. ૧૦ થી ૨૦ પરસેન્ટ ઝલીસરાઈન સાથે.

આરજેટી નાઈટ્રાસ. ૧ થી ૩ પરસેન્ટ.

બ્રોમમ એટ પોટાસી બ્રોમીડમ. દરેક ૧ ભાગ, ઝલીસરાઈન
૧૦૦ ભાગ.

કેકેન હાઈડ્રો કલોરાસ, ૨ થી ૪ પરસેન્ટ.

ઝલીસરાઈન ચોખ્ખું.

હાઈડ્રાર જરી પરકલોરીડમ. ૧ થી ૩ : ઝલીસરાઈન ૫૦૦
ભાગ. ડીફથેરીઆ અને સીફીલીસ ઉપર.

હાઈડ્રારજરી પર કલોરીડમ ૧ : પાણી ૨,૦૦૦, ભાગ
યુલીઆ ઉપર.

હાઈડ્રારજરી પર કલોરીડમ ૧ : પાણી ૪,૦૦૦. ભાગ.
(નેસલ ડીફથેરીઆ.)

આયોડો ફોર્મ. ૫ પરસેન્ટ, વેસલીન સાથે.

ફેમેરાઇ ટીક્યર ડીલ્યુટ કર્યા વીનાનું.

મેન્થોલમ, ૧૦ પરસેન્ટ. (રૂપ્રે)

„ ૨૦ „ વેલ સાથે, (નેસલ ડીફેરેન્સા.)

પેપેઇનમ ૪ થી ૫,,

ગેપ સીનમ. ૪ થી ૫,,

પોટાસી પરમાંગનાસ. ૧ પરસેન્ટ.

રીસોર્સીસીનમ ૧ થી ૨ પરસેન્ટ. (કુટ્ટીઆ ખાસી)

૧૦ પરસેન્ટ ડીફેરેન્સા ઉપર.

સેકરીનમ •• ૩ પરસેન્ટ આલકોહ સાથે.

સોડી બાઇબોરાસ, ૫ થી ૧૦ પરસેન્ટ.

ગુદાની અંદર લગાડવા લાયક તથા ઉપયોગ કરવા

લાયક દવાઓ અને તેની બનાવટો. એનીમેટા.

ટેનીક એસીડ ૩ થી ૨ પરસેન્ટ.

ફટકડી ૧ થી ૨ પરસેન્ટ.

એમિલમ. ૩ ગ્રામ. એકવા ફરવીડી ૫ ઓંસ.

અરજાંટી નાઈટ્રાસ ૧ : ૨,૦૦૦ થી ૧ : ૧૦૦૦ પાણી.
 બેનઝોલમ ૧ પરસેન્ટ. એમલકન.
 કલોરલ લાઇટ્રાસ ૭૬ મેન: ૨ ઓંસ મ્યુસીલેજ.
 સ્કીસરાર્ધન ૩ થી ૧ ગ્રામ.
 કોડલીવરનું તેલ, ચોખ્ખું અથવા એમલકન.
 પ્લેમ્બી એસીટાસ. ૩ પરસેન્ટ.
 રીસોરસીનમ ૧ થી ૫: પાણી ૧,૦૦૦.
 સોડી બેનઝોઆસ, ૧ પરસેન્ટ.
 સોડી સેલીસીલાસ, ૨ પરસેન્ટ.

સપોર્જીટોરીઝ સોગડીઆ.

બેલાડોના એકરટ્રાકટમ ૩ ૩ મેન. આલ્મમ થીઓબો-
 મેટીસ ૩ ગ્રામ.
 સ્ટ્રીકનાઇન લાઇટ્રો કલોરેટીસ લાઇકર, ૪ થી ૭ મીનીમઃ
 અને આલ્મમ થીઓબોમેટીસ ૩ ગ્રામ.

